

De NT2-trajecten van inburgeraars in kaart gebracht

**Inzicht in de doelgroep, het behalen van
basistaalvaardigheid, duur van het NT2-traject en
opstap naar een vervolgmodule**

Rapport | November 2015

Joke Meeus

Peter De Cuyper

Steunpunt Inburgering en Integratie

Steunpunt Inburgering en Integratie

Consortium Universiteit Antwerpen (CeMIS), Katholieke Universiteit Leuven (HIVA),
Universiteit Gent (SDL) en Universiteit Hasselt (SEIN)
Lange Nieuwstraat 55
B-2000 Antwerpen

www.steunpuntieni.be
steunpuntieni@uantwerpen.be

© 20165 Steunpunt Inburgering en Integratie

Wettelijk Depot: D/2015/13.180/16 - ISBN 9789057285073

INHOUD

INHOUD	1
LIJST VAN TABELLEN	6
LIJST VAN FIGUREN	8
INLEIDING	15
1. ONDERZOEKSPOPULATIE EN AARD VAN DE GEGEVENS	19
1.1 De Geïntegreerde Dataset Inburgering	19
1.2 Afbakening van de huidige onderzoeksgroep	22
2. ONDERZOEKSDOELSTELLINGEN EN ONDERZOEKSOPZET	24
2.1 Beleidsevaluatie van het NT2 pakket binnen het inburgeringstraject	24
2.1.1 Doelgroep bereiken	24
2.1.2 Het behalen van basistaalvaardigheid	25
2.1.3 Het op een zo kort mogelijke tijd bereiken van basistaalvaardigheid	27
2.1.4 Doorstroom naar vervolgmodes	29
2.1.5 Overzicht van de structuur van de onderzoeksvragen	32
2.2 Determinanten van de succesindicatoren van de taaltrajecten	32
2.2.1 Determinanten gerelateerd aan de inburgerings- en taaltrajecten	33
2.2.2 Determinanten gerelateerd aan de persoon van de inburgeraar	45
2.3 Opbouw van de volgende resultaatshoofdstukken	57
3. OPSTART VAN NT2	58
3.1 Beleidsdoelstelling	58
3.2 Beschrijvende analyses: Determinanten gerelateerd aan de inburgerings- en taaltrajecten	63
3.2.1 Regio van aanmelding	63
3.2.2 Jaar van aanmelding	64
3.2.3 Verplichting tot NT2, regio van aanmelding en jaar van aanmelding	65
3.3 Beschrijvende analyses: Determinanten gerelateerd aan de persoon van de inburgeraar	68
3.3.1 Geslacht	68
3.3.2 Leeftijd bij aanmelding	68
3.3.3 Herkomst	69
3.3.4 Opleidingsniveau	70

3.3.5	Hoofdperspectief	71
3.3.6	Oudkomer versus nieuwkomer	72
3.4	Logistische regressies	73
3.4.1	Logistische regressie: Het opstarten van NT2	75
3.4.2	Logistische regressie: Het NT2 taaltraject op een gevorderd taalniveau	81
3.5	Correspondentie analyse	84
3.6	Samenvatting	88
3.6.1	Beleidsdoelstelling	88
4.	NT2 TAALTRAJECTEN VAN INBURGERAARS	91
4.1	Beleidsdoelstelling	91
4.2	Beschrijving van de relatie met determinanten gerelateerd aan de inburgerings- en taaltrajecten	94
4.2.1	Verplichting tot NT2	94
4.2.2	Aanbodsverstrekker	95
4.2.3	Intensiteit van de module	96
4.3.3	Regio van aanmelding	99
4.3.4	Jaar van aanmelding	100
4.3.5	Aanbodsverstrekker, regio van aanmelding en jaar van aanmelding	100
4.3	Beschrijving van de relatie met persoonsgebonden determinanten	105
4.3.1	Geslacht	105
4.3.2	Leeftijd bij aanmelding	106
4.3.3	Herkomst	107
4.3.4	Opleidingsniveau	108
4.3.5	Hoofdperspectief	109
4.3.6	Indicator voor oudkomer versus nieuwkomer	110
4.4	Logistische regressies	111
4.4.1	Logistische regressie: Het behalen van het niveau 1.1	111
4.4.2	Logistische regressie: Het behalen van de taalniveaus 1.2 en 2.1	118
4.5	Correspondentie analyse	121
4.6	Samenvatting	123
4.6.1	Beleidsdoelstelling	123

4.6.2	Relatie succesindicatoren met determinanten	124
5.	DE DUUR VAN HET TAALTRAJECT BINNEN HET INBURGERINGSTRAJECT	127
5.1	Beleidsdoelstelling	128
5.1.1	Beleidsdoelstelling inzake de opstartduur	128
5.1.2	Beleidsdoelstelling inzake de trajectduur	131
5.2	Beschrijvende relatie tussen determinanten en opstartduur	137
5.2.1	Taalniveau van de eerste gevolgde module	137
5.2.2	Regio van aanmelding	139
5.2.3	Aanbodsverstrekker	141
5.2.4	Intensiteit van de module	144
5.2.5	Verplichting tot NT2	146
5.2.6	Jaar van aanmelding	146
5.3	Beschrijvende relatie tussen determinanten en trajectduur	147
5.3.1	Aanbodsverstrekker, reële lestijd en intensiteit van de module	147
5.3.2	Regio van aanmelding	149
5.3.3	Verplichting tot NT2	151
5.3.4	Jaar van aanmelding	153
5.3.5	Aanbodsverstrekker, jaar van aanmelding en regio van aanmelding	154
5.4	Logistische regressie	158
5.4.1	Logistische regressie: Het opstarten van het taaltraject binnen de 3 maanden	158
5.4.2	Logistische regressie: Het behalen van basistaalvaardigheid op 1 jaar tijd	162
5.5	Correspondentie analyse	168
5.6	Samenvatting	170
5.6.1	Beleidsdoelstelling	170
5.6.2	Relatie succesindicatoren met determinanten	172
6.	OPSTAP NAAR EEN VDAB SCHAKELOPLEIDING	177
6.1	Beleidsdoelstelling	177
6.2	Beschrijving van de relatie met structurele determinanten	180
6.2.1	Aanbodsverstrekker	180
6.2.2	Hoogst gevolgde taalniveau	182

6.2.3	Verplichting tot NT2	183
6.2.4	Jaar van aanmelding	183
6.2.5	Regio van aanmelding	184
6.2.6	Aanbodsverstrekker, regio en jaar van aanmelding	185
6.3	Beschrijving van de relatie met persoonsgebonden determinanten	188
6.3.1	Geslacht	188
6.3.2	Hoofdperspectief	188
6.3.3	Leeftijd bij aanmelding	189
6.3.4	Herkomst	190
6.3.5	Opleidingsachtergrond	191
6.3.6	Indicator oudkomer versus nieuwkomer	192
6.4	Logistische regressie: Het maken van de opstap naar NT2	193
6.5	Correspondentie analyse	197
6.6	Samenvatting	199
6.6.1	Beleidsdoelstelling	199
6.6.2	Relatie successindicator met determinanten	199
7.	Conclusies	202
7.1	Het bereiken van de doelgroep met het NT2 aanbod	204
7.2	Het bereiken van het basistaalvaardigheidsniveau en doorstroom binnen NT2	206
7.3	De duur tot het bereiken van een basistaalvaardigheidsniveau: Wat is de opstartduur en de trajectduur?	209
7.3.1	Opstartduur	209
7.3.2	Trajectduur	210
7.4	De opstart naar een schakelprogramma van de VDAB	212
7.5	Aandachtspunten in het NT2 onderwijs in het kader van inburgering	215
7.5.1	Het NT2 cursusaanbod: Wordt het NT2 aanbod goed gescreend?	215
7.5.2	Korte taaltrajecten: Is dit haalbaar?	216
7.5.3	Monitoring van de output van NT2 en sporen voor verder onderzoek	218
	Bibliografie	221
	BIJLAGE: MONITOR van de BELEIDSINDICATOR OPSTART NT2	223
1.	OPSTART IN HET NT2	223
2.	BEREIKEN VAN BASISTAALVAARDIGHEID	224

3. OPSTARTDUUR	226
4. TRAJECTDUUR	228
5. OPSTAP NAAR EEN VDAB SCHAKELPROGRAMMA	229

LIJST VAN TABELLEN

Tabel 1.	Resultaten van logistische regressie (Step1) bij het voorspellen van de kans tot het opstarten van een NT2 traject en het starten op een gevorderd taalniveau	77
Tabel 2.	Resultaten van logistische regressie (Step2) bij het voorspellen van de kans tot het opstarten van een NT2 traject en het starten op een gevorderd taalniveau	78
Tabel 3.	Resultaten van logistische regressie (Stap 1) bij het voorspellen van de kans tot het behalen van de taalniveaus 1.1, 1.2 en 2.1 in combinatie met het maken van de opstap naar het volgende taalniveau	113
Tabel 4.	Resultaten van logistische regressie (Stap2) bij het voorspellen van de kans tot het behalen van de taalniveau 1.1, 1.2 en 2.1 in combinatie met het maken van de opstap naar het volgende taalniveau	114
Tabel 5.	Schematisch overzicht van de parameters inzake de trajectduur tot niveau 1.1 en 1.2 in functie van de aanbodsverstrekker	136
Tabel 6.	Schematisch overzicht van de trajectduur tot 1.1 in functie van de aanbodsverstrekker en intensiteit van de module	147
Tabel 7.	Schematisch overzicht van de trajectduur tot 1.2 in functie van de aanbodsverstrekker en intensiteit van de module	148
Tabel 8.	Resultaten van logistische regressie (Step1) bij het voorspellen van de kans tot het opstarten van een NT2 traject binnen de 3 maanden	159
Tabel 9.	Resultaten van logistische regressie (Step2) bij het voorspellen van de kans tot het opstarten van een NT2 traject binnen de 3 maanden	160
Tabel 10.	Resultaten van logistische regressie (Step1) bij het voorspellen van de kans tot het binnen het jaar behalen van 1.1 in een CBE en 1.2 in een CVO	164
Tabel 11.	Resultaten van logistische regressie (Step2) bij het voorspellen van de kans tot het binnen het jaar behalen van 1.1 in een CBE en 1.2 in een CVO	165
Tabel 12.	Resultaten van logistische regressie (Step1) bij het voorspellen van de kans tot opstap in een VDAB schakelmodule	194
Tabel 13.	Resultaten van logistische regressie (Step2) bij het voorspellen van de kans tot opstap in een VDAB schakelmodule	195

Tabel 14.	Beleidsdoelen van de conceptuele succesindicator met de concrete waarden voor verschillende deelgroepen
-----------	---

204

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1.	Inhoud van de geïntegreerde dataset inburgering	21
Figuur 2.	Overzicht van selectie van de onderzoeksgroep	23
Figuur 3.	Overzicht van de determinanten	33
Figuur 4.	Verdeling van de groep aangemelden op basis van de verplichting tot het inburgeringstraject (N=95 722, cohorte aangemelde personen 2007-2012)	34
Figuur 5.	Overzicht van de paden die leiden tot de 2 waarden van de indicator NT2 verplichting (vrijwillig versus verplicht taaltraject).	35
Figuur 6.	Verdeling van de groep aangemelden op basis van de indicator NT2 verplichting (N= 95 722, cohorte aangemelde personen 2007-2012)	36
Figuur 7.	Verdeling van de groep aangemelde inburgeraars in functie van verplichting tot het inburgeringstraject en het al dan niet ondertekenen van een contract (N = 95 722)	37
Figuur 8.	Verdeling van het aantal aangemelde inburgeraars in functie van verplichting tot inburgering en jaar van aanmelding (N= 95 722)	38
Figuur 9.	Verdeling van de aangemelden in functie van verplichting tot inburgering en regio van aanmelding (N= 95 722)	39
Figuur 10.	Verdeling van de aangemelde cursisten over de aanbodsverstrekkers CBE en CVO (N=85 606)	40
Figuur 11.	Verdeling van de NT2 cursisten in functie van het gemiddelde aantal lesdagen per week en de aanbodsverstrekker (N=85 606)	42
Figuur 12.	Verdeling van de CBE cursisten in functie van het gemiddelde aantal lesdagen per week en de regio van aanmelding (N=21 197)	43
Figuur 13.	Verdeling van de CVO cursisten in functie van het gemiddelde aantal lesdagen per week en de regio van aanmelding (N=60 638)	44
Figuur 14.	Verdeling van de groep aangemelden in functie van hoofdperspectief (N = 94 395)	46
Figuur 15.	Verdeling van de aangemelde inburgeraars in functie van de indicator nieuwkomer versus oudkomer (N=91 500)	48
Figuur 16.	Verdeling van aangemelde inburgeraars over de indicator nieuwkomer versus oudkomer en aanmeldingsjaar	49
Figuur 17.	Verdeling van de groep aangemelden in functie van leeftijd bij aanmelding (N= 109 700)	50
Figuur 18.	Verdeling van de aangemelde inburgeraars in functie van leeftijd en hoofdperspectief bij aanmelding	50

Figuur 19.	Verdeling van de aangemelde inburgeraars in functie van leeftijd en de indicator oudkomer versus nieuwkomer (t.o.v. 2007)	51
Figuur 20.	Verdeling van de aangemelde inburgeraars op basis van opleidingsgraad (N= 96 221)	52
Figuur 21.	Verdeling van de groep aangemelden op basis van opleidingsniveau en aanbodsverstrekker (N=82 881).	53
Figuur 22.	Verdeling van de groep aangemelden in functie van het land van herkomst (N= 104 003)	54
Figuur 23.	Verdeling van de aangemelde inburgeraars in functie van herkomst en opleidingsgraad (N= 91 149)	55
Figuur 24.	Verdeling van aangemelde inburgeraars in functie van herkomst en hoofdperspectief (N= 79.996)	56
Figuur 25.	Het percentage inburgeraars dat met NT2 start (start in 1.1 of hoger) en het percentage inburgeraars dat start in 1.1 in functie van de indicatoren verplichting tot inburgering en verplichting tot NT2 (N=95 722)	59
Figuur 26.	Verdeling van het aantal NT2 cursisten met een inburgeringscontract in functie van de verhouding tussen de startdatum van de NT2 module en de datum van het inburgeringscontract (N = 25 886)	60
Figuur 27.	Het percentage inburgeraars dat met NT2 start (start in 1.1 of hoger) en het percentage inburgeraars dat start in 1.1 in functie van de indicatoren verplichting tot inburgering en verplichting tot NT2 en de aanbodsverstrekker waarin gestart wordt (N= 77 550).	62
Figuur 28.	Het percentage inburgeraars dat met NT2 start (start in 1.1 of hoger) en het percentage inburgeraars dat start in 1.1 in functie van de regio van aanmelding (N= 109 700)	64
Figuur 29.	Het percentage inburgeraars dat met NT2 start (in 1.1 of hoger) en het percentage inburgeraars dat start in 1.1 in functie van het jaar van aanmelding (N= 109 700)	65
Figuur 30.	Percentage inburgeraars met verplichting tot NT2 die een NT2-traject opstarten (t.o.v. de totale groep aangemelden met een verplicht NT2-traject, de verticale as start op 80%)	66
Figuur 31.	Percentage inburgeraars zonder verplichting tot NT2 die effectief een Nt2-traject opstarten (ten opzichte van totale groep aangemelden met een vrijwillig NT2-traject, de verticale as start op 60%)	67

Figuur 32.	Het percentage inburgeraars dat met NT2 start (start in 1.1 of hoger) en het percentage inburgeraars dat start in 1.1 in functie van gender (N= 109 700)	68
Figuur 33.	Het percentage inburgeraars dat met NT2 start (start in 1.1 of hoger) en het percentage inburgeraars dat start in 1.1 in functie van leeftijdscategorie (N=109 700)	69
Figuur 34.	Het percentage inburgeraars dat met NT2 start (start in 1.1 of hoger) en het percentage inburgeraars dat start in de richtgraad 1.1 in functie van herkomst (N= 104 003)	70
Figuur 35.	Het percentage inburgeraars dat met NT2 start (start in 1.1 of hoger) en het percentage inburgeraars dat start in de richtgraad 1.1 in functie van opleidingsgraad (N=96 221)	71
Figuur 36.	Het percentage inburgeraars dat met NT2 start (start in 1.1 of hoger) en het percentage inburgeraars dat start in de richtgraad 1.1 in functie van hoofdperspectief (N=84 548)	72
Figuur 37.	Het percentage inburgeraars dat met NT2 start (start in 1.1 of hoger) en het percentage inburgeraars dat start in de richtgraad 1.1 in functie van jaar van aankomst in België en Vlaanderen (N= 91 500)	73
Figuur 38.	Overzicht van de belangrijkste verbanden tussen de determinanten en de kans op het opstarten van een NT2 traject	81
Figuur 39.	Overzicht van de belangrijkste verbanden tussen de determinanten en de kans om op een gevorderd niveau het NT2 traject aan te vangen	84
Figuur 40.	Biplot van correspondentie-analyse die als principale elementen het al dan niet starten van NT2 en het taalniveau bij aanvang van NT2 bevat	86
Figuur 41.	Flow van NT2-trajecten voor inburgeraars met een CBE/CVO traject, 2007-2009 (N=27 623; peildatum: mei 2013	93
Figuur 42.	Flow van NT2-trajecten voor inburgeraars in functie van verplichting tot NT2	94
Figuur 43.	Flow van NT2-trajecten voor inburgeraars in functie van aanbodsverstrekker	95
Figuur 44.	Overzicht van de opdeling in taalniveaus die gebruikt werd voor analyses	96
Figuur 45.	Percentage CVO cursisten per hoogst gevolgde taalniveau in functie van aantal lesdagen per week (N= 21 606)	97

Figuur 46.	Percentage CBE cursisten per hoogst gevolgde taalniveau in functie van aantal lesdagen per week (N= 6 017)	98
Figuur 47.	Percentage inburgeraars per hoogst gevolgde taalniveau in functie van regio van aanmelding (N= 27 623)	99
Figuur 48.	Percentage inburgeraars per hoogst gevolgde taalniveau in functie van jaar van aanmelding (N= 27 623)	100
Figuur 49.	Percentage CVO cursisten die het niveau 1.1 behaald hebben en de opstap maakten naar 1.2 (t.o.v.de totale groep cursisten die een NT2-traject aangevangen hebben op het niveau 1.1)	101
Figuur 50.	Percentage CVO cursisten die het niveau 1.2 behaald hebben en de opstap maakten naar 2.1 (ten opzichte van totale groep cursisten die een NT2-traject traject aangevangen hebben op het niveau 1.1)	102
Figuur 51.	Percentage CBE cursisten die het niveau 1.1 behaald hebben en de opstap maakten naar 1.2 (ten opzichte van totale groep cursisten die een NT2-traject traject aangevangen hebben op het niveau 1.1)	103
Figuur 52.	Percentage CBE cursisten die het niveau 1.2 behaald hebben en de opstap maakten naar 2.1 (ten opzichte van totale groep cursisten die een NT2-traject traject aangevangen hebben op het niveau 1.1)	104
Figuur 53.	Percentage inburgeraars per hoogst gevolgde taalniveau in functie van jaar van aanmelding (N= 27 623)	105
Figuur 54.	Percentage inburgeraars per hoogst gevolgde taalniveau in functie van leeftijd bij aanmelding (N= 27 623)	106
Figuur 55.	Percentage inburgeraars per hoogst gevolgde taalniveau in functie van herkomst (N= 26 205)	107
Figuur 56.	Percentage inburgeraars per hoogst gevolgde taalniveau in functie opleidingsniveau (N=26 819)	108
Figuur 57.	Percentage inburgeraars per hoogst gevolgde taalniveau in functie van hoofdperspectief (N= 23 202)	109
Figuur 58.	Percentage inburgeraars per hoogst gevolgde taalniveau in functie de indicator oudkomer versus nieuwkomer (N= 22 700)	110
Figuur 59.	Overzicht van de belangrijkste verbanden tussen determinanten en de kans op het behalen van het basisniveau 1.1 en doorgestroomd zijn naar 1.2	117

Figuur 60.	Overzicht van de belangrijkste verbanden tussen determinanten en de kans op de opstap te maken naar een hogere richtgraad dan 1.2 (of de kans op het behalen van de richtgraad 1.2)	121
Figuur 61.	Biplot van correspondentie-analyse die als principale elementen het al dan niet starten van NT2 en het taalniveau bij aanvang van NT2 bevat	122
Figuur 62.	Verdeling van de startduur van de populatie aangemelde NT2 cursisten (N=27 116)	128
Figuur 63.	Verdeling van de positieve startduur van de populatie aangemelde NT2 cursisten met een inburgeringscontract (N=18 028)	130
Figuur 64.	Duurtijd in maanden tot het behalen van het niveau 1.1 voor alle CBE cursisten (N =5 076), voor diegenen die na 1.1 doorgestroomd zijn (N = 3 712) en voor diegenen die niet doorgestroomd zijn na 1.1 (N = 1 364)	132
Figuur 65.	Duurtijd in maanden tot het behalen van het niveau 1.1 voor alle CVO cursisten (N =21 576), voor diegenen die na 1.1 nog doorgestroomd zijn (N = 15 881) en voor diegenen die niet doorgestroomd zijn na 1.1 (N = 5 695)	133
Figuur 66.	Boxplots geven de duurtijd weer in maanden tot het behalen van het niveau 1.2 voor alle CBE cursisten (N =3 040), voor diegenen die na 1.2 nog doorgestroomd zijn (N = 923) en voor diegenen die niet meer doorgestroomd zijn na 1.2 (N = 2 117)	134
Figuur 67.	Boxplots geven de duurtijd weer in maanden tot het behalen van het niveau 1.2 voor alle CVO cursisten (N =15 393), voor diegenen die na 1.2 nog doorgestroomd zijn (N = 10 203) en voor diegenen die niet meer doorgestroomd zijn na 1.2 (N = 5 190)	135
Figuur 68.	Boxplots van de startduur in maanden in functie van het taalniveau waarop gestart werd (N=17 840)	138
Figuur 69.	Mediaan van de opstartduur in functie van taalniveau bij opstart van het NT2-traject en de regio van aanmelding (N=17 840)	140
Figuur 70.	Mediaan van de opstartduur voor CBE cursisten in functie van taalniveau bij opstart van NT2 en de regio van aanmelding	141
Figuur 71.	Mediaan van de opstartduur voor CVO cursisten in functie van taalniveau bij opstart van NT2-traject en de regio van aanmelding	143
Figuur 72.	Mediaan van de opstartduur in functie van de gemiddelde intensiteit van de gevolgde modules	145
Figuur 73.	Mediaan van de opstartduur in functie van verplichting tot het volgen van de basismodule NT2 en aanbodsverstrekker	146

Figuur 74.	Mediaan van de opstartduur in functie van het jaar van aanmelding	146
Figuur 75.	Mediaan van de trajectduur van CBE cursisten in functie van de aanbodsverstrekker en regio van aanmelding	149
Figuur 76.	Mediaan van de belangrijkste parameters van trajectduur van CVO cursisten in functie van de aanbodsverstrekker en regio van aanmelding	150
Figuur 77.	Mediaan van trajectduur in functie van de aanbodsverstrekker en verplichting tot NT2	152
Figuur 78.	Mediaan van trajectduur in functie van de aanbodsverstrekker en jaar van aanmelding (De verticale as start op 72%)	153
Figuur 79.	Percentage CBE cursisten die binnen de 12 maanden het taalniveau 1.1 behalen (ten opzichte van totale groep CBE cursisten 1.1 behaald hebben) in functie van regio en jaar van aanmelding (De verticale as start op 15%)	154
Figuur 80.	Percentage CVO cursisten die binnen de 12 maanden het taalniveau 1.1 behalen (ten opzichte van totale groep CVO cursisten 1.1 behaald hebben) in functie van regio en jaar van aanmelding (de verticale as start op 72%)	156
Figuur 81.	Percentage CVO cursisten die binnen de 12 maanden het taalniveau 1.2 behalen (ten opzichte van totale groep CVO cursisten 1.2 behaald hebben) in functie van regio en jaar van aanmelding	157
Figuur 82.	Overzicht van verbanden tussen determinanten en de kans op het binnen het jaar behalen van de richtgraad 1.1 in de CBE	166
Figuur 83.	Biplot van correspondentie-analyse die als principale elementen de opstartduur en de trajectduur tot het behalen van een basistaalvaardigheidsniveau bevat	169
Figuur 84.	Frequentie verdeling van het soort schakel de gevolgd werd door de VDAB schakelcursisten (N = 7 236)	179
Figuur 85.	Verdeling van de duur tussen de start van de eerste NT2 module en de opstart van een VDAB schakelmodule (N= 7 236)	180
Figuur 85.	Percentage NT2 cursisten dat doorstroomt naar een VDAB schakelopleiding in functie van de aanbodsverstrekker waar de NT2 basismodule gevolgd is (N = 85 457)	181
Figuur 87.	Percentage VDAB schakelcursisten in functie van het soort schakel en de aanbodsverstrekker waar de eerste NT2 module gevolgd is (N = 7 236)	182

Figuur 88.	Percentage NT2 cursisten dat doorstroomt naar een VDAB schakel in functie van het hoogste gevolgde taalniveau (N = 85 551)	183
Figuur 89.	Percentage NT2 cursisten dat doorstroomt naar een VDAB schakel opleiding in functie van de verplichting tot NT2 (N = 76 136)	183
Figuur 90.	Percentage NT2 cursisten dat doorstroomt naar een VDAB schakel opleiding in functie van het jaar van aanmelding (N = 36 205)	184
Figuur 91.	Percentage NT2 cursisten dat doorstroomt naar een VDAB schakel opleiding in functie van de regio van aanmelding (N = 85 457).	185
Figuur 92.	Verdeling van de succesindicator “doorstroom naar het schakelprogramma van de VDAB” vanuit de CBE in functie van regio en jaar van aanmelding	186
Figuur 93.	Verdeling van de succesindicator “ doorstroom naar het schakelprogramma van de VDAB” vanuit de CVO in functie van regio en jaar van aanmelding	187
Figuur 94.	Percentage NT2 cursisten dat doorstroomt naar een VDAB schakelopleiding in functie van gender (N = 85 457)	188
Figuur 95.	Percentage NT2 cursisten dat doorstroomt naar een VDAB schakel opleiding in functie van hoofdperspectief (N = 73 380)	189
Figuur 96.	Percentage NT2 cursisten dat doorstroomt naar een VDAB schakel opleiding in functie van leeftijd bij aanmelding (N = 85 457)	190
Figuur 97.	Percentage NT2 cursisten dat doorstroomt naar een VDAB schakelopleiding in functie van herkomst (N = 80 658)	191
Figuur 98.	Percentage NT2 cursisten dat doorstroomt naar een VDAB schakel opleiding in functie van opleidingsgraad (N = 82 741)	192
Figuur 99.	Percentage NT2 cursisten dat doorstroomt naar een VDAB schakel-opleiding in functie van de indicator oudkomer versus nieuwkomer (N = 70 960)	192
Figuur 100.	Biplot van correspondentie-analyse met als belangrijkste element de opstart van een VDAB schakelmodule bevat.	198

INLEIDING

De opleidingen Nederlands Tweede Taal (NT2) vormen één van de drie basispijlers van het Vlaamse inburgeringsbeleid naast de onderdelen maatschappelijke oriëntatie en loopbaanoriëntatie. Over de concrete taaltrajecten van inburgeraars is echter nog niet veel geweten. Wie start met een NT2-module? Behalen inburgeraars op een redelijke termijn een basisoniveau van taalvaardigheid? In welke mate vormen de basismodules een opstap naar vervolgm modules? Hoe lang studeren inburgeraars Nederlands? Op deze vragen wordt in dit onderzoeksrapport dieper ingegaan. We baseren ons daarbij op de gegevens van 109 207 meerderjarige inburgeraars die zich in de periode 2007-2012 aangemeld hebben bij een onthaalbureau.

Zowel in het oorspronkelijke (2003) als in het nieuwe (2013) inburgeringsdecreet neemt het pakket Nederlands als Tweede Taal (NT2) een belangrijke plaats in in het inburgeringstraject van nieuwkomers in Vlaanderen. Daarbij heeft het vormingsonderdeel NT2 als doel om “in een zo kort mogelijke tijd een basistaalvaardigheid van het Nederlands als opstap naar een vervolgm module aan te reiken”.¹ Tot voor kort werd onder deze basistaalvaardigheid niveau 1.1 (eerste onderdeel van de richtgraad 1)² verstaan, maar vanaf 1 september 2014 werd het niveau opgetrokken tot de 1.2 (tweede en laatste onderdeel van de richtgraad 1, ministerieel besluit 28 februari 2014). Beide decreten geven aan dat de persoon die omschreven wordt als verplichte inburgeraar, verplicht is om het vormingsprogramma te volgen en per onderdeel, hetzij regelmatig deel te nemen, hetzij de doelstellingen van het onderdeel te behalen. Bij het vervullen van deze voorwaarden samen met andere voorwaarden omtrent maatschappelijke oriëntatie en loopbaanbegeleiding, verkrijgt de inburgeraar een inburgeringsattest.

Niet enkel in Vlaanderen maakt het leren van de taal een belangrijk deel uit van het inburgerings- of integratieprogramma, ook in de ons omringende Europese landen is dit het geval (waaronder Oostenrijk, Duitsland, Frankrijk, Nederland, Letland; Goodman, 2011; Integration systems compared: 2010; Van Oers, Ersboll & Kostakopoulou, 2010). Vaak is het zelfs het enige onderdeel binnen het integratieprogramma (Goodman, 2012). De reden hiervoor is dat de kennis van de taal niet enkel zou bijdragen tot de

¹ Vanuit het Departement Onderwijs wordt erop gewezen dat het niet enkel belangrijk is om op een zo snel mogelijke manier de taal te leren, maar ook op een zo efficiënt mogelijke manier; zo kort mogelijk is niet altijd de beste weg als de taal niet duurzaam wordt aangeleerd. In dit onderzoeksrapport zullen we deze opmerking in rekening brengen, ook al richten we ons voornamelijk op de evaluatie van de decretale bepalingen.

² Om de leesbaarheid te verhogen spreken we van niveau 1.1, 1.2, etc., voor de officiële naam van de modules in de opleidingsprofielen verwijzen we naar <http://www.ond.vlaanderen.be/curriculum/volwassenenonderwijs/secundair-volwassenenonderwijs/nederlands-tweede-taal/opleidingen.htm>

zelfredzaamheid van de inburgeraar maar ook tot zijn bredere integratie: de kansen op werk of het volbrengen van een opleiding zouden toenemen, maar ook raakt men meer 'geworteld' in het land waar zich men vestigt door bijvoorbeeld contacten aan te gaan met de autochtone bevolking (Gijsberts & Dagevos, 2010). Ondanks het belang dat vanuit een beleidsmatig perspectief aan het leren van taal wordt gehecht, beperkt het onderzoek in Vlaanderen zich voornamelijk tot de wijze waarop de taal moet worden aangeleerd (Berben, Frijns, Houben, Drijkoningen, & Van den Branden, 2012; Drijkoningen & Frijns, 2011) en de organisatie van het aanbod (De Cuyper, Gonzalez Garibay, & Jacobs, 2013; De Cuyper & Jacobs, 2011; Devlieger, Lambrechts, Steverlynck, & Van Woensel, 2013; Schuurmans & Steverlynck, 2008; Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming, 2012). Er blijven dan ook belangrijke lacunes in de kennis met betrekking tot de taaltrajecten:

- We weten tot nu toe weinig over de **taaltrajecten** van inburgeraars of met andere woorden over de output van het NT2 onderwijs binnen inburgering. We denken aan vragen zoals "Hoeveel inburgeraars starten een NT2-traject op?", "Welke niveaus bereiken de cursisten?", "Hoe lang doen cursisten erover om een basistaalvaardigheidsniveau te bereiken?", "In welke mate stromen inburgeraars door naar meer gevorderde modules NT2?" en "In welke mate stroomt men door naar de VDAB?"
- We weten niet in welke mate **concrete beleidsdoelen** die samenhangen met bovenstaande output gerealiseerd worden. Het gaat om vragen zoals "Starten inburgeraars voldoende snel na hun aanmelding met een NT2 module?", "Wordt het basistaalvaardigheidsniveau behaald door de verplichte inburgeraar?" en "Wordt het opgetrokken niveau van basistaalvaardigheid (1.2) binnen het jaar bereikt?"
- We hebben geen systematisch overzicht van **determinanten** die cruciale output van het NT2-traject beïnvloeden en dus ook een belangrijke rol spelen in de realisatie van beleidsdoelen omtrent het NT2 pakket binnen het inburgeringstraject. Het kan hier gaan om determinanten die verbonden zijn aan het inburgerings- of taaltraject, zoals het ondertekenen van een inburgeringscontract, het taalaanbod in de regio of de intensiteit van de gevolgde taalmodules. Andere determinanten zijn verbonden aan de persoon van de inburgeraar, zoals leeftijd of geslacht.
- Er is weinig inzicht in de **effectiviteit van taalopleidingen** voor inburgeraars (dit is de relatie tussen het volgen van een taalopleiding en de integratie van inburgeraars). We hebben op dit moment geen zicht op de relatie tussen het volgen van een taalopleiding en de integratie van inburgeraars (=outcome). "Welke relatie is er tussen het leren van taal en het vinden van werk?", "Welke relatie is er met opstart van een opleiding?" en "Hebben taalopleidingen een positieve invloed op het opbouwen van een

sociaal netwerk?” Ook binnen de internationale literatuur vinden we weinig terug over de relatie tussen taal(opleidingen) op de integratie van inburgeraars. De schaarse onderzoeken die er bestaan zijn gefocust op structurele integratie op vlak van tewerkstelling en loon (voor een overzicht zie Gonzalez Garibay & De Cuyper, 2013b).

De evaluatie van het integratiebeleid is een prioriteit in het nationale en internationale beleid. Daarbij wordt de klemtoon gelegd op het uitbouwen van beleidsinterventies wiens efficiëntie en effectiviteit voldoende empirisch onderbouwd zijn (**evidence-based policy**). In het werkpakket 3 “Evaluatie van het inburgerings- en integratiebeleid” van het Steunpunt Inburgering en Integratie werd hiertoe een kader ontwikkeld (Gonzalez Garibay & De Cuyper 2013a) die het evaluatieproces uiteenzet op basis van drie basiscomponenten.

1. Het ontleedt het beleidsproces in *evalueerbare elementen*: noden, doelen, input, output, outcome en impact.
2. Het definieert een aantal *evaluatiecriteria* als leidraad om die elementen te beoordelen: relevantie, efficiëntie, effectiviteit, coherentie, consistentie.
3. Het formuleert een visie op de *oorzaak-gevolg relaties* tussen het beleid en zijn effecten. Die relaties worden weergegeven aan de hand van een effectenmodel.

Dit zal in de loop van 2015 resulteren in een reeks onderzoeksrapporten. Het huidige onderzoeksrapport bevat een goal attainment studie die nagaat in welke mate decretale vooropgestelde doelen omtrent het NT2 pakket binnen inburgering bereikt worden op basis van de empirische gegevens over concrete taaltrajecten van inburgeraars. Hier focussen we voornamelijk op de basiscomponenten 1 en 2, waarbij we evalueerbare elementen gaan aftoetsen aan concrete evaluatiecriteria die rechtstreeks uit de inburgeringsdecreten afgeleid zijn. Het derde punt komt in vervolgonderzoek aan bod, waarbij de effectiviteit wordt afgetoetst op basis van de samenhang van de concrete output van de taaltrajecten (bijvoorbeeld hoogst behaalde taalniveau) en de outcome, dit zijn de effecten die op korte en lange termijn veroorzaakt worden door die resultaten (bijvoorbeeld het vinden van werk). Naast de evaluatie van de beleidsdoelen, zal in het huidige rapport aandacht gegeven worden aan mogelijke determinanten die het welslagen van bepaalde doelen kunnen beïnvloeden. Ook grijpen we de kans aan om de taaltrajecten zo volledig mogelijk te beschrijven door verder te gaan dan enkel het testen van concrete beleidsdoelen en ons te laten leiden door volgende gerelateerde, maar bredere vragen:

1. Hoeveel inburgeraars starten met een NT2- taaltraject?
2. Hoeveel personen bereiken het basistaalvaardigheidsniveau volgens de definities van de inburgerings-decreten van 2003 en 2013?
3. Wat is de duur tot het bereiken basistaalvaardigheidsniveau volgens de definities van de inburgeringsdecreten van 2003 en 2013?

4. Hoeveel personen maken de opstap naar vervolgonderwijs binnen het reguliere NT2 onderwijs (CVO en CBE) en het taalaanbod van de VDAB?

De analyses zullen gebeuren op basis van de Geïntegreerde Dataset Inburgering (zie hoofdstuk 1) bij een groep inburgeraars (N=109 207) die zich tussen 2007 en 2012 aangemeld hebben in het onthaalbureau (OHB), tot de actieve bevolking (18 tot en met 64 jaar) behoren en geen alfa traject gevolgd hebben. Na de inleidende hoofdstukken over de onderzoekspopulatie (hoofdstuk 1) en onderzoeksopzet (hoofdstuk 2) worden de bovenstaande vragen aangepakt in vier resultaatshoofdstukken (hoofdstukken 3 tot en met 6). We behandelen achtereenvolgens de start in NT2, het behalen van de basistaalvaardigheid in het Nederlands samen met opstap naar hogere richtgraden binnen het NT2 onderwijs, de duur van het moment van aanmelding tot het behalen van een basistaalvaardigheidsniveau en de opstap naar taalopleidingen van de VDAB. Hieronder wordt een schematisch overzicht aangeboden van de structuur en inhoud van de verschillende hoofdstukken.

Hoofdstuk 1. Onderzoekspopulatie en aard van de gegevens	Beschrijving van de onderzoekspopulatie en bronnen van de gegevens
Hoofdstuk 2. Onderzoeksdoelstellingen en -opzet	Analyse van de beleidsdoelen, constructie van de succesindicatoren, bespreking determinanten
Hoofdstuk 3. De start van een NT2 traject	Hoeveel inburgeraars starten met een NT2-taaltraject? Op welk taalniveau wordt er gestart?
Hoofdstuk 4. NT2-trajecten van inburgeraars	Hoeveel personen bereiken het basistaalvaardigheidsniveau volgens de definities van de inburgeringsdecreten van 2003 en 2013? Hoeveel stromen er hierna door na vervolgmodes binnen het reguliere NT2 aanbod?
Hoofdstuk 5. Duur van de NT2 trajecten	Wat is de duur tot het bereiken basistaalvaardigheidsniveau volgens de definities van de inburgeringsdecreten van 2003 en 2013?
Hoofdstuk 6. Taalonderwijs in de VDAB	Hoeveel personen maken de opstap naar vervolgonderwijs binnen het taalaanbod (schakelprogramma's) van de VDAB?

1. ONDERZOEKSPOPULATIE EN AARD VAN DE GEGEVENS

Om bovenvermelde onderzoeksvragen te beantwoorden is een kwantitatieve analyse uitgevoerd op een subdataset van de Geïntegreerde Dataset Inburgering. In dit hoofdstuk lichten we toe

- hoe de geïntegreerde dataset tot stand is gekomen
- welke gegevens deze dataset bevat over inburgeraars in Vlaanderen
- hoe de onderzoekspopulatie voor het huidige onderzoeksrapport afgebakend is

1.1 De Geïntegreerde Dataset Inburgering

De Geïntegreerde Dataset Inburgering is samengesteld voor het werkpakket 3 (WP3) van het Steunpunt voor Inburgering en Integratie vanuit drie databronnen die informatie bevatten over de potentiële groep inburgeraars: de Kruispuntbank Inburgering (KBI), de databank van de Vlaamse dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) en de kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ). Voor het samenvoegen van de gegevens van deze drie bronnen werd de volgende procedure gehanteerd. De eerste stap in de constructie van de Geïntegreerde Dataset Inburgering was de afbakening van een populatie “inburgeraars in Vlaanderen” binnen de KBI-databank die beschikbaar is gesteld door het Agentschap Binnenlands Bestuur. Gegeven de beperkte betrouwbaarheid van het cliëntvolgsysteem voor het jaar 2007 kozen we ervoor om enkel rekening te houden met gegevens vanaf 01.01.2007. Daarom werd de onderzoekspopulatie gedefinieerd als *alle potentiële leden van de doelgroep van inburgering vanaf 01.01.2007* (315 862 personen). Rekening houdend met de beschikbaarheid van gegevens maakten we een onderscheid tussen twee groepen binnen die populatie:

- Alle inburgeraars die zich tussen 01.01.2007 en 31.12.2012 voor de eerste keer in een onthaalbureau (OHB) in Vlaanderen aanmeldden³ (126 731 personen).
- Alle niet-aangemelde potentiële leden van de doelgroep met RR-extractiedatum tussen 01.01.2007 en 31.12.2012 (189 133 personen)⁴.

Voor die populatie werd er informatie opgevraagd uit de KBI-databank. Hierin zijn voor beide groepen echter niet dezelfde hoeveelheid aan gegevens voorradig:

- De inburgeringstrajecten van personen die zich aangemeld hebben bij een OHB worden gemonitord aan de hand van het MATRIX-cliëntvolgsysteem, dat beheerd wordt door het Agentschap Binnenlands Bestuur en bewaard wordt in de

³ Dit impliceert dat aanmeldingen die binnen die periode vallen, maar die geen eerste aanmelding betreffen, uit de analyses werden geweerd.

⁴ In 2007 bijvoorbeeld bestond de potentiële doelgroep uit 46195 personen, waarvan 10.458 Nederlanders en 15.114 minderjarigen.

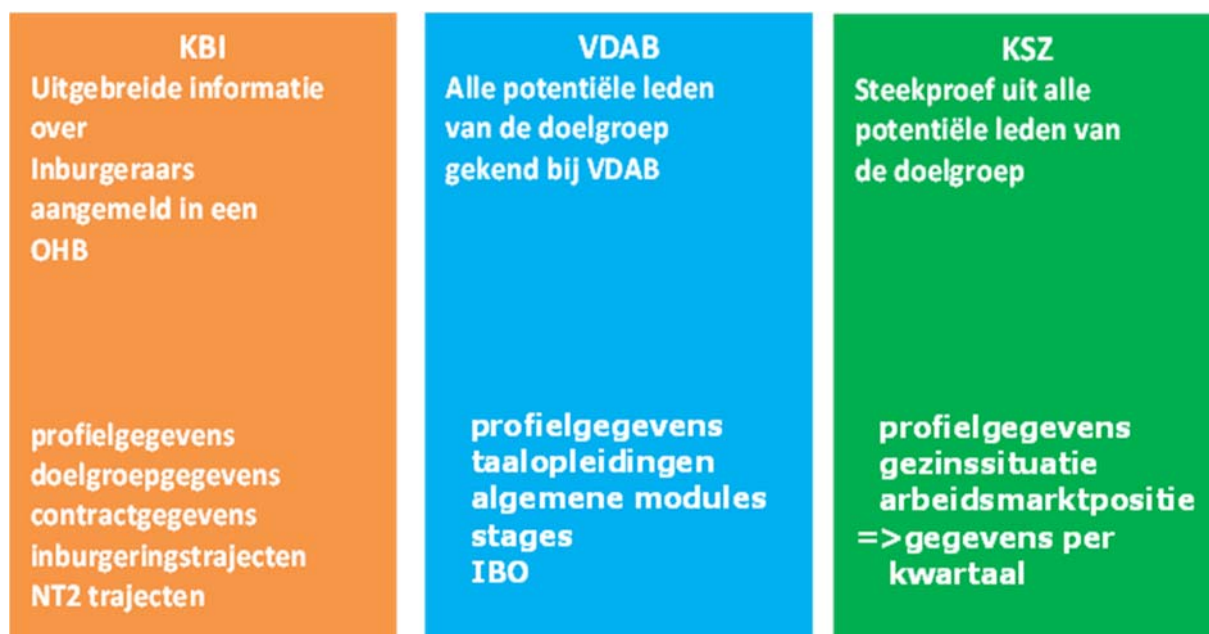
Kruispuntbank Inburgering (KBI). De volgende domeinen betreffende de “aangemelde inburgeraars” komen in deze registratie aan bod: persoonsgegevens, aanmelding bij het OHB, advies van VDAB, belemmerende factoren bij het inburgeringstraject, besluit van de trajecten, gelijkschakeling van diploma’s, doelgroepkenmerken, gezinssituatie, hoofdperspectief, advies van het Huis van het Nederlands, opschorting van de inburgeringscontracten, ondertekening van de inburgeringscontracten, aantal inburgeringscontracten, status van de inburgeringscontracten, inbreuken, participatie aan LO en MO, nationaliteit, NT2-trajecten, opleidingen in België en in het land van herkomst, taalkennis, verblijfstatuut en werkervaring. Deze dataset bevat dus voldoende informatie om de taal- en inburgeringstrajecten die op het niveau van de primaire inburgering gevolgd werden in kaart te brengen. Doordat het systeem vaak is gewijzigd, doordat bepaalde variabelen door trajectbegeleiders moeten worden ingevuld en doordat nauwkeurige informatie niet altijd beschikbaar is, zijn niet alle variabelen altijd even volledig en/of betrouwbaar geregistreerd. Bovendien worden enkel de modules in Centra Basiseducatie (CBE) en Centra Volwassenonderwijs (CVO) systematisch geregistreerd. Voor NT2-modules georganiseerd in andere aanbodverstrekkers (Syntra, UTC, Federgon,...) bestaat er geen centrale monitoring.

- Niet iedere inburgeraar die zich in de doelgroep voor inburgering bevindt, meldt zich ook effectief aan bij een OHB. Hoewel de KBI gegevens bevat over deze groep, zijn deze gegevens heel wat beperkter dan het geval is voor de “aangemelde inburgeraars”. Voor “niet-aangemelde inburgeraars” worden enkele algemene gegevens verzameld zoals nationaliteit, nationaliteit van de partner, datum van aankomst in België, leeftijd en burgerlijke stand. Over de taaltrajecten van deze groep weten we heel weinig. Zo weten we niets over hun taaltrajecten uit zowel het reguliere aanbod (UTC, CBE of CVO) als van andere aanbodsverstrekkers (Syntra, UTC, Federgon...). Wel kan het zijn dat inburgeraars uit deze groep een taalmodule bij VDAB hebben gevolgd, waarover we dan wel informatie beschikken vanuit de databank van de VDAB.

Om gegevens te verkrijgen over de taaltrajecten, opleidingen en loopbaanoriëntatie die gevolgd werden op het niveau van de secundaire inburgering, werd aan de VDAB gevraagd om informatie te verschaffen over de potentiële groep van inburgeraars, zoals afgelijnd op basis van de KBI databank. Gegevens vanuit VDAB bevatten informatie over de profielkenmerken uit het intake gesprek, gevolgde VDAB modules (inclusief de NT2-trajecten georganiseerd door de VDAB) en gevolgde stages. Deze gegevens zijn natuurlijk enkel beschikbaar voor diegenen die zich bij de VDAB hebben aangemeld en bevatten zowel de inburgeraars die zich bij de onthaalbureaus hebben aangemeld als diegenen die zich niet bij een onthaalbureau hebben aangemeld. In totaal gaat het om een groep van

104 101 personen waarvan 71% (N= 73 899) zich ook bij een onthaalbureau aangemeld hebben.

Om de socio-economische positie van de inburgeraars in kaart te brengen werden gegevens opgevraagd vanuit de KSZ via het datawarehouse (DWH AM&SB). Deze data-toelevering zal plaatsvinden in de loop van 2015. Uit de totale populatie van potentiële inburgeraars tussen 2007 en 2012 zal een 67% toevalssteekproef getrokken worden, gestratificeerd op basis van nationaliteit(scategorie), geslacht, leeftijd, datum van aankomst in België, provincie, of ze woonachtig zijn in een centrumstad en of ze al dan niet gekend zijn bij de VDAB. De KSZ gegevens zullen op kwartaalbasis beschikbaar zijn voor de periode tussen 2007 en 2014. Door de aanvraag niet te beperken tot 2012, maar in plaats daarvan uit te breiden tot 2014 kunnen de socio-economische effecten ook na het afronden van de inburgeringstrajecten bestudeerd worden. De volgende informatie over de inburgeraars zal verschaft worden: persoonskenmerken (geslacht, leeftijd en nationaliteit), gezinssituatie (gezinspositie en type huishouden, aantal kinderen, work intensity op huishoudniveau) en positie op de arbeidsmarkt (kenmerken van werk, werkloosheid en inactiviteit). Een overzicht van de informatie die vanuit de verschillende databanken beschikbaar is, wordt in de volgende figuur verschaft.

Figuur 1. Inhoud van de geïntegreerde dataset inburgering

Samenvattend kunnen we stellen dat de Geïntegreerde Dataset Inburgering unieke informatie bevat door de koppeling van gegevens uit drie belangrijke databanken die informatie leveren omtrent een groot aantal domeinen die verband houden met de inburgerings-, taal- en werktrajecten van alle potentiële leden van de doelgroep inburgering tussen 01.01.2007 en 31.12.2012 (N= 315 862 personen). Deze dataset maakt integraal deel uit van WP3 uit het

Steunpunt Inburgering en Integratie en vormt de belangrijkste kwantitatieve bron bij de uitvoering van de verschillende evaluaties uitgevoerd binnen dat WP.

1.2 Afbakening van de huidige onderzoeksgroep

Op basis van de Geïntegreerde Dataset Inburgering werd er voor de doeleinden van het huidige onderzoeksrapport een deeldataset opgebouwd met alle mogelijke informatie over de taaltrajecten van de doelgroep inburgeraars. Het resultaat is de eerste beschikbare longitudinale dataset in Vlaanderen die zulke informatie kan verschaffen. Zoals reeds vermeld door De Cuyper & Jacobs (2011) bestaat er geen centrale monitoringstool voor de NT2- modules noch voor de NT2-cursisten. In het huidige onderzoeksrapport trachten we deze lacune op te vullen. Het dient hierbij duidelijk te zijn dat we niet alle mogelijke deelnemers aan taal modules Nederlands onder de loep nemen, maar enkel diegenen die zich aangemeld hebben bij een OHB. *De analyse beperkt zich tot de taaltrajecten binnen het inburgeringstraject.*

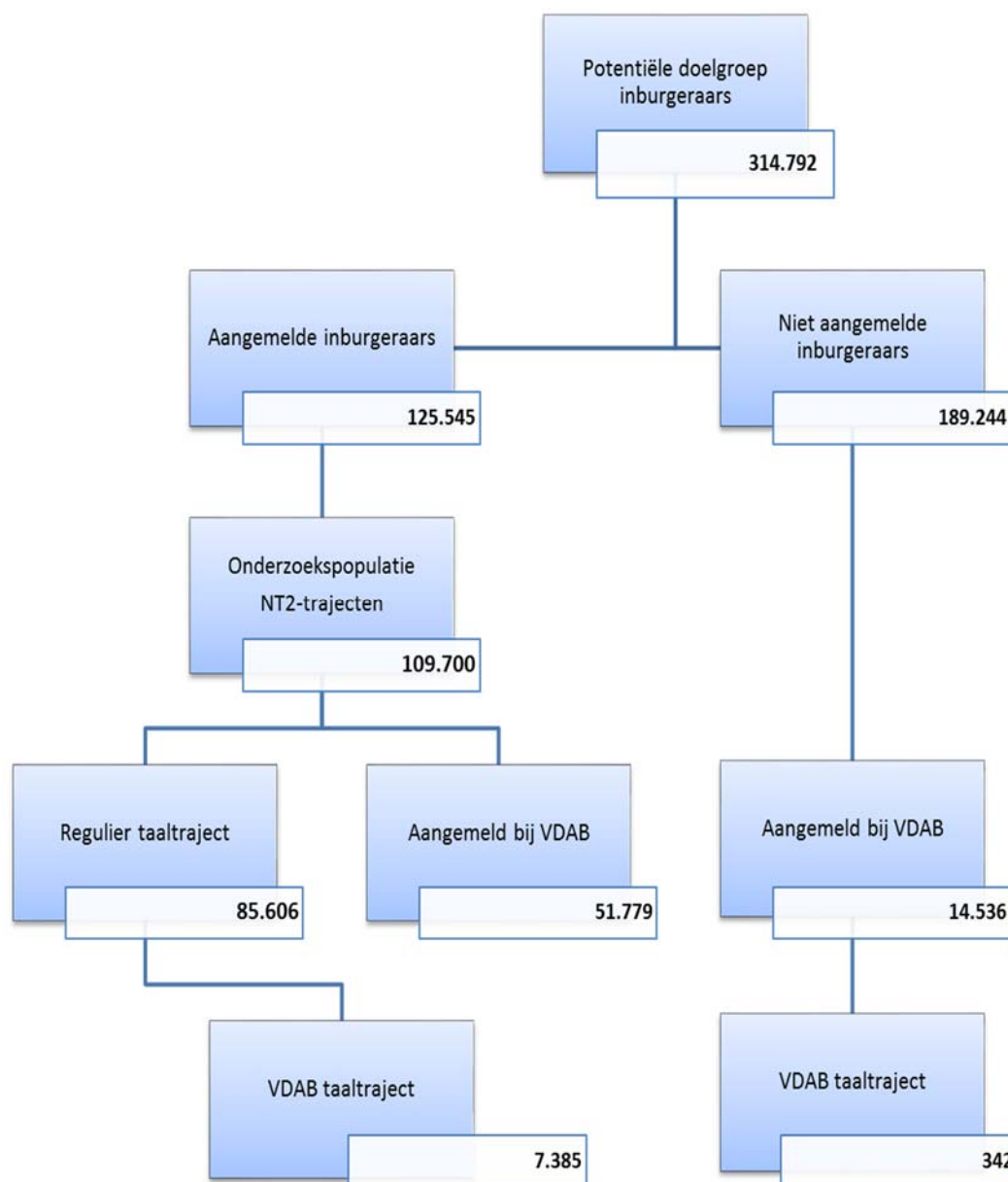
Binnen de groep aangemelde inburgeraars stoten we echter ook op een beperking inzake de registratie van hun taaltrajecten. Zo hebben we enkel systematische gegevens over taaltrajecten binnen CBE, CVO en VDAB. Taaltrajecten bij private spelers (zoals Syntra) worden door de OHBs niet geregistreerd. Ook het UTC, de derde reguliere partner van binnen het reguliere NT2 aanbod werd buiten beschouwing gelaten, omdat we de KBI geen volledige informatie bevat over deze taaltrajecten⁵. Vermits de VDAB-modules niet zomaar vertaald mogen worden in ERK-richtgraden (die een oplopende graad hebben) worden alle VDAB-trajecten in de analyses buiten beschouwing gelaten tot het hoofdstuk 6, waar de opstap naar taalgerelateerde modules binnen de VDAB apart besproken worden.

Omdat er bij de taaltrajecten sowieso veel aspecten in rekening dienen te worden gebracht, hebben we enkele keuzes gemaakt om onze doelgroep duidelijk af te bakenen. Vooreerst hebben we ervoor gekozen om te werken met personen die binnen de actieve bevolking vallen en dus bijgevolg op het moment van aanmelding zowel meerderjarig waren als ook niet ouder dan 64 jaar. Daarnaast, bevat het KBI weinig betrouwbare informatie over Alfa NT2-trajecten (NT2-traject gestart in een NT2 alfa- module). Daarom concentreerden we ons hier op die inburgeraars die een reguliere module volgden, dit wil zeggen personen die hun taalaanbod gestart zijn in een niet-alfa module.

In de onderstaande figuur geven we een schematisch overzicht van de selectie van de onderzoeksgroep voor het huidige onderzoeksrapport. We vertrekken van de totale

⁵ Het aantal doorverwijzingen naar een UTC of CVO voor een module van 80 uur schommelt rond de 3% (zie jaarboek inburgering 2010). De criteria die in het afsprakenkader staan ingeschreven i.v.m. de doorverwijzing naar een UTC zijn: zeer cognitieve vaardigheden, voldaan aan de decretale toelatingsvoorwaarden voor hoger onderwijs, een educatief perspectief, de intentie om Nederlands te leren in een kort en intensief studietraject en de kennis van tenminste één West-Europese taal.

populatie van de potentiële doelgroep inburgeraars tussen 2007 en 2012 uit de Geïntegreerde Dataset Inburgering, die 314 792 personen bedraagt. Taaltrajecten kunnen enkel in kaart worden gebracht voor de groep inburgeraars die zich aangemeld hebben in een OHB (N= 125 548) personen. Bovendien sluiten we de niet-actieve bevolking (= minder dan 18 jaar of meer dan 64 jaar oud, 4 392) en de personen die met een alfatraject gestart zijn (11 456 personen) uit de definitieve onderzoekspopulatie. Zo bekomen we een onderzoekspopulatie van 109 700 inburgeraars. Van deze laatste groep gaan sommigen enkel een regulier traject volgen, sommigen enkel een VDAB traject en sommigen een combinatie van beide. Binnen de VDAB trajecten (N=51 779, inclusief de personen die ook NT2 volgen), kan dan weer de groep afgebakend worden die minstens 1 schakelmodule (NT2 aanbod van de VDAB) gevolgd hebben (N=10 077).

Figuur 2. Overzicht van selectie van de onderzoeksgroep

2. ONDERZOEKSDOELSTELLINGEN EN ONDERZOEKSOPZET

2.1 Beleidsevaluatie van het NT2 pakket binnen het inburgeringstraject

De primaire doelstelling van dit onderzoek is de evaluatie van de uitvoering van de wetsbepalingen omtrent NT2 binnen het inburgeringstraject. Hiertoe analyseren we de doelbepaling van het NT2 pakket binnen het inburgeringstraject zoals geformuleerd werd in het inburgeringsdecreet van 2003 (Art.13, § 1) en letterlijk overgenomen werd in het nieuwe inburgeringsdecreet van 2013 (Art. 29, §1). Deze doelstelling luidt als volgt:

Het pakket Nederlands als Tweede Taal heeft tot doel in een zo kort mogelijke tijd⁶ een basistaalvaardigheid van het Nederlands als opstap naar een vervolgmodule aan te reiken aan de [doelgroep] van inburgeraars.

Deze doelbepaling kan in de volgende deeldoelstellingen opgedeeld worden:

1. het bereiken van de doelgroep met het NT2 aanbod
2. het behalen van een basistaalvaardigheid Nederlands
3. het behalen van de basisvaardigheid in een zo kort mogelijke periode
4. het doorstromen naar gevorderde modules Nederlands (NT2) en/of meer toegepaste taalmodules (VDAB)

Zoals eerder vermeld baseren we deze beleidsevaluatie op het evaluatiekader dat geformuleerd is door Gonzalez Garibay en De Cuyper (2013). Om de bovenstaande beleidsdoelen op basis van de feitelijke output van de taaltrajecten te evalueren, dienen zowel evalueerbare elementen als evaluatiecriteria afgebakend te worden. De evaluatiecriteria kunnen afgeleid worden op basis van een nauwkeurige analyse van de beleidsbepalingen. De evalueerbare elementen dienen vertaald te worden tot concrete succesindicatoren die op basis van de taaltrajecten berekend kunnen worden. Een afweging tussen een succesindicator en de wettelijke norm zal ons dan toelaten om na te gaan in welke mate een beleidsdoelstelling behaald is.

2.1.1 Doelgroep bereiken

Het Vlaamse integratiebeleid richt zich op de hele samenleving, maar de inburgeringstrajecten richten zich specifiek op de doelgroep van etnisch culturele minderheden met het oog op zelfstandige en evenwaardige participatie, actief burgerschap en sociale samenhang. Deze doelgroep werd nauwkeurig afgebakend om te komen tot het concept inburgeraar als een persoon die in aanmerking komt voor een inburgeringstraject

⁶ Vanuit het Departement Onderwijs wordt erop gewezen dat het niet enkel belangrijk is om op een zo snel mogelijke manier de taal te leren, maar ook op een zo efficiënt mogelijke manier; zo kort mogelijk is niet altijd de beste weg als de taal niet duurzaam wordt aangeleerd. In dit onderzoeksrapport zullen we deze opmerking in rekening brengen, ook al richten we ons voornamelijk op de evaluatie van de decretale bepalingen.

(dat ook een aanbod NT2 bevat). Binnen deze doelgroep werden er bovendien deelgroepen afgebakend voor wie het inburgeringstraject een recht is dan wel voor wie het verplicht is (Inburgeringsdecreet 2003, Art. 3; Inburgeringsdecreet 2013, Art. 26). Zoals bij de uiteenzetting van de determinanten reeds verduidelijkt is, kan binnen de groep verplichte inburgeraars nog subgroepen afgebakend worden voor wie het volgen van NT2 al dan niet verplicht is.

In een nauwe interpretatie van de beleidsdoelstelling kunnen we stellen dat er enkel een streefpercentage voor aanvang in NT2 kan bepaald worden voor de groep inburgeraars *verplicht tot het volgen van de basismodule NT2* die niet tot bovenstaande categorieën behoren. Binnen deze groep zou iedereen die niet wegens medische of persoonlijke redenen uitstel heeft gekregen, het taaltraject moeten aanvangen. Aangezien het in onder meer de laatste beleidsnota van Integratie en Inburgering (Vlaams minister en viceminister-president Homans, 2014-2019) als belangrijk wordt bevonden om zo veel mogelijk mensen uit de totale doelgroep aan te spreken en aan te zetten tot het leren van Nederlands als tweede taal, kunnen we het beleidsdoel opentrekken voor de *rechthebbende doelgroep*. Het streefpercentage van instap in NT2 voor deze groep dient als dusdanig zo hoog mogelijk te liggen.

De succesindicator die voor beide groepen werd gecreëerd is *het percentage aangemelde inburgeraars die effectief met een NT2 module gestart zijn*. We hebben er hier voor gekozen om bij de berekening van dit percentage geen rekening te houden met de verhouding tussen de aanmeldingsdatum en de startdatum van de NT2 module. Dit betekent dat ook diegenen die reeds met een NT2 module gestart waren alvorens zich officieel aan te melden in het OHB ook in het percentage opgenomen zijn⁷. De succesindicator omtrent de opstart in NT2 kan berekend worden voor de verschillende subgroepen van inburgeraars, namelijk diegenen die rechthebbend dan wel verplicht waren tot het volgen van NT2.

Ook vonden we het belangrijk om niet alleen in rekening te brengen wie er wel of niet start, maar ook op welk niveau er gestart wordt. Bepaalde groepen inburgeraars hebben al een voorkennis in het Nederlands en zullen dan ook meer dan andere groepen geneigd zijn om te starten op een hoger niveau.

2.1.2 Het behalen van basistaalvaardigheid

Een tweede element in de algemene doelstelling voor NT2 is het bereiken van een basistaalvaardigheid in het Nederlands door middel van het volgen van de taalopleidingen. Met de beslissing om de verplichtingscriteria strakker te maken (namelijk tot het behalen

⁷ In hoofdstuk 5 worden cijfers verschaft over de verhouding tussen de aanmeldingsdatum en de effectieve start van NT2 en wordt met verhouding rekening gehouden bij het berekenen van de startduur.

van 1.2 in een tijdspanne van 1 jaar) wil de Vlaamse regering een antwoord bieden op de onrustwekkende resultaten omtrent de etnische kloof die in Vlaanderen erg groot blijft. Ondanks de geleverde inspanningen blijft Vlaanderen binnen de OESO landen achterop hinken inzake gelijke toegang tot de arbeidsmarkt, gelijke kansen in het onderwijs en op de woonmarkt (knelpuntennota 2015). Naast discriminatorische tendensen vanuit de meerderheidsgroep, de vicieuze spiraal van lage scholing over generaties, blijkt taalachterstand eveneens een grote rol te spelen. In vergelijking met de meeste buurlanden (Goodman, 2012) lag het vooropgesteld niveau A1 (Breakthrough) in Vlaanderen erg laag. Op basis van deze resultaten werd er dan ook geredeneerd dat, om vlotter de dagelijkse bezigheden te kunnen uitoefenen en zeker voor het kunnen uitoefenen van een job of studie, de inburgeraar toch minstens het niveau A2 (Waystage) machtig zou moeten kunnen zijn (Verbindingen, Eindrapport 2012-2013 van de inhoudelijke inspectie inburgering). Voorts is voorgesteld om inspanningsverbintenis om te buigen naar een resultaatsverbintenis, waardoor de nieuwkomer aan het einde van het inburgeringstraject een examen moet afleggen waaruit blijkt dat hij of zij voldoende Nederlands spreekt en begrijpt om het inburgeringscertificaat te verkrijgen (beleidsnota van Integratie en Inburgering, 2014-2019). In afwachting van de inwerkingtreding van het decreet door het uitvoeringsbesluit, blijft de inspannings-verbintenis van kracht.

Voor een goed begrip van de huidige resultaten, benadrukken we dat gedurende de gehele observatieperiode (2007-2012) het niveau A1, dat in Vlaanderen “taalniveau 1.1” wordt genoemd⁸, geldig was als wettelijk bepaald basisniveau (besluit van de Vlaamse regering van 18 november, 2005). Bovendien was het enkel nodig om de lessen regelmatig bij te wonen, of met andere woorden gold er een deelname- en geen resultaatsverbintenis om het inburgeringsattest te behalen.

Kortom we kunnen spreken van 2 definities van basistaalvaardigheid:

- 1. De oude definitie die geldig was op het moment van de dataregistratie en waarbij basistaalvaardigheid vastgelegd werd op het niveau 1.1**
- 2. De nieuwe definitie die geldig is sinds 2014 en bepalend is voor toekomstige NT2-trajecten. Basistaalvaardigheid wordt volgens deze definitie vastgelegd op het niveau 1.2**

De succesindicatoren die beantwoorden aan de oude en de nieuwe definitie van basistaalvaardigheid, werden berekend als *het percentage inburgeraars (gestart in 1.1) die het niveau 1.1 en het niveau 1.2 behalen*. Aangezien de geobserveerde populatie hun

⁸ Om de leesbaarheid te verhogen spreken we van niveau 1.1, 1.2, etc., voor de officiële naam van de modules in de opleidingsprofielen verwijzen we naar <http://www.ond.vlaanderen.be/curriculum/volwassenenonderwijs/secundair-volwassenenonderwijs/nederlands-tweede-taal/opleidingen.htm>

NT2-traject aflegden in de periode dat basistaalvaardigheid op 1.1 was vastgelegd, geldt het percentage dat 1.1 behaald als principale succesindicator voor dit beleidsdoel. Voor de inburgeraars die verplicht waren tot het volgen van de basismodule 1.1 zou dit percentage dicht tegen de 100% moeten liggen. Het percentage dat het niveau 1.2 behaalt, kan aanwijzingen verschaffen over hoe haalbaar het nieuwe criterium is.

Bij het ontwikkelen van de succesindicatoren zijn we echter op een ernstige praktische beperking gestoten. In de dataset van de KBI waren immers geen betrouwbare gegevens over 1) het al dan niet slagen voor het eindexamen van de richtgraad en 2) het al dan niet voldoende aanwezig zijn. De afwezigheid van deze gegevens maakte het onmogelijk om zowel de resultaats- als de deelnameverbintenis van de inburgeraars te beoordelen. De enige mogelijkheid om tot een acceptabele schatting van de slaagpercentages te komen, was door het percentage te berekenen van het aantal inburgeraars (gestart in 1.1) dat zich voor een vervolgmodule ingeschreven had. Van deze groep cursisten kunnen we zeker zijn dat ze het voorgaande taalniveau behaald hebben, aangezien ze doorstroomden naar een hoger taalniveau. We hebben dus voor de berekening geen gebruik gemaakt van het hoogst behaalde taalniveau, maar van het hoogste gevolgde taalniveau⁹. De voorgestelde succesindicator voor het behalen van het basistaalvaardigheid onder de oude definitie (niveau 1.1) is nu *het percentage cursisten dat minstens niveau 1.2 als hoogst gevolgde module heeft*. Een belangrijk implicatie van deze aanpassing is dat we een onderschatting maken van het aantal cursisten dat niveau 1.1 behaald heeft, aangezien cursisten die niet naar 1.2 doorgestroomd zijn toch geslaagd kunnen zijn voor het niveau 1.1. Het streefpercentage van 100% is dus niet langer geldig en we kunnen enkel evalueren hoe dicht het geschatte percentage tegen de 100% ligt. Ook voor het behalen van basistaalvaardigheid onder de nieuwe definitie hebben we volgens hetzelfde principe gewerkt. De alternatieve succesindicator voor het behalen van het niveau 1.2 is *het percentage cursisten dat minstens niveau 2.1 als hoogst gevolgde module heeft*. Ook hier gaat het logischerwijze om een onderschatting. Ter exploratie zijn ook de percentages voor het behalen van de richtgraad 2 en 3 berekend.

2.1.3 *Het op een zo kort mogelijke tijd bereiken van basistaalvaardigheid*

Het derde element in de beleidsdoelstelling is het afleggen van het taaltraject in een zo kort mogelijke tijd. Concreet gaat het om een duurtijd van het moment van aanmelding in het OHB tot het bereiken van het wettelijk bepaalde niveau van basistaalvaardigheid. Deze duurtijd kan in twee betekenisvolle componenten worden opgedeeld.

⁹ Het hoogst gevolgde niveau refereert in de KBI naar de hoogste gevolgde module waarvoor de inburgeraar ingeschreven is, maar waarbij ook een effectieve startdatum vermeld staat.

- 1) **De opstartduur** is de duur vanaf het moment dat de persoon zich aanmeldt in een OHB tot het moment waarop de inburgeraar start met een NT2 module.
- 2) **De trajectduur** is de duur vanaf het moment dat de persoon start met een NT2 module tot het einde van het taaltraject. Om de beleidsdoelen te evalueren hebben we daarbij extra aandacht voor de duur van de start van het NT2-traject tot het behalen van het basistaalniveau. Het gaat hier om een duurtijd die onderscheiden dient te worden van de effectieve lestijd, zoals bepaald door de CBE en CVO.

De opstartduur

In het inburgeringsdecreet van 2013 is bepaald dat de inburgeraar binnen de 3 maanden met het vormingsprogramma inburgering (inclusief NT2) dient gestart te zijn (Art. 31, §1, decreet van 2013)¹⁰. Er kan afgeweken worden van deze bepaling voor personen die omwille van medische of persoonlijke redenen deze termijn niet kunnen respecteren, voor inburgeraars die een alfa-traject volgen en voor inburgeraars die kunnen aantonen dat ze werk of studie niet kunnen combineren met het inburgeringstraject. Deze verplichting was nog niet van kracht op het moment van de dataregistratie.

Complementair aan de verplichting voor de inburgeraar, zijn de wettelijke bepaling omtrent de voorziening van een adequaat NT2-aanbod. Concreet werd bepaald dat inburgeraars die tot de doelgroep behoren, binnen de 3 maanden na aanmelding in het EVA¹¹ een module Nederlands op maat aangeboden moeten krijgen (Art. 31, §2, het decreet van 2013 en Art. 13, § 4, decreet 2003). Er is heel wat onderzoek gebeurd over de efficiëntie van de organisatie van het NT2-aanbod dat aantoont dat deze niet volledig voldoet aan de noden van de inburgeraars (De Cuyper, González Garibay en Jacobs, 2013). Zo wordt er vanuit verschillende bronnen gewezen op lange wachtlijsten. Een persoon staat op de wachtlijst wanneer hij de volledige intake van het huis van Nederlands heeft doorlopen en niet kan starten na een termijn van 6 maanden doordat er niet voldoende aanbod is. Cijfers van het kruispunt migratie-integratie voor het werkjaar 2012 leren dat 21% van de inburgeraars op zo een wachtlijst terecht komt (Verbindingen, Eindrapport van het werkjaar 2012-2013). In de beleidsnota Integratie en Inburgering (Vlaams minister en viceminister-president Homans, 2014-2019) wordt deze problematiek aangekaart en wordt een capaciteitsuitbreiding in overleg met de reguliere en de private aanbodsverstrekkers voorgesteld.

¹⁰ Trajectbegeleiding kan onmiddellijk opgestart worden, ongeacht of de inburgeraar moet wachten of niet op een NT2-cursus.

¹¹ Het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid moet de sector hervormen, door de beleidsuitvoering over te laten aan een nieuw extern verzelfstandigd agentschap.

De succesindicator die voor deze beleidsdoelen ontwikkeld zijn, is *het percentage inburgeraars dat gestart zijn met NT2 binnen de drie maanden na aanmelding in het OHB*. Voor alle groepen van inburgeraars met een inburgeringscontract zou dit percentage dicht tegen de 100% moeten liggen. Afwijkingen hierop kunnen het gevolg zijn van een gebrek aan motivatie langs de zijde van de inburgeraar of een gebrek aan een adequaat aanbod. Met een adequaat aanbod bedoelen we dat de inburgeraar de studie van het Nederlands kan combineren met andere activiteiten, zoals werk en studie, door bijvoorbeeld een avond- of een weekendaanbod.

De trajectduur

Centraal in het hoofdstuk over duur staat de trajectduur tot het behalen van een basistaalvaardigheidsniveau. We willen nagaan of het niveau van basistaalvaardigheid in een voldoende korte tijd bereikt wordt. Wat als norm voor een voldoende korte tijd kan gelden, leiden we af uit het inburgeringsdecreet van 2013. Hierin wordt aangegeven dat het inburgeringstraject (inclusief NT2) hoogstens één jaar na het opstarten van het vormingsprogramma wordt afgesloten (Art. 12, § 2 in het inburgeringsdecreet van 2003; Art. 31, §1 in het inburgeringsdecreet van 2013). De Cuyper en Jacobs (2011) stelden in dit verband ook vast dat de inburgeraars zelf vragende partij zijn voor kortdurende intensieve modules met een intensiteit van 11 uur per week les. De succesindicator die met de trajectduur samenhangt, is *het percentage inburgeraars die in minder dan een jaar tijd het taalniveau 1.1 bereikt*. Aangezien in het ministerieel besluit van 2014 het basistaalvaardigheidsniveau is opgetrokken tot het niveau 1.2, zullen we eveneens nagaan welk *percentage inburgeraars binnen het jaar na het opstarten van de vormingspakketten 1.2 afwerkt*. Deze succesindicator laat ons toe om na te gaan wat een realistische duur is en of de periode van één jaar haalbaar is.

2.1.4 Doorstroom naar vervolgmodes

Het behalen van basistaalvaardigheid wordt zeker niet gezien als een eindpunt. Het behalen van een niveau van basistaalvaardigheid (taalniveau 1.1 of 1.2) dient immers als opstap naar vervolgonderwijs. Hoewel de opstap naar vervolgonderwijs een expliciete doelstelling is binnen het inburgeringsdecreet (zowel van 2003 als van 2013), wordt het volgen van een vervolgmodes niet verplicht. Vervolgmodes beslaan een ruim aanbod van zuivere taalopleidingen (voornamelijk binnen het reguliere NT2-aanbod) en een functioneel taalaanbod (voornamelijk binnen VDAB). Ook zijn er taalopleidingen georganiseerd door private aanbodsverstrekkers, maar die komen door een gebrek aan een gecentraliseerd registratiesysteem in deze studie niet aan bod.

Het post-inburgering taaltraject binnen het reguliere aanbod is gemodelleerd naar het Europees Referentiekader en omvat niveaus B1, B2, C1 en C2 uit dito kader. De CVO

vertalen dit naar de modules 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2, 4.1 en 4.2. Het aanbod van de CBE stopt echter na module 1.2. Het aantal lessen nodig voor het behalen van een bepaald niveau of richtgraad varieert naargelang de aanbodverstrekker en de richtgraad. Ook UTC bieden een uitgebreid vervolgaanbod aan, maar ook deze komen door een gebrek aan registratie niet aan bod. We verwijzen voor een volledig beeld van de aanbod-verstrekkers NT2 en hun aanbod naar De Cuyper & Jacobs (2011). Als succesindicator voor doorstroom in het reguliere taalonderwijs, kiezen we *het percentage inburgeraars dat een taalmodule na het taalniveau 1.1 (oude definitie van basistaalvaardigheid) en na het taalniveau 1.2 (niveau van basistaalvaardigheid zoals bepaald in het ministerieel besluit van 2014) volgt in de CVO of de CBE*. De indicator van doorstroom versus uitval als kwaliteitsindicatoren werd reeds gesuggereerd in de redementstudie over het aanbod NT2 binnen de CVO (Schuurmans & Steverlynck, 2008).

De VDAB is echter ook een grote speler in het gevorderde taalonderwijs. Zij bieden geen zuivere taalopleidingen aan zoals het geval is in de CBE of CVO, maar stellen de toepasbaarheid op de arbeidsmarkt centraal. De NT2-opleidingen bij VDAB hebben dus een inhoudelijke focus die de kans op het instromen op de arbeidsmarkt dient te vergroten. Voor het volgen van deze toegepaste vormen van taalonderwijs is echter wel een bepaalde graad van voorkennis vereist. Het gaat dus om vervolgonderwijs die na de basisopleidingen van de CVO, CBE of UTC gevolgd kunnen worden. De VDAB taalmodules zijn onder te verdelen in vijf grote categorieën.

1. **Schakelopleidingen:** Deze opleidingen bieden een toegepaste taalondersteuning aan die anderstaligen voorbereiden op een job of een opleiding in een bepaalde sector. Het gaat om modules met klassikale vorm, maar die vertrekken vanuit reële taalsituaties en gebruik van vakjargon in een bepaalde werkcontext.
2. **Nederlands op de opleidingsvloer (NodO):** Anderstaligen die een beroepsopleiding volgen, kunnen taalondersteuning krijgen tijdens de opleiding. NodO bestaat voor de beroepsopleidingen in de secundaire, tertiaire en quataire sector. De inhoud hangt af van de opleiding en de individuele noden van de cursist.
3. **Nederlands op de werkvloer (NodW):** Taalondersteuning voor anderstaligen die al aan het werk zijn en bepaalde problemen ervaren. De taalopleiding vindt plaats in het bedrijf tijdens de werkuren en wordt geïntegreerd in de gewone werktaken. NodW gebeurt op vraag van de werkgever en wordt ook door deze betaald.
4. **Werkstage en IBO met taalondersteuning (IBOT):** Dit aanbod staat voor taalondersteuning die cursisten aangeboden krijgen in het kader van hun IBO of werkstage.
5. **Webleren Nederlands** voor anderstalige werkzoekenden.

In deze studie beperken we ons tot de schakelopleidingen binnen de VDAB. Die net zoals de taalopleidingen binnen het reguliere aanbod de meest traditionele lesstructuur hebben (les krijgen in klasgroep door een docent). Het aanbod van de schakelopleidingen in de VDAB wordt niet “gemainstreamd” aan de hand van het ERK. Inburgeraars die ingeschreven zijn als werkzoekende en die een bepaald taalniveau (vaak 1.1) hebben behaald, kunnen aanspraak maken op de VDAB-opleidingen voor anderstaligen. Hoewel parallellen getrokken kunnen worden, is er toch een te beperkte vergelijkbaarheid om een ERK ranking op de VDAB modules te plakken. We hebben er dan ook voor gekozen om de opstap naar VDAB schakelopleidingen in een apart hoofdstuk te bespreken. Inzake de opstap naar de VDAB als succesindicator, kiezen we *het percentage NT2- cursisten die vanuit het reguliere NT2 onderwijs een schakelopleiding volgt bij de VDAB*.

Voor beide succesindicatoren van doorstroom (in het reguliere en het VDAB onderwijs) bestaat geen strikt criterium, maar er is wel de intentie dat deze zo hoog mogelijk zou zijn (Beleidsnota van Integratie en Inburgering, 2014-2019, Vlaams minister en viceminister-president Homans). Naast het beschrijven van de mate waarin het beleidsdoel van doorstroom behaald werd, wensen we ook een zo volledig mogelijke beschrijving te geven van de gehele taaltrajecten. Daarom gaan we in de analyses verder dan het bestuderen van het verwerven van basistaalvaardigheid, maar brengen we ook het bereiken van de hoogste taalniveaus in kaart.

Kortom, dit onderzoeksrapport behandelt 4 vragen die de evaluatie van de beleidsdoelen omvatten, maar toch ook verder reiken dan dezen om tot een beschrijving van de volledige taaltrajecten te komen. Onderstaande figuur biedt een overzicht van de onderzoeksvragen met bijhorende beleidsdoelen en succesindicatoren.

2.1.5 Overzicht van de structuur van de onderzoeksvragen

Onderzoeksvragen	Beleidsdoel	Successindicatoren
Hoeveel inburgeraars starten met een NT2- taaltraject?	Doelgroep bereiken	Percentage inburgeraars dat na aanmelding in het OHB een NT2 opleiding volgt in een CVO of een CBE
Hoeveel personen bereiken het basistaalvaardigheidsniveau volgens de definities van de inburgerings-decreten van 2003 en 2013?	Behalen van basistaalvaardigheid in het Nederlands	Percentage inburgeraars dat slaagt voor de niveaus 1.1 en/of 1.2 (en de opstap maakt naar een hoger taalniveau)
Wat is de duur tot het bereiken basistaalvaardigheidsniveau volgens de definities van de inburgerings-decreten van 2003 en 2013?	Duur taaltrajecten	Percentage inburgeraars met een aanmeldingsduur van minder dan 3 maand Percentage inburgeraars met een inburgeringscontract die een startduur van minder dan 3 maand vertonen Percentage inburgeraars met een trajectduur tot 1.1 en/of 1.2 van minder dan 1 jaar
Hoeveel personen maken de opstap naar vervolgonderwijs?	Opstap naar vervolgonderwijs	Percentage dat doorstroomt naar vervolgmodes binnen het NT2 taalaanbod en/of het VDAB (taal)aanbod

2.2 Determinanten van de succesindicatoren van de taaltrajecten

Natuurlijk is het niet enkel belangrijk om te weten of een bepaald beleidsdoel behaald wordt of niet, maar is het ook nuttig om te weten waarom dit zo zou kunnen zijn. Om inzicht te krijgen in welke factoren aan de basis zouden kunnen liggen van het al dan niet bereiken van beleidsdoelen omtrent NT2 bij inburgeraars, bestuderen we voor elke onderzoeksvraag de relatie tussen de respectievelijke succesindicator en mogelijke determinanten. We bakenen twee clusters van determinanten af: determinanten gerelateerd aan de inburgerings- en taaltrajecten (structurele determinanten) en determinanten gerelateerd aan de persoon van de inburgeraar (persoonsgebonden determinanten). In het onderstaande schema wordt een overzicht geboden van de clusters determinanten. Erna bespreken we voor elke determinant in welke mate de verschillende waarden voorkomen in de groep van meerderjarige inburgeraars die zich aangemeld hebben in een OHB in de periode van 2007 tot 2009.

Determinanten gerelateerd aan de inburgering- en taaltrajecten	- Inburgeringsplicht: recht of plicht - Plicht tot het volgen van NT2: verplicht versus vrijwillig - Aanbodsverstrekkers - Intensiteit van de module - Jaar van aanmelding - Regio van aanmelding
Determinanten gerelateerd aan de persoon van de inburgeraar	- Geslacht - Leeftijd - Herkomst - Opleiding - Hoofdperspectief - Jaar van aankomst in België en/of Vlaanderen

Figuur 3. Overzicht van de determinanten

2.2.1 Determinanten gerelateerd aan de inburgerings- en taaltrajecten

Verplichting tot inburgeren en verplichting tot NT2

Een factor die vanuit het beleid als erg belangrijk wordt beschouwd, is de verplichting tot inburgering. Aangezien inburgering wordt opgelegd aan bepaalde inburgeraars, wordt ervan uitgegaan dat deze een positieve invloed zal uitoefenen op hun inburgerings- en taaltrajecten en op hun uiteindelijke integratie in de maatschappij. Binnen de groep inburgeraars met een verplicht inburgeringstraject, is echter niet iedereen verplicht tot het volgen van de NT2 basismodule. Er zijn twee situaties waarbij de verplichting tot het volgen van de basismodule NT2 niet geldt:

1. Wanneer de inburgeraar via een taaltest blijkt geeft van voldoende basistaalvaardigheid krijgt deze een vrijstelling voor het volgen van NT2.
2. De asielzoeker voor zover zijn asielaanvraag minstens vier maanden geleden werd ingediend, behoren sinds maart 2008 tot de verplichte doelgroep, maar dan enkel voor het onderdeel maatschappelijke oriëntatie en niet voor NT2. Vanaf 16 maart 2012 zijn asielzoekers rechthebbend.

Aangezien we hier voornamelijk geïnteresseerd zijn in de output van de taaltrajecten, bakenen we naast een indicator voor verplichting tot inburgering ook een indicator verplichting tot het volgen van de basismodule NT2 af, die een deelgroep vormt van de groep inburgeraars die verplicht zijn tot het hele inburgeringstraject. Voor het operationaliseren van de indicatoren verplichting tot inburgering en verplichting tot de basismodule NT2, baseren we ons op de wettelijke bepalingen. De vertaling van de wettelijke bepalingen in de KBI gebeurt op basis van de volgende variabelen:

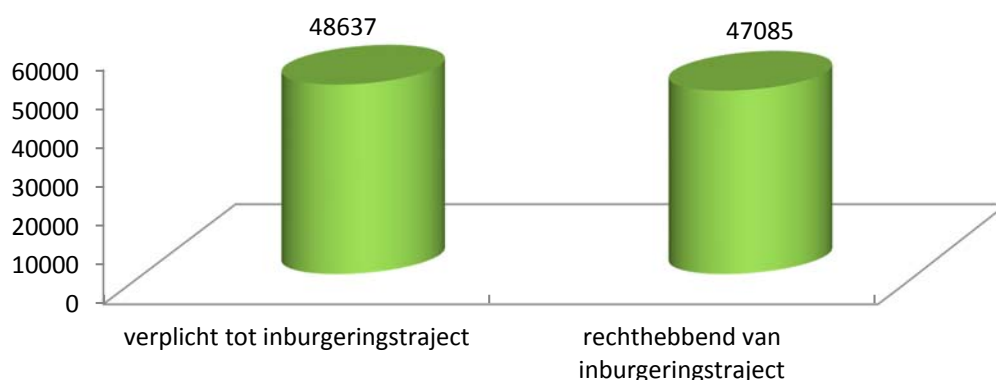
1. Doelgroep: Behoort de inburgeraar tot de doelgroep?
2. Doelgroetype: Is de inburgeraar verplicht tot of rechthebbende van het inburgeringstraject?

3. Doelgroepsubtype: Tot welk onderdeel van het inburgeringstraject is de inburgeraar verplicht? Deze variabele bevat informatie over diegenen die enkel verplicht waren tot het volgen van de module maatschappelijk oriëntatie, zoals de asielzoekers.
4. Vrijstelling voor NT2: Heeft de inburgeraar recht op een vrijstelling voor NT2 op basis van zijn voorkennis? Deze variabele geeft aan wie over een vrijstelling beschikt voor de basismodule NT2, door bijvoorbeeld het vertonen van voldoende voorkennis van het Nederlands.

We dienen hier echter aan te geven dat de waarden op deze variabelen voor een concrete inburgeraar doorheen de tijd kunnen veranderen. Dit kan door een verandering in wetgeving, een verandering in de situatie van de inburgeraar of doordat het OHB meer gegevens over de inburgeraar verzamelde. Bij 90% (N=98.920) van de inburgeraars treden er geen veranderingen op in de waarden van doelgroepstype. We hebben ervoor gekozen om diegenen die veranderingen doorgemaakt hebben in de verplichtingsbepaling uit de analyses te verwijderen om zo zuiver mogelijk de invloed van verplichting op de NT2-trajecten te kunnen bepalen.

Determinant verplichting tot inburgering

Bij het creëren van de indicator voor verplichting tot inburgering, zonderden we eerst de groep van inburgeraars af die tot de doelgroep behoren. In totaal behoorden 95 942 aangemelde personen tot de doelgroep inburgering. Slechts 3% van de aangemelde inburgeraars behoorde niet tot de doelgroep (bij de helft hiervan is de doelgroepsbepaling niet ingevuld wat geïnterpreteerd werd als niet behorend tot de doelgroep). Vervolgens baseerden we ons op de waarde van de variabele doelgroepstype, die aangeeft of de inburgeraar tot de verplichte dan wel tot de rechthebbende groep behoorde.

Figuur 4. Verdeling van de groep aangemelden op basis van de verplichting tot het inburgeringstraject (N=95 722, cohorte aangemelde personen 2007-2012)

In bovenstaande figuur wordt onmiddellijk duidelijk dat de groep aangemelden mooi verdeeld is op basis van verplichting tot inburgering: 51% van de groep aangemelde inburgeraars was verplicht om zich aan te melden in een OHB en 49% deed beroep op zijn recht hierop.

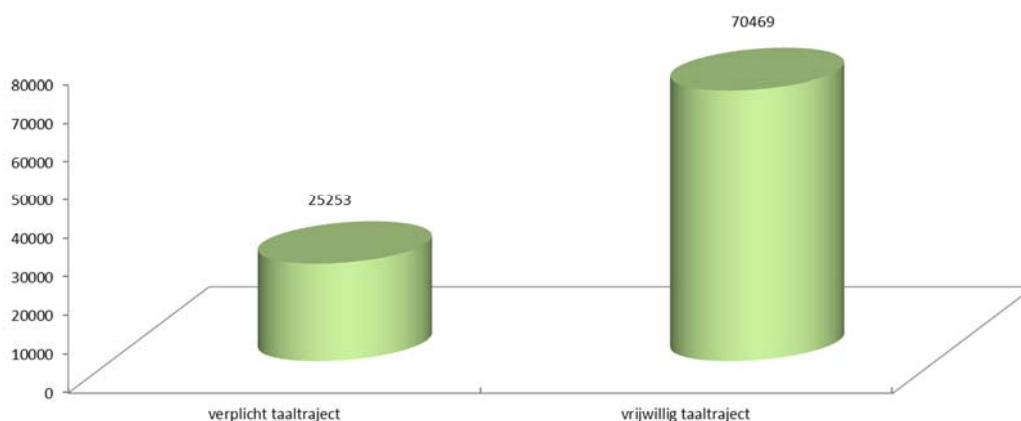
Determinant verplichting tot het volgen van de basismodule NT2

Aangezien we voornamelijk geïnteresseerd zijn in determinanten die de output van de taaltrajecten beïnvloeden, trachten we ook een determinant te construeren die de verplichting tot het volgen van de basismodule weergeeft. De constructie van deze determinant is echter wat ingewikkelder en we dienden de informatie van de variabelen doelgroepstype, doelgroeps subtype en vrijstelling voor NT2 te combineren. In onderstaande figuur wordt de beslissingsboom schematisch weergegeven.

Figuur 5. Overzicht van de paden die leiden tot de 2 waarden van de indicator NT2 verplichting (vrijwillig versus verplicht taaltraject).

De groep van inburgeraars die vrijgesteld zijn van het volgen van een inburgeringstraject zijn per defenitie ook vrijgesteld van het volgen van een NT2-traject. Wanneer deze dan toch de module Nederlands voor anderstaligen volgen, kunnen we stellen dat zij een vrijwillig taaltraject volgen. Waar de groep van rechthebbend tot inburgering eenduidig is, blijkt de groep die verplicht is tot inburgering vanuit het perspectief van NT2 uit verschillende deelgroepen te bestaan. Het grootste deel van de groep die verplicht is tot het volgen van een inburgeringstraject is ook verplicht tot het volgen van NT2 (53.8%). Toch zijn er ook grote groepen verplichte inburgeraars die niet verplicht zijn tot het volgen van NT2 doordat ze ervoor vrijgesteld waren (23.6%) of doordat ze enkel verplicht werden tot het volgen van maatschappelijke oriëntatie (in het geval van asielzoekers, 22.6%).

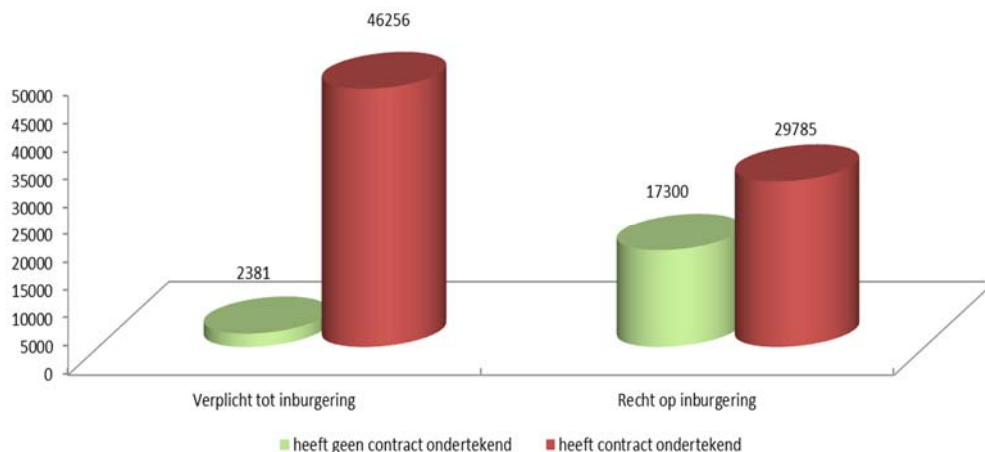
Figuur 6. Verdeling van de groep aangemelden op basis van de indicator NT2 verplichting (N= 95 722, cohorte aangemelde personen 2007-2012)

Inzake de verplichting tot het volgen van de NT2 basismodule komen we dus tot onderstaande scheve verdeling waarbij slechts 28.2% verplicht is tot het volgen van de basismodule en 71.8% hier vrijwillig kan instappen. Of met andere woorden, slechts één op vijf inburgeraars is dus verplicht tot het volgen van de NT2 basismodule. Aangezien de overheid de verplichting voor het volgen van NT2 aan deze inburgeraars heeft opgelegd, verwachten we dat dit gepaard zal gaan met positieve resultaten in het taaltraject. Een eerste logische verwachting is dat inburgeraars uit de verplichte groep vaker in een NT2 traject zullen stappen. Daarnaast kunnen we parameters die iets vertellen over het verloop van het taaltraject (zoals de trajectduur) vergelijken voor diegenen die een vrijwillig dan wel een verplicht taaltraject volgden. Zo is het interessant om na te gaan of de positieve effecten van bij de opstart van NT2 voor de verplichte inburgeraars blijven voortduren doorheen het taaltraject.

Ondertekenen van een inburgeringscontract

Binnen de groep van rechthebbende inburgeraars zijn er echter wel inburgeraars die zich engageren tot het volgen van een inburgeringstraject door het ondertekenen van een inburgeringscontract. Daarbij gaan ze het engagement aan om regelmatig het vormingsprogramma te volgen. Dat wil zeggen dat de inburgeraar tijdens elk onderdeel van het vormingsprogramma minstens 80% van alle modules moet bijwonen. Bij het afronden van het inburgeringstraject ontvangt de inburgeraar dan een attest van inburgering. Om deze indicator te operationaliseren zijn we nagegaan 1) voor wie een contract is opgesteld en 2) wie dit ook effectief ondertekend heeft. Van inburgeraars die een contract ondertekenden kunnen we vermoeden dat zij meer motivatie hebben voor het volgen van Nederlands dan rechthebbenden die geen contract ondertekenden, waardoor ze meer positieve waarden zullen vertonen op verschillende indicatoren van het taaltraject (zoals opstart- en doorstroompercentages). Ook is het interessant om de

rechthebbende met een contract te vergelijken met de groep inburgeraars die verplicht zijn tot het volgen van NT2, omdat we op deze benaderende manier het verschil tussen motivatie en het verplichten tot kunnen nagaan. De operationalisatie van de determinant “contract getekend” gebeurde op basis van het tekenen van minstens één inburgeringscontract. Sommige inburgeraars hebben meerdere contracten ondertekend, maar worden dus samen geanalyseerd met inburgeraars die slechts één contract ondertekenden.

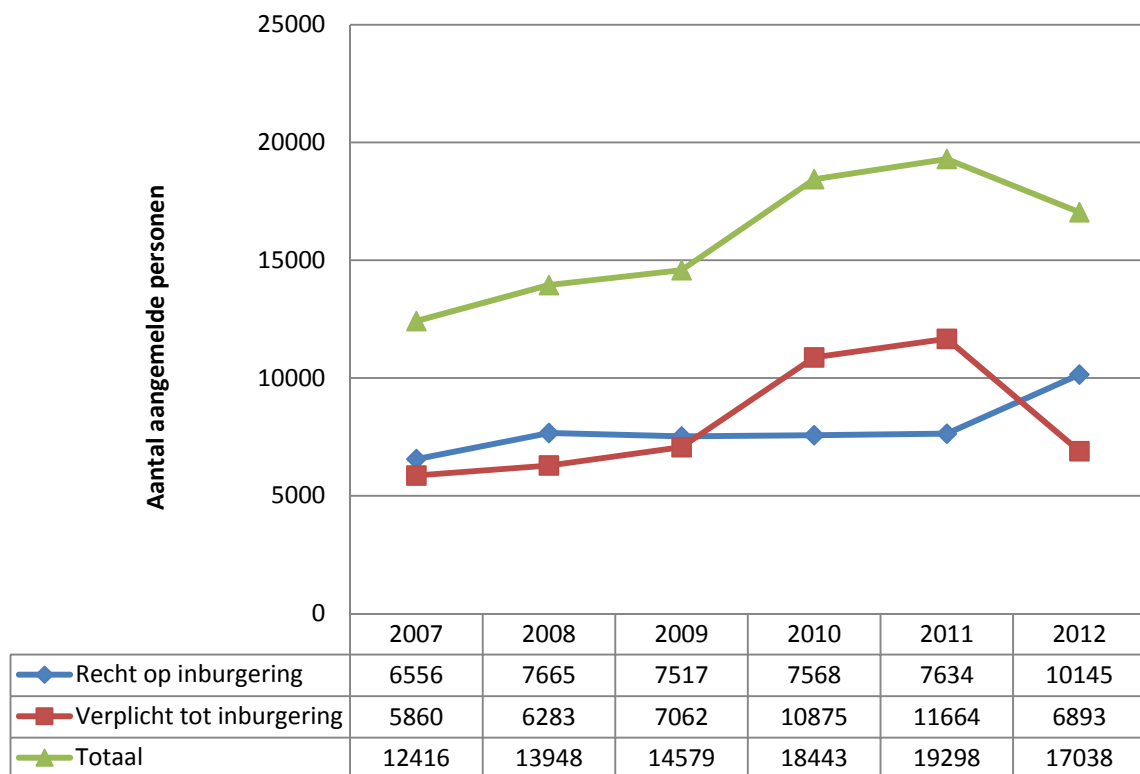

Figuur 7. Verdeling van de groep aangemelde inburgeraars in functie van verplichting tot het inburgeringstraject en het al dan niet ondertekenen van een contract (N = 95 722)

Wanneer we kijken naar wie een inburgeringscontract heeft ondertekend zien we bij de verplichte inburgeraars dat 95% dit doet. Bij de rechthebbende inburgeraars wordt er in 63% van de gevallen een inburgeringscontract afgesloten en ondertekend. De helft van de inburgeraars die een contract ondertekende, deed dit alvorens in te stappen in een NT2 module, de andere helft tekende pas nadien.

Jaar van aanmelding

Het inburgeringsbeleid is zeer recent. Pas in 2004 zijn de eerste stappen genomen voor de creatie van een structureel kader voor de integratie van nieuwkomers in de maatschappij. Ondanks het feit dat het beleid recent is, zijn er in de de observatieperiode een aantal belangrijke wijzingen gebeurd in de wetgeving omtrent inburgering. Daarnaast heeft ook de sector zelf een grote evolutie doorgemaakt in de uitvoering van de inburgeringstrajecten (cfr De Cuyper 2010). In dit opzicht is het belangrijk het jaar van aanmelding mee te nemen in de analyses. Belangrijke veranderingen waren bijvoorbeeld wie tot de doelgroep behoort en wie daarbij tot de verplichte versus de rechthebbende groep kan gerekend worden. Voor deze veranderingen kan gecontroleerd worden door het aanmeldingsjaar van de inburgeraar in rekening te brengen. De evolutie van het aantal aangemelde inburgeraars die tot de doelgroep behoren wordt hieronder grafisch weergegeven.

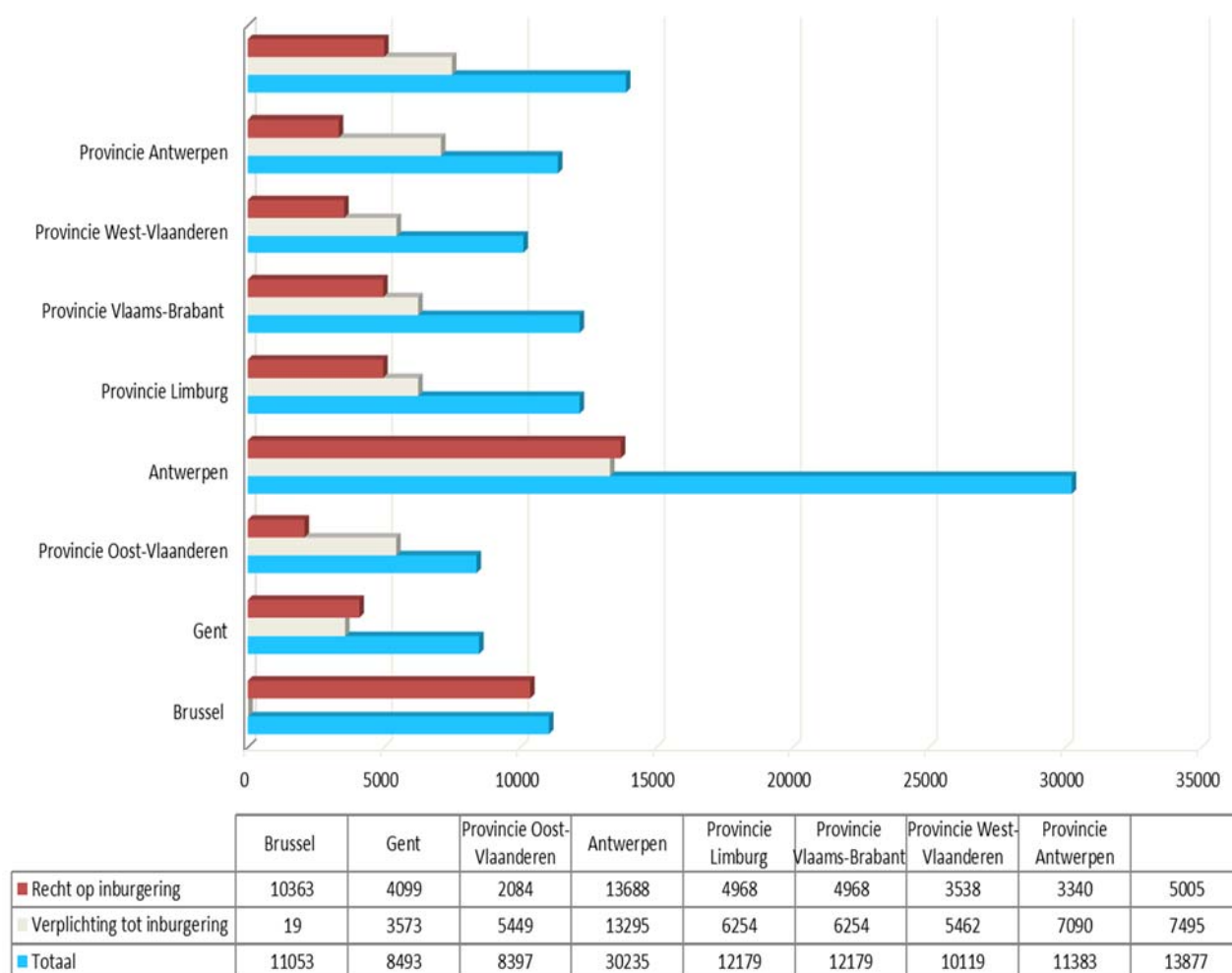
Figuur 8. Verdeling van het aantal aangemelde inburgeraars in functie van verplichting tot inburgering en jaar van aanmelding (N= 95 722)

Het aantal aangemelde inburgeraars die tot de doelgroep behoorden is over het algemeen gestegen doorheen de tijd. Enkel in 2012 stellen we een daling vast. Dit loopt alleszins niet gelijk met de evolutie van het aantal rechthebbende aangemelde inburgeraars die in 2012 gestegen is ten opzichte van voorgaande jaren. Het was dan ook voornamelijk het aantal inburgeraars die verplicht waren tot inburgering dat daalde in 2012. Deze cijfers zouden het gevolg kunnen zijn van de strengere migratiewetgeving die in 2010 doorgevoerd is. Het jaartal 2012 is dan ook het eerste van de periode 2007-2012 waarbij de rechthebbende aangemelde inburgeraars zo duidelijk in de meerderheid zijn ten opzichte van de verplichte aangemelde inburgeraars van dat jaar. Dit is het gevolg van een verhoogde instroom van een rechthebbende categorie, namelijk de EU inburgeraars sinds 2012. Verplichte inburgeraars waren dan weer duidelijk in de meerderheid in de jaartallen 2010 en 2011.

Regio van aanmelding

Op het moment van observatie waren er in Vlaanderen 8 onthaalbureaus: één voor de 3 centrumsteden Antwerpen, Brussel en Gent en de 5 voor de Vlaamse provincies. Voorgaand onderzoek (De Cuyper, González Garibay en Jacobs, 2013) toonde aan dat er grote regionale verschillen zijn in het NT2 aanbod. Daarom besloten ook wij de regio van aanmelding als een determinant in deze studie op te nemen. Zo kunnen we ook de

vergelijking maken met het voorgaande rapport en nagaan of bepaalde hiaten in het aanbod weerspiegeld worden in de taaltrajecten.

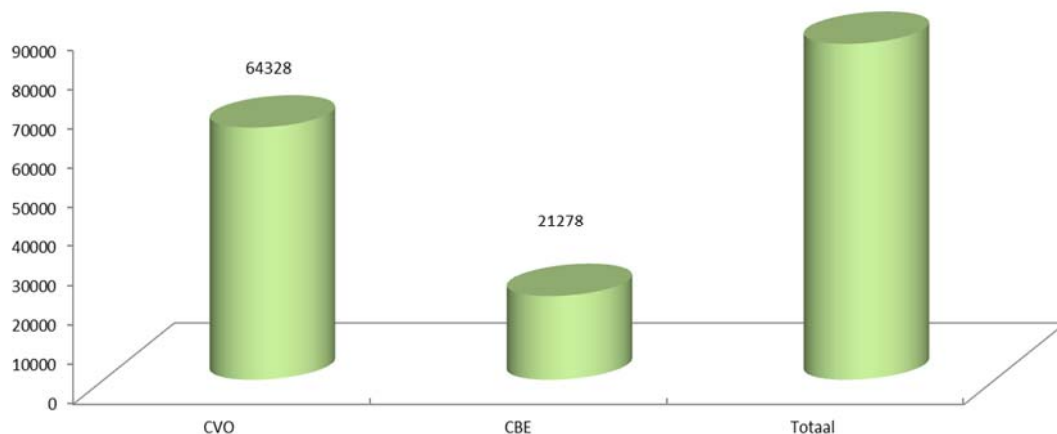

Figuur 9. Verdeling van de aangemelden in functie van verplichting tot inburgering en regio van aanmelding (N= 95 722)

Het OHB dat duidelijk de grootste groep inburgeraars ontvangt is het OHB van Antwerpen dat 28% van het totaal aangemelde inburgeraars ontvangt. Andere regio's ontvangen elk tussen de 8 en de 13% van de totale groep aangemelde inburgeraars. De regio's Gent en Oost-Vlaanderen ontvangen het minst aantal nieuwkomers. In vergelijking met Gent ontvangen de Antwerpse OHB tot meer dan drie keer meer cursisten. In de centrumsteden Gent en Antwerpen en de provincie Limburg, lijkt er een gelijkwaardige verdeling te bestaan tussen het totaal aantal rechthebbende en verplichte inburgeraars. In andere werkingsregio's zijn er duidelijk meer verplichte (tussen de 60% en de 72% van de aangemelde inburgeraars in de regio) dan rechthebbende inburgeraars die zich aanmelden. In Brussel zijn inburgeraars nooit verplicht tot inburgering.

Aanbodsverstrekker

In Vlaanderen zijn er verschillende spelers betrokken bij de organisatie van de modules Nederlands. Vooreerst zijn er de onthaalbureaus die de inburgeringstrajecten vorm geven. Hoewel zij het inburgeringstraject van de inburgeraar opstarten en zijn vorderingen doorheen het NT2-traject opvolgen, zijn zij niet de regisseur noch aanbieder van het NT2 vormingsaanbod. De regisseurs die de inburgeraars door het aanbod moet gidsen, zijn de Huizen van het Nederlands die ook instaan voor de screening van de voorkennis Nederlands om het beginniveau van de inburgeraars te bepalen. Voor het aanbod van NT2 wordt beroep gedaan op de reguliere aanbodsverstrekkers: de Centra voor basiseducatie (CBE), de Centra voor Volwassenenonderwijs (CVO) en de Universitaire Talencentra (UTC). De CBE richten zich op laaggeschoolde of traaglerende nieuwkomers, de CVO op de midden- tot hogeschoolde en de UTC op uitsluitend hogeschoolde nieuwkomers. Modules worden aangepast aan het niveau van de cursisten, waardoor de duur van de module varieert naargelang de aanbodsverstrekker. Bij een CVO duurt bijvoorbeeld elk taalniveau (met uitzondering van verkorte of verlengde modules) 120 uur (twee modules van 60 uur). De CBE voorziet enkel de taalniveaus 1.1 en 1.2 die elk 240 lessen innemen. Voor analfabeten wordt er bij de CBE een speciaal aanbod voorzien (alfa- modules), bestaande uit 10 modules van 60 uur. Ook bestaan er private aanbodsverstrekkers. Zoals eerder vermeld nemen we door gebrek aan gegevens enkel de CBE en CVO reguliere (niet alfa) trajecten in beschouwing. Cursisten werden ingedeeld in de CBE of de CVO op basis van de aanbodsverstrekker van hun eerste gevolgde module.

Figuur 10. Verdeling van de aangemelde cursisten over de aanbodsverstrekkers CBE en CVO (N=85 606)

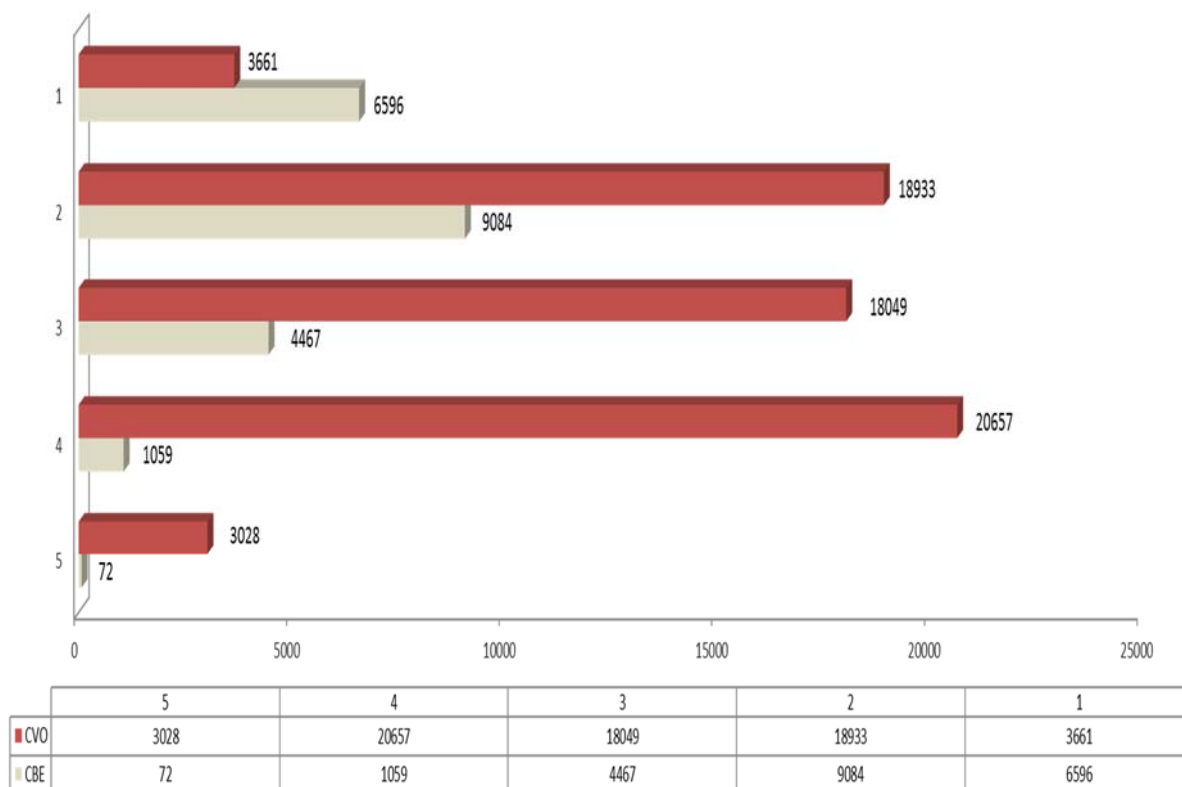
In totaal zijn er 85 606 cursisten die tussen 2007 en 2012 in het kader van een inburgeringstraject NT2 hebben gevolgd in een CVO of een CBE. Binnen deze populatie van (niet alfa) cursisten volgt 75% NT2 in een CVO en 25% in een CBE.

Intensiteit van de module

Hoewel het aantal lesuren van een module per aanbodsverstrekker vastligt, is de totale duurtijd erg onderhevig aan de intensiteit waarmee een module gegeven wordt. De intensiteit waarmee een module gevolgd wordt hangt af van de motivatie, leercapaciteiten en doorzettingsvermogen van de cursisten. Uit een bevraging bij inburgeraars bleek dat ze gemiddeld een intensief aanbod van 11 uur per week verkiezen, wat globaal overeenkomt met een intensieve module van 4 lesdagen per week (De Cuyper en Jacobs, 2011). De Cuyper, González Garibay en Jacobs (2013) stelden echter vast dat er over het algemeen weinig aanbod is van intensieve modules. De gemiddelde intensiteit van het aanbod in een CVO bedroeg in deze studie 9 uur per week en dit zowel in het taalniveau 1.1 als 1.2. In een CBE bedroeg dit 8.2 uur voor 1.1 en 5.9 uur voor 1.2. Deze laatste score was erg opvallend omdat het voornamelijk over dagmodules ging. Inzake de mogelijkheid tot het volgen van een intensief aanbod werd aangetoond dat 37% van het aanbod 1.1 en 1.2 binnen de CVO aan de '11 uur-norm' voldeed. Voor de CBE lag dit aanbod nog veel lager. Ook observeerden bovengenoemde auteurs grote regionale verschillen. Door deze hiaten in het taalaanbod, hangt de duurtijd van de taaltrajecten vermoedelijk niet enkel af van persoonsgebonden factoren, maar ook van structurele determinanten zoals het taalaanbod in een bepaalde regio in een bepaald werkingsjaar.

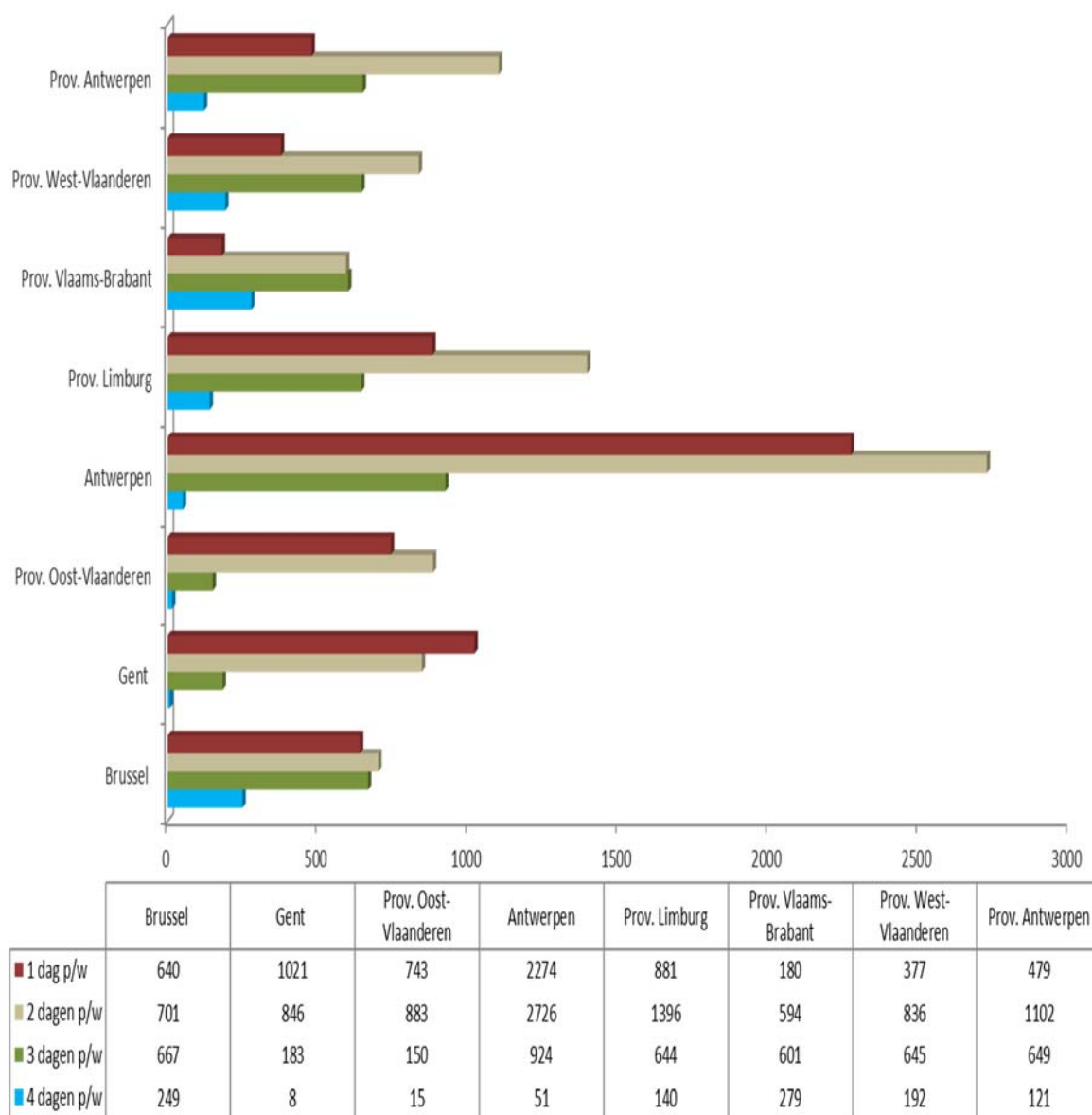
Om de intensiteit van de taaltrajecten in kaart te brengen, hebben we een indicator berekend die het gemiddeld aantal dagen per week weergeeft. Deze indicator is berekend over het hele traject van de taalcursist door het aantal dagen per week per module op te tellen en te delen door het totaal aantal gevolgde modules. Zo verkrijgen we het gemiddelde aantal dagen les per week over het hele taaltraject van de NT2 cursist. Dit gemiddelde is berekend op basis van effectieve lestijd. Wachtperiodes tussen modules zijn niet opgenomen in de berekening.

Uit onderstaande grafiek wordt het gemiddelde aantal lesdagen per week berekend in functie van de aanbodsverstrekker. Hieruit kan afgeleid worden dat CBE cursisten een lagere intensiteit vertonen van de gevolgde NT2 modules. Binnen de groep CBE cursisten heeft immers 31% van de cursisten gemiddeld gezien één lesdag per week, 43% twee lesdagen, 21% drie lesdagen en slechts 5% vier lesdagen of meer. Binnen de CVO cursisten liggen deze verhoudingen helemaal anders aangezien gemiddeld gezien 6% één lesdag per week heeft gehad, 29% twee lesdagen, 28% drie lesdagen, en 37% vier of meer lesdagen. Wanneer we het uit een ander perspectief bekijken, zien we dat de populatie studenten die een intensieve module (4 of 5 lesdagen per week) voor 96% uit CVO studenten bestaan.

Figuur 11. Verdeling van de NT2 cursisten in functie van het gemiddelde aantal lesdagen per week en de aanbodsverstrekker (N=85 606)

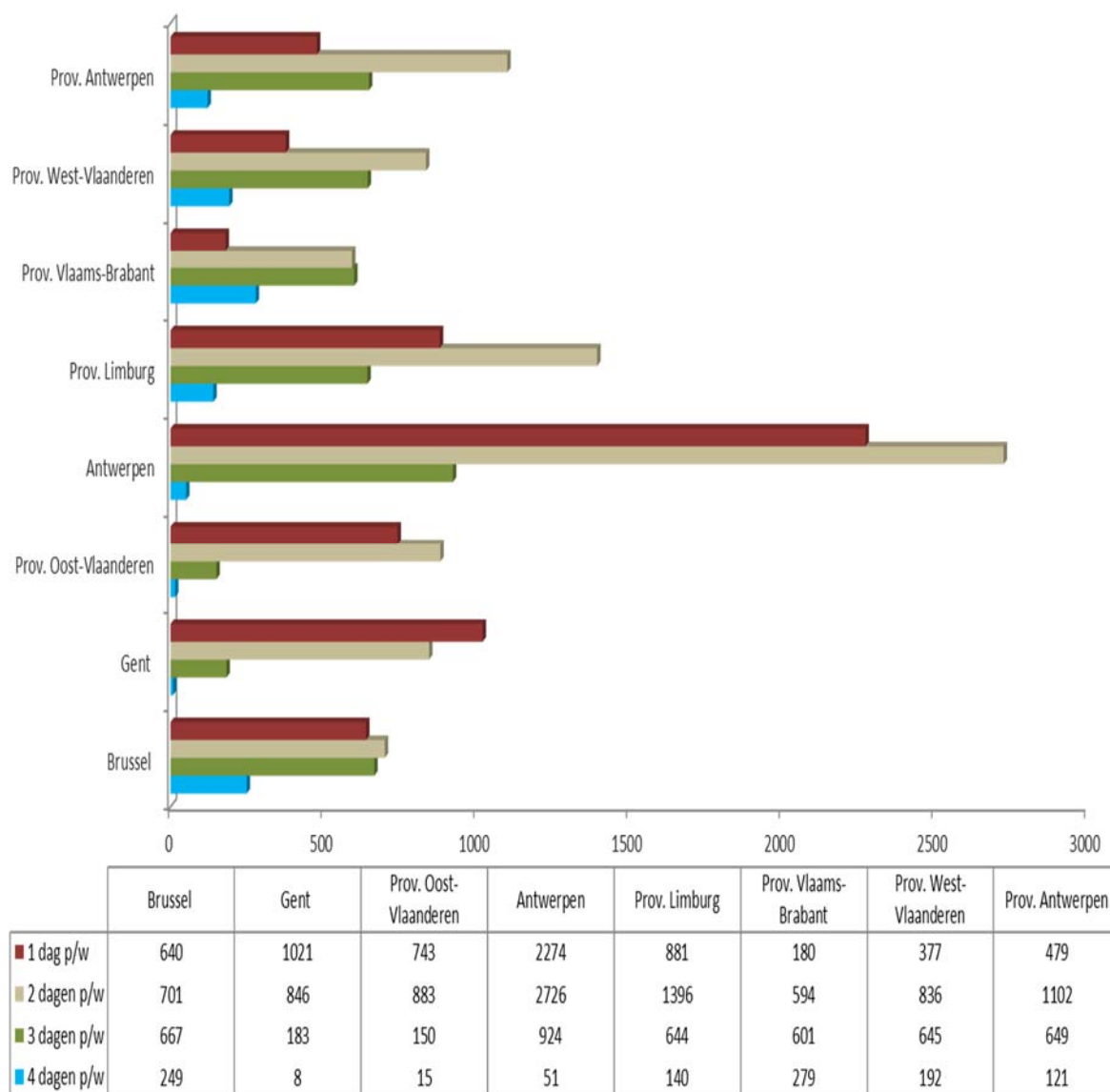
De bovenstaande redenering dat de gemiddelde intensiteit waarmee modules uit het taaltraject gevolgd worden ook afhangt van het regionale taalaanbod, hebben we de bovenstaande gegevens nog eens verder uitgesplitst naar regio van aanmelding. Vooreerst bekijken we in de onderstaande figuur de regionale verdeling van NT2 cursisten in functie van aanbodsverstrekker. In lijn met de algemene tendens observeren we ook voor de CBE dat Antwerpen het meeste cursisten voorziet met 5 975 cursisten, gevolgd door de provincie Limburg met 3 061 cursisten. De regio's Brussel, Gent, West-Vlaanderen en provincie Antwerpen nemen een tussenpositie in met een bereik van 2058 tot 2 357 cursisten. De kleinste CBE aanbodsverstrekkers situeren zich in de provincies Oost-Vlaanderen met 1 791 en Vlaams-Brabant met 1 654 cursisten.

Figuur 12. Verdeling van de CBE cursisten in functie van het gemiddelde aantal lesdagen per week en de regio van aanmelding (N=21 197)

Voor de CBE cursisten komt Antwerpen als de grootste voorziener naar voor met 28% van de NT2 cursisten. De regio's die de minste CBE cursisten hebben zijn Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen met een percentage rond de 8%. Zoals uit het verslag van De Cuyper, González Garibay en Jacobs al bleek zijn er erg grote regionale verschillen inzake de intensiteit waarmee de NT2 modules aangeboden worden. In de bovenstaande grafiek wordt de gemiddelde intensiteit waarmee de CBE cursisten zijn trajecten aflegt grafisch weergegeven. De laag intensieve modules (1 dag of 2 dagen per week) komen in sterke mate voor in Oost-Vlaanderen, Gent en Antwerpen waar ze 91%, 91% en 84% van de totale NT2-trajecten representeren. Ook in Limburg zijn er relatief veel laag intensieve taaltrajecten met 74% van de totale taaltrajecten die een gemiddeld ritme van 1 of 2

dagen per week vertonen. Vlaams-Brabant is de enige regio waar de intensieve trajecten per week de overhand nemen met 54% van de taaltrajecten die een gemiddeld ritme van 4 of 5 dagen per week innemen. In Brussel en de provincie West-Vlaanderen zijn er ook nog relatief veel intensieve modules (rond de 40%).

Figuur 13. Verdeling van de CVO cursisten in functie van het gemiddelde aantal lesdagen per week en de regio van aanmelding (N=60 638)

Inzake het aantal cursisten in de CVO neemt Antwerpen weer het voortouw met maar liefst 16 570 CVO cursisten. Daarna komen de provincies Antwerpen Limburg, West-Vlaanderen met een bereik tussen de 7 300 en 7 800 cursisten. Kleinere regio's inzake CVO cursisten zijn Brussel (6 061), Vlaams-Brabant (5 533), Oost-Vlaanderen (5 190) en Gent (4 769). Als we de frequenties van de intensiteit van de CVO trajecten inspecteren, zien we dat dezelfde regio's laag intensieve trajecten (gemiddeld 2 of 3 dagen per week) vertonen als

het geval was voor de CBE. Het aandeel laag intensieve trajecten ten opzichte van de totale trajecten bedraagt 81% in Gent, 78% in Oost-Vlaanderen en 73% in Antwerpen. De regio's met het hoogste voorkomen van intensieve taaltrajecten (gemiddeld 4 of 5 dagen per week) zijn Brussel met 68% en Limburg met 57% van de taaltrajecten. Daarbij is het zo dat in Brussel vooral de intensiteit van 4 dagen per week voorkomt en in Limburg zowel een intensiteit van 4 als van 5 dagen per week. Met 2009 inburgeraars die een gemiddelde intensiteit van 5 dagen per week vertonen laat Limburg andere regio's ver achter zich. De resultaten komen in grote lijnen overeen met de bevindingen uit het rapport van De Cuyper, González Garibay en Jacobs (2013) waaruit bleek dat er vooral in de regio's Antwerpen, Oost-Vlaanderen en Gent een zeer beperkt aanbod is van intensieve modules en dit zowel voor de CBE als de CVO.

2.2.2 Determinanten gerelateerd aan de persoon van de inburgeraar

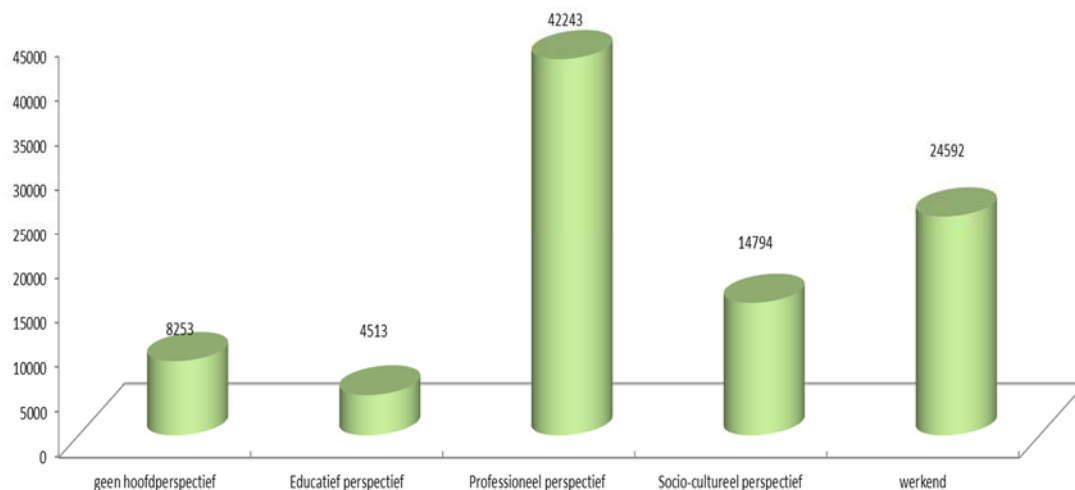
Variabelen die de persoon van de inburgeraar beschrijven zijn in de eerste plaats belangrijke controlevariabelen die in acht dienen genomen te worden om bij logistische regressies de voorspellende waarde van structurele determinanten (zie determinanten boven) op de NT2-trajecten zuiverder in kaart te kunnen brengen. Toch kunnen deze determinanten op zichzelf ook een belangrijke rol spelen in het al dan niet bereiken van de beleidsdoelen en kunnen de resultaten bepaalde relevante profielkenmerken van inburgeraars blootleggen. Deze werkwijze is ook gehanteerd in de rendementstudie van het NT2-aanbod binnen de CVO (Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming, 2008) die om een profielschets van de CVO student te bekomen variabelen zoals geslacht, leeftijd, land van herkomst en oudkomer versus nieuwkomer (gemiddelde duur in België) in rekening brachten. Wij voegen hier echter nog de variabelen onderwijsachtergrond (ter vervanging van talenkennis) en hoofdperspectief aan toe. In wat volgt bekijken we de verdeling van de totale groep aangemelden op basis van deze variabelen.

Gender

Gender zal vermoedelijk weinig invloed uitoefenen op de indicatoren van de taaltrajecten, tenzij het in combinatie kan worden gezien met de gezinssituatie. Het kan immers zijn dat vrouwen meer de verantwoordelijkheid voor de kinderen op zich nemen en daardoor minder gemakkelijk zich kunnen vrijmaken voor het bijwonen van de lessen of het instuderen van het studiemateriaal. De gegevens over de gezinssituatie waren echter niet voorhanden bij het schrijven van het huidige rapport, wat de rol van de determinant "geslacht van de inburgeraar" beperkt tot een controle variabele. De groep van aangemelde inburgeraars is gelijk verdeeld inzake geslacht met 50% mannen (N= 55.194) en 50% vrouwen (N=54.506).

Hoofdperspectief

Het hoofdperspectief verwijst naar het persoonlijke doel dat de inburgeraar formuleerde voor het volgen van het inburgeringstraject: Het kan zijn dat de inburgeraar zich wil oriënteren naar een bepaalde studierichting, het vinden van werk of een voornamelijk socio-cultureel perspectief heeft. Ook kan het zijn dat de inburgeraar reeds werkzaam is bij aanvang zijn inburgeringstraject. In het eindrapport van de inhoudelijke inspectie Inburgering van het werkjaar 2012-2013 (Devlieger, Lambrechts, Steverlynck, & Van Woensel, 2013) wordt er op gewezen dat deze variabele met de nodige omzichtigheid moet worden geïnterpreteerd, aangezien er geen gestandaardiseerde procedure is voor de perspectiefbepaling en de verschillende onthaalbureaus er een zeer verschillende systematiek op nahouden. Ook kan het hoofdperspectief veranderen doorheen het inburgerings- en taaltraject. Hier hebben we enkel rekening gehouden met het hoofdperspectief bij aanvang van het inburgeringstraject. Een uitzondering hierop zijn de perspectieven die bij aanvang nog onbekend waren, maar doorheen het inburgeringstraject vorm kregen. Deze werden dan ook aangevuld met de bijkomende gegevens. Hier willen we ook aangeven dat de variabele hoofdperspectief een benadering kan bieden voor een zeer belangrijke determinant die momenteel nog niet beschikbaar was in de Geïntegreerde Dataset Inburgering, namelijk de arbeidsmarktpositie van de inburgeraar. We kunnen de arbeidsmarktpositie van de inburgeraar benaderen doordat de variabele hoofdperspectief aangeeft of de inburgeraar bij aanmelding werkzaam was of niet. Voor 23% van de aangemelde populatie hebben we geen gegevens over hun hoofdperspectief.

Figuur 14. Verdeling van de groep aangemelden in functie van hoofd-perspectief (N = 94 395)

Ongeveer 45% van de aangemelde inburgeraars formuleerde een professioneel perspectief als hoofdperspectief. Toch is er al een vrij grote groep van ongeveer 26% die reeds werkzaam was bij aanvang van het inburgeringstraject. De derde grootste categorie zijn

de inburgeraars die vooral gericht zijn op maatschappelijke integratie of met andere woorden een socio-cultureel perspectief aanhouden (16%). Een minderheid heeft een educatief perspectief (5%). Ten slotte, is er nog een 8% van de inburgeraars die geen hoofdperspectief formuleerden (10%).

Indicator oudkomer versus nieuwkomer (ten opzichte van 2007)

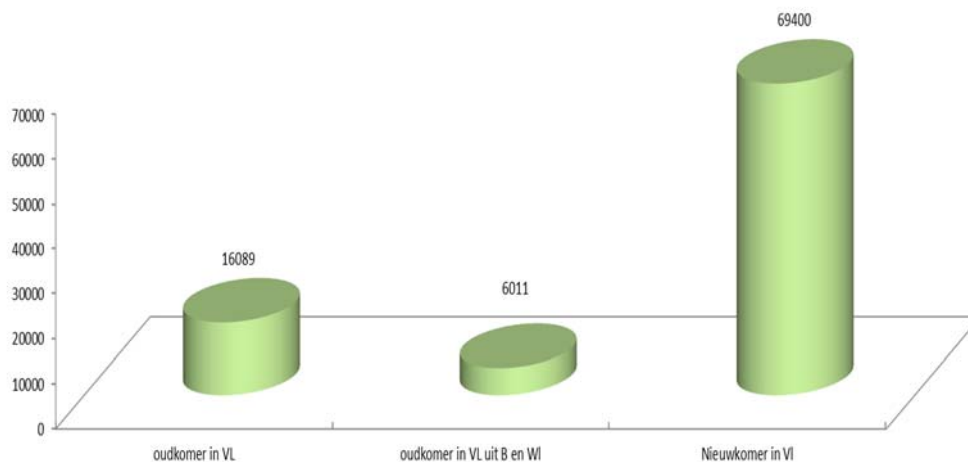
Over de terminologie oudkomer en nieuwkomer bestaat weinig consensus. Wat ons voor de doeleinden van het onderzoek voornamelijk interesseert is of de inburgeraar bij aankomst in België onder het aangepaste inburgeringsdecreet van 2007 viel of niet. Bovendien was 2007 het begin van onze observatieperiode, wat dit jaartal nog interessanter maakt als kantelmoment voor het bepalen van het begrip oudkomer versus nieuwkomer. Een nieuwkomer is dus volgens deze definitie een inburgeraar die recent (na 2007) aangekomen is in België en dus aan de start staat van zijn inburgeringstraject zoals bepaald onder het inburgeringsdecreet van 2007. Oudkomers zijn in deze definitie voor 2007 in België aangekomen (onmiddellijk in Vlaanderen of eerst in Brussel of Wallonië) en hadden dus voor hun aanmelding in het OHB een periode van integratie in de Belgische maatschappij achter de rug waarna ze beroep deden op hun recht tot inburgering.

Aangezien we een definitie van oudkomer en nieuwkomer aanhouden die helemaal gelinkt is aan de doeleinden van het huidige onderzoeksopzet, hebben we geen gebruik gemaakt van de in het KBI opgenomen variabele “oudkomer versus nieuwkomer”. Daarentegen hebben we de determinant opgesteld als samengestelde score op basis van het aankomstjaar in België en het jaar van inschrijving in een Vlaamse gemeente. Inburgeraars die na 2007 in België zijn aangekomen, noemen we nieuwkomers en inburgeraars die voor 2007 in België zijn aangekomen noemen we oudkomers. Daarnaast speelt ook de huidige plaats van residentie en de migratie binnen België een rol.

Op basis van deze categorisatie, onderscheiden we **drie categorieën**:

1. *Nieuwkomers in Vlaanderen*: Inburgeraars die na 2007 vanuit het buitenland in Vlaanderen zijn aangekomen
2. *Oudkomers in Vlaanderen uit Brussel of Wallonië*: Personen die van voor 2007 vanuit het buitenland in Brussel of Wallonië zijn aangekomen en die zich pas na 2007 in een Vlaamse gemeente hebben ingeschreven
3. *Oudkomers uit Vlaanderen*: Personen die van voor 2007 vanuit het buitenland in Vlaanderen zijn aangekomen en die daar tot 2013 nog woonachtig waren

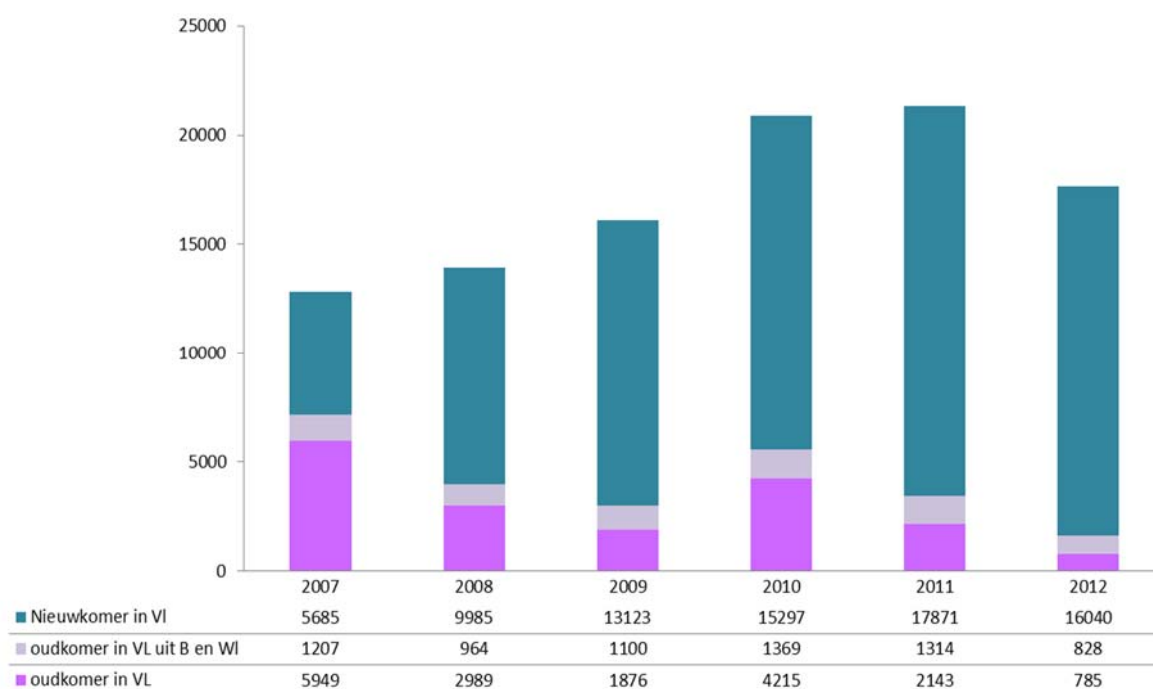
Een groot aandeel van de groep van aangemelde inburgeraars (18 200; 17%) kon niet geïdentificeerd worden volgens dit classificatiesysteem, vermoedelijk omdat zij niet ingeschreven staan in een Vlaamse gemeente en woonachtig zijn in Brussel of Wallonië.

Figuur 15. Verdeling van de aangemelde inburgeraars in functie van de indicator nieuwkomer versus oudkomer (N=91 500)

Zoals verwacht kan worden nemen de nieuwkomers in Vlaanderen het grootste aandeel (76%) in van de inburgeraars die in de periode 2007-2012 aangemeld zijn in een Vlaams OHB. De tweede grootste groep zijn de oudkomers in Vlaanderen die 18% van de totale groep vertegenwoordigen. Zo een 7% van de aangemelden is na 2007 ingestroomd in Vlaanderen, maar was reeds van voor 2007 woonachtig in België, naar deze groep wordt verwezen als oudkomers in Vlaanderen vanuit Brussel of Wallonië (waarvan 13% woonachtig is te Brussel).

Doordat men in het beleid steeds meer is gaan focussen op de inclusie van oudkomers in het inburgeringsbeleid, is het interessant om de indicator oudkomer versus nieuwkomer uit te zetten naar het jaar van aanmelding. Tot eind 2006 richtte het Vlaamse inburgeringsbeleid zich alleen tot anderstalige nieuwkomers. Vanaf 1 januari 2007 komen ook categorieën van mensen die hier al langer zijn (oudkomers) in aanmerking voor inburgering. Inburgeraars, jonger dan 65 jaar, die gedurende meer dan twaalf maanden in het Rijksregister zijn ingeschreven en die inkomsten verwerven via maatschappelijke dienstverlening, een leefloon, een wachtuitkering of een werkloosheidsuitkering worden van dan af ingedeeld tot prioritair rechthebbend op een primair inburgeringstraject. Op basis van het samenwerkingsprotocol (27/02/2009) dat werd opgesteld tussen het OHB, de VDAB en het OCMW, kunnen inburgeraars die beroep doen op maatschappelijke dienstverlening verplicht worden tot het volgen van het primaire inburgeringstraject indien de betrokken instanties oordelen dat de inburgeraar hier baat bij zou hebben.

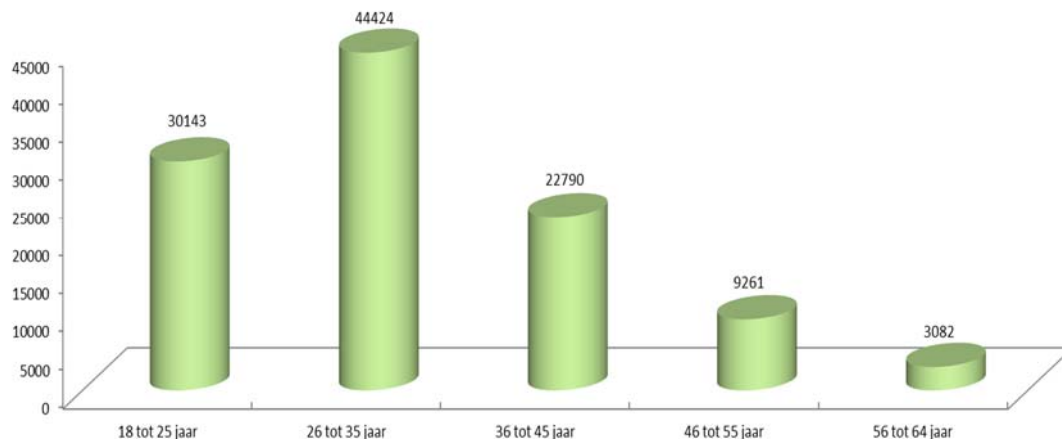

Figuur 16. Verdeling van aangemelde inburgeraars over de indicator nieuwkomer versus oudkomer en aanmeldingsjaar

In het jaar 2007, bestond de groep aangemelde inburgeraars, maar liefst 51% uit oudkomers (aangekomen in België voor 2007). 2007 is dan ook in vergelijking met andere jaartallen, het jaar waarin de meeste oudkomers zich in een OHB aangemeld hebben. Dit is een logisch resultaat, aangezien de oudkomers vanaf dat jaar tot de doelgroep inburgering zijn opgenomen. In 2008 en 2009 neemt het percentage oudkomers af tot 31% en 27%. In 2010 stelt men echter terug een piek vast in het percentage aangemelde oudkomers (44%). Dit is waarschijnlijk een reactie na de vernieuwde aandacht in 2009 (Bourgeois, Beleidsnota Inburgering en Integratie, 2009-2014) voor de inclusie van oudkomers in de inburgeringstrajecten. Na 2010 stellen we opnieuw een dalende trend vast met het aandeel inburgeraars op 31% in 2011 en op 17% in 2012.

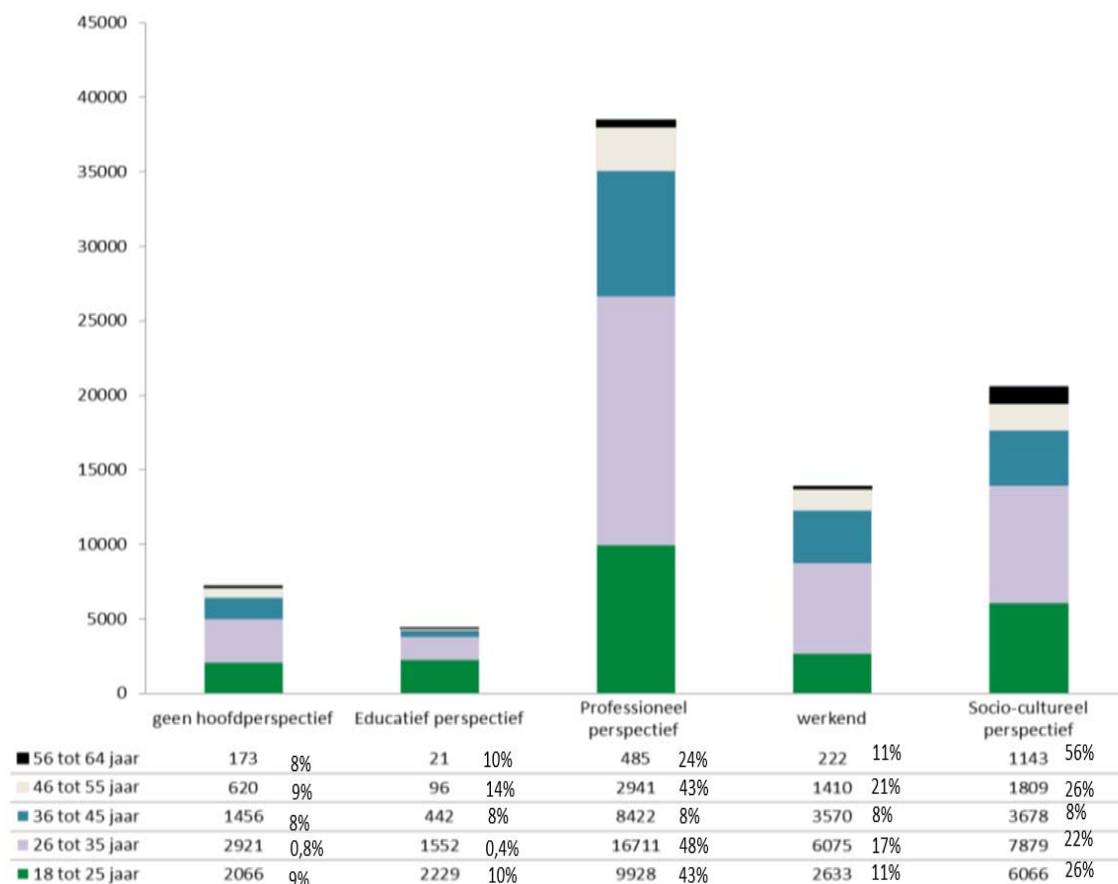
Leeftijd

Zoals in vele leerprocessen het geval is, kan verwacht worden dat ook het aanleren van het Nederlands als tweede taal gemakkelijker verloopt bij jongere dan het geval is voor oudere inburgeraars. Naast de leervermogens blijken oudere en jongere taalcursisten een ander type motivatie te vertonen voor het volgen van NT2. Voor oudere inburgeraars is er over het algemeen een grotere behoefte tot maatschappelijke integratie, terwijl jongeren meer omwille van professionele en educatieve redenen een NT2-traject aanvangen (CVO rendementsstudie, Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming, 2008). In deze redenering worden er verschillende determinanten met elkaar verbonden, namelijk leeftijd, jaar van aankomst in België en het hoofdperspectief.

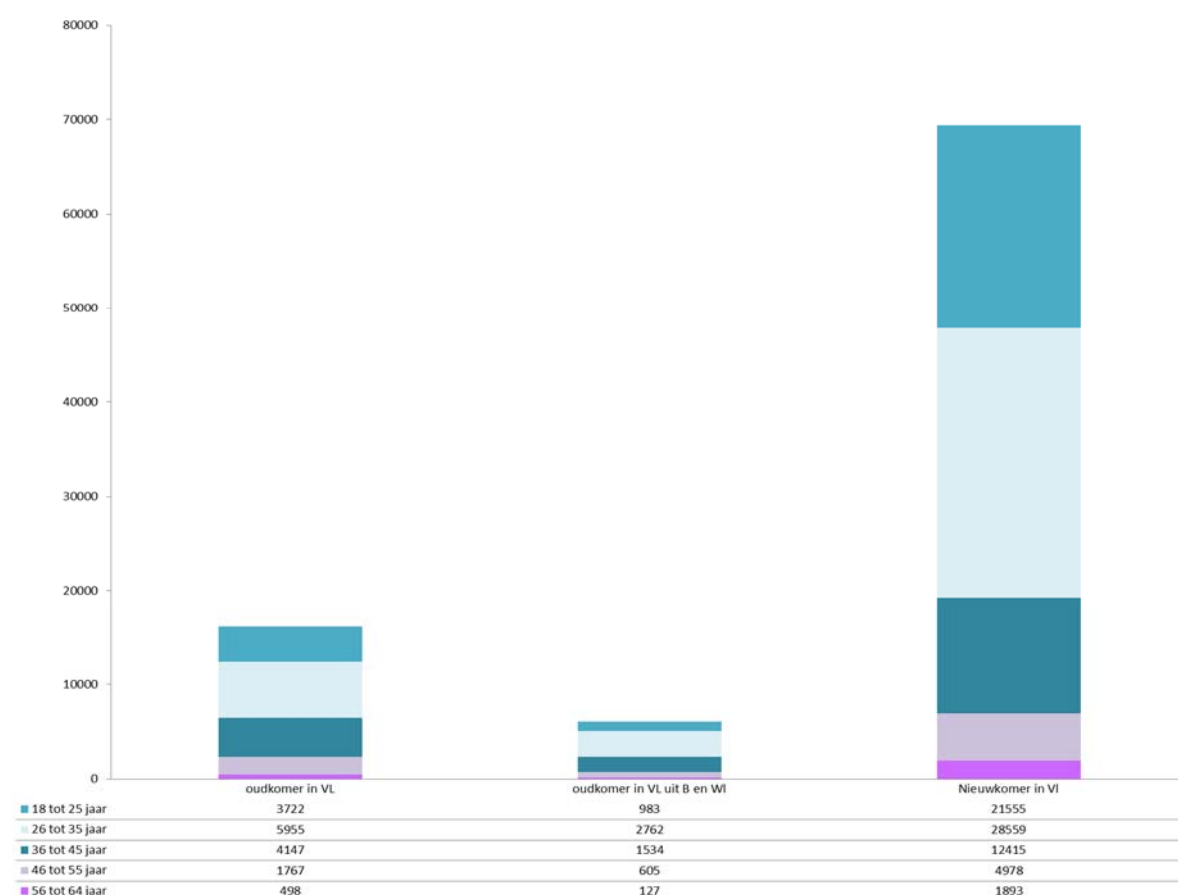
Figuur 17. Verdeling van de groep aangemelden in functie van leeftijd bij aanmelding (N= 109 700)

De inburgeraars met een leeftijd tussen de 26 en 35 jaar bestrijken ongeveer twee vijfde van de totale groep en vormen zo de grootste leeftijdsgroep onder de aangemelde inburgeraars. Andere grote leeftijdsgroepen zijn diegenen tussen 18 en 25 jaar en tussen 36 en 45 jaar, die respectievelijk 28% en 21% van de totale groep innemen. De overige 11 % vertegenwoordigt de twee oudste leeftijdsgroepen.

Figuur 18. Verdeling van de aangemelde inburgeraars in functie van leeftijd en hoofdperspectief bij aanmelding

In de bovenstaande grafiek wordt de bevinding uit voorgaand onderzoek bevestigd dat jongere leeftijdscategorieën voornamelijk geïnteresseerd zijn in het vinden van werk, terwijl voor oudere leeftijdscategorieën de maatschappelijke integratie een grotere rol begint te spelen in de motivatie tot inburgering. Bij de oudste leeftijdscategorie heeft maar liefst 56% een socio-cultureel perspectief en slechts 24% een professioneel perspectief. Voor de drie jongste leeftijdscategorieën ligt het percentage met een professioneel perspectief rond de 45%. Inburgeraars van 26 tot 55 jaar zijn het meest actief op de arbeidsmarkt, met een gemiddelde van 18% werkzaamheid. Het educatieve perspectief ligt het hoogste bij de jongste leeftijdsgroep waarbij 10% een educatief perspectief aanhoudt, terwijl dit percentage veel lager ligt bij de andere leeftijdsgroepen (4% van de 26 tot 35 jarigen en 1% bij de oudere leeftijdsgroepen).

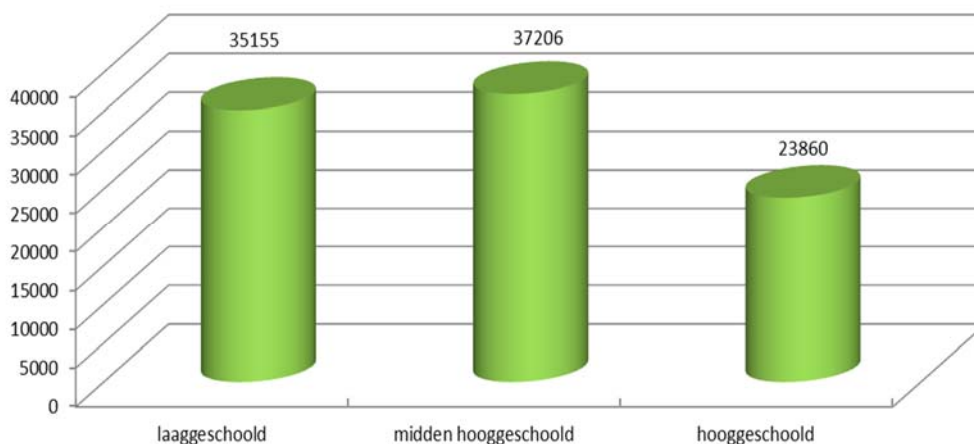

Figuur 19. Verdeling van de aangemelde inburgeraars in functie van leeftijd en de indicator oudkamer versus nieuwkamer (t.o.v. 2007)

Tenslotte, gingen we na hoe de indicator nieuwkamer versus oudkamer samenhangt met leeftijd. Hierbij wordt de assumptie dat oudkomers gemiddeld ouder zijn dan nieuwkomers toch deels bevestigd. Binnen de groep oudkomers is immers 60% jonger dan 36 jaar, 26% is tussen de 36 en 45 jaar en 14% is ouder dan 45 jaar. Bij de nieuwkomers in Vlaanderen is 72% jonger dan 36 jaar, 18% is tussen de 36 en 45 jaar en 10% is ouder dan 45 jaar.

Opleidingsgraad

Het bepalen van het opleidingsniveau van de nieuwkomer is geen gemakkelijke aangelegenheid (Michielsen, Wauters en De Cuyper, 2014). Vooreerst zijn er weinig officiële gegevens over het opleidingsniveau beschikbaar. Als dan wel met zekerheid geweten is welke diploma's de nieuwkomer in het land van herkomst of in andere landen behaald heeft, is het nog niet meteen duidelijk met welke diploma's uit België deze gelijk gesteld kunnen worden. In het KBI zijn gegevens over de aangemelde nieuwkomers beschikbaar vanuit het intakegesprek in het OHB. Het gaat dus om een mondelinge vermelding van het opleidingsniveau en niet om een objectieve inzage van de behaalde diploma's. Omwille van de beperkte betrouwbaarheid, hebben we geopteerd om een groffe indeling te gebruiken voor opleidingsniveau. Hiertoe zijn de vermelde hoogste diploma's opgedeeld in 3 grote categorieën. Tot de laaggeschoolden behoren diegenen die tot aan het lager secundair onderwijs school hebben gelopen (geen onderwijs, lager onderwijs, lager secundair onderwijs). Midden geschoold zijn diegenen die het secundaire onderwijs hebben volmaakt en eventueel erna nog een beroepsgerichte opleiding hebben gevolgd (hoger secundair onderwijs). Hooggeschoold zijn diegenen die een bachelor, master of doctoraatsdiploma bezitten (hogere studies van het kort of lange type). Over 12% van de aangemelden hebben we geen gegevens inzake hun opleiding.

Figuur 20. Verdeling van de aangemelde inburgeraars op basis van opleidingsgraad (N= 96 221)

Wanneer we de totale groep van aangemelden bekijken zien we dat laaggeschoolden en de middengeschoolden duidelijk de grootste groepen zijn. Dit betekent dat 78 % van de totale groep aangemelden het diploma secundair onderwijs als hoogste diploma bezit. Globaal gezien zou de beoordeling van opleidingsgraad moeten overeenkomen met de toewijzing aan de aanbodsverstrekker. De oriëntering naar een CBE, CVO of UTC (Afsprakenkader Nederlands Tweede Taal, 15 mei 2009) gebeurt in de Huizen aan het Nederlands en is in sterke mate gebaseerd op het opleidingsniveau van de nieuwkomer.

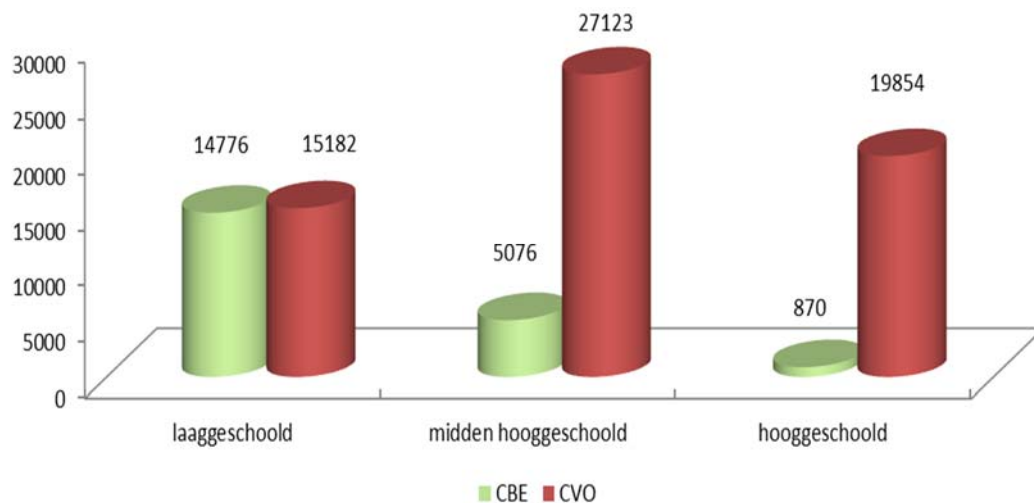
In het geval van een verplicht inburgeringstraject is de oriëntatie van het Huis van Nederlands bindend.

Een kandidaat cursist wordt naar een CBE georiënteerd wanneer die ofwel

- analfabeet is
- minder dan 7 jaar scholing heeft gevolgd in het land van herkomst
- op basis van de intake over beperktere cognitieve vaardigheden blijkt te beschikken

Het huis van het Nederlands oriënteert een kandidaat-cursist naar een CVO wanneer die

- op basis van de taalintake niet laaggeschoold en traaglerend blijkt te zijn én niet, conform de criteria, doorverwezen werd naar een UTC

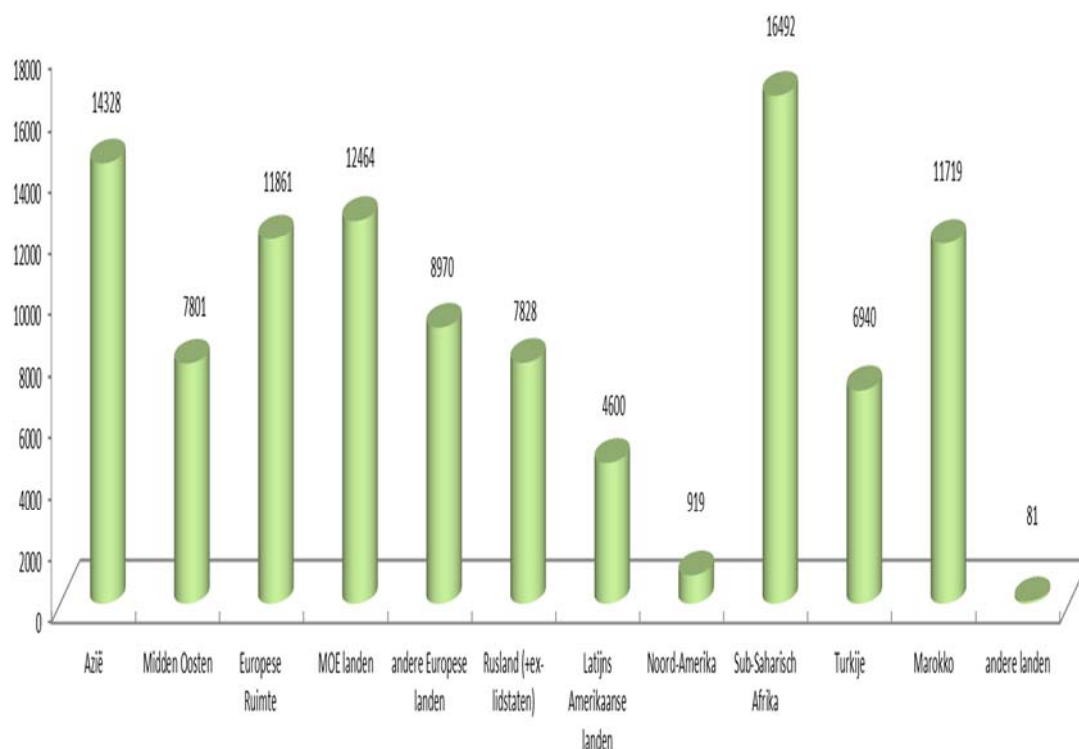
Figuur 21. Verdeling van de groep aangemelden op basis van opleidingsniveau en aanbodsverstrekker (N=82 881).

Bij de laaggeschoolden gaat 49% naar een CBE en 51% naar een CVO wanneer de alfatrajecten buiten beschouwing worden gelaten. Bij de midden geschoolden gaat tot 85% naar een CVO en bij de hooggeschoolden is dat 96%, wanneer diegenen die naar een UTC gaan buiten beschouwing worden gelaten. Het feit dat opleidingsniveau toch min of meer gepaard gaat met het type van aanbodsverstrekker, kan op een zekere betrouwbaarheidsgraad van de informatie wijzen, hoewel deze zeker nog niet perfect is.

Land van herkomst

Om de inburgeraars in te delen op basis van land van herkomst hebben we ons gebaseerd op de categorisatie die gebruikt is voor de Vlaamse Migratie- en Integratiemonitor (Vanduynslager, Wets, Noppe en Doyen, 2013). Daarbij hebben we de eerste nationaliteit die door de inburgeraar aangegeven werd verdeeld in grote en minder grote regio's. De grote regio's bevatten voornamelijk continenten, zoals Azië, Latijns-Amerika en Noord-

Amerika. De laatste is evenwel samengenomen met Australië en Nieuw-Zeeland. Middelhoge categorieën worden gevormd door betekenisvolle regio's zoals het Midden Oosten en Maghrebijnse landen (niet Marokko), Rusland en voormalige lidstaten (die niet tot de Europese ruimte behoren), Sub-Saharisch Afrika en de landen van de Europese ruimte (met Zwitserland, Noorwegen en Liechtenstein) waarbij we nog een opsplitsing hebben gemaakt in MOE-landen (Midden en Oost-Europese landen die tussen 2004 en 2007 tot de Europese Unie toegetreden zijn). Ten slotte, hebben we Turkije en Marokko nog als aparte landen opgenomen, omdat ze grote niet-Europese groepen vormen onder de oorspronkelijke migratiebevolking. Over 5% van de aangemelde inburgeraars hebben we geen gegevens.

Figuur 22. Verdeling van de groep aangemelden in functie van het land van herkomst (N= 104 003)

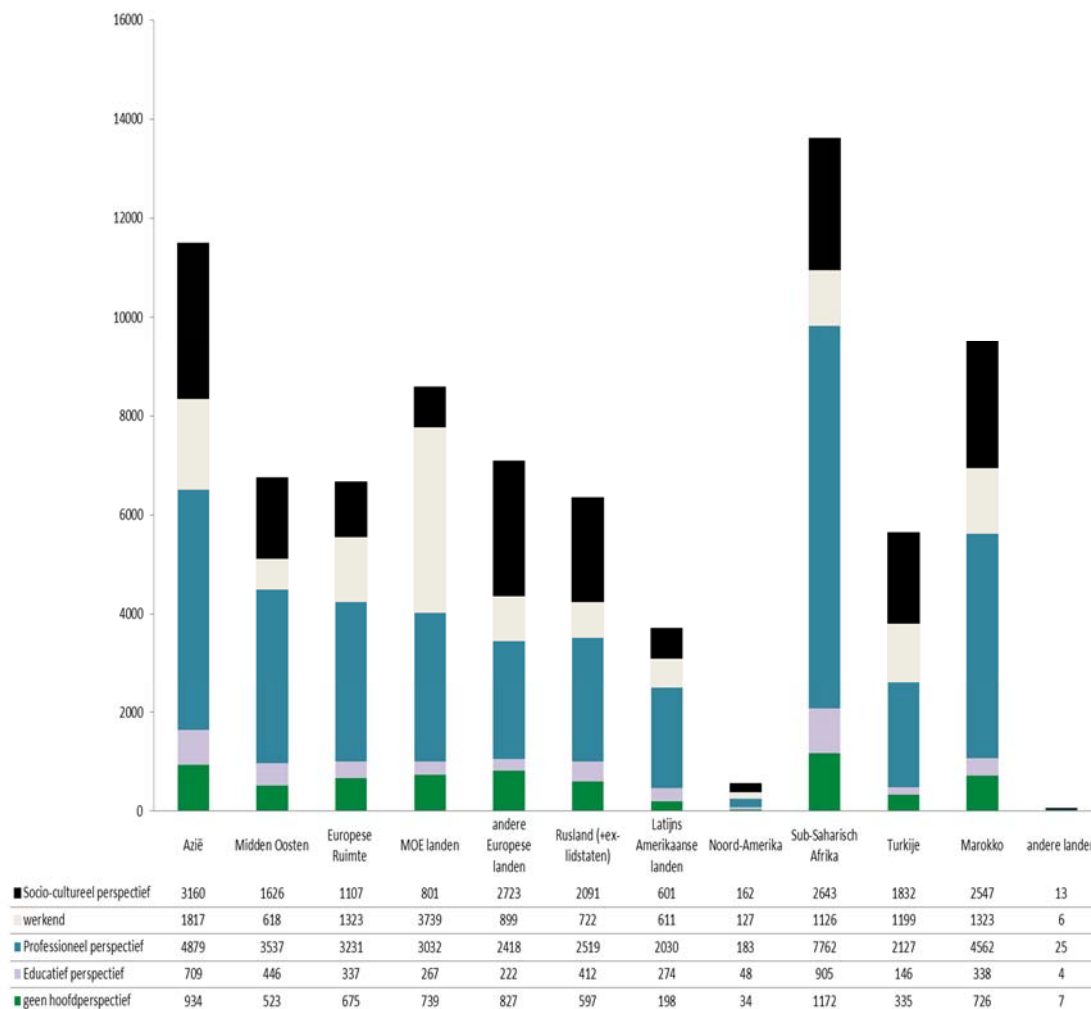
De regio die het sterkst vertegenwoordigd is, is Sub-Saharisch Afrika waartoe 16% van de aangemelden behoort. Andere grote vertegenwoordigers zijn Azië, Marokko en landen behorend tot de Europese ruimte (Moe-landen inclusief). De kleinste aantallen inburgeraars komen van Noord-Amerika (met Australië en Nieuw-Zeeland) en van de Latijns-Amerikaanse landen. De herkomst van de inburgeraars is voornamelijk opgenomen als een controle variabele, maar toch kan er aangenomen worden dat bepaalde nationaliteitsgroepen zullen verschillen in de opleidingsgraad, motief voor inburgering en de uitgebreidheid van het sociaal netwerk dat aanwezig is in Vlaanderen.

Figuur 23. Verdeling van de aangemelde inburgeraars in functie van herkomst en opleidingsgraad (N= 91 149)

In de bovenstaande grafiek wordt duidelijk dat bij heel wat herkomsten de groep inburgeraars min of meer gelijk verdeeld zijn over de opleidingscategorieën. Toch zijn er heel wat herkomsten die hier duidelijk van afwijken. We kunnen de volgende trends zien.

1. Herkomsten die relatief gezien meer laaggeschoolde en aanzienlijk minder hooggeschoolde inburgeraars bevatten: Turkije en Marokko (en in mindere mate Sub-Saharisch Afrika)
2. Herkomsten die relatief gezien meer midden geschoolde inburgeraars bevatten: MOE-landen
3. Herkomsten die relatief gezien meer midden- en hooggeschoolde inburgeraars bevatten: Rusland met ex-lidstaten (niet MOE-landen) en Latijns-Amerika
4. Herkomsten die relatief gezien meer hooggeschoolden bevatten: Noord-Amerika

Figuur 24. Verdeling van aangemelde inburgeraars in functie van herkomst en hoofdperspectief (N= 79.996)

In de bovenstaande figuur wordt duidelijk dat voor de meeste herkomsten het professioneel in de eerste plaats en het socio-cultureel perspectief in de tweede plaats formuleerden. Toch kunnen we enkele observaties doen.

1. Relatief laag voorkomen van het educatieve perspectief: MOE-landen, Turkije en Marokko
2. Relatief hoog voorkomen van het professionele perspectief: Midden Oosten en Maghrebijnse landen (niet Marokko), Latijns-Amerika, Sub-Saharisch Afrika en Marokko
3. Relatief hoog voorkomen van werkzaamheid bij aanmelding: MOE landen (tot 44%) en in mindere mate Europese burgers en Noord-Amerika
4. Relatief hoog voorkomen van het socio-culturele perspectief: Azië, Rusland en ex-lidstaten (niet MOE landen), Noord-Amerika, Turkije en Marokko

2.3 Opbouw van de volgende resultaatshoofdstukken

Elk hoofdstuk behandelt een vraag die samenhangt met een concreet beleidsdoel inzake de NT2-trajecten binnen inburgering. Steeds worden de volgende zaken bestudeerd:

- **Evaluatie van de beleidsdoelstelling(en) die met die vraag samenhangen.**

Naast de beschrijving van de beleidsindicatoren die in hoofdstuk 2 werden afgelijnd, bespreken we steeds hoe de succesindicator concreet berekend werd. Daarnaast leggen we de evalueerbare waarde van de succesindicator naast het beleids criterium zodat we een beeld krijgen van de mate waarin de beleidsdoelstelling behaald is.

- **De determinanten die betekenisvol samenhangen met de succesindicatoren en het al dan niet behalen van het beleidsdoel.**

Hier willen we onmiddellijk aangeven dat het gaat om cross-sectionele verbanden en dat er geen evidentie voor causaliteit kan geleverd worden. Wel is het zo dat de verbanden vanuit drie verschillende analyses benaderd worden, wat toch meer inzicht kan verschaffen in de aard van het verband.

1. *Beschrijvende analyse*: De waarden van de indicator worden uitgezet op basis van de waarden van één of meerdere determinant. Deze cijfers kunnen op een absolute manier geïnterpreteerd worden. Een voorbeeld is: er zijn dubbel zo veel mannelijke dan vrouwelijke NT2 cursisten.
2. *Logistische regressie analyse*: Het gaat hier om een multivariate regressie techniek waarbij de afhankelijke variabele categorisch is (het al dan niet behalen van het beleidsdoel). Het voordeel van deze techniek is dat de toegevoegde waarde van een determinant kan afgewogen worden tegenover de bijdrage van andere determinanten. Bijvoorbeeld, het effect van gender verdwijnt wanneer de variabelen hoofdperspectief en leeftijd in rekening zijn gebracht. Vrouwen nemen minder deel, maar dit effect bleek te wijten te zijn aan het feit dat vrouwen ouder zijn en vaker een socio-cultureel hoofdperspectief aanhouden dan bij mannen het geval is. Toch blijft de absolute bevinding dat er veel minder vrouwelijke cursisten zijn in NT2 een belangrijke bevinding.
3. *Correspondentie analyse*: Deze analyse is een visualisatie techniek. Om de overzichtelijkheid te bewaken, beperken we het aantal opgenomen determinanten tot die belangrijk bleken in de logistische/beschrijvende analyse. Het voordeel van deze visualisatietechniek is dat clusters van participanten kunnen worden afgebakend die in meer of mindere mate tegemoet komen aan een succesvolle waarde van de beleidsindicator.

3. OPSTART VAN NT2

Dit hoofdstuk behandelt de vragen omtrent de opstart van NT2. Concreet behandelen we het volgende: Hoe een groot aandeel van de inburgeraars starten NT2? En op welk taalniveau wordt er gestart?

3.1 Beleidsdoelstelling

Dit hoofdstuk behandelt de vraag hoeveel inburgeraars een NT2-traject opstarten. In een nauwe interpretatie van de beleidsdoelstelling kunnen we stellen dat er enkel een streefpercentage voor aanvang in NT2 kan bepaald worden voor de groep die *verplicht zijn tot het volgen van de basismodule NT2*. Binnen deze groep zou iedereen die niet wegens medische of persoonlijke redenen uitstel heeft gekregen, het taaltraject moeten aanvangen. Aangezien het in onder meer de laatste beleidsnota van Integratie en Inburgering (Vlaams minister en viceminister-president Homans, 2014-2019) als belangrijk wordt bevonden om zo veel mogelijk mensen uit de totale doelgroep aan te spreken en aan te zetten tot het leren van Nederlands als tweede taal, kunnen we het beleidsdoel opentrekken voor de *rechthebbende doelgroep*. Het streefpercentage van instap in NT2 voor deze groep dient als dusdanig zo hoog mogelijk te liggen.

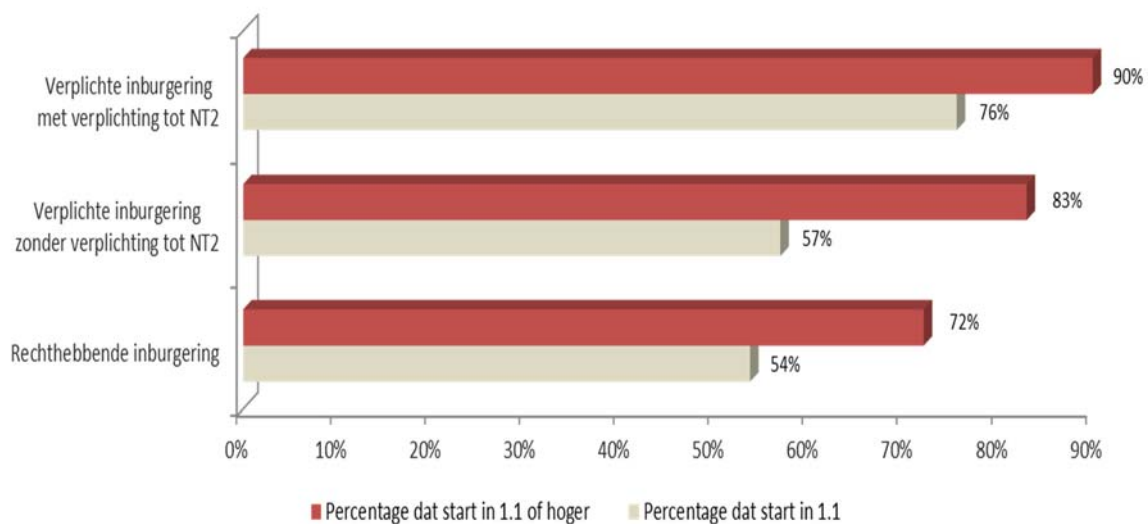
Om de gerelateerde beleidsdoelstellingen te evalueren, berekenden we *het percentage aangemelde inburgeraars die een NT2 module gevolgd hebben*. We berekenen dit percentage zowel voor de inburgeraars die verplicht waren tot het volgen van de basismodule als voor diegenen die recht hadden op het volgen van NT2 binnen hun inburgeringstraject. Voorts hebben we geopteerd om niet enkel te bestuderen wie er start en wie niet, maar ook om na te gaan op welk taalniveau er gestart wordt. Niet elke inburgeraar start immers op het niveau 1.1.

In de onderstaande grafiek geven de donkerrode balken het percentage inburgeraars weer dat start met een NT2-traject (ten opzichte van de totale populatie aangemelde inburgeraars) en dit ongeacht het taalniveau waarop gestart wordt. Binnen de groep verplichte inburgeraars met een verplichting tot NT2 is het opstartpercentage 90%, voor de verplichte inburgeraars zonder verplichting tot NT2 83% en voor de rechthebbende inburgeraars 72%. De lichtgrijze balken stellen het percentage inburgeraars voor dat een NT2-traject opstart door de basismodule 1.1 te volgen (ten opzichte van de totale groep inburgeraars). Ook dit werd berekend voor elke verplichtingscategorie met 76% in de verplichte groep met verplichting tot NT2, 57% in de verplichte groep zonder verplichting tot NT2 en 54% in de rechthebbende groep. Om een duidelijke zicht te krijgen op de impact van de starters op 1.1 ten aanzien van de subgroep starters, berekenen we deelpercentages. Hoewel deze groep grafisch voorgesteld is als het verschil in lengte

tussen de donkerrode en grijze balk, kunnen we hun impact kwantificeren door de onderstaande formule toe te passen.

$$\text{deel\% van starters op 1.1 niveau} = 100 * \left(\frac{\text{aantal starters op niveau 1.1}}{\text{totaal aantal starters}} \right)$$

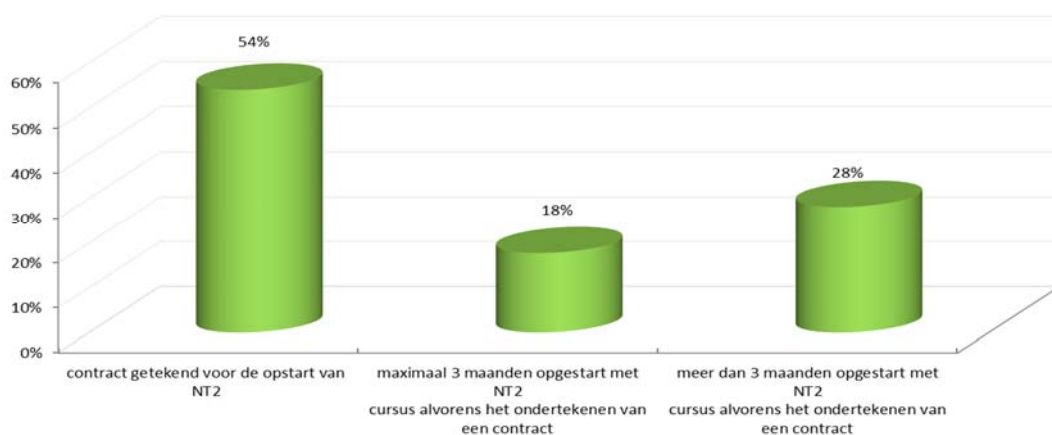
De tegenhanger hiervan (100% - deelpercentage op 1.1) is het deelpercentage van starters op een gevorderd taalniveau. Deze manier van rapporteren geldt ook voor andere grafieken in dit hoofdstuk. Via deze formule kan berekend worden dat het deelpercentage starters in 1.1 bij de totale groep inburgeraars die verplicht waren voor het volgen van de basismodule 84% is, wat automatisch ook betekent dat 16% van de starters op een meer gevorderd niveau gestart is. Het deelpercentage starters in 1.1 bedraagt voor de rechthebbende 75%.

Figuur 25. Het percentage inburgeraars dat met NT2 start (start in 1.1 of hoger) en het percentage inburgeraars dat start in 1.1 in functie van de indicatoren verplichting tot inburgering en verplichting tot NT2 (N=95 722)

Zoals verwacht kan worden, hangt de verplichtingsbepaling tot het volgen van een NT2 basismodule sterk samen met het al dan niet starten van een NT2 traject. Inburgeraars die verplicht zijn tot het volgen van de NT2 basismodule starten duidelijk vaker met een NT2 traject (90% van de aangemelden) dan het geval is voor inburgeraars die hier niet toe verplicht zijn. De beleidsdoelstelling is dus zeker goed behaald waarbij de uitval van 10% zelfs nog een overschatting is, aangezien uitstel omwille van persoonlijke en medische redenen niet in rekening is gebracht in de analyse. De starterspercentages voor de aangemelden zonder NT2 verplichtingen zijn echter ook behoorlijk hoog, aangezien 72% van de rechthebbende en 83% van de verplichte inburgeraars die geen verplichting hebben tot het volgen van de basismodule NT2, wel degelijk een Nederlandse taalmodule aanvangt.

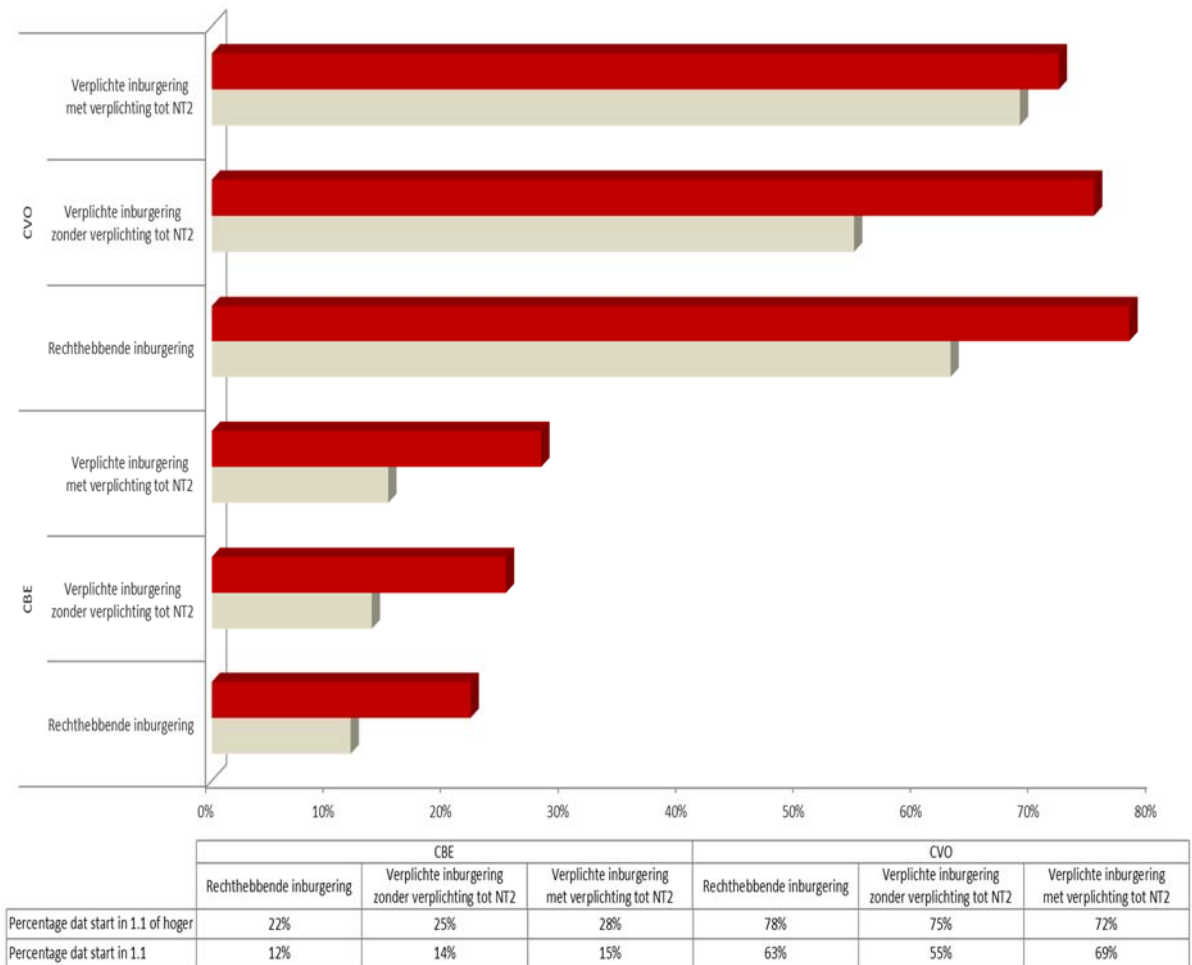
Bij de rechthebbende groep van inburgeraars wordt echter het aangaan van een inburgeringscontract aangemoedigd. Wie een inburgeringscontract ondertekent, gaat het engagement aan om regelmatig het vormingsprogramma te volgen. Dat wil zeggen dat de inburgeraar tijdens elk onderdeel van het vormingsprogramma minstens 80% van alle modules moet bijwonen. Bij het afronden van het inburgeringstraject ontvangt hij dan een attest van inburgering. Dit attest getuigt dat de inburgeraar de nodige inspanningen heeft gedaan om zich te integreren en kan voorgelegd worden aan een mogelijke werkgever of aan het OCMW bij het aanvragen van een sociale woning. Dit zou een motiverende factor moeten zijn om het inburgeringstraject en dus ook een NT2-traject op te starten. Een andere op korte termijn motiverende factor is natuurlijk ook dat bij het aangaan van het inburgeringscontract de gevolgde taalmodules terugbetaald worden. Zoals reeds aangegeven gaat 68% van de rechthebbende inburgeraars (N= 29 785) een inburgeringscontract ondertekenen. Van deze groep gaat maar liefst 87% (N = 25 886), het NT2-traject effectief volgen. Hoewel dit op het eerste zicht een verbetering is ten opzichte van de 72% in de totale groep rechthebbenden, moeten we opletten bij het maken van deze interpretatie. De groep NT2 cursisten met een inburgeringscontract bestaat immers uit twee groepen: 1) zij die eerst een inburgeringscontract tekenden en dan pas instapten in NT2 en 2) zij die eerst een module volgden en dan pas overgingen tot het tekenen van een inburgeringscontract. Bij deze laatsten maken we nog een onderscheid op basis van hoeveel tijd er zit tussen de start van NT2 en het ondertekenen van een contract. We nemen daarbij drie maanden als kantelpunt, waarbij we kunnen stellen dat als een cursist drie maanden eerder gestart is met NT2 alvorens het inburgeringscontract te tekenen dat het niet gaat om een administratieve vertraging die een gelijktijdig starten van inburgering en NT2 verhuult, maar dat de inburgeraar vanuit NT2 naar het inburgeringsprogramma doorgestroomd is.

Figuur 26. Verdeling van het aantal NT2 cursisten met een inburgerings-contract in functie van de verhouding tussen de startdatum van de NT2 module en de datum van het inburgeringscontract (N = 25 886)

In bovenstaande figuur zien we dat 54% eerst een inburgeringscontract ondertekende alvorens door te stromen naar NT2. Zo een 28% van de rechthebbende inburgeraars startte duidelijk eerder met NT2 dan met het inburgeringsprogramma. Dat toch meer dan 1 op 4 rechthebbende inburgeraars vanuit NT2 instroomt in inburgering levert een aanwijzing op voor de wervende kracht van het taalonderwijs. Het zou kunnen dat dezen op het moment van de taalcursus nog geen deel uit maakten van de doelgroep.

Voor het bestuderen van het taalniveau waarop gestart werd, zoomen we in op het onderscheid tussen rechthebbend en verplicht tot het volgen van NT2 (wat een deelgroep is van de groep die verplicht waren tot het inburgeringstraject; Diegenen die verplicht waren tot het volgen van het inburgeringstraject, maar vrijgesteld waren tot het volgen van NT2 komen bij deze opdeling in de categorie rechthebbend terecht). Wat het taalniveau waarop gestart wordt betreft, zien we in Figuur 25 dat binnen de groep die verplicht is tot het volgen van de basismodule dat 84% van de starters ook effectief in een module 1.1 terechtkomt. Het percentage starters in 1.1 ligt heel wat lager voor de inburgeraars die in een vrijwillig taaltraject stappen, aangezien slechts rond de 75% in het taalniveau 1.1 begint. Dit verschil is op zich geen wonderlijk resultaat, aangezien de criteria voor de verplichtingsbepaling indirect impliceren dat vrijwillige deelnemers vaker over voorkennis van het Nederlands beschikken. Verwonderlijk is wel dat binnen het verplicht taaltraject toch nog 16% in een niveau hoger dan 1.1 gestart is, terwijl zij geen vrijstelling hadden verkregen voor het volgen van de basismodule. Een factor die hier mogelijk een rol in kan spelen is het type aanbodsverstrekker. Volgens de Audit NT2 (Vlaams ministerie van onderwijs en vorming, 2012) gebeurt er in de CBE een dubbele intake. Dit wil zeggen dat er na de niveau- bepaling door het huis van Nederlands, opnieuw een niveautest gebeurt bij de start van de opleiding voor de CBE cursisten. Dit zou een verklaring kunnen bieden waarom niet alle verplichte inburgeraars zonder vrijstelling voor NT2 met de basismodule 1.1 starten en dat er 16% op een hoger niveau dan 1.1 start. Om na te gaan of er verschillen optreden op basis van aanbodsverstrekker zetten we de percentages starters in NT2 en starters in 1.1 uit voor aanbodsverstrekker en indicator van verplichting tot NT2.

Figuur 27. Het percentage inburgeraars dat met NT2 start (start in 1.1 of hoger) en het percentage inburgeraars dat start in 1.1 in functie van de indicatoren verplichting tot inburgering en verplichting tot NT2 en de aanbodsverstrekker waarin gestart wordt (N= 77 550).

Nota: De lichte balken geven het percentage cursisten weer die starten met een taalmodule in een CBE of CVO en dit ongeacht de richtgraad waarin gestart wordt. De donkere balken stellen het percentage cursisten voor die starten in een module van het taalniveau 1.1

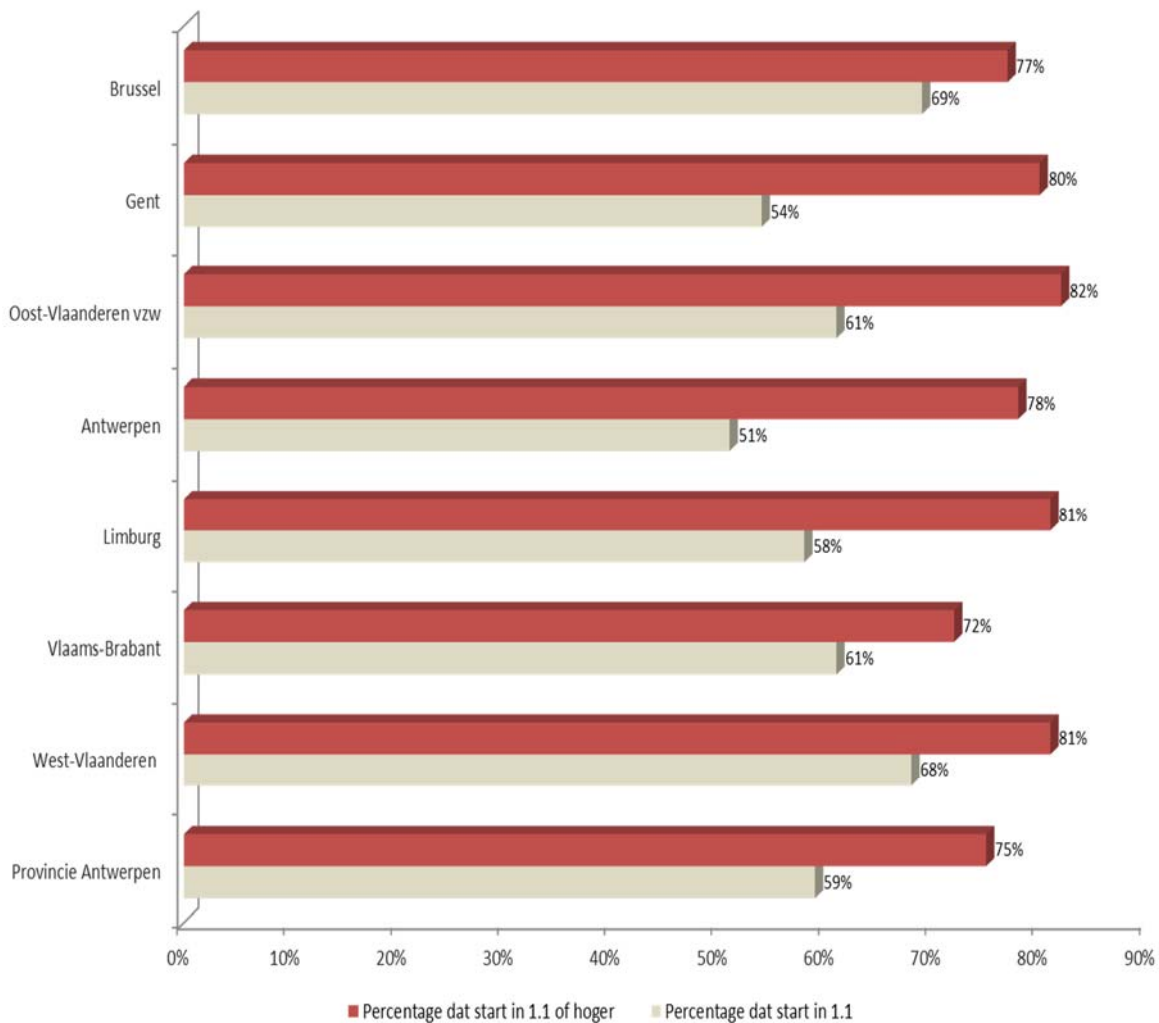
Zoals we in het vorige hoofdstuk bij de beschrijving van de determinanten reeds zagen, start ongeveer drie kwart van de inburgeraars hun eerste NT2 opleiding in een CVO, terwijl slechts een vierde in een CBE start. De scheve verhouding tussen de CVO en de CBE vindt plaats zowel bij de rechtshbbende inburgeraars (78% start in een CVO en slechts 22% in een CBE) als bij de verplichte inburgeraars (72% start in een CVO en 28% naar een CBE). Wel zien we grote verschillen tussen de aanbodsverstrekkers inzake het startniveau van de eerste module. In de CBE start ongeveer 46% van de cursisten in een taalniveau hoger dan 1.1, terwijl dit percentage in de CVO rond de 18% ligt. Opvallend daarbij is dat de inburgeraars die verplicht zijn tot het volgen van de basismodule 1.1 in een CBE toch in 53% van de gevallen op een hoger niveau starten en dit ondanks een tegenindicatie van de Huizen van Nederlands die gemachtigd zijn om de vrijstelling voor de basismodule al dan niet te geven. In de CVO wordt het advies van het Huis van het Nederlands om de

verplichte inburgeraar in het niveau 1.1 te laten starten in 96% van de gevallen gevolgd. Wel is het zo dat rechthebbende inburgeraars in een CBE in gelijke mate instromen op een gevorderd niveau (46% van de totale groep rechthebbenden) dan het geval is voor diegenen met een verplicht taaltraject.

3.2 Beschrijvende analyses: Determinanten gerelateerd aan de inburgerings- en taaltrajecten

3.2.1 Regio van aanmelding

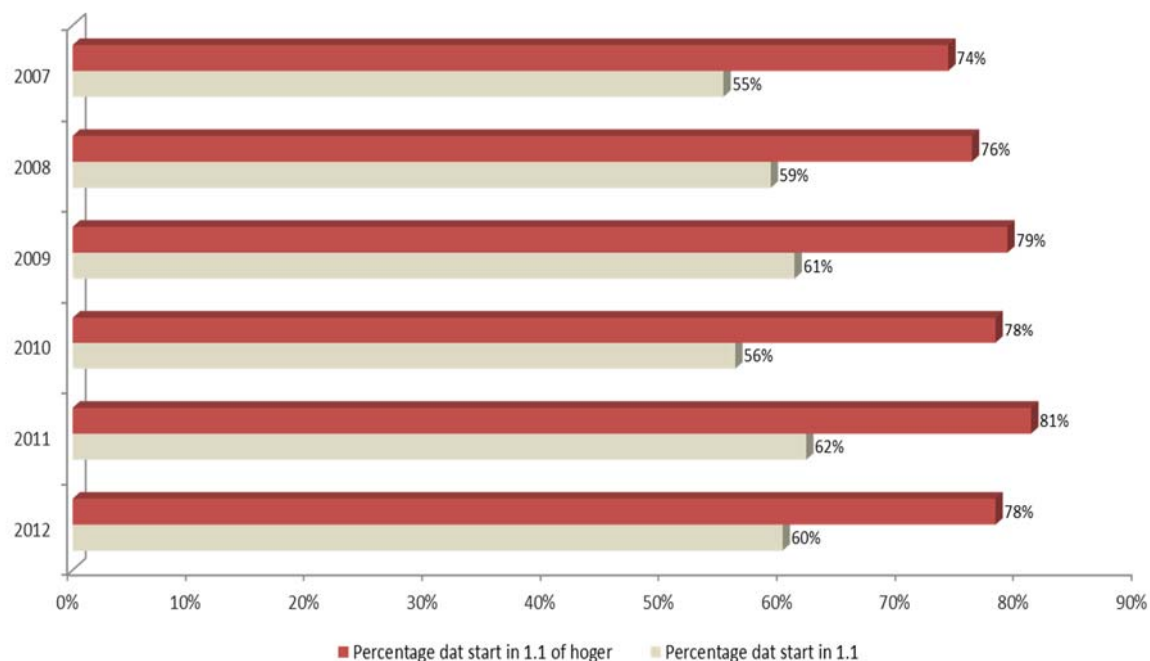
Het percentage starters NT2 varieert matig tussen de regio's met een marge van 72% tot 82%. De regio's met het hoogste percentages starters zijn regio's West-Vlaanderen, Limburg en Oost-Vlaanderen elk met een deelnemerspercentages van boven de 80%. De regio's met de laagste deelnemerspercentages zijn de provincies Antwerpen (75%) en Vlaams-Brabant (72%). Brussel neemt een tussenliggende positie in met 77%. Inzake de taalniveaus waarop gestart wordt, zien we grote verschillen in de deelpercentages (aandeel starters in 1.1 op het totaal aantal starters). In Brussel start maar liefst 93% van al hun starters in de richtgraad 1.1, of met andere woorden slechts 7% start op een gevorderd taalniveau. Daarna komen de onthaalbureaus van Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen waar 15% en 16% van de starters hun NT2-traject met een module hoger dan 1.1 aanvangt. In de andere centrumsteden starten inburgeraars duidelijk vaker op een gevorderd taalniveau, namelijk 29% in Gent en 33% in Antwerpen.

Figuur 28. Het percentage inburgeraars dat met NT2 start (start in 1.1 of hoger) en het percentage inburgeraars dat start in 1.1 in functie van de regio van aanmelding (N= 109 700)

3.2.2 Jaar van aanmelding

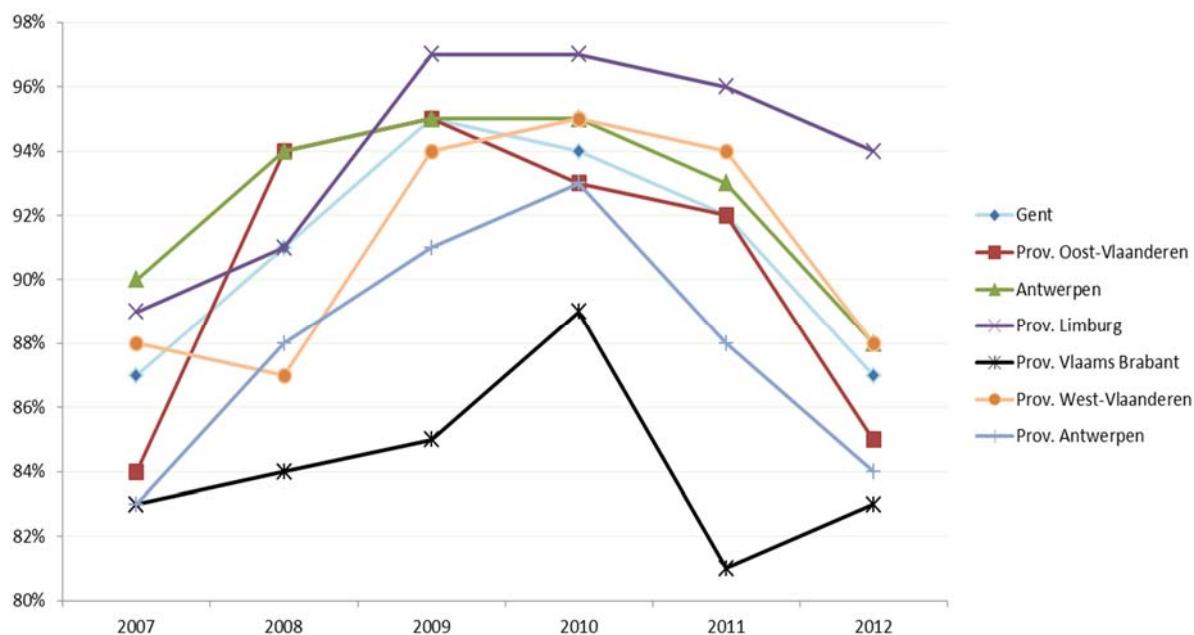
Inzake de taalniveaus bij de start zien we vooral in 2010 een stijging in het starttaalniveau. In dat jaar startte 27.6% van de totale groep starters met een niveau hoger dan 1.1, terwijl dit gemiddeld gezien over de andere jaren (niet 2007) op 22.3% lag. Dat er in 2009 meer nadruk kwam te liggen op het activeren van oudkomers (door zowel VDAB als het OCMW) tot het volgen van het primaire inburgeringstraject (Beleidsnota Geert Bourgeois Inburgering en Integratie, 2009-2014), zou kunnen verklaren waarom er in dit jaar relatief vaak op een gevorderd taalniveau gestart wordt. Het gaat echter niet om een groot effect.

Figuur 29. Het percentage inburgeraars dat met NT2 start (in 1.1 of hoger) en het percentage inburgeraars dat start in 1.1 in functie van het jaar van aanmelding (N= 109 700)

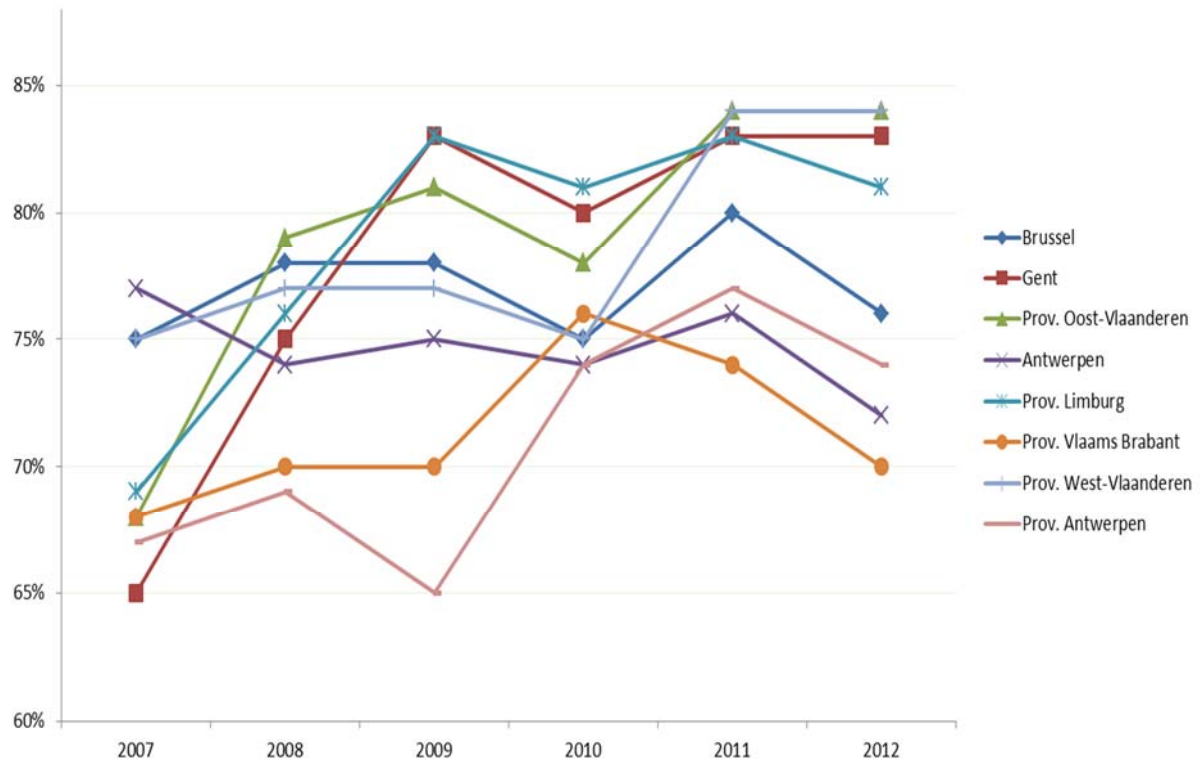
3.2.3 Verplichting tot NT2, regio van aanmelding en jaar van aanmelding

Ten slotte brengen we de bevindingen van de drie belangrijkste structurele variabelen nog eens samen in kaart. We verwijzen hier naar de bijlage (Monitor van NT2 trajecten van inburgeraars) waar de waarde van de opstartpercentages in functie van deze drie variabelen getabelleerd zijn. Hier geven we de grafische voorstelling weer, waarbij we dieper ingaan op hoe regionale verschillen evolueren doorheen de tijd. We splitsen hierbij op basis van verplichting tot NT2, aangezien deze voor beleidsdoeleinden relevant is.

Figuur 30. Percentage inburgeraars met verplichting tot NT2 die een NT2-traject opstarten (t.o.v. de totale groep aangemelden met een verplicht NT2-traject, de verticale as start op 80%)

In de bovenstaande figuur belichten we het verloop van de opstart van de verplichte taaltrajecten in functie van de regio en jaar van aanmelding. Brussel wordt hier niet in afgebeeld, aangezien er geen verplichting geldt tot inburgering. Het algemene beeld is dat het percentage verplichte inburgeraars dat met een NT2 traject start een stijging kent tot en met 2009 en in sommige regio's tot en met 2010, maar dat erna een dalende trend kan worden vastgesteld in bijna alle regio's. Hierbij wordt duidelijk dat Limburg dan nog het beste verloop kent, aangezien de regio sinds 2008 een opstartcijfer boven de 90% heeft weten te behouden om dan in 2012 ondanks de daling nog te landen op een opstartpercentage van 94%. We moeten er natuurlijk mee rekening houden dat de niet aangemelde inburgeraars niet in rekening werden gebracht en dat het hier enkel gaat om de activering tot NT2 vanuit de OHB. Hiervanuit gaande steekt het bovenvermelde percentage uit de provincie Limburg sterk uit boven de percentages in andere regio's in 2012, zeker tegenover de slechts scorende regio's Vlaams-Brabant en Antwerpen die in 2012 respectievelijk 83% en 84% behaalden. Deze laatsten vormen echter wel een ander patroon doorheen de tijd. Waar Antwerpen na een evolutie tot 93% opstart te kennen in 2010 sterk zakt in 2011 en 2012, vertoont Vlaams-Brabant een eerder gestagneerd patroon van lage opstartpercentages doorheen de tijd.

Figuur 31. Percentage inburgeraars zonder verplichting tot NT2 die effectief een Nt2-traject opstarten (ten opzichte van totale groep aangemelden met een vrijwillig NT2-traject, de verticale as start op 60%)

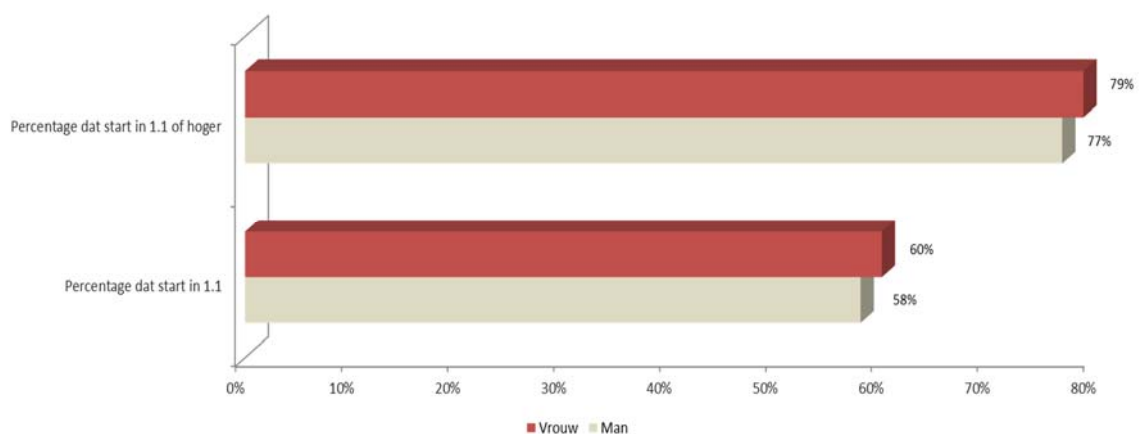
Voor de vrijwillige taaltrajecten kunnen we bijna voor alle regio's een stijging tot en met 2011 observeren. Enkele behouden de regio's West-Vlaanderen, Gent, Oost-Vlaanderen en Limburg wiens opstartpercentages in 2012 zich allen boven de 80% situeren. Opnieuw is de provincie Vlaams-Brabant de regio die de bij de laagste opstartcijfers doorheen de tijd vertoont. De andere laagscorende regio Antwerpen kent dan weer wat meer pieken en dalen doorheen de tijd inzake de opstart van inburgeraars in een vrijwillig NT2-traject.

De deelnamepercentages verschillen niet erg over de jaartallen heen (tussen de 76% en 81% starters). Er zijn echter wel 2 uitschieters. In 2007 waren er beduidend minder inburgeraars die na aanmelding ook effectief gestart zijn met NT2 (74%). In 2011 was er een piek van 81% starters. Daarna zakt het percentage in 2012 terug naar het voorgaande niveau van 2010. Het zou wel kunnen dat het percentage van 2012 onderschat wordt doordat er een aantal NT2-deelnemers in mei 2013 nog niet aan hun NT2-traject begonnen waren, maar dit alsnog deden in de loop van 2013. In hoofdstuk 5 over de duur van een taaltraject, zien we dat een lange startduur nog vrij vaak voorkomt. Over het algemeen kunnen we stellen dat er een positieve evolutie plaatsvindt doorheen de tijd van het aandeel starters binnen de groep van aangemelde inburgeraars.

3.3 Beschrijvende analyses: Determinanten gerelateerd aan de persoon van de inburgeraar

3.3.1 Geslacht

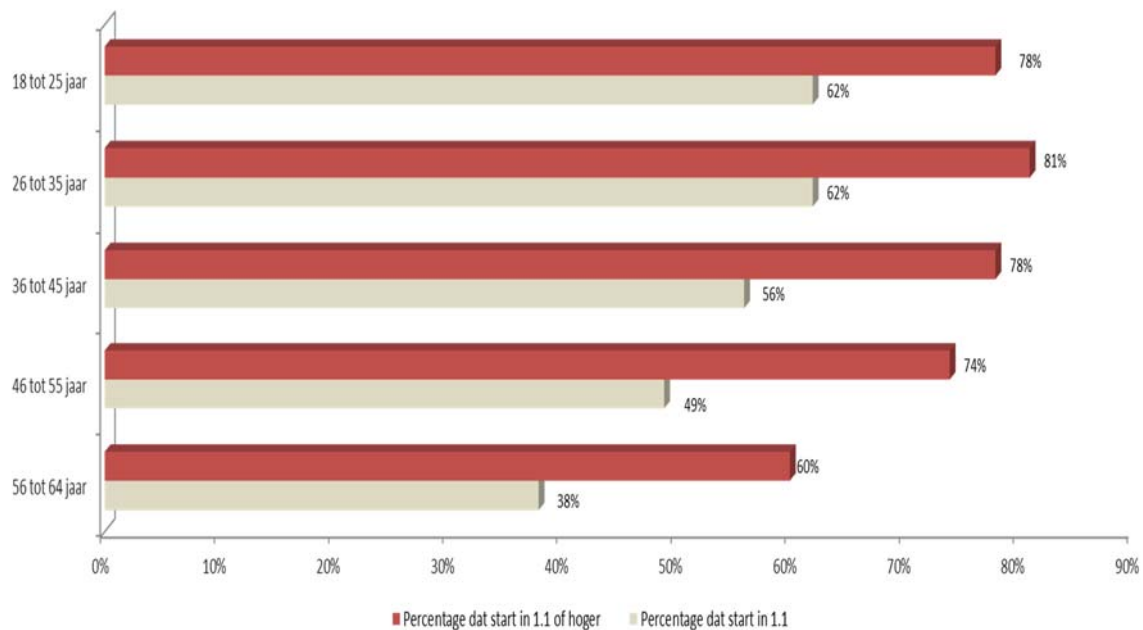
Mannen en vrouwen vertonen een zeer gelijkaardig patroon inzake de start van hun NT2 traject. Wanneer we naar de deelnemerspercentages kijken, zien we dat vrouwen in 79.2% van de gevallen na hun aanmelding gaan deelnemen aan een NT2 module, wat iets hoger ligt dan het deelnemerspercentage van mannen dat op 76.8% ligt. Daarnaast stromen zij ongeveer op gelijkaardige taalniveaus in met een gemiddelde (voor mannen en vrouwen) ratio van 76% van de deelnemende groep dat start op een niveau van 1.1. Dit betekent dat voor beide geslachten rond de 24% van de totale groep starters op een niveau hoger dan 1.1 instroomt.

Figuur 32. Het percentage inburgeraars dat met NT2 start (start in 1.1 of hoger) en het percentage inburgeraars dat start in 1.1 in functie van gender (N= 109 700)

3.3.2 Leeftijd bij aanmelding

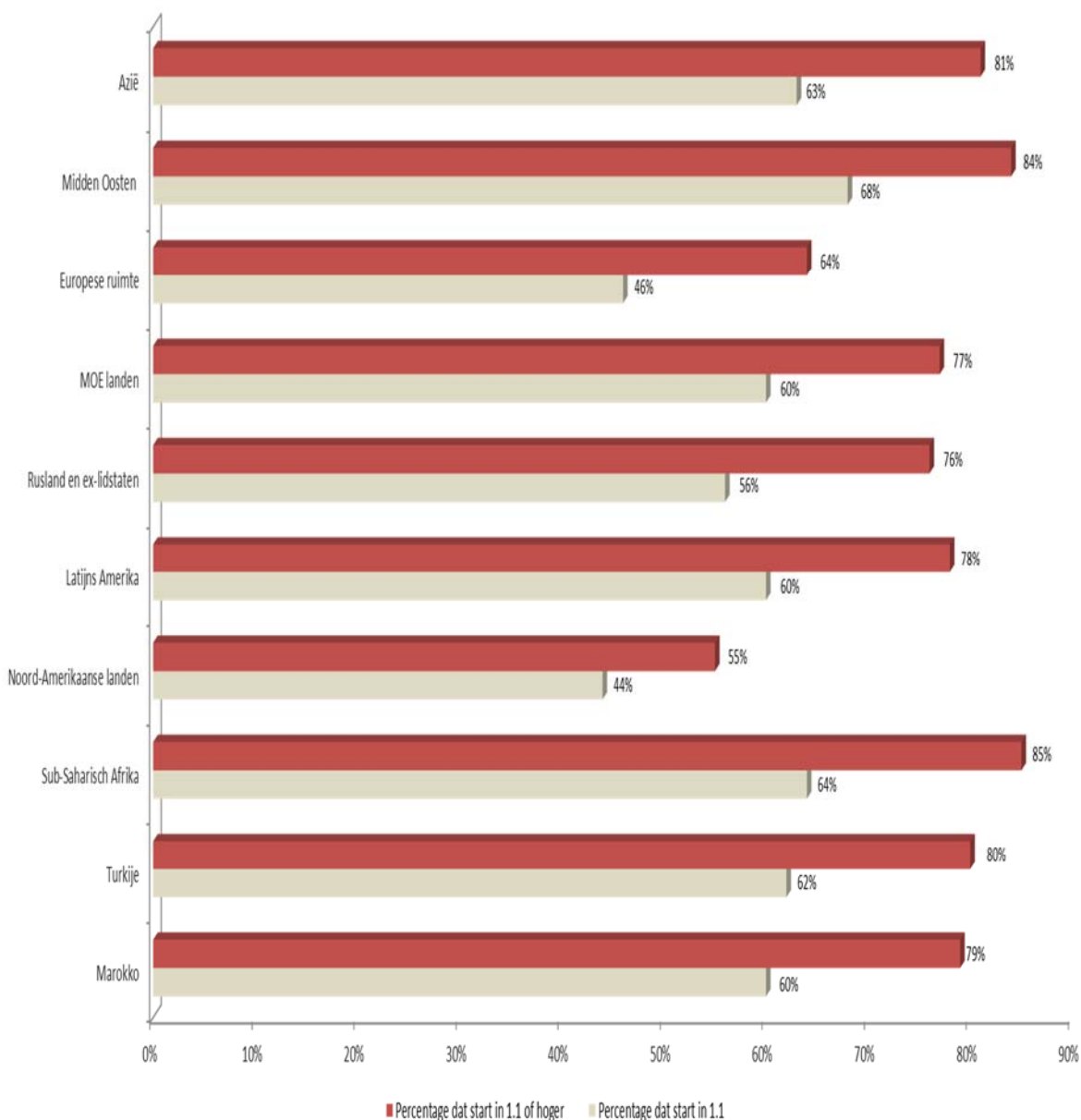
Inzake deelnamepercentages zien we een piek in het deelnemerspercentage aan een NT2-traject in de leeftijdscategorie die het meest vertegenwoordigd is in de groep van aangemelde inburgeraars, namelijk de groep tussen 26 en 35 jaar. Hierna nemen de deelnamepercentages af met de leeftijd. Wel zien we dat jongere leeftijdsgroepen vaker op een lager niveau starten, waarbij gemiddeld 20% van de starters met een gevorderde module hoger dan 1.1 start. Het gemiddeld deelpercentage voor het starten op een gevorderd niveau ligt bij de twee oudste leeftijdscategorieën op 31%.

Figuur 33. Het percentage inburgeraars dat met NT2 start (start in 1.1 of hoger) en het percentage inburgeraars dat start in 1.1 in functie van leeftijdscategorie (N=109 700)

3.3.3 Herkomst

De hoogste percentages starters in NT2 situeren zich bij inburgeraars uit de volgende regio's: Sub-Saharisch Afrika, Midden-Oosten, Marokko, Azië en Turkije, wat ook overwegend (buiten Turkije) de grootste instromers zijn. Elk van deze regio's heeft een deelnemerspercentage rond de 80%. De minst deelnemende landen zijn de landen van de EU-ruimte (met Zwitserland, Noorwegen en Liechtenstein) en landen van het Noord-Amerikaanse continent met Australië. Wanneer we op basis van herkomst naar de verhouding tussen het totale aantal starters en diegenen die in 1.1 starten gaan kijken, zien we dat vooral inburgeraars uit het Midden Oosten vaker met een 1.1 module starten met slechts 18.3% dat in een hoger niveau instroomt, terwijl landen van de Europese ruimte en vooral Rusland met ex-lidstaten vaker dan inburgeraars uit andere landen op een hoger niveau starten. In deze groepen start rond de 26% met een taalniveau hoger dan 1.1.

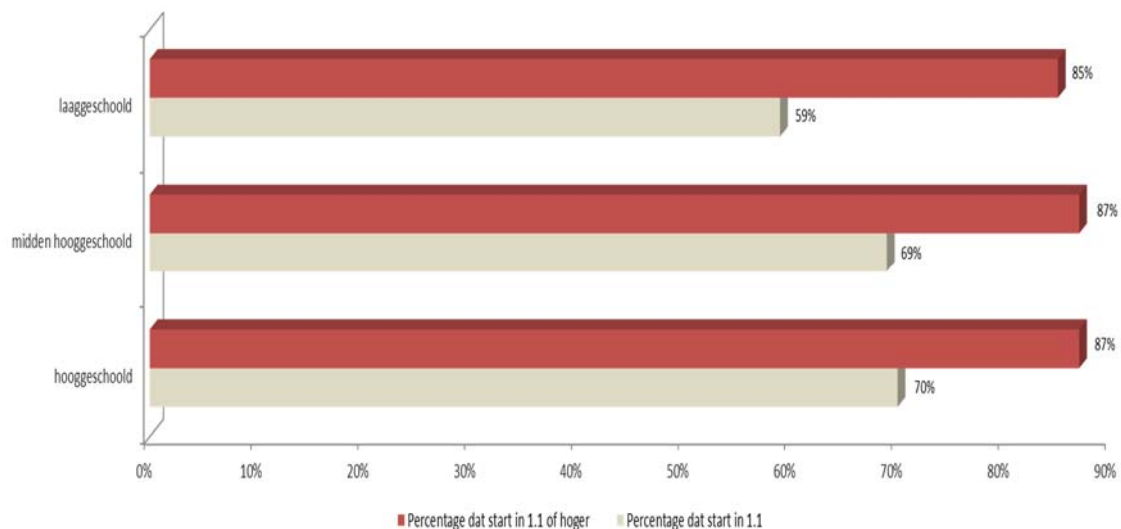

Figuur 34. Het percentage inburgeraars dat met NT2 start (start in 1.1 of hoger) en het percentage inburgeraars dat start in de richtgraad 1.1 in functie van herkomst (N= 104 003)

3.3.4 Opleidingsniveau

Bij het interpreteren van de resultaten willen we in herinnering brengen dat de variabele opleidingsgraad slechts een ruwe benadering is van de werkelijke situatie. Hoewel deelnamepercentages over het algemeen wel wat afnemen, naarmate de scholingsgraad afneemt, zien we geen grote verschillen op basis van het opleidingsniveau van de inburgeraar. Totale deelnemerspercentage lopen van 85% voor de laaggeschoolden tot 87% voor de hooggeschoolden. Inzake de participatiegraad aan de verschillende taalniveaus zien we wel een sterk verschil. Waar laaggeschoolden in 29.3% van de gevallen in een niveau hoger dan 1.1 starten, ligt dit percentage op 19.3% voor de

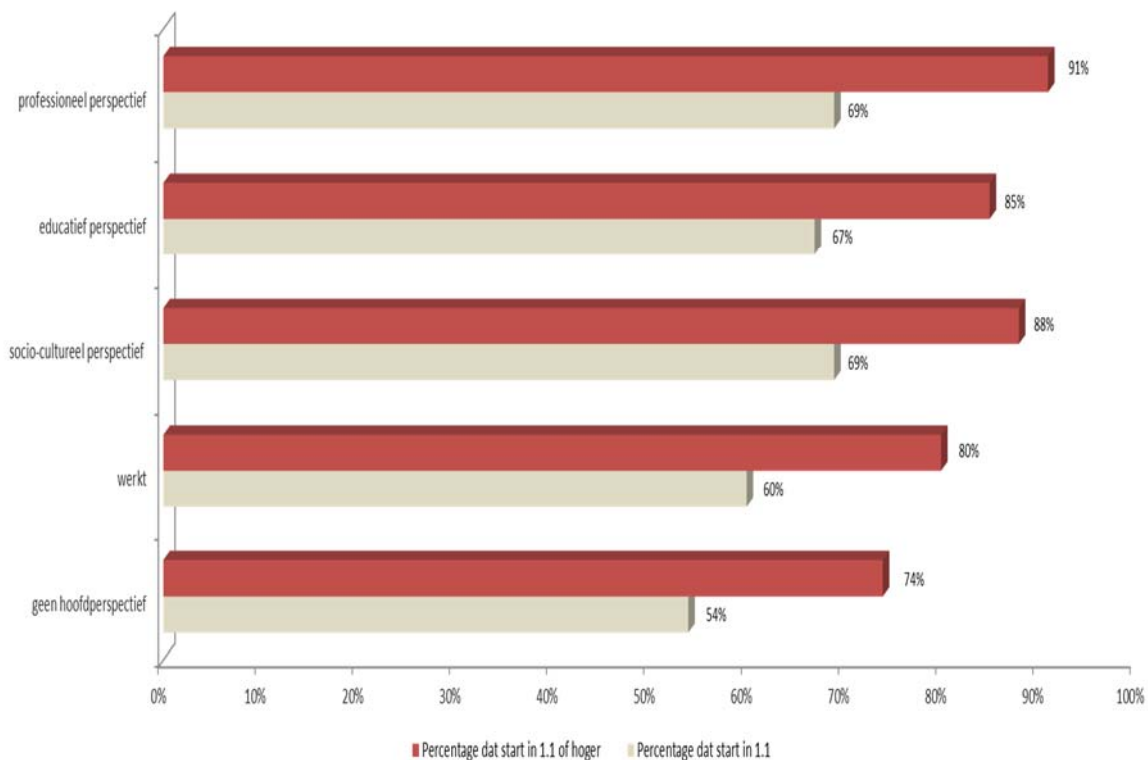
hooggeschoolden. De midden geschoolden volgen op beide parameters volledig het profiel van de hooggeschoolden. Dit is een vreemd resultaat dat zou kunnen samenhangen met de observatie dat in de CBE (waar laaggeschoolden voornamelijk instromen) vaker op een hoger niveau dan 1.1 wordt ingestroomd.

Figuur 35. Het percentage inburgeraars dat met NT2 start (start in 1.1 of hoger) en het percentage inburgeraars dat start in de richtgraad 1.1 in functie van opleidingsgraad (N=96 221)

3.3.5 Hoofdperspectief

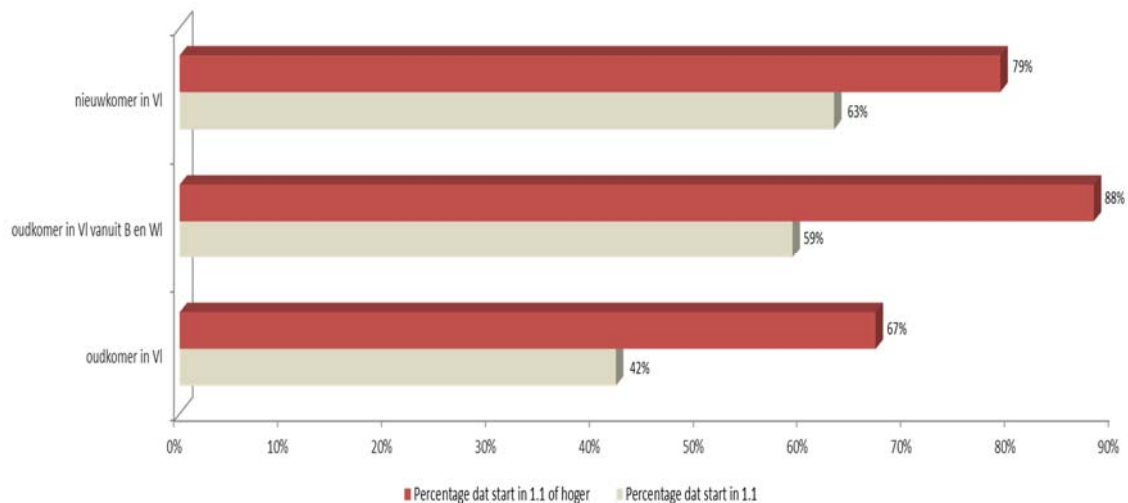
Inzake het hoofdperspectief kunnen we enkele logische tendensen waarnemen. Deelnemerspercentages voor het totale NT2 traject liggen het hoogst voor de inburgeraars met een professioneel perspectief. Maar liefst 91.4% neemt na de aanmelding deel aan een NT2 traject. Vermoedelijk is het vinden van werk een belangrijke drijfveer voor het leren van Nederlands. Opvallend is dat het deelnamepercentage ook hoog ligt voor het socio-culturele perspectief. Deelnamepercentages liggen lager voor diegenen die reeds werkzaam waren op het moment van de aanmelding en voor diegenen die geen hoofdperspectief formuleren. De percentages van deelnemers die specifiek in 1.1 beginnen, zijn erg gelijklopend voor de verschillende perspectieven. Over 23% van de aangemelde inburgeraars hebben we geen informatie.

Figuur 36. Het percentage inburgeraars dat met NT2 start (start in 1.1 of hoger) en het percentage inburgeraars dat start in de richtgraad 1.1 in functie van hoofdperspectief (N=84 548)

3.3.6 Oudkomer versus nieuwkomer

Wanneer we de deelnemerspercentages uitzetten in functie van deze determinant, valt de hoge score op voor de oudkomer uit Brussel en Wallonië (dus een inburgeraar die voor 2007 in Wallonië of Brussel heeft gewoond en pas erna naar Vlaanderen is verhuisd). 87.7% van de aangemelden uit deze groep neemt ook effectief een NT2 traject op. Maar ook bij de nieuwkomers (in Vlaanderen aangekomen na 2007) is er toch een grote bereidheid (79.3%) om aan een NT2 module deel te nemen. Het laagste percentage starters aan een NT2 traject vinden we bij de groep die reeds van voor 2007 ingeschreven staat in een Vlaamse gemeente, wat 63.3% bedraagt. Inzake het starttaalniveau vinden we het logische resultaat dat hoe langer men in België en zeker in Vlaanderen is, hoe vaker op een gevorderd taalniveau gestart wordt. Voor de nieuwkomers in België begint slechts 19.2% op een gevorderd niveau, terwijl dit percentage 31.7% bedraagt voor de oudkomers uit Brussel of Wallonië en 36.7% voor de oudkomers uit Vlaanderen. Gezien hun langere verblijfsduur in België, zou het kunnen dat deze groepen door informeel leren toch al wat kennis van het Nederlands. Onderzoek dat het werkelijke taalniveau van de inburgeraars bij de start van hun taaltraject meet, zou hier inzicht in kunnen bieden.

Figuur 37. Het percentage inburgeraars dat met NT2 start (start in 1.1 of hoger) en het percentage inburgeraars dat start in de richtgraad 1.1 in functie van jaar van aankomst in België en Vlaanderen (N= 91 500)

In het jaar 2007 bestond de groep aangemelde inburgeraars maar liefst 51% uit oudkomers (aangekomen in België voor 2007). 2007 is dan ook het jaar in vergelijking met andere aanmeldingsjaren waarin verhoudingsgewijs zich het meeste oudkomers hebben aangemeld. Dit is een logisch resultaat, aangezien de oudkomers vanaf dat jaar tot de doelgroep inburgering zijn opgenomen. In 2008 en 2009 neemt het percentage oudkomers af tot 31% en 27%. In 2010 stelt men echter terug een piek vast in het percentage aangemelde oudkomers (44%). Dit is waarschijnlijk een reactie na de vernieuwde aandacht in 2009 (Beleidsnota Geert Bourgeois Inburgering en Integratie, 2009-2014) voor de inclusie van oudkomers in de inburgeringstrajecten. Na 2010 stellen we opnieuw een dalende trend vast met het aandeel inburgeraars op 31% in 2011 en op 17% in 2012.

3.4 Logistische regressies

In het voorgaande hebben we een overzicht gegeven van de verbanden tussen enerzijds de 2 clusters van determinanten en anderzijds 1) het al dan niet aanvangen van een NT2 traject en 2) het al dan niet opstarten van NT2 op een gevorderd taalniveau (voorbij het taalniveau 1.1). Op een descriptieve wijze hebben we patronen voor deze parameters in functie van de verschillende determinanten bloot gelegd, maar dit liet ons niet toe om gezamenlijke effecten van de determinanten na te gaan. Op dit punt stellen we echter voor om de relaties tevens te bestuderen door middel van een logistische regressie waarbij alle determinanten tegelijkertijd in rekening worden gebracht. Door de waarde van de odds ratio's die deze regressie voor de waarden van de determinanten oplevert, wordt duidelijk welke determinanten het sterkst gaan relateren aan de afhankelijke variabelen en in welke richting dit effect plaatsvindt. Dit effect is bovendien uitgezuiverd voor effecten van andere

determinanten. Zo kan het bijvoorbeeld zijn dat er door demografische effecten meer verplichte taaltrajecten te vinden zijn bij mannen en dat zij daardoor hogere deelnemerspercentages vertonen dan vrouwen. Een logistische regressie houdt rekening met deze gelijklopende effecten doordat alle determinanten tegelijk in rekening worden gebracht om het al dan niet volgen van een NT2 traject te voorspellen. Het verband dat gevonden wordt tussen een determinant en het deelnemen is dan uitgezuiverd voor de wederzijdse verbanden met andere determinanten en kan daardoor verschillen van de relatie die door de beschrijvende statistiek werd bloot gelegd. Ook kan het combineren van deze methodes ook mogelijke verbanden duiden. In het bovenstaande voorbeeld kan het zijn dat de relatie tussen geslacht en percentage starters verdwijnt in de logistische regressie doordat het volledig opgaat in de relatie tussen de verplichting tot NT2 en de starterspercentages. Het verdwijnen van de relatie door het opnemen van een andere variabele geeft dan ook inzicht in waarom het verband opdook in de beschrijvende statistieken.

Bovendien voerden we voor de twee clusters van determinanten de logistische regressie stapsgewijs uit. Steeds werden eerst de persoonsgerelateerde determinanten in rekening gebracht als controlevariabelen. In een volgende stap werd het effect van de determinanten gerelateerd aan de inburgerings- en taaltrajecten. Het voordeel van het stapsgewijze model is dat we nu kunnen nagaan of de laatstgenoemde structurele determinanten gerelateerd zijn aan de concrete resultaten (output) van de taaltrajecten, bovenop de persoonsgebonden variabelen die vanuit de optiek van beleidsvoering minder controleerbaar zijn. Toch vormen de geobserveerde relaties tussen persoonsgerelateerde determinanten en de output van de NT2-trajecten eveneens belangrijke informatie, aangezien ze kunnen bijdragen tot een profielschets van meer of minder succesvolle cursisten zoals bepaald door de beleidsindicatoren. Een bijkomend voordeel is dat we aan de hand van de statistische parameters (odds ratio's) de verbanden in hun sterkte kunnen vergelijken als aanwijzing voor welke determinanten nauwer samenhangen met de onderzochte output van het NT2-traject.

We hebben de logistische regressies zo geprogrammeerd dat de referent steeds de categorie van de determinant is met de laagste waarde op de succesindicator. Hierdoor zullen alle odds ratio's steeds hoger zijn dan 1. We dienen dan enkel nog na te gaan hoe krachtig het verschil is door na te gaan hoe sterk de odds ratio van 1 verschilt. Als we bijvoorbeeld voor opstart van NT2, een odds ratio van 2 observeren voor mannen ten opzichte van vrouwen, kunnen we stellen dat er 2 keer meer kans is dat de gebeurtenis, het opstarten van een NT2-traject, geobserveerd wordt bij een man dan het geval is bij een vrouw. Met andere woorden voor alle 100 vrouwen die een NT2-traject opstarten, verwachten we 200 mannen te observeren die NT2 opstarten. Het significantieniveau bij

de odds ratio geeft aan of de waarde effectief verschilt van 1 of met andere woorden of we bij een odds ratio van 1,1 kunnen spreken van een significant verhoogde kans. Wel willen we wijzen op het feit dat we een erg grote onderzoekspopulatie analyseren, waardoor significantie al snel artificieel bereikt wordt. Daarom blijft het nuttig om steeds naar de grootte van de odds ratio te kijken en te besluiten dat we bij een significant effect van een odds ratio van 1,1 slechts over een zeer klein tot geen effect kunnen spreken.

3.4.1 Logistische regressie: Het opstarten van NT2

Voor het voorspellen van het al dan niet starten van een NT2 traject, hebben we de volgende determinanten in rekening gebracht.

Persoonsgerelateerde determinanten (Stap 1): geslacht, leeftijd bij aanmelding, herkomst, opleidingsniveau, hoofdperspectief en de indicator oudkomer versus nieuwkomer (gereduceerd tot 2 categorieën)

Determinanten gerelateerd aan het inburgerings- en taaltraject (Stap 2): verplichting tot NT2, centrum van aanmelding en jaar van aanmelding

Concreet werd er voorspeld of een aangemeld persoon ook met een NT2-traject gestart was (gebeurtenis) of niet en dit ongeacht het taalniveau waarop gestart werd. Er werd abstractie gemaakt van het feit of de persoon zich eerst had aangemeld in het OHB of eerst met een NT2 module gestart was. Ook wordt deze analyse enkel uitgevoerd bij reguliere (niet alfa) NT2 cursisten in een CBE of CVO. Personen die in een UTC een taalmodule hadden gevolgd of in een alfa-module gestart zijn, werden niet in de analyses opgenomen. Doordat een aantal determinanten heel wat missings bevatten, werd de onderzoekspopulatie waarop de logistische regressie uitgevoerd werd, sterk gereduceerd. De uiteindelijke analyse gebeurde op 58 969 personen wat 53% bestrijkt van de totale onderzoekspopulatie aangemelde inburgeraars (N=109 700). Het model uit de eerste stap bleek een significatieve toevoeging te zijn ten opzichte van het nul model (Chi-kwadraat (24) = 2032.81, $p < .001$). Toch gaf de Nagelkerke R kwadraat (een statistische parameter die een benadering vormt voor de verklaarde variantie) aan dat de voorspellende kracht maar op 7% lag. Ook de tweede stap in de hiërarchische logistische regressie bleek een nuttige toevoeging te zijn ten aanzien van de voorgaande (Chi-kwadraat (13) = 912.69, $p < .001$). Het finale model leverde een significante toevoeging op aan het nul model (Chi-kwadraat (36) = 2945.50, $p < .001$) en had een Nagelkerke R kwadraat van 10%. Dat de verklarende waarde van het uiteindelijke model niet zo hoog ligt dient gekaderd te worden in het feit dat de afhankelijke variabele, het al dan niet starten van een aangemelde inburgeraar met een NT2-traject, een zeer scheve verdeling heeft. De meerderheid zal immers sowieso deelnemen aan NT2, wat maakt dat verdere differentiatie op basis van

persoonsgebonden en structurele determinanten eerder klein zal zijn. Toch is het nuttig om na te gaan, wat het verschil kan maken bij het al dan niet deelnemen aan NT2.

Wanneer we de resultaten van de logistische regressie voor het al dan niet opstarten van een NT2 traject in ogenschouw nemen, zien we dat de conclusies uit het beschrijvende deel waarbij we de sleutelparameters uitgezet hebben voor de verschillende determinanten grotendeels behouden blijven.

Variabele	Categorie	Odds: start NT2-traject gevolgd	Sign	Odds: gevorderd taalniveau	Sign
Geslacht	Man	-		-	
	Vrouw	1.08	<.01	1.15	<.001
Leeftijd	Algemeen		<.001		<.001
	18 tot 25 jaar	2.36	<.001	-	
	26 tot 35 jaar	2.09	<.001	1.20	<.001
	36 tot 45 jaar	2.00	<.001	1.34	<.001
	46 tot 55 jaar	1.79	<.001	1.24	<.001
	56 tot 64 jaar	-		1.32	.001
Herkomst	Algemeen		<.001		<.001
	Azië	2.83	<.001	1.31	<.001
	Midden Oosten &	2.60	<.001	1.34	<.001
	Europese Ruimte	1.82	<.001	1.32	<.001
	MOE-Landen	3.31	<.001	-	
	andere Europese landen	1.70	<.001	1.54	<.001
	Rusland en ex-lidstaten	2.16	<.001	1.71	<.001
	Latijns-Amerika	1.72	<.001	1.70	<.001
	Noord-Amerika	-		2.44	<.001
	Sub-Saharisch Afrika	3.14	<.001	1.39	<.001
	Turkije	2.23	<.001	1.35	<.001
	Marokko	2.14	<.001	1.48	<.001
	Andere landen	.39	ns	1.96	ns
Opleiding	Algemeen		.01		<.001
	Laaggeschoold	-		-	
	Midden geschoold	1.12	<.01	.99	ns
	Hooggeschoold	1.31	<.001	1.33	<.001
Perspectief	Algemeen		<.001		<.001
	Geen	-		1.28	<.001
	Educatief	1.52	<.001	2.44	<.001
	Professioneel	3.51	<.001	1.34	<.001
	Werkt	1.43	<.001	1.40	<.001
	Socio-cultureel	2.33	<.001	-	
Oudkomer vs.	Algemeen		<.001		<.001
nieuwkomer	Oudkomer in VI	-		2.76	<.001
	Nieuwkomer in VI	1.31	<.001	-	

Tabel 1. Resultaten van logistische regressie (Step1) bij het voorspellen van de kans tot het opstarten van een NT2 traject en het starten op een gevorderd taalniveau

Variabele	Categorie	Odds: start NT2- traject gevolgd	Sign	Odds: gevorderd taalniveau	Sign
Regio van aanmelding	Algemeen		<.001		<.001
	Brussel	-		-	
	Gent	1.60	<.001	12.31	<.001
	Oost-Vlaanderen	1.76	<.001	8.71	<.001
	Antwerpen	1.13	.01	13.83	<.001
	Limburg	1.65	<.001	10.56	<.001
	Vlaams-Brabant	1.42	<.001	3.81	<.001
	West-Vlaanderen	2.07	<.001	6.70	<.001
	Antwerpen provincie	1.51	<.001	7.25	<.001
Jaar aanmelding	Algemeen		<.001		<.001
	2007	-		1.18	<.01
	2008	1.52	<.001	-	
	2009	1.91	<.001	1.44	<.001
	2010	1.50	<.001	1.78	<.001
	2011	1.60	<.001	1.51	<.001
	2012	1.11	.04	1.72	<.001
Aanbodsverstrekker	CBE	NIET OPGENOMEN		7.25	<.001
	CVO	NIET OPGENOMEN		-	
Verplichting tot	vrijwillig	-		2.59	<.001
NT2	verplicht	1.92	<.001	-	

Tabel 2. Resultaten van logistische regressie (Step2) bij het voorspellen van de kans tot het opstarten van een NT2 traject en het starten op een gevorderd taalniveau

Structurele determinanten

- Zoals in het beschrijvende deel reeds aangetoond werd, bleek de *verplichting tot het volgen van de basismodule* ook in de logistische regressie een rol te spelen, in de zin dat mensen met een verplicht taaltraject tot 1.9 keer meer kans vertonen om effectief een taalmodule op te starten dan het geval is voor inburgeraars voor wie deze verplichting niet geldt. Hoewel het logisch is dat verplichting tot het volgen van een basismodule Nederlands verband houdt met de opstart van NT2, is de indicator voor een verplicht taaltraject zeker niet de meest invloedrijke determinant. De persoonsgebonden determinanten, hoofdperspectief en herkomst blijken een nog grotere invloed te vertonen op de startkansen voor NT2.

- Controlerend voor de verplichtingsvariabele en de persoonsgerelateerde kenmerken, zien we dat er zich verschillen tussen de *regio's van aanmelding* voordoen, maar net zoals in het beschrijvende deel blijven deze eerder beperkt. Over het algemeen blijven de geobserveerde verhoudingen dezelfde met West-Vlaanderen die een verhoogde kans vertoont en Antwerpen die een lage kans vertoont. Deze lagere score voor Antwerpen kwam niet naar voor in de beschrijvende analyses, maar de logistische regressie geeft aan dat gegeven de kenmerken van de Antwerpse cursisten, de opstart relatief laag ligt. Enkel Brussel is een buitenbeentje die ten aanzien van het beschrijvende deel nu een opvallend lage kans vertoont voor het opstarten van een NT2-traject.
- *Jaar van aanmelding* levert ook verschillen op inzake participatie in NT2. De jaren 2007 en 2012 leveren duidelijk minder resultaten op inzake activeringsgraad dan het geval was voor andere jaartallen. Het zou wel kunnen dat de cijfers voor 2012 op een onderschatting gebaseerd zijn aangezien er bepaalde cursisten die zich op het einde van 2012 nog niet hebben ingeschreven voor een NT2 module in mei 2013 (einde dataverzameling) maar dit alsnog zullen doen. Zoals in het hoofdstuk 5 over duur duidelijk wordt, komt een lange startduur wel geregeld voor.

Persoonsgebonden determinanten

- Zoals uit het beschrijvende deel reeds bleek, houdt *gender* geen verband met het al dan niet volgen van een module Nederlands na aanmelding in een onthaalbureau.
- Inzake *leeftijd* wordt het negatieve verband tussen leeftijd en deelname aan NT2 weer bevestigd: Hoe jonger de inburgeraar, hoe meer kans op deelname. Wel vinden we de piek in deelname op de leeftijd tussen 26 en 35 jaar niet meer terug en lopen de kansen gelijkmatig met de leeftijd af. De hoogste kans situeert zich bij de 18 tot 24 jarigen die tot 2,4 keer meer kans hebben dan de oudste leeftijdscategorie voor het opstarten van een NT2-traject.
- *Herkomst* geconstrueerd op basis van eerste nationaliteit is een variabele die zeer nauw samenhangt met het al dan niet opstarten van een NT2 traject. Wat nu ook opvalt, is dat inburgeraars uit de MOE landen het meeste kans hebben om een effectief te starten met een NT2 module na hun aanmelding. Zo hebben zij tot 3,3 keer meer kans dan inburgeraars uit Noord-Amerika om een NT2 traject op te starten na hun aanmelding. De hogere kans tot opstart van NT2 voor inburgeraars uit de MOE landen kwam niet naar voor in het beschrijvende deel, aangezien er daar niet gecontroleerd werd voor andere determinanten. Inburgeraars uit MOE landen hebben over het algemeen een vrijstelling voor het volgen van de NT2 basismodule, wat hun deelnemerspercentage voor de opstart van NT2 doet zakken. Vermoedelijk door het effect uit te zuiveren voor de effecten van verplichting tot

NT2, komen inburgeraars uit de MOE landen nu wel naar voor als een geïnteresseerde groep voor NT2 en dit ondanks hun vrijstelling voor de inburgeringsplicht. Andere groepen die ook een verhoogde opstartkans hebben vergeleken met andere herkomsten zijn de inburgeraars uit Sub-Saharisch Afrika en Azië die respectievelijk 3,1 en 2,8 keer meer kans hebben dan inburgeraars uit Noord-Amerika om een NT2 traject aan te vangen. Noord-Amerikaanse inburgeraars (samen met Australië) hebben duidelijk minder interesse in het NT2 aanbod dan inburgeraars met een andere herkomst. Deze groep heeft vermoedelijk een groot deel arbeidsmigranten die moeilijker te bereiken zijn

- Net zoals in het beschrijvende deel, bleek *opleidingsachtergrond* geen substantiële verschillen op te leveren inzake opstart in NT2.
- Het *hoofdperspectief* dat geformuleerd wordt bij het begin van het inburgeringstraject is een determinant die nauw samenhangt met de opstart van NT2. Opnieuw komt naar voor dat vooral het professioneel perspectief samenhangt met de hoogste participatiegraad in NT2. Inburgeraars met dit perspectief vertonen tot 3,5 keer meer kans om na aanmelding een NT2 traject op te starten dan het geval is voor inburgeraars zonder perspectief (dit zijn de inburgeraars die doorheen heel het taaltraject geen perspectief formuleerden). Maar ook het socio-cultureel perspectief levert een goede participatiescore op met 2,3 keer meer kans om deel te nemen aan NT2 dan het geval is voor de inburgeraars zonder perspectief. Blijkbaar zijn zowel het vinden van werk als de wens om maatschappelijk te integreren een drijvende kracht tot het volgen van een module Nederlands.
- De determinant *oudkomer versus nieuwkomer* oefent nauwelijks invloed uit op de kans tot opstarten van een NT2-traject.

Wanneer we deze informatie in een schematisch overzicht gieten, bekomen we het volgende overzicht. De determinanten die het zwaarste doorwegen in de voorspelling staan in het vet gedrukt.

Figuur 38. Overzicht van de belangrijkste verbanden tussen de determinanten en de kans op het opstarten van een NT2 traject

3.4.2 Logistische regressie: Het NT2 taaltraject op een gevorderd taalniveau

Voor het voorspellen van het al dan niet starten op een gevorderd taalniveau, hebben we dezelfde determinanten in rekening gebracht als voor de opstart in NT2, buiten het feit dat de aanbodsverstrekker van de eerste gevolgde module als structurele determinant is toegevoegd. Concreet werd er voorspeld of een persoon die gestart is met NT2, gestart is op een taalniveau hoger dan 1.1 (gebeurtenis) of niet (dus gestart op het basisniveau 1.1). De onderzoekspopulatie waarop de logistische regressie uitgevoerd werd bedroeg 51 727 personen wat 60% van de totale onderzoekspopulatie aangemelde NT2-cursisten (N=85 606) bestrijkt. Het model uit de eerste stap bleek een significatieve toevoeging te zijn ten opzichte van het nul model (Chi-kwadraat (24) = 2522.44, $p < .001$). De Nagelkerke R kwadraat gaf aan dat de persoonsgebonden determinanten rond de 7% van de variantie verklaarden. Ook de tweede stap in de hiërarchische logistische regressie bleek een nuttige toevoeging te zijn ten aanzien van de voorgaande (Chi-kwadraat (36) = 5741.03, $p < .001$). Het finale model had een Nagelkerke R kwadraat van 28%. In deze analyse bleken voornamelijk het type aanbodsverstrekker en de regio van aanmelding nauw samen te hangen met het al dan niet starten in een gevorderd taalniveau.

Structurele determinanten

- Zoals theoretisch verwacht kon worden hangt de *verplichtingsvariabele* nauw samen met het starttaalniveau. Aangezien men verplicht wordt om de basismodule 1.1 te volgen is het niet verwonderlijk dat de inburgeraars die vrijwillig gestart zijn tot 2.6 keer meer kans hebben om in een hoger niveau dan 1.1 te starten dan het geval was voor het verplichte taaltraject.

- Het grote effect van het *type aanbodsverstrekker* laat echter zien dat het instapniveau in grote mate bepaald wordt door de aanbodsverstrekker waarin gestart wordt. In de CBE vertoont men tot 7 keer meer kans om in een niveau hoger dan 1.1 in te stappen.
- Zoals reeds vermeld zien we zeer grote verschillen tussen de verschillende *regio's van aanmelding* inzake het startniveau van hun inburgeraars. In Brussel wordt overduidelijk veel vaker gestart op een basisniveau Nederlands, terwijl inburgeraars uit de stedelijke onthaalbureaus Antwerpen en Gent en ook in de provincie Limburg tot meer dan 10 keer meer kans hebben om op een hoger niveau dan 1.1 te starten. In het beschrijvende deel zagen we immers dat bijna elke inburgeraar in Brussel met niveau 1.1 start (92.7% van al hun starters). Deze scheve verdeling heeft misschien de odds ratio's wat de hoogte in doen schieten (logistische regressie is erg gevoelig voor lege cellen), maar het is wel duidelijk dat in Brussel het minst van alle regio's met een taalniveau hoger dan 1.1 gestart wordt.
- Inzake het *aanmeldingsjaar* zien we een piek in de kans om op een hoger taalniveau te starten in 2010, wat deels het gevolg kan zijn van de grotere instroom in de onthaalbureaus van oudkomers door een veranderende wetgeving in 2009 inzake de selectiecriteria voor NT2 (zie hoofdstuk 3). De jaartallen waarin het minst op een gevorderd taalniveau gestart werd zijn 2007 en 2008.

Persoonsgebonden determinanten

- Opnieuw vinden we dat de determinant *geslacht* weinig verschillen oplevert in de onafhankelijke variabele.
- *Leeftijd bij aanmelding* vertoont na controle voor andere determinanten maar een matig verband met het starten in een hoger taalniveau dan 1.1. Jongeren onder de 25 blijken minder dan de andere leeftijdsgroepen op een gevorderd taalniveau te starten, maar de verschillen zijn eerder klein.
- De *herkomst* variabele levert enkele interessante bevindingen op. De inburgeraars die het minste kans hebben om in een hoger niveau dan 1.1 terecht te komen zijn diegenen afkomstig uit de MOE landen. Uit de vorige analyse bleek dat deze groep een behoefte vertoont tot het volgen van een NT2 module, waarbij we dan nu kunnen toevoegen dat deze behoefte zich vooral in het basisniveau Nederlands situeert. Voorts hebben alle andere inburgeraars gelijkaardige opstapcijfers, met als absolute koploper Noord-Amerika wiens inburgeraars tot 2.4 keer meer kans hebben om te starten in een gevorderd taalniveau dan de inburgeraars uit de MOE landen.

- Inzake *opleidingsachtergrond*, zien we nu dat het effect van opleidingsachtergrond zo goed als volledig verdwenen is door de variabele aanbodsverstrekker op te nemen. De observatie uit de beschrijvende statistiek dat laaggeschoolden vaker instromen op hogere taalniveaus dan het geval is voor de midden geschoolden en hooggeschoolden, kan voornamelijk verklaard worden door het type aanbodsverstrekker. Dit is ook logisch aangezien de doorverwijzing naar een type aanbodsverstrekker van de Huizen van het Nederlands sterk op de opleidingsachtergrond van de cursist gebaseerd is.
- De resultaten voor de determinant *hoofdperspectief* tonen de verhoogde kans op instappen op een gevorderd taalniveau voor diegenen met een educatief perspectief, terwijl diegenen met andere perspectieven onderling gelijkaardige kansen vertonen. Zo hebben inburgeraars met een educatief perspectief tot 2.4 keer meer kans dan de laagst scorende groep, namelijk de inburgeraars met een socio-cultureel perspectief. Waarschijnlijk leunt het aanleren van een andere taal het dichtste aan bij het educatieve perspectief, waardoor het leerproces sneller zou kunnen verlopen.
- Ten slotte, zien we in verband met de determinant oudkomer versus nieuwkomer dat mensen die voor 2007 in België gevestigd waren (dus uit Brussel, Wallonië en Vlaanderen) logischerwijze ook meer kans hebben op een hoger instapniveau van het Nederlands dan het geval is voor de nieuwkomers. Zo hebben diegenen die voor 2007 in Vlaanderen gevestigd waren tot 2.8 keer meer kans en diegenen die in Brussel of Wallonië gevestigd waren tot 2 keer meer kans dan de nieuwkomers om in een niveau hoger dan 1.1 te starten.

Opnieuw bieden we een schematisch overzicht aan waarbij de belangrijkste determinant in het vet gedrukt staat.

Figuur 39. Overzicht van de belangrijkste verbanden tussen de determinanten en de kans om op een gevorderd niveau het NT2 traject aan te vangen

3.5 Correspondentie analyse

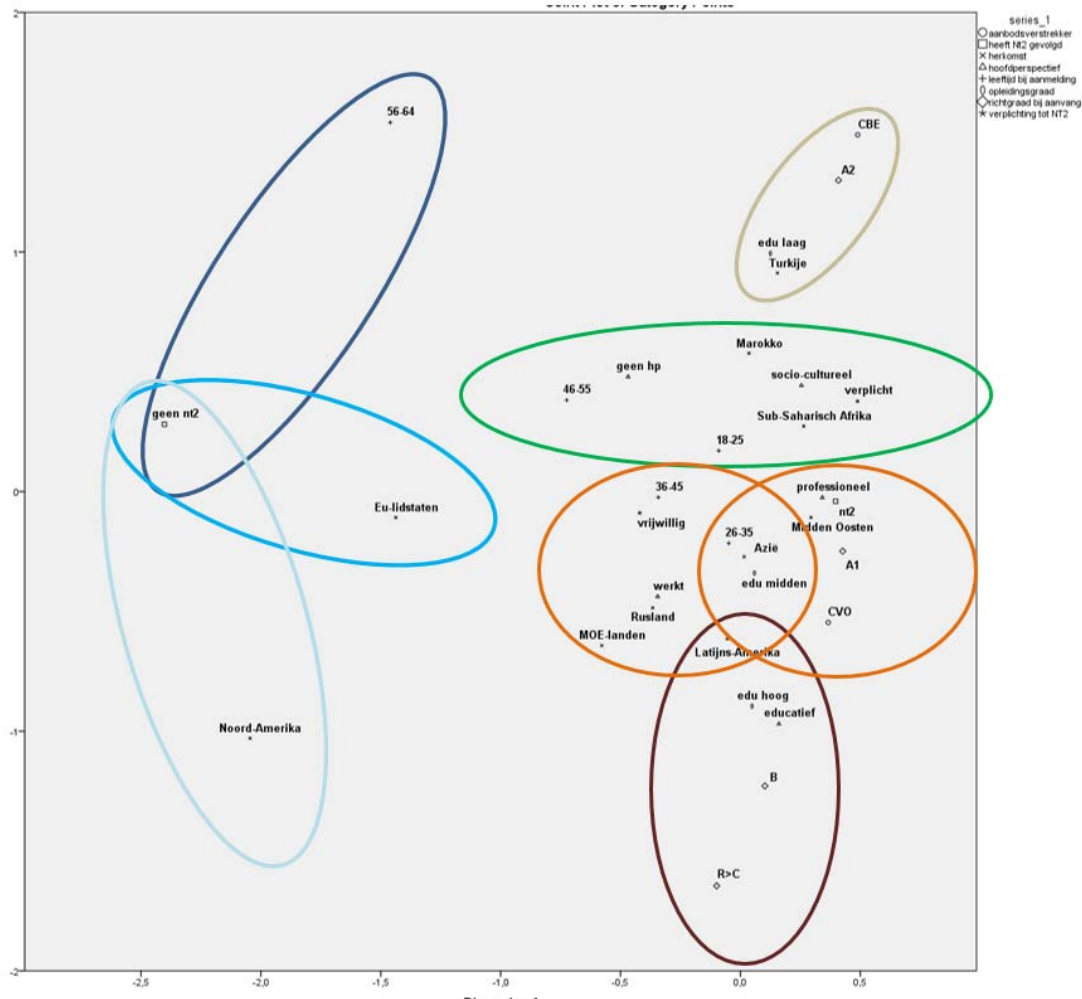
Een derde methode voor het beschrijven van de verbanden met mogelijke determinanten is multiple correspondentie analyse (MCA), een multivariate data reductie en datavisualisatie techniek. MCA is een geschikte statistische techniek om onderliggende structuren te detecteren in nominale categorische datasets door de waarden van variabelen op basis van hun similariteit te plaatsen in de Euclidische ruimte. Er kunnen 2 soorten vergelijkingen gebeuren. Ten eerste kan MCA dienen om de mate van similariteit tussen verschillende categorieën van dezelfde variabele (vb. Europese lidstaten vs. Noord-Amerika) te meten. Men kan dit aflezen in de grafiek (biplot genoemd) door de afstand tussen punten van dezelfde vorm te vergelijken. Hoe kleiner de afstand tussen twee punten, hoe meer deze groepen een gelijkaardig patroon vertonen wat betreft de andere gemeten kenmerken (vb. de inburgeraars uit de EU-lidstaten en Noord-Amerika vertonen een gelijkaardig patroon wat betreft hun (niet) deelname aan NT2). Ten tweede geeft de biplot een verkennend beeld van de samenhang tussen categorieën van twee verschillende variabelen (vb. 'CBE' als aanbodsverstrekker en 'A2' als startniveau). De resultaten van dit laatste kunnen beschouwd worden als aanvulling of zelfs als de visuele representatie van de logistische regressie. MCA heeft als voordeel dat verbanden grafisch kunnen worden weergegeven waardoor clusters (kenmerken die meer dan andere samen gaan voorkomen) op een visuele manier afgelijnd kunnen worden. Zo kunnen we komen tot een typering van cursisten die in meer of mindere mate dan andere typering gaat samenhangen met

bijvoorbeeld deelname aan NT2. Een nadeel is dat er niet, zoals bij logistische regressie, een exacte maat van samenhang tussen variabelen aangeboden wordt.

Dit betekent echter niet dat de resultaten van MCA louter op basis van visuele inspectie geïnterpreteerd worden. De verklarende kracht van het visuele model en de discriminerende kracht van specifieke variabelen zijn wel beschikbaar. Samenhang wordt aangegeven door de totale inertie, die geïnterpreteerd kan worden als de mate waarin het model bij de data past (model fit). Het principe is hetzelfde als de Chi-kwadraat die de samenhang tussen 2 variabelen in een kruistabel weergeeft op basis van model fit. De totale inertie wordt berekend als de som van de inertie die aangeboden wordt door elke dimensie uit de Euclidische ruimte. Hoe groter de inertie van een dimensie, hoe groter de bijdrage van deze dimensie aan het model dat de data in de Euclidische ruimte structureert. De totale inertie (een waarde tussen 0 en 1) kan dus geïnterpreteerd worden als de proportie variantie die in het visuele model vertegenwoordigd wordt. Daarnaast kan men voor elke variabele die in het model opgenomen wordt de discriminatieve waarde verkrijgen, dit is de proportionele bijdrage van de variabele aan de structurele representatie van de data in de Euclidische ruimte. De discriminatieve waarde is een getal tussen 0 en 1 en wordt voor elke variabele per dimensie (en het gemiddelde) berekend. Heel belangrijk bij de interpretatie van samenhang in MCA is dat men de resultaten steeds in relatieve termen kadert. Wanneer er zich een kleine afstand voordoet tussen twee categorieën betekent dit dat de eerste categorie meer dan andere categorieën samen voorkomt met de tweede categorie. Het betekent echter niet dat de combinatie van de 2 categorieën het vaakst voorkomt (in tegenstelling tot een andere combinatie van variabelen). Het kan immers zijn dat beide categorieën niet zo vaak voorkomen in de populatie, maar als ze dan voorkomen gebeurt dit vaker in de combinatie van deze specifieke categorieën dan het geval is in combinatie met de rest van de categorieën.

MCA werd uitgevoerd op een set variabelen (NT2 gevolgd, start taalniveau, herkomst, leeftijd bij aanmelding, hoofdperspectief, opleidingsgraad, aanbodsverstrekker en verplichting tot NT2). Er werd voor een tweedimensionale oplossing geopteerd. Het uiteindelijke model had een totale inertie van .51. Alle resterende variabelen hadden een gemiddelde discriminatie waarde (gemiddeld over de 2 dimensies) van minstens .1. De uiteindelijke visuele oplossing kan in het onderstaande biplot geïnspecteerd worden. De cirkels die kenmerken groeperen zijn getekend op basis van visuele inspectie en zijn dus louter indicatief. Deze cirkels stellen een typering van inburgeraars voor op basis van een bepaalde samenhang aan variabelen. Om deze reden hebben we voornamelijk persoonsgebonden variabelen in de correspondentie analyse, behalve dan structurele variabelen die erg nauw aansluiten bij de bepaling van het criterium van de beleidsdoelstelling. Bijvoorbeeld de variabele verplichting tot NT2 sluit aan bij de bepaling

van de beleidsdoelstelling voor de opstart van NT2, aangezien het strikte criterium enkel kan gesteld worden t.a.v. de inburgeraar die verplicht is tot het volgen van NT2. Het beleidscriterium zelf (bijvoorbeeld al dan niet NT2 opstarten) of de indicator verwant aan de gestelde vraag (opstartniveau NT2) wordt natuurlijk ook in de analyse opgenomen.

Figuur 40. Biplot van correspondentie-analyse die als principale elementen het al dan niet starten van NT2 en het taalniveau bij aanvang van NT2 bevat

Noot: De richtgraad waarin gestart wordt aangegeven met de ERK niveaus A1, A2, B en alle richtgraden hoger of gelijk aan het niveau C (R>C)

De horizontale as geeft hoofdzakelijk het verschil weer tussen het al dan niet volgen van NT2. Het gaat hier om een heel scheve verdeling, aangezien de meerderheid van de aangemelde inburgeraars ook NT2 volgt. Hierbij wordt duidelijk wie relatief gezien minder NT2 volgt, dit zijn de oudste leeftijdscategorie, inburgeraars uit de Eu lidstaten en uit Noord-Amerika. Deze drie groepen liggen erg verspreid en delen enkel hun relatieve nabijheid bij het “niet volgen van NT2”, dit betekent dat deze drie categorieën voor de rest (zoals het opstartniveau) weinig onderling gemeen hebben. Dus wanneer deze groepen van inburgeraars starten, starten de EU-burgers vaker dan de 2 andere categorieën op het

niveau 1.1, de oudere inburgeraars vaker op 1.2 en de Noord-Amerikanen op de allerhoogste taalniveaus.

De verticale as verwijst dan weer naar het startniveau van de NT2 trajecten. Hier vinden we zes clusters van kenmerken die onderling relatief gezien meer met elkaar gemeen hebben dan met kenmerken uit andere clusters. Bijna alle clusters (buiten de 3 vooraf genoemde clusters) liggen relatief dicht bij het opstarten van NT2, behalve dan de cluster die laaggeschoolden bevat. De cluster die het dichtste bij het volgen van NT2 ligt is de groep met het grootste relatieve aandeel in het deelnemen aan NT2. Deze zijn cursisten met een professioneel perspectief uit het Midden Oosten, die relatief vaker in de basismodule 1.1 starten. Een cluster die ook nog relatief dicht tegen de deelname aan NT2 aanleunt zijn inburgeraars tussen de 26 en 45 jaar, afkomstig uit Azië en midden geschoold zijn. Een derde cluster wordt gevormd door hooggeschoolden die vaker dan andere groepen een educatief perspectief aanhouden en uit Latijns-Amerika afkomstig zijn. Deze laatste groep start ook relatief vaker in taalniveaus vanaf de richtgraad 2. De drie clusters die het dichtste aanleunen bij het effectief opstarten van een NT2-traject, leunen tevens ook het dichtste aan bij de CVO. Hieruit kunnen we afleiden dat het gemiddelde CVO profiel voornamelijk uit deze clusters bestaat. Een zevende cluster wordt gevormd door de groep werkenden die meer dan het geval is voor andere herkomsten, afkomstig zijn uit Rusland met ex-lidstaten, inclusief de MOE-landen. Samen met de cluster van Aziatische inburgeraars leunen zij dicht aan bij het profiel van de vrijwillige inburgeraar. Een achtste cluster wordt gekenmerkt door de leeftijdsgroep van 18 tot 25 jaar die verplicht zijn tot het volgen van NT2, een socio-cultureel perspectief hebben. De meest voorkomende nationaliteiten in deze cluster zijn Marokko en Sub-Saharisch Afrika. Inburgeraars van dit type hangen wat tussen de opstart op het 1.1 en 1.2 taalniveau in, wat aanduidt dat beide opstartniveaus zowat in dezelfde mate voorkomen. Deze cluster bevat ook 46 tot 55 jarigen zonder hoofdperspectief, die al meer naar niet deelname aan NT2 neigen. Een laatste cluster bevat de laaggeschoolden die in de CBE module volgen en relatief vaak op het taalniveau 1.2 starten. De meest dominante herkomst in deze cluster is de Turkse groep. De Marokkaanse groep uit de voorgaande cluster leunt ook tegen het profiel van deze cluster aan. Van deze acht clusters die voornamelijk gevormd worden door hun positie op de verticale as, liggen de laaggeschoolden en de hooggeschoolden het verste gesitueerd ten opzichte van het opstarten van NT2 op de horizontale as. We dienen echter wel op te merken dat beide clusters niet de volledige groep representeren, aangezien veel laaggeschoolde cursisten een alfa-traject volgen en veel hooggeschoolden in het UTC terechtkomen.

3.6 Samenvatting

3.6.1 Beleidsdoelstelling

In dit hoofdstuk evalueerde het beleidsdoel “de doelgroep zo goed mogelijk bereiken en activeren voor deelname aan NT2”. Zeker voor de inburgeraars die verplicht waren tot het volgen van de basismodule NT2 observeerden we een goede respons: minstens 90% van deze aangemelde groep vangt een NT2 traject aan. Ook na controle voor andere determinanten blijkt deze groep tot 2 keer meer kans te hebben dan rechthebbende inburgeraars om effectief een module NT2 te volgen. Toch is de opkomst ook groot van inburgeraars met een vrijwillig taaltraject groot, aangezien 72% van de aangemelde inburgeraars die recht hebben op een inburgeringstraject en 83% van de verplichte aangemelde inburgeraars die geen verplichting hebben tot het volgen van de basismodule NT2, wel degelijk een Nederlandse taalmodule aanvangt. Een bijkomende vraag die hierbij gesteld werd op welk taalniveau inburgeraars starten met hun taaltraject. Daarbij zagen we dat de overgrote meerderheid van de inburgeraars instroomt in richtgraad 1.1 in een CVO. Een opvallende vaststelling is dat ongeveer de helft van de rechthebbende cursisten Nederlands begint te leren vóór ze zich bij het onthaalbureau aanmelden. Dit bevestigt de vaststelling uit vorige evaluaties dat Nederlands een ‘wervende kracht’ heeft (zie De Cuyper 2010). De wervende kracht ligt onder meer in het feit dat ‘taal’ meer aanspreekt dan een abstract concept als inburgering, daarnaast zijn de cursussen Nederlands kosteloos voor inburgeraars wat een mogelijke motivatie kan zijn om alsnog een inburgeringstraject te starten.

3.6.2 Relatie succesindicatoren met determinanten

Wanneer we de gegevens van de verschillende analyses samenleggen komen we tot de volgende conclusies. Inzake de deelname aan NT2 convergeren alle analyses op het feit dat leeftijd, verplichting tot NT2 en vooral hoofdperspectief en plaats van aanmelding belangrijke factoren zijn. Voor het instaptaalniveau blijken vooral de determinanten aanbodsverstrekker en de plaats van aanmelding cruciaal, hoewel ook herkomst, hoofdperspectief en leeftijd een rol spelen. Volgende tendensen zijn geobserveerd.

- *Leeftijd* hangt positief samen met deelname aan NT2. De groep tussen 56 en 64 jaar onderscheidt zich door hun zeer beperkte deelname aan NT2. Als deze groep echter start met NT2, starten zij vaker in het taalniveau 1.2.
- Het *hoofdperspectief* hangt zeer nauw samen met de activering van aangemelden tot het volgen van NT2. Inburgeraars met een professioneel perspectief vertonen de hoogste participatiegraad met maar liefst 91.4% van de aangemelde inburgeraars die deelnemen aan NT2. Zoals verwacht kan worden is het vinden van werk een belangrijke drijfveer voor het leren van Nederlands. Opvallend is dat het deelnamepercentage ook hoog ligt voor het socio-culturele perspectief.

Inburgeraars met een educatief perspectief kennen een relatief grote instroom op gevorderde taalniveaus. Het studeren van een andere taal leunt het dichtste aan bij een educatief perspectief dat ook op leren gericht is, waardoor het leerproces misschien sneller verloopt. Een andere verklaring zou kunnen zijn dat het effect veroorzaakt wordt doordat we geen volledige gegevens hebben van de UTC noch van de doorstromers van UTC naar CVO.

- Inzake het verband tussen *herkomst* en de activering van de aangemelden tot het opstarten van een NT2 traject vielen vooral de MOE landen op. Hoewel deze groep in absolute aantallen geen grote instromende groep is (zie de beschrijvende statistiek), blijken zij na de controle voor andere determinanten het meeste kans te vertonen om na aanmelding met een NT2 traject te beginnen. Inburgeraars uit MOE landen hebben over het algemeen een vrijstelling voor het volgen van de NT2 basismodule, wat hun deelnemerspercentage doet zakken. Wanneer de verplichtingsvariabele ook in de analyse in rekening werd gebracht, zien we toch dat zij relatief vaak instromen in NT2. Bovendien bleken deze inburgeraars ook relatief het meest van alle herkomsten, reeds werkzaam te zijn bij aanmelding, maar toch in te stromen in het basisniveau 1.1. Groepen die een relatief hoge instroom naar NT2 kennen zijn inburgeraars uit Sub-Saharisch Afrika, Azië en het Midden Oosten. Inburgeraars uit Latijns-Amerika zijn vaker hoger geschoold dan andere groepen (toch binnen de CVO populatie). Inburgeraars uit de EU-landen (niet de MOE-landen) en Noord-Amerika onderscheiden zich door hun relatief beperkte deelname aan NT2, vermoedelijk komt dat respectievelijk door de vrijstelling voor inburgering (en dus voor NT2) en de hoge opleidingsgraad.
- *Opleidingsgraad* speelt geen rol bij de activering van aangemelde inburgeraars tot de opstart van een NT2 traject. In de correspondentie analyse zien we dan ook dat het verband enkel geldt voor het taalniveau 1.2 en dat er voor de hogere taalniveaus wel een positief verband is tussen opleidingsgraad en opstart taalniveau. Er onderscheidt zich daarbij duidelijk een subgroep die laaggeschoold is, naar de CBE gaat en instapt op het niveau 1.2. Het blijkt vaker dan andere herkomsten om Turken en Marokkanen te gaan.
- Zoals theoretisch verwacht kan worden hangt de indicator voor *verplichting voor NT2* nauw samen met de activering van de doelgroep. De verplichte inburgeraars vertonen een opstartpercentage van 90%.
- De evolutie doorheen de tijd inzake de opstappercentages bleek erg afhankelijk van het al dan niet verplichte karakter van NT2. Voor diegenen met een verplichting tot het volgen van de basismodule zien we een stijging tot en met 2010 (voor sommige

regio's tot 2009), waarna toch voor de meeste regio's een vrij spectaculaire daling plaatsvindt. Er zou kunnen onderzocht worden waarom de regio Limburg van deze sterke daling gespaard is gebleven. Tegenover andere regio's zoals bijvoorbeeld Antwerpen of Oost-Vlaanderen waar er daling van een kleine 10% geobserveerd werd. Vlaams-Brabant kende zo goed als geen evolutie in de toch wel relatief lage opstartpercentage van de verplichte inburgeraars. De evolutie van opstart van de vrijwillige trajecten kent eerder een positieve lijn met een lichte daling in 2012. Globaal gezien kunnen we toch stellen dat inburgeraars die op vrijwillige basis deelnemen aan NT2 toch beter bereikt worden dan voordien, terwijl er bij de verplichte inburgeraars toch wat demotivatie optreedt.

- Inzake herkomst zagen we dat de regio's met het hoogste percentages starters de regio's Gent, West-Vlaanderen, Limburg en Oost-Vlaanderen waren. De onthaalbureaus met de laagste deelnemerspercentages waren de onthaalbureaus van de provincies Antwerpen en Vlaams-Brabant. Bij de verplichte taaltrajecten stak het deelnemerspercentage van de provincie Limburg er ver bovenuit, aangezien de regio sinds 2008 een opstartcijfer boven de 90% heeft weten te behouden om dan in 2012 ondanks de daling nog te landen op een opstartpercentage van 94%. Dit steekt sterk uit boven de percentages in andere regio's in 2012, zeker tegenover de slechts scorende regio's Vlaams-Brabant en Antwerpen die in 2012 respectievelijk 83% en 84% behaalden. Bij de inburgeraars die recht hadden op NT2 (zowel door niet verplicht te zijn voor inburgering als door verplicht te zijn tot inburgering maar vrijgesteld te zijn voor NT2) binnen hun inburgeringstraject waren de regionale verschillen echter veel minder groot.

In Brussel ligt de opstap in NT2 vrij hoog al wordt dit effect in grote mate verklaard door de specificiteit van de doelgroep (bijvoorbeeld geen verplicht inburgeringstraject, aanwezigheid van het Franstalig aanbod enz....). Deze groep start maar liefst in 93% van de gevallen op het taalniveau 1.1. De andere stedelijke regio's vertonen verschillende patronen. Gent wordt gekenmerkt door een relatief hoge participatiegraad van inburgeraars die veel meer dan in Brussel het geval is (maar vergelijkbaar met Antwerpen) instappen in een hogere richtgraad. Antwerpen heeft een relatief lage participatiegraad in vergelijking met de andere aanmeldingsregio's. Net zoals Gent, kent Antwerpen wel een veel hoger percentage van starters die in gevorderde richtgraden instappen.

4. NT2 TAALTRAJECTEN VAN INBURGERAARS

4.1 Beleidsdoelstelling

In dit hoofdstuk bestuderen we de mate waarin 2 verschillende beleidsdoelstellingen bereikt worden door het hoogst gevolgde taalniveau van de inburgeraars in kaart te brengen. De eerste doelstelling die we hier bekijken is het bereiken van een basistaalvaardigheid in het Nederlands door middel van het volgen van de NT2 modules. De verschillende taalniveaus in het opleidingsaanbod Nederlands in Vlaanderen zijn opgesteld volgens de Europese ERK. Voor de populatie die wij bestuderen (2007-2012) gold het niveau A1 (Breakthrough), dat in Vlaanderen “niveau 1.1” wordt genoemd, als wettelijk bepaald basisniveau. Vanaf 2014 is dit basisniveau opgetrokken tot het niveau A2 (Waystage) van het ERK of zoals er in Vlaanderen naar verwezen wordt als niveau 1.2. De bijhorende onderzoeksvragen waren dan ook in welke mate het basisniveau behaald wordt en dit op basis van de oude (1.1) en de nieuwe wettelijke definitie (1.2) van basistaalvaardigheid. De succesindicator inzake het bereiken van 1.2, kan een eerste inschatting zijn van de haalbaarheid van de nieuwe bepaling van het basisniveau.

Zoals in de methodologische beschouwingen (hoofdstuk 2) werd uiteengezet, hebben praktische beperkingen ons ertoe gedwongen om met het hoogste gevolgde taalniveau (in plaats van hoogst bereikte taalniveau) te werken als proxy voor het percentage inburgeraars dat het basistaalniveau behaald heeft. Concreet berekenden we de *percentages inburgeraars die voorbij het taalniveau 1.1 geraakt zijn (dus zich ingeschreven hebben voor minstens 1.2) en die voorbij het taalniveau 1.2 geraakt zijn (dus zich ingeschreven hebben voor minstens 2.1)*. Het grootste gevolg hiervan is dat wanneer we het hebben over het percentage cursisten dat het niveau 1.1 of 1.2 behaald heeft, we steeds een onderschatting maken van het werkelijke percentage. Eigenlijk gaat het om een minimum percentage waarvan we met zekerheid kunnen stellen dat het gespecificeerde taalniveau bereikt heeft. Een meer nauwkeurige dataregistratie over het al dan niet slagen voor een taalniveau zal toelaten om de succesindicatoren exact te berekenen. Het doorstroompercentage is echter wel exact, wat betekent dat we toch een goed beeld kunnen krijgen in de trajectflow doorheen het taaltraject.

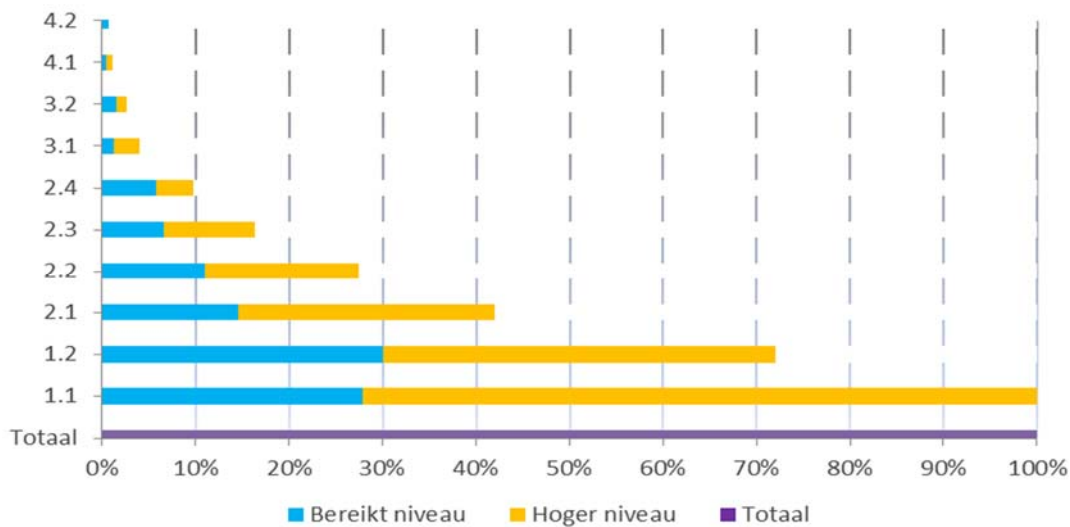
Het tweede beleidsdoel dat we in dit hoofdstuk bespreken verwijst naar het feit dat het bereiken van een basistaalvaardigheid geen einddoel op zich is, maar als opstap dient naar vervolgm modules. Het kan hier gaan over verschillende types van taalopleidingen in het reguliere of het private aanbod, maar hier focussen we op de vervolgm modules in het reguliere NT2-aanbod in de CVO. In het laatste hoofdstuk bekijken we de doorstroom naar VDAB taalopleidingen. De succesindicator voor de opstap naar gevorderde NT2-modules is ook direct gerelateerd aan de hoogste gevolgde richtgraad. Concreet, is de succesindicator

het percentage inburgeraars dat een module voorbij richtgraad 1.2 (de nieuwe definitie van het basisniveau) volgt. Omwille van de bovenvermelde redenen is dit dus dezelfde succesindicator als het geval was voor de onderzoeksvraag over wie het basisniveau 1.2 behaald heeft. *Het percentage inburgeraars dat zich ingeschreven heeft voor een module vanaf richtgraad 2.1 beantwoordt dus zowel de vraag naar het bereiken van het basisniveau 1.2 als de opstap naar vervolgmodes na 1.2.* Ten slotte, hebben we ter exploratie ook de percentages voor het bepalen van de richtgraad 2 en 3 berekend, zodat we zicht kunnen krijgen op de volledige taaltrajecten.

Zoals aangegeven in hoofdstuk 2 hebben we enkele methodologische keuzes moeten maken voor het berekenen van de succesindicatoren op basis van de hoogst gevolgde richtgraad. Zo beschrijven we de taaltrajecten enkel voor *de groep aangemelde inburgeraars die startten op het basisniveau 1.1 in de periode van 2007 tot en met 2009* (N=27 623). We kozen ervoor om enkel de taaltrajecten van starters tussen 2007 en 2009 in kaart te brengen om te vermijden dat we onvolledige parcours in de analyses zouden opnemen. Een gemiddeld NT2-traject duurt 27 maanden en een aanzienlijke groep cursisten doet er zelfs tot vier jaar over om zijn traject af te werken. Indien we de groep cursisten uit de jaren 2010-2013 mee zouden opnemen in de analyses, riskeren we door mogelijks onafgewerkte parcours in rekening te brengen, tot een nog grotere onderschatting te komen van de hoogst behaalde taalniveaus. Bovendien kozen we ervoor om enkel de taaltrajecten van beginnende taalcursisten (taalniveau 1.1) in beeld te brengen en zo in te zoomen op de eigenlijke starters in het Nederlands. Op deze manier creëren we een gemeenschappelijk startpunt in de taalverwerving waardoor we de vooruitgang van de cursisten doorheen de niveaus op een zuiverdere manier kunnen vergelijken. De groep starters in 1.1 vertegenwoordigt 67,7% van de groep cursisten die een NT2-traject startten in de periode tussen 2007 en 2009. We maken hierbij geen onderscheid tussen modules binnen een taalniveau. Dus een cursist die op de laatste module van het taalniveau 1.1 is gestart na zijn COVAAR-test wordt in de cohorte meegenomen. Een cursist die zijn traject start op de eerste module van het taalniveau 1.2 wordt dan weer niet in de cohorte meegenomen.

De onderstaande grafiek toont wat het hoogst gevolgde taalniveau was voor de cursisten in mei 2013. De volledig gevulde horizontale balk met de legende "Totaal" vertegenwoordigt het totaal aantal cursisten die tussen 2007-2009 met een taalmodule Nederlands op het niveau 1.1 startten (N= 27 623). De donkere (blauwe) balk met de legende "1.1" daarboven toont in het blauw het percentage cursisten die ingeschreven is geweest tot het taalniveau 1.1 (en dus niet in hogere taalniveaus). De lichte (gele) balk toont het percentage cursisten dat naar een hoger niveau is doorgestroomd. Samen

vormen de lichte en de donkere balk opnieuw de 100% van de populatie. De rest van de balken volgt dezelfde logica.

Figuur 41. Flow van NT2-trajecten voor inburgeraars met een CBE/CVO traject, 2007-2009 (N=27 623; peildatum: mei 2013)

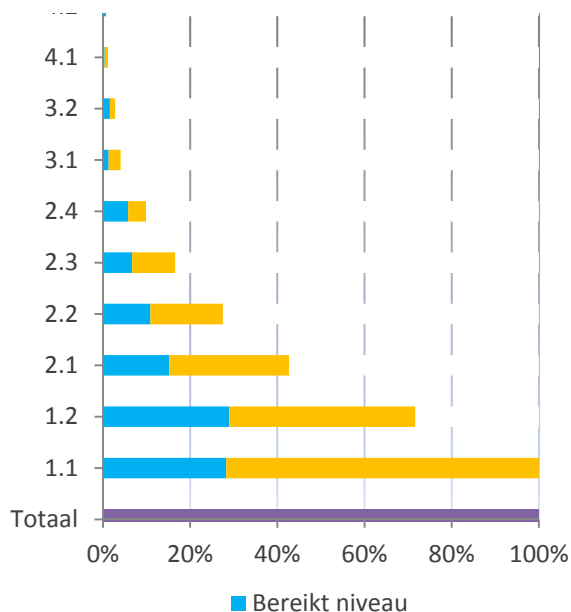
Uit de bovenstaande grafiek kan afgeleid worden dat iets meer dan een kwart van de totale startersgroep van 2007 tot 2009, in 2013 niet verder is geraakt dan het taalniveau 1.1 (7 720 cursisten of 28% van de totale groep starters in 1.1). We weten van deze groep echter niet of ze de eerste richtgraad volledig afgewerkt hebben en ook niet of ze dan uiteindelijk geslaagd waren voor dit taalniveau. Wat we wel met zekerheid kunnen zeggen is dat minstens 72% van de inburgeraars het basisniveau (1.1) volgens de definitie van inburgeringsdecreet van 2003 bereikt heeft, aangezien ze doorgestroomd zijn naar een hoger niveau. Het gaat hier dus om een proxy voor de succesindicator die dus vermoedelijk een hoger percentage dan 72% bedraagt. Door het feit dat we met proxy 's werken, valt de methode voor het schatten van de succesindicatoren "behalen van het taalniveau 1.2" en "opstap na 1.2" samen. De proxy voor deze indicatoren geeft aan dat 42% van de totale groep inburgeraars het taalniveau 1.2 behaald heeft en verder doorgestroomd is naar een niveau van minstens 2.1. Met andere woorden minstens 42% van de NT2 cursisten binnen het inburgeringstraject heeft het basisniveau 1.2 zoals bepaald in het ministerieel besluit van 2014 behaald. Net zoals bij het bepalen van het percentage inburgeraars dat het basisniveau van 1.1 behaald heeft, gaat het hier om een onderschatting omdat we van de 30.1% die ingeschreven waren tot en met 1.2 niet kunnen weten of ze deze module ook vervolledigd hebben noch of ze geslaagd waren voor dit taalniveau. Van de cursisten die de opstap maken naar een gevorderd niveau weten we dat het grootste deel doorstroomt naar een niveau tussen 2.1 en 2.4 (38% van de totale groep cursisten), en dat slechts een kleine minderheid van ongeveer 4% zich ingeschreven heeft voor de hogere richtgraden (3.1 tot en met 4.2).

4.2 Beschrijving van de relatie met determinanten gerelateerd aan de inburgerings- en taaltrajecten

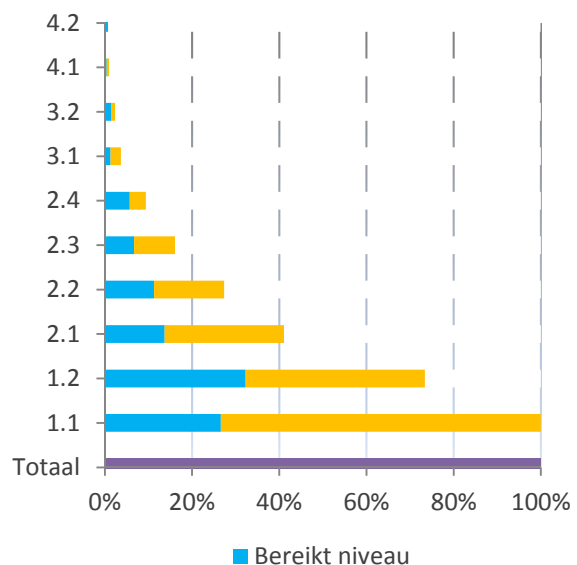
4.2.1 Verplichting tot NT2

Op basis van de indicator verplichting tot het volgen van de basismodule 1.1 kunnen we nagaan of de trajectflow anders was voor diegenen die verplicht werden tot het starten van een NT2-traject versus diegenen die dit op vrijwillige basis deden.

Flow van NT2-trajecten voor inburgeraars met een vrijwillig taaltraject, 2007-2009 (N=16 493)

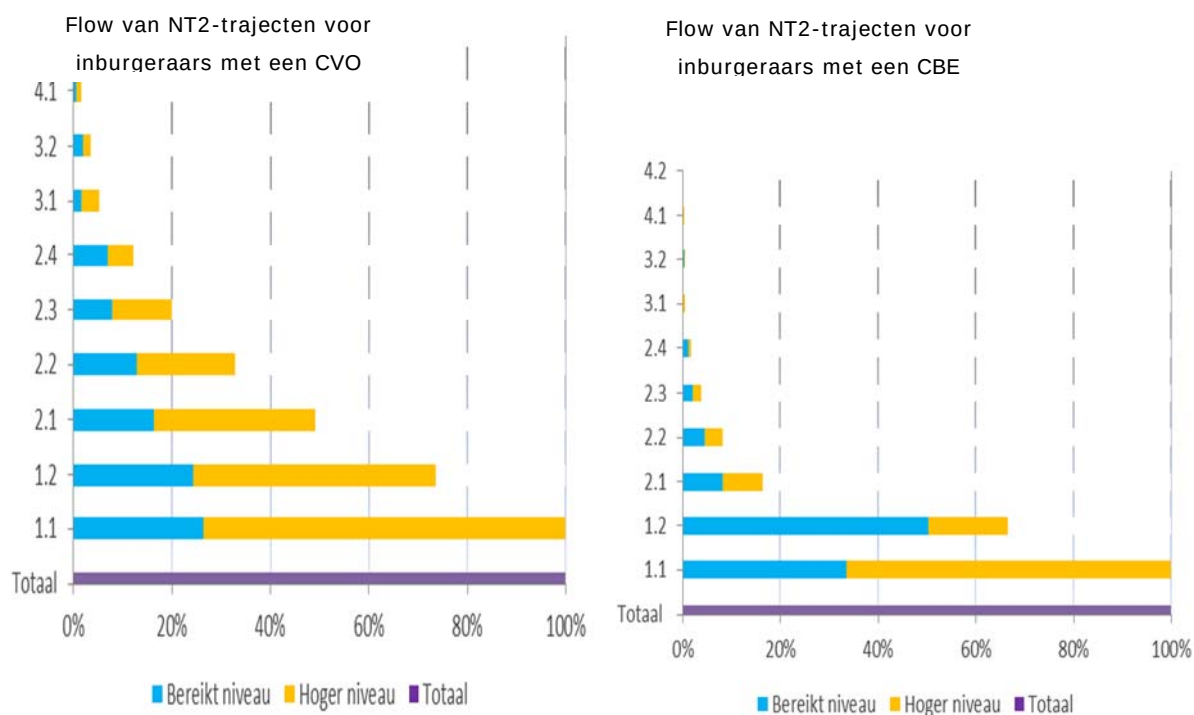
Flow van NT2-trajecten voor inburgeraars met een verplicht traject, 2007-2009 (N=9 662)

Figuur 42. Flow van NT2-trajecten voor inburgeraars in functie van verplichting tot NT2

In bovenstaande figuur zien we dat de trajectflow behoorlijk gelijkaardig verloopt bij de verplichte en de vrijwillige taaltrajecten. Inburgeraars bereiken het basisniveau 1.1 in minstens 73% van de gevallen binnen een verplicht taaltraject en in 72% van de gevallen binnen het vrijwillige taaltraject. Cursisten die een vrijwillig taaltraject volgden maakten net iets vaker de opstap naar een taalniveau hoger dan 1.2 (44%), terwijl dit percentage binnen het verplichte taaltraject op 41% lag.

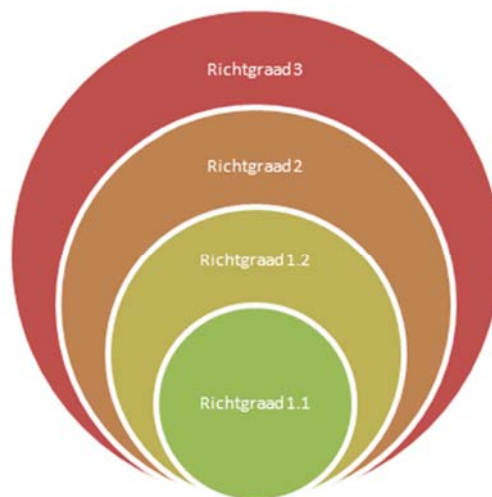
4.2.2 Aanbodsverstrekker

Figuur 43. Flow van NT2-trajecten voor inburgeraars in functie van aanbodsverstrekker

De mate waarin het basisniveau 1.1 bereikt wordt, hangt samen met het type aanbodsverstrekker waarin gestart werd. In een CVO behaalt minstens 74% het taalniveau 1.1, terwijl dit percentage in een CBE minstens 67% bedraagt. Vanaf het niveau 1.2 wordt het verschil op basis van de aanbodsverstrekker uitvergroot. In een CVO stroomt minstens 49% door na de richtgraad 1.2. In een CBE is dit slechts 16%. Bovendien raakt slechts een zeer beperkt aantal van de CBE cursisten verder dan het niveau 2.2 (4%), terwijl bij de CVO cursisten nog een aanzienlijk percentage (20%) zich inschrijft voor de richtgraden 2.3 en hoger. Dit heeft vermoedelijk te maken met het feit dat CBE opleidingen sowieso meer tijd in beslag nemen dan de CVO opleidingen, zij hebben dan ook de doelgroep van traaglerenden. Ook zou het kunnen dat de ervaring met het volgen van opleidingen bij de hoger geschoolden een positieve invloed op de trajectflow van de CVO cursisten.

In wat volgt zullen we niet langer de gedetailleerde trajectflow weergeven, maar gaan we enkel vergelijken op basis van de totale percentages per hoogst gevolgde niveau. Bovendien worden daarbij de resultaten vereenvoudigd in 4 betekenisvolle clusters van taalniveaus, wat de interpretatie van de resultaten vergemakkelijkt.

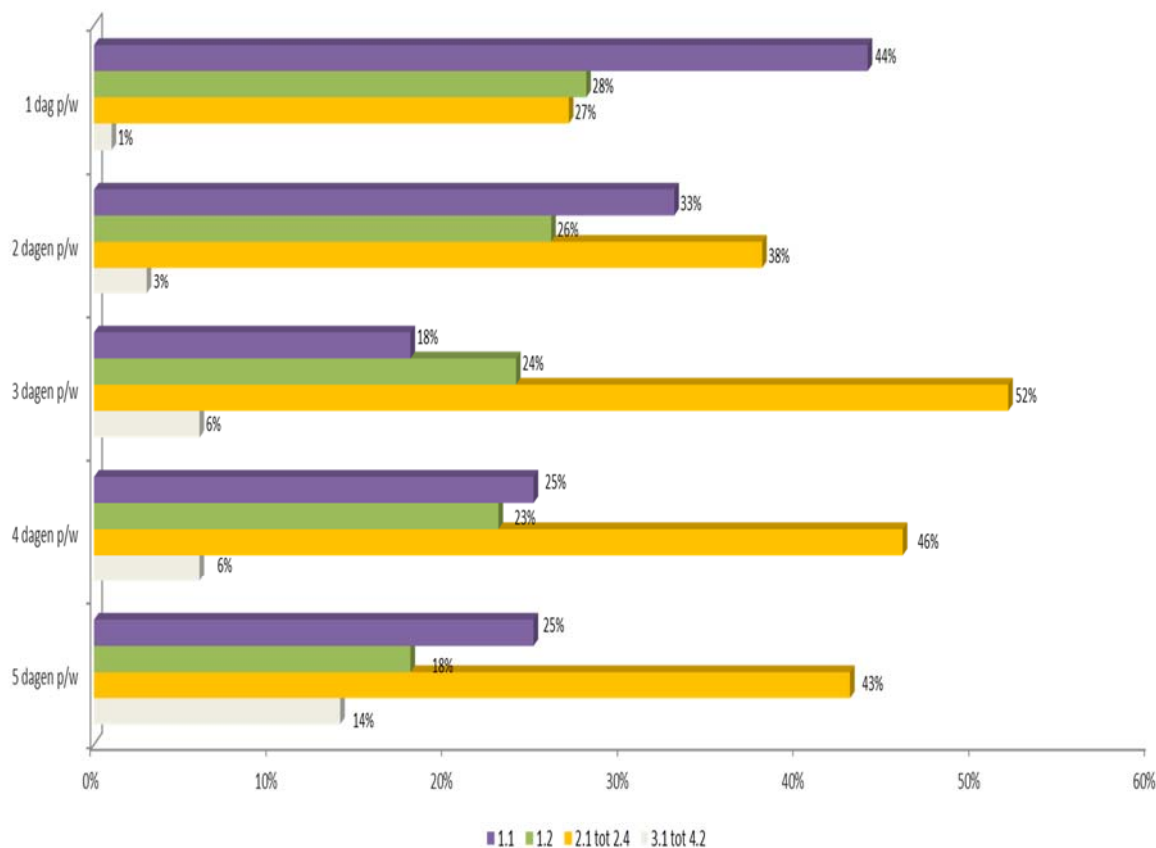

Figuur 44. Overzicht van de opdeling in taalniveaus die gebruikt werd voor analyses

Wanneer 1.1 het hoogste gevolgde taalniveau van een inburgeraar is, weten we niet of deze hier ook voor geslaagd is. Het is pas vanaf het niveau 1.2 dat we met zekerheid kunnen zeggen dat de oude definitie van het basisniveau behaald is. Opnieuw weten we niet met zekerheid of inburgeraars met 1.2 als hoogst gevolgde richtgraad ook de nieuwe definitie van het basisniveau behaald hebben. Voor de groep van mensen die een hoogst gevolgde niveau hebben die in richtgraad 2 valt (2.1, 2.2, 2.3 of 2.4) weten we dat ze zowel de nieuwe als de oude definitie van basistaalvaardigheid in het Nederlands behaald hebben. De groep die tot richtgraad 3 (en eventueel ook richtgraad 4) doorgestroomd is, behaalde gevorderde niveaus van het Nederlands.

4.2.3 Intensiteit van de module

Binnen de aanbodsverstrekkers is het bovendien nog nuttig om naar de intensiteit van de het cursusaanbod te kijken. Voorgaand onderzoek heeft aangetoond dat de meeste NT2-cursisten vraag hebben naar een intensief aanbod van gemiddeld 11 uren per week, wat globaal overeenkomt met 4 lesdagen per week (De Cuyper en Jacobs, 2011). Hier kunnen we nagaan of de intensiteit van de module ook gepaard gaat met het bereiken van een hogere richtgraad. Let wel, de intensiteit van het lesaanbod geeft een gemiddelde waarde over alle modules. Als iemand een gemiddelde waarde heeft van 5 lesdagen per week, wil dit zeggen dat deze persoon ongeveer al zijn modules op een ritme van 5 dagen per week gevolgd heeft.

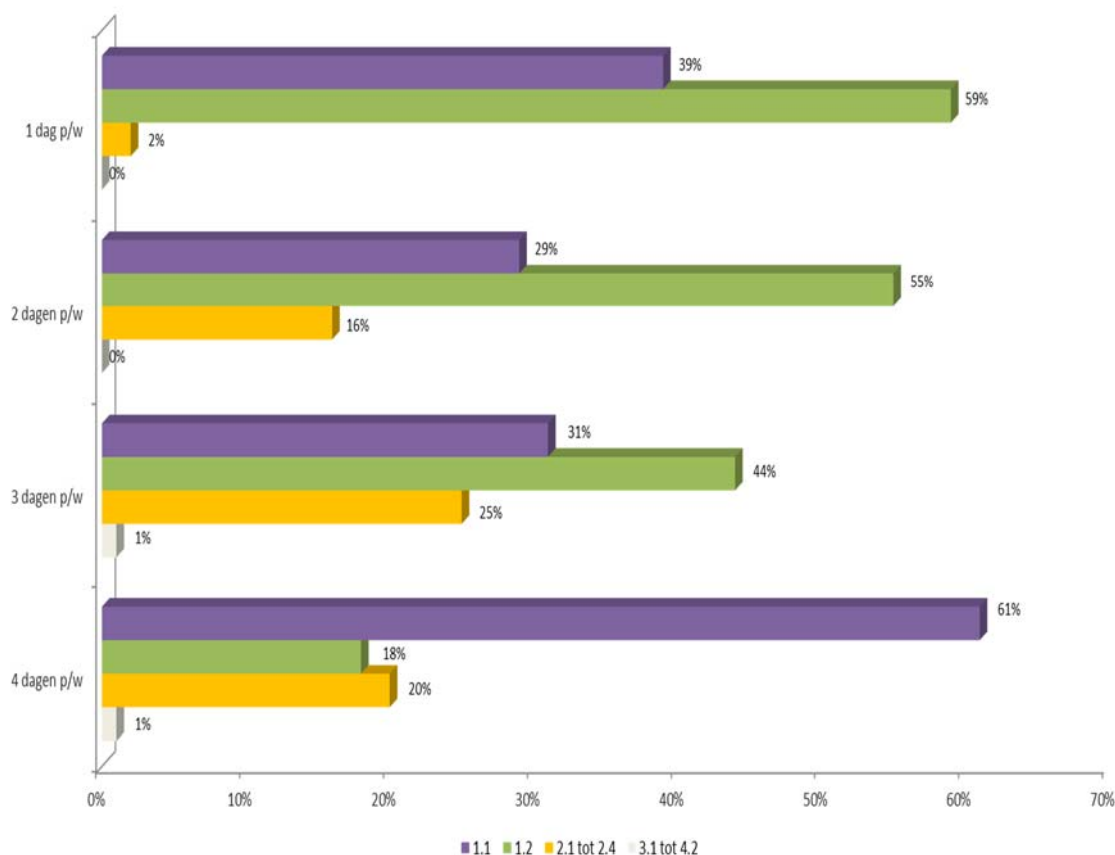

Figuur 45. Percentage CVO cursisten per hoogst gevolgde taalniveau in functie van aantal lesdagen per week (N= 21 606)

Voor het behalen van het basisoniveau 1.1 in de CVO zien we dat een gemiddelde van 3 lesdagen per week een optimale doorstroom oplevert met 82% dat 1.1 behaalt en doorstroomt naar 1.2. Meer dan 3 lesdagen per week levert ook nog goede resultaten op met 75% doorstroom naar 1.2 voor 4 en 5 lesdagen per week. Minder dan 3 lesdagen per week hangt dan weer samen met beduidend slechtere resultaten van 67% doorstroom naar 1.2 voor 2 lesdagen per week en 56% voor 1 lesdag per week.

Voor het behalen van het niveau 1.2 observeren we gelijkaardige resultaten met de beste doorstroomcijfers voor 3 lesdagen en 5 lesdagen per week met 58% en 57% dat 1.2 behaalt en doorstroomt naar 2.1. Ook 4 lesdagen levert een vrij goede score op met 52% doorstroom. Minder dan 3 lesdagen levert opnieuw minder goede cijfers op met 41% doorstroom voor 2 lesdagen per week en 28% voor 1 lesdag per week. Wel is het opvallend dat de cursisten die op systematische wijze een intensieve module van 5 lesdagen per week volgen vaker tot in de richtgraden 3 en 4 raken met 14% van de cursisten die 2.4 behaalt en doorstroomt naar minstens 3.1. Dit percentage ligt voor drie lesdagen per week op 6% en voor 2 lesdagen per week op 3%. Motivatie zal vermoedelijk een belangrijke

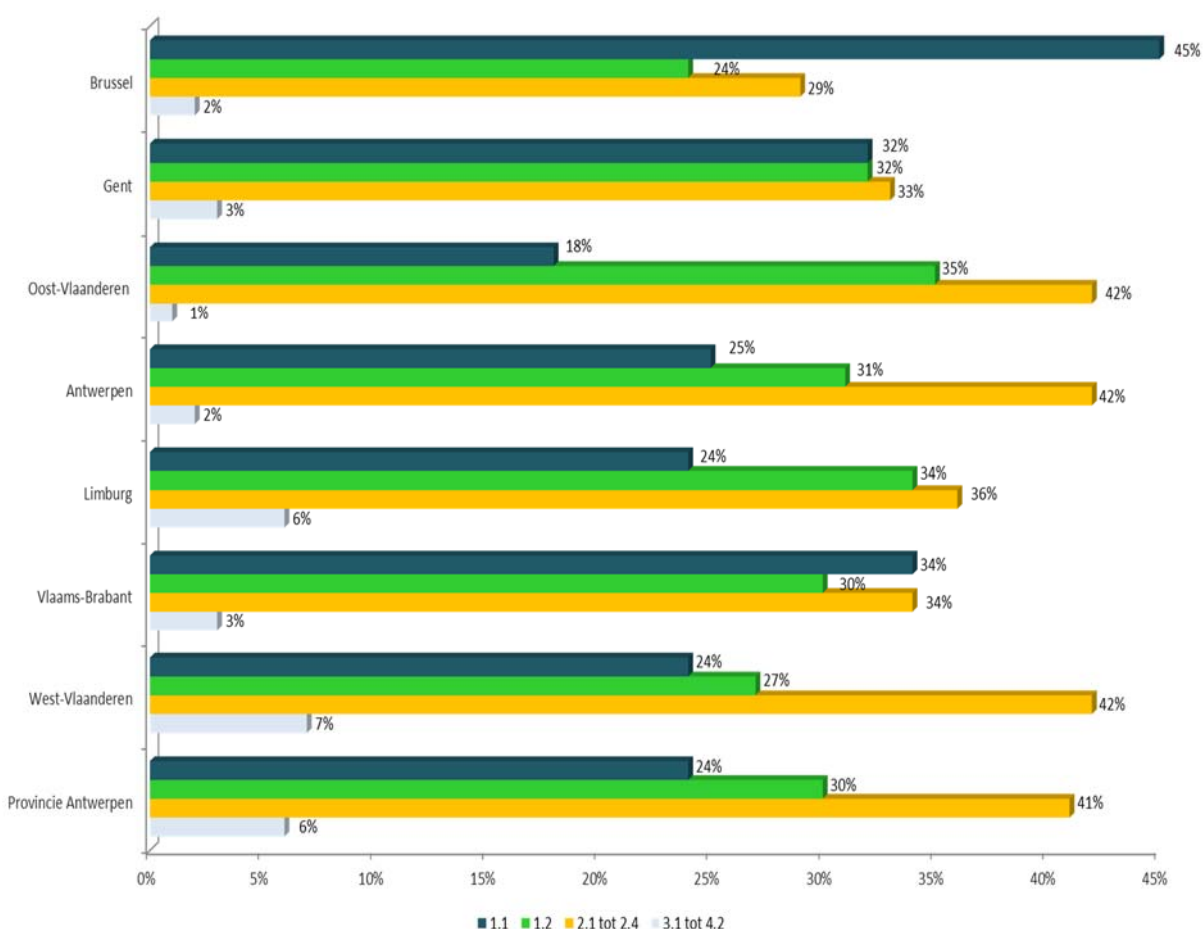
achterliggende variabele vormen, aangezien het zou kunnen dat gemotiveerde cursisten voor meer modules en meer lesdagen gaan opteren.

Figuur 46. Percentage CBE cursisten per hoogst gevolgde taalniveau in functie van aantal lesdagen per week (N= 6 017)

Voor de CBE cursisten waren er zo weinig cursisten die gemiddeld 5 lesdagen per week volgden, dat de resultaten voor deze intensiteit niet konden opgenomen worden in de analyse. Voor het behalen van het niveau 1.1 zien we opnieuw dat 3 lesdagen per week gepaard gaat met een erg goede doorstroom naar 1.2 (69%). Twee lesdagen per week levert echter ook een percentage van 71% op. Voor 1 lesdag per week ligt het percentage doorstroom op 61% en voor 4 lesdagen per week op slechts 39%. Inzake het behalen van het niveau 1.2, observeren we echter dat er wel een goed doorstroomcijfer is voor 4 lesdagen per week van 21%. Blijkbaar vallen veel cursisten bij een hoge lesintensiteit af, maar diegenen die doorzetten stromen goed door. Optimaal is echter weer 3 lesdagen per week waarbij er 25% het niveau 1.2 behaalt en doorstroomt naar 2.1. Bij 2 lesdagen per week stroomt slecht 16% door en bij 1 lesdag per week is er nauwelijks doorstroom.

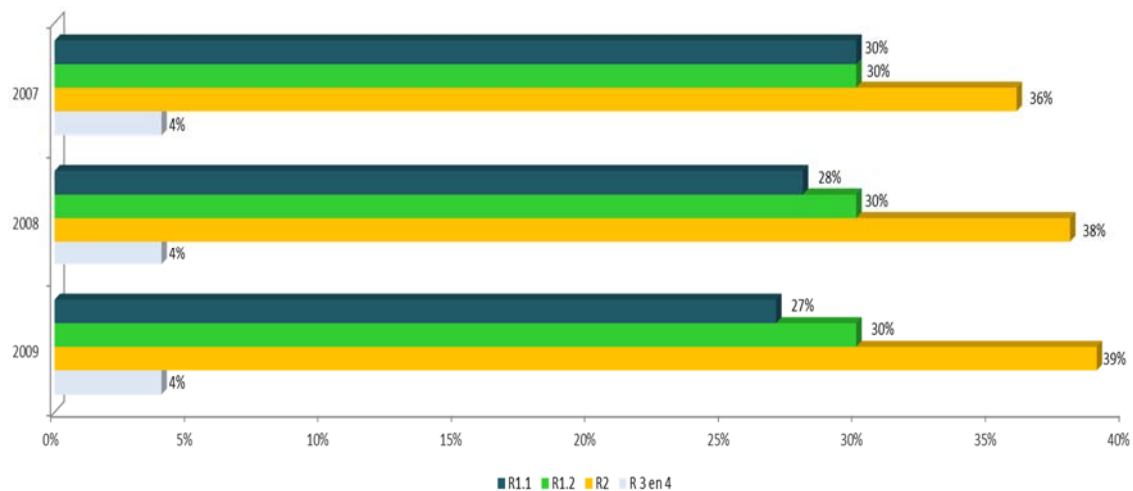
4.3.3 Regio van aanmelding

Figuur 47. Percentage inburgeraars per hoogst gevolgde taalniveau in functie van regio van aanmelding (N= 27 623)

De bovenstaande grafiek geeft voor elke regio het percentage inburgeraars weer dat een bepaald taalniveau behaald heeft. We observeren duidelijke verschillen tussen de verschillende regio's. Regio's waarin inburgeraars goed presteren inzake het bereiken van het basistaalniveau 1.1 zijn op de eerste plaats Oost-Vlaanderen (minstens 82%), gevolgd door Antwerpen (minstens 75%), Limburg (minstens 76%) en West-Vlaanderen (minstens 76%). In Brussel ligt het percentage dat het basistaalniveau behaalt opmerkelijk lager, met minstens 55% dat dit niveau bereikt. Inzake de doorstroom naar een taalniveau hoger dan 1.2, zien we dat dezelfde regio's het goed doen, hoewel West-Vlaanderen nu het hoogste scoort met 49% dat deze stap maakt en dus het basistaalniveau 1.2 behaalt. In de laag scorende regio's Vlaams-Brabant en Gent liggen deze percentages rond de 37%. Opnieuw scoort Brussel het laagst met slechts 30% dat voorbij de richtgraad 1.2 raakt. De lage score voor Brussel is niet verwonderlijk, gezien de concurrentie van het Franstalige aanbod.

4.3.4 Jaar van aanmelding

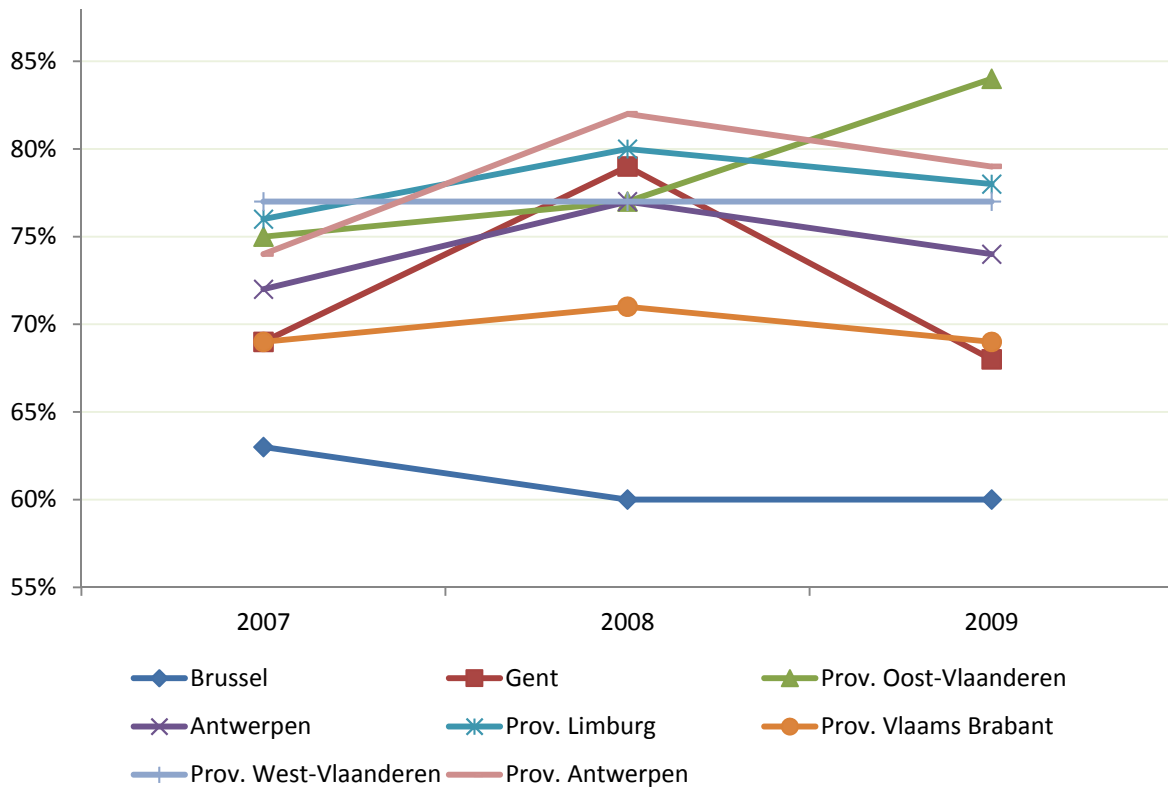

Figuur 48. Percentage inburgeraars per hoogst gevolgde taalniveau in functie van jaar van aanmelding (N= 27 623)

Hoewel de cijfers dicht bij elkaar liggen, zien we jaarlijks een kleine verbetering in de prestaties inzake hoogst gevolgde taalniveaus. Waar in 2007 minstens 70% een basisniveau 1.1 behaalde, ligt dit percentage in 2009 op 73%. Ook voor de opstap naar hogere taalniveaus (of het bereiken van het niveau 1.2) zien we dat in 2007 er 40% een hoger niveau dan 1.2 gevolgd heeft, terwijl dit percentage zich in 2009 op 43% situeert.

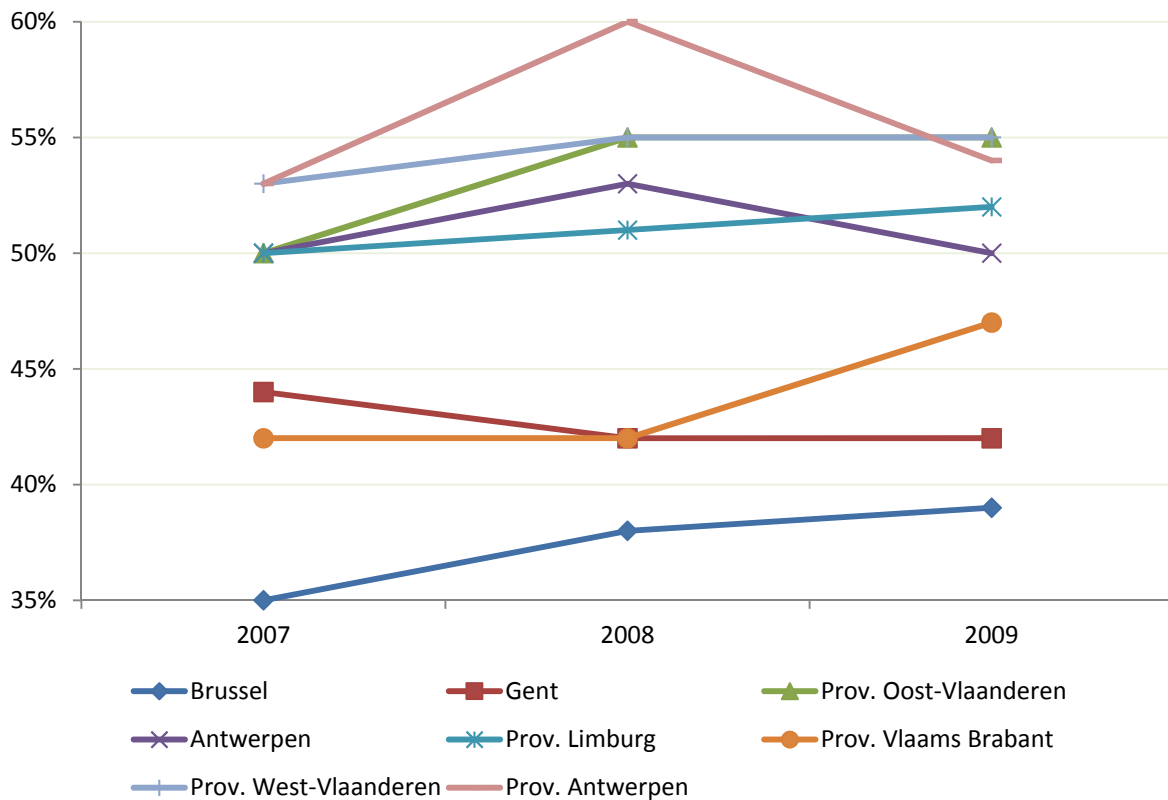
4.3.5 Aanbodsverstrekker, regio van aanmelding en jaar van aanmelding

Hieronder zetten we de succesindicatoren doorstroom van 1.1 naar 1.2 en doorstroom van 1.2 naar 2.1 uit in functie van regio en het jaar van aanmelding. We verwijzen hierbij naar het monitoringssysteem in bijlage. Daarbij hebben we een onderscheid gemaakt op basis van aanbodsverstrekker, aangezien dit een belangrijke determinant is voor de mate van doorstroom, zeker voor de meer gevorderde taalniveaus.

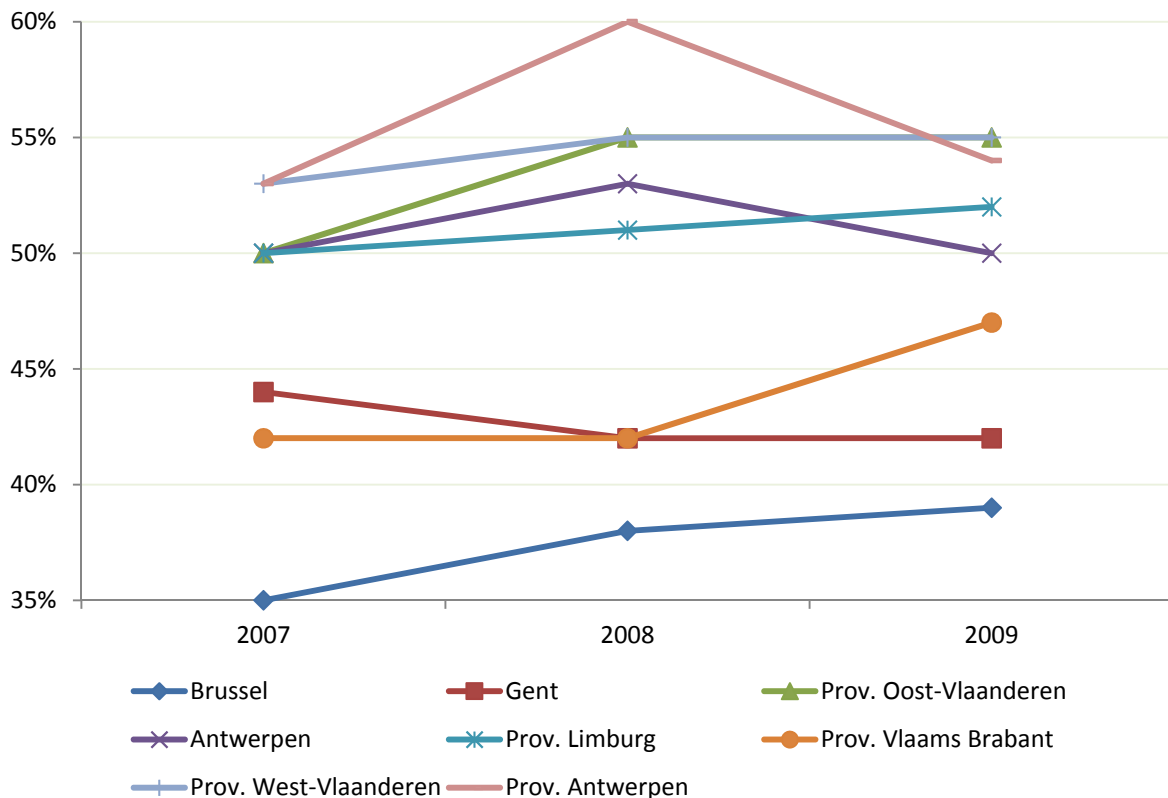
Figuur 49. Percentage CVO cursisten die het niveau 1.1 behaald hebben en de opstap maakten naar 1.2 (t.o.v. de totale groep cursisten die een NT2-traject aangevangen hebben op het niveau 1.1)

Inzake de waarde van de succesindicator “het behalen van 1.1 en het doorstromen naar minstens 1.2” binnen de CVO heeft de provincie Oost-Vlaanderen duidelijk een voorbeeld functie. Het is de enige regio waarheen een positieve evolutie doorheen de tijd heeft plaatsgevonden en waarbij het bovendien ook nog landt op de hoogste waarde in 2009, namelijk 84% doorstroom van 1.1 naar 1.2. Net zoals bij de algemene beschrijving van de regionale verschillen hierboven reeds het geval was zijn andere goed scorende regio's de provincies West-Vlaanderen, Limburg en stad en provincie Antwerpen, waar er gemiddelde doorstroom is van 77%. Hoewel er schommelingen doorheen de tijd zichtbaar zijn, blijven deze eerder beperkt. De laagst scorende regio is duidelijk Brussel, waar er in 2009 maar 60% doorstroom vanuit 1.1 naar 1.2 kon worden geobserveerd. Andere laagscorende regio's voor de CVO zijn Vlaams-Brabant en Gent met rond de 69% doorstroom.

Figuur 50. Percentage CVO cursisten die het niveau 1.2 behaald hebben en de opstap maakten naar 2.1 (ten opzichte van totale groep cursisten die een NT2-traject traject aangevangen hebben op het niveau 1.1)

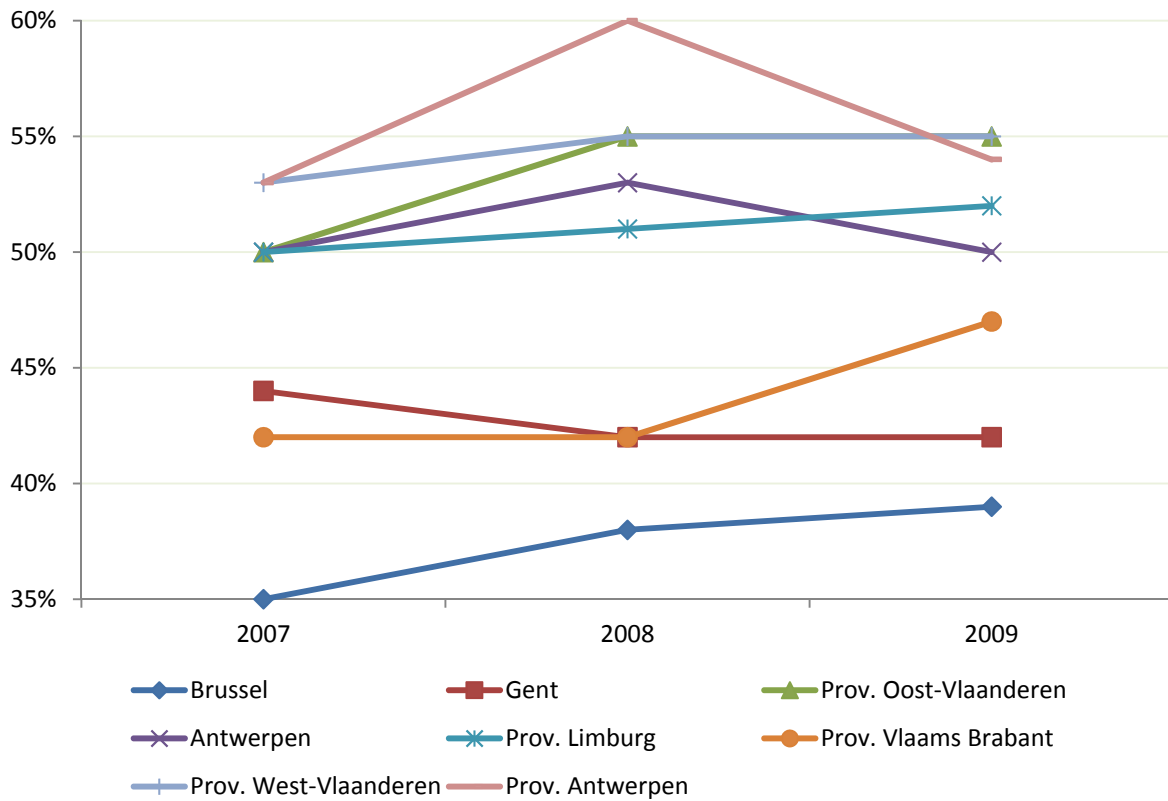
Opnieuw is er weinig evolutie doorheen de tijd op te merken voor de CVO inzake de waarde van de succesindicator voor het behalen van het niveau 1.2. Enkel Vlaams-Brabant maakt een evolutie door van 42% in 2007 naar 47% in 2009, maar blijft desalniettemin samen met Brussel één van de slechtst scorende regio's. Andere regio's vertonen zeer gelijkaardige percentages al steken opnieuw Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen en de provincie Antwerpen erbovenuit met een gemiddeld doorstroompercentage van 55% in 2009. Dit tegenover Brussel, Gent en Vlaams-Brabant die respectievelijke percentages van 39%, 42% en 47% in 2009 vertoonden.

Figuur 51. Percentage CBE cursisten die het niveau 1.1 behaald hebben en de opstap maakten naar 1.2 (ten opzichte van totale groep cursisten die een NT2-traject traject aangevangen hebben op het niveau 1.1)

Hoewel ook de evolutie doorheen de tijd gemiddeld over alle regio's samen niet zo groot is (5%), zijn er toch wel enkele regio's waar een uitgesproken positieve evolutie merkbaar is. Zo evolueren de CBE uit de regio Gent inzake de succesindicator van 69% in 2007 tot 81% in 2009, uit de provincie Oost-Vlaanderen van 86% in 2007 tot 95% in 2009 en uit de stad Antwerpen van 78% in 2007 tot 90% in 2009. De CBE in deze regio's bereiken daarmee slaagpercentages die hoger liggen dan de CVO in 2009 in eender welke regio. Dit is een opmerkelijke bevinding die uit de voorgaande analyses nog niet naar voor was gekomen. Het is dus niet zo dat CBE cursisten noodzakelijker wijze in mindere mate de basistaalvaardigheid volgens de oude definitie bereiken dan het geval is voor de CVO cursisten. Hierbij valt het op dat de CBE uit de best scorende regio's in 2007 (Antwerpen en Oost-Vlaanderen) een positieve evolutie kennen. Gent maakt daarentegen een grote inhaalbeweging ten opzichte van zijn relatieve positie in 2007. Voorts blijven de overige CBE doorheen de tijd op dezelfde percentages hangen, behalve dan in de provincie Antwerpen waar ook een matige stijging van 67% in 2007 naar 72% in 2009 geobserveerd werd. De laagst scorende regio's in 2007, namelijk Brussel en de provincie Vlaams-Brabant kennen geen enkele evolutie doorheen de tijd, waardoor zij ook in 2009 de laagste

percentages op de succesindicator doorstroom van 1.1 naar 1.2 blijven vertonen (respectievelijk 35% en 55% doorstroom).

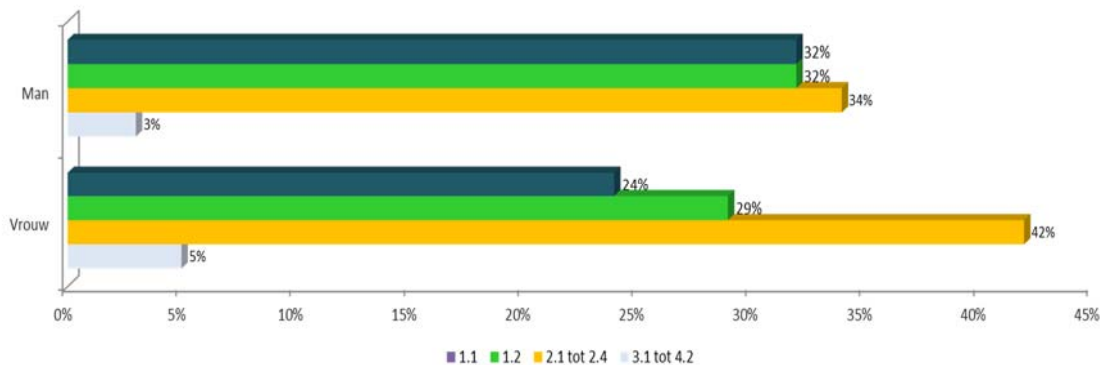

Figuur 52. Percentage CBE cursisten die het niveau 1.2 behaald hebben en de opstap maakten naar 2.1 (ten opzichte van totale groep cursisten die een NT2-traject traject aangevangen hebben op het niveau 1.1)

In vergelijking met de doorstroompercentages in de CBE van 1.1 naar 1.2, doen er zich maar kleine veranderingen doorheen de tijd voor. Wel observeren we een substantiële stijging in Gent (van 10% naar 17%) en Oost-Vlaanderen (13% naar 20%) en West-Vlaanderen (van 15% naar 21%) van 2007 naar 2009. De provincie Antwerpen vertoont echter een daling van 19% naar 15% doorstroompercentage. De stad Antwerpen doet het echter beter doorheen de tijd en stijgt van 23% naar 27%, waardoor het de best scorende regio wordt in 2009. Ook Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen doen het goed met 20% doorstroom van 1.2 naar 2.1. Deze keer bereiken de best scorende CBE regio's echter niet het niveau van de CVO, wat samen gezien dient te worden met de globale bevinding dat dat CBE cursisten in veel mindere mate doorstromen van 1.2 naar 2.1. Waarschijnlijk heeft dit te maken met de langere duur van de CBE trajecten (zie hoofdstuk 5) en het feit dat zij om die overstap te maken hun vertrouwde leeromgeving moeten verlaten en dienen over te stappen naar een CVO. Laagst scorende regio's inzake de doorstroom van 1.2 naar 2.1 zijn Brussel (7% doorstroom), Vlaams-Brabant (12%), Limburg en de provincie Antwerpen (15%)

4.3 Beschrijving van de relatie met persoonsgebonden determinanten

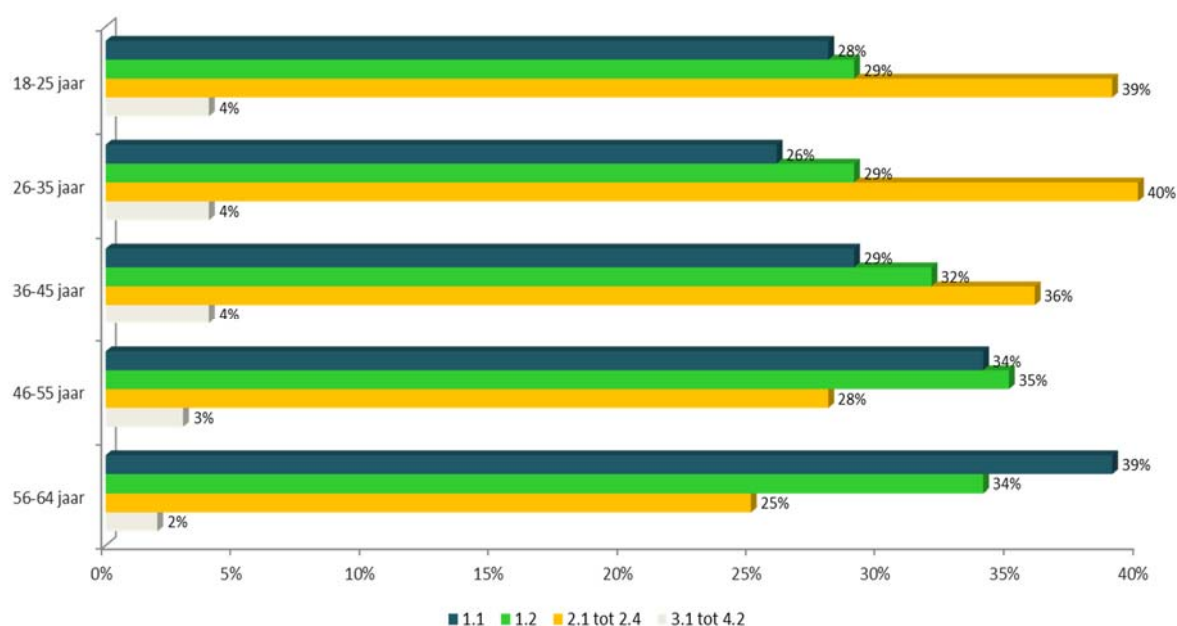
4.3.1 Geslacht

Figuur 53. Percentage inburgeraars per hoogst gevolgde taalniveau in functie van jaar van aanmelding (N= 27 623)

Er blijkt een duidelijk gender verschil te zijn voor het hoogst gevolgde taalniveau. Waar mannen meer vertegenwoordigd zijn dan vrouwen in de taalniveaus 1.1 en 1.2, blijkt er een vrouwelijke oververtegenwoordiging te zijn in de hogere richtgraden. Dit betekent dat vrouwen vaker dan mannen het basisniveau 1.1 bereiken als ook makkelijker doorstromen naar een taalniveau hoger dan 1.2. Mannen behalen het basisniveau 1.1 in minstens 68% van de gevallen, terwijl dit percentage voor vrouwen op 76% ligt. Inzake de opstap naar vervolgmodes na 1.2 wordt het verschil nog duidelijker. Vrouwen stromen in 47% van de gevallen na 1.2 nog door, terwijl dit percentage bij mannen op 36% ligt. Mogelijke hypothesen zijn dat vrouwen meer dan mannen gemotiveerd zijn om Nederlands te leren of dat mannen vaker aan het werk zijn dan vrouwen en daardoor minder tijd of motivatie hebben om NT2 te volgen. Verder onderzoek zou hier inzicht in kunnen brengen.

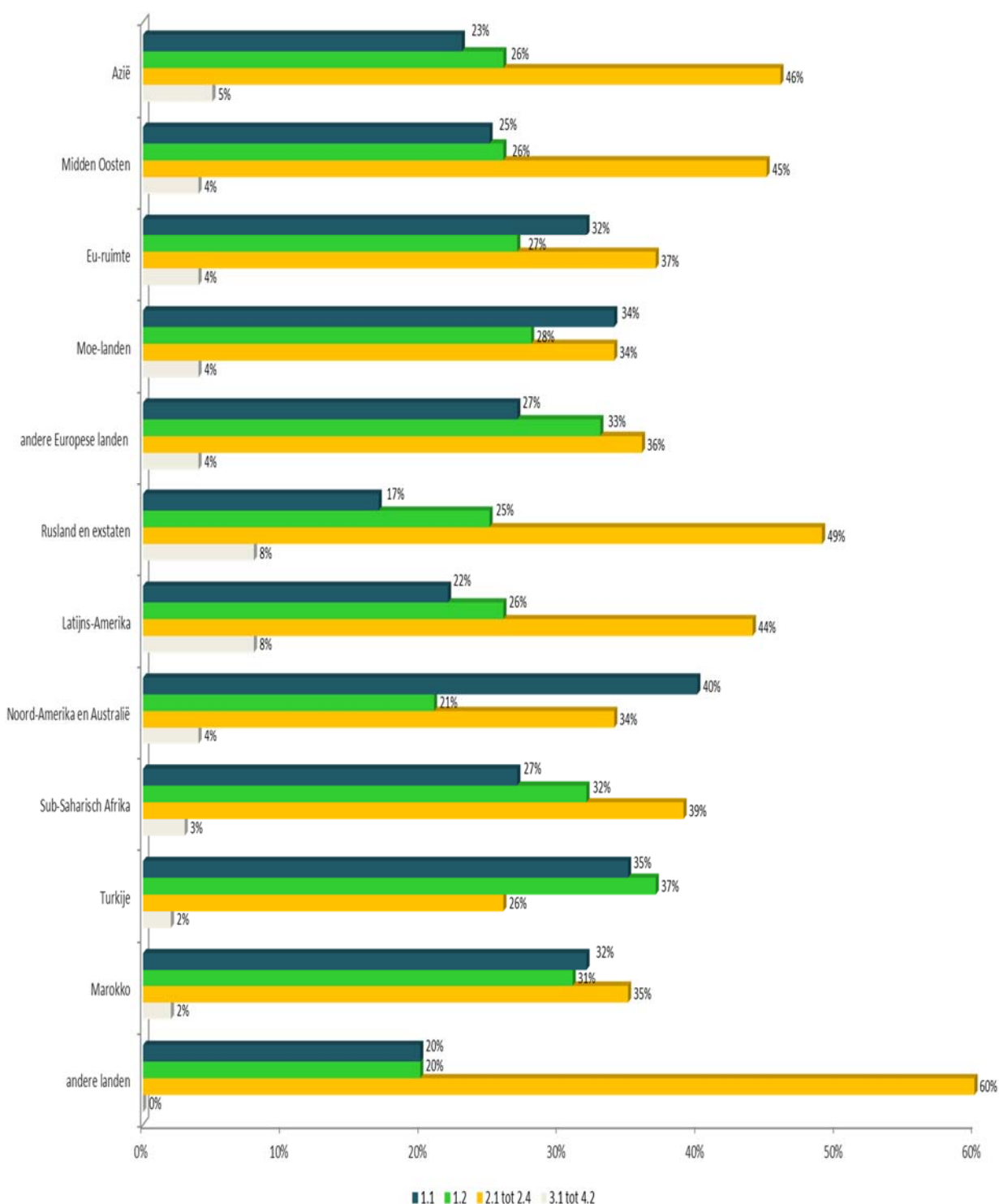
4.3.2 Leeftijd bij aanmelding

Figuur 54. Percentage inburgeraars per hoogst gevolgde taalniveau in functie van leeftijd bij aanmelding (N= 27 623)

Net zoals bij de deelnamepercentages het geval was, zien we een piek van de hoogste gevolgde niveaus bij de leeftijdscategorie van 26 en 35 jaar, waarna de prestaties afnemen met de leeftijd. Waar de categorie van 26 tot 35 jaar in 74% van de gevallen van 1.1 naar 1.2 doorstroomt, ligt dit percentage op 61% bij de categorie van 56 tot 64 jaar. Ook de opstap na het niveau 1.2 ligt lager met 27% voor de oudste leeftijdscategorie en 44% voor de categorie tussen de 26 en de 35 jaar. De leeftijdscategorie van 18 tot 25 jaar levert gelijkaardige taalprestaties dan die van 26 tot 35 jaar, zij het in iets mindere mate.

4.3.3 Herkomst

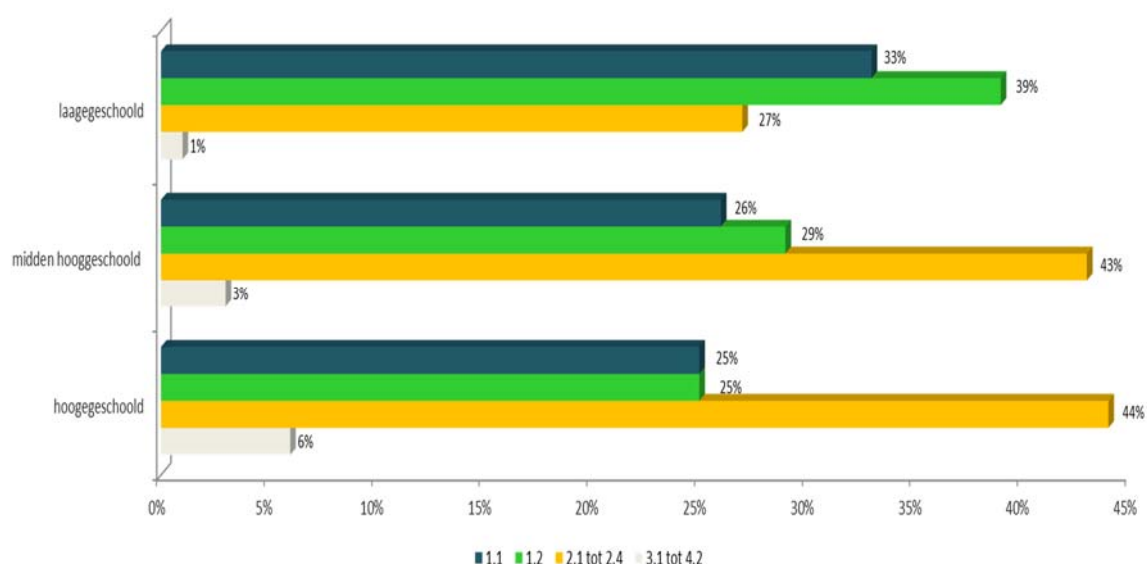

Figuur 55. Percentage inburgeraars per hoogst gevolgde taalniveau in functie van herkomst (N= 26 205)

Zowel in het bereiken van basistaalvaardigheid als de opstap naar hogere niveaus steken Rusland en de ex-lidstaten (niet MOE landen), Latijns-Amerika, Azië (niet Turkije) en het Midden Oosten met Maghrebijnse landen (niet Marokko) erboven uit. Gemiddeld gezien

hebben zij een percentage van 78% cursisten die overstappen van 1.1 naar 1.2 en een percentage van 52% dat de overstap maakt naar nog hogere modules (na 1.2). Opvallend zijn de hoge percentages voor Rusland en de ex-lidstaten (niet MOE landen) en Latijns-Amerika waar tot 8% binnen deze groepen doorstroomt naar modules in de richtgraden 3 en 4. Herkomsten wiens inburgeraars overwegend minder goed scoren zijn Marokko, Turkije, Noord-Amerikaanse landen (met Australië) en landen uit de Europese ruimte (met Zwitserland, Noorwegen en Liechtenstein). Ondanks het door hun vrijstelling van verplichting tot inburgering (en dus voor NT2) voor Nederlands kan verwacht worden dat inburgeraars uit Europese landen zich niet zo sterk inzetten voor Nederlands, zien we vooral lage cijfers voor het globale aanleren van de basisvaardigheid (1.1 en 1.2) en is er toch een substantieve groep die verder dan 1.2 doorstroomt (41%). Inburgeraars van de traditionele migratielanden Marokko en Turkije scoren over het algemeen ook vrij laag inzake hoogst gevolgde taalniveau. Wat betreft het bereiken van het basisoniveau zien we dat de Marokkaanse groep al vrij laag scoort voor het bereiken van het basisoniveau 1.1, maar dat vooral erna hun relatieve positie in de doorstroom naar hogere niveaus (voorbij 1.2) enorm zakt met slechts 37.1% doorstroom naar 2.1 of hoger. De Turkse groep scoort relatief erg laag met 65% dat overgaat van 1.1 naar 1.2 en met 27.6% van 1.2 naar hogere niveaus; een percentage dat minder is dan de helft van het percentage van de best scorende groep, namelijk inburgeraars uit Rusland met ex-lidstaten die hier een percentage van 57.3% vertonen.

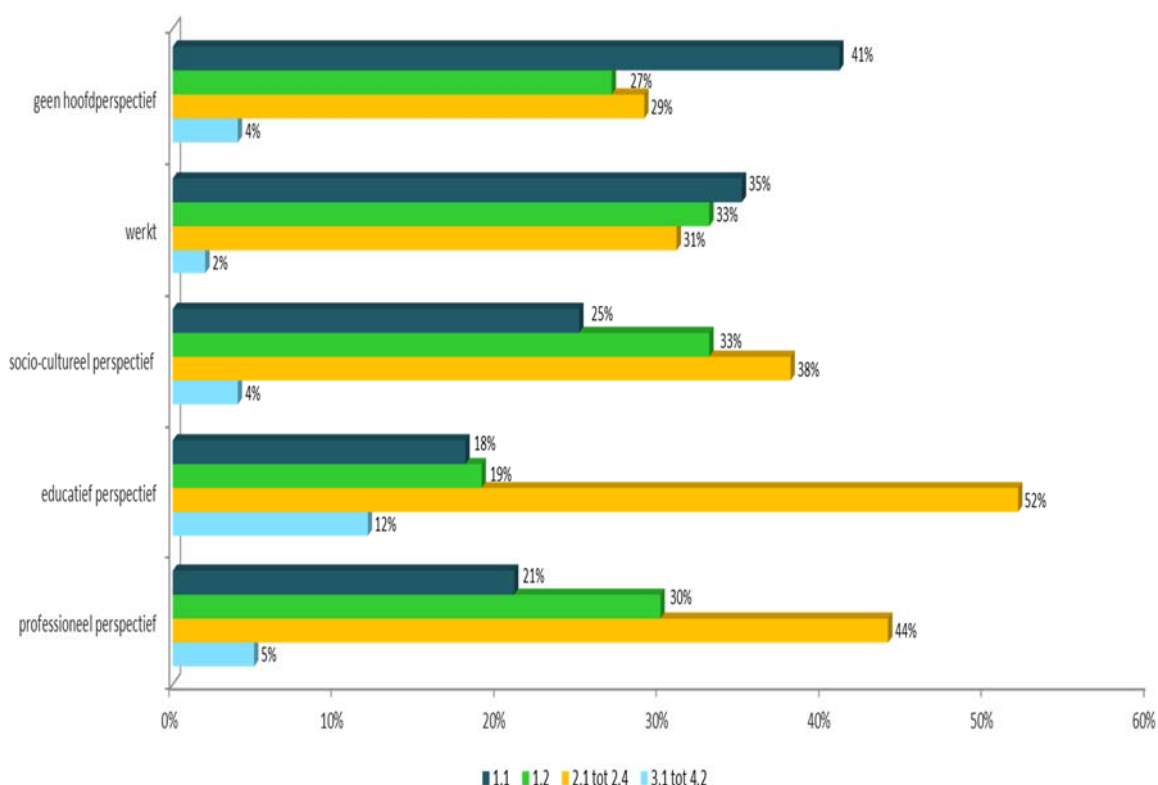
4.3.4 Opleidingsniveau

Figuur 56. Percentage inburgeraars per hoogst gevolgde taalniveau in functie opleidingsniveau (N=26 819)

Over het algemeen kunnen we vaststellen dat naarmate het opleidingsniveau van de inburgeraar stijgt, de percentages inburgeraars die het basisniveau bereiken en die de opstap maken naar hogere taalniveaus ook meestijgen. Laag opgeleiden vertonen een percentage van 67% dat doorstroomt van 1.1 naar 1.2, terwijl dit percentage bij hoogopgeleiden 75% is. Zo een 28% van de laagopgeleiden stroomt door van 1.2 naar hogere opleidingsniveaus, terwijl dit percentage bijna verdubbelt voor hoogopgeleiden (50%). Hoewel ze het net iets minder goed doen, volgen de midden geschoolden globaal gezien het profiel van de hoogopgeleiden.

4.3.5 Hoofdperspectief

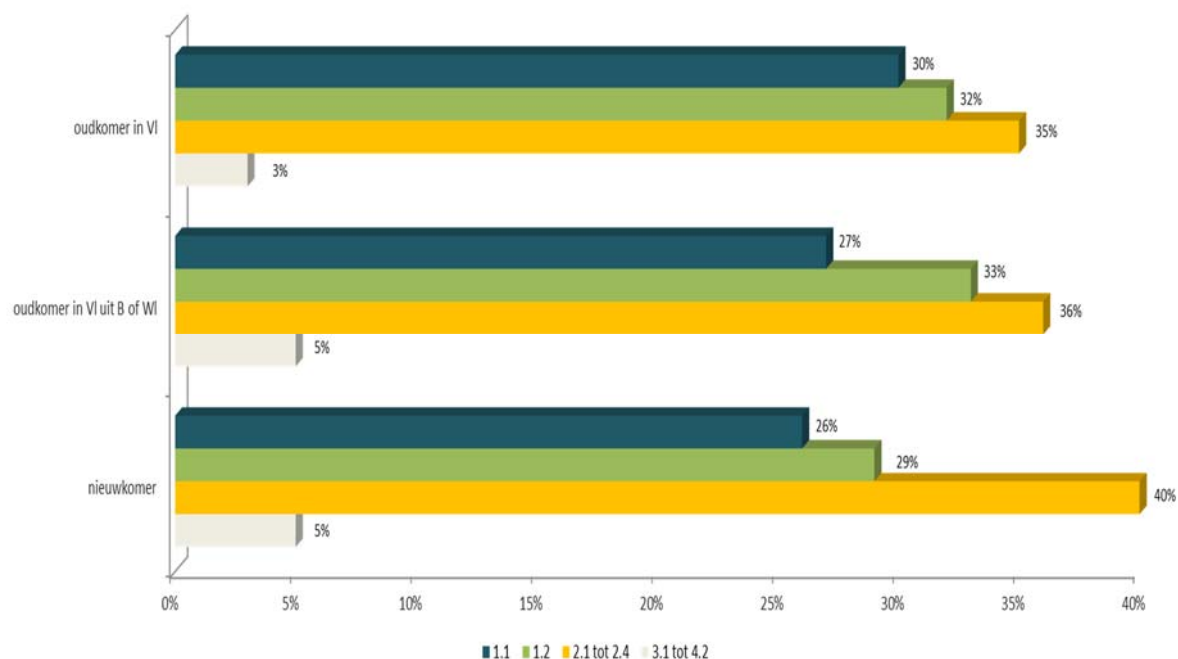

Figuur 57. Percentage inburgeraars per hoogst gevolgde taalniveau in functie van hoofdperspectief (N= 23 202)

Wanneer we de opdeling maken naar het hoofdperspectief dat de inburgeraar formuleerde bij aanvang van zijn inburgeringstraject, zien we verschillen optreden. De meest productieve perspectieven zijn het educatief en het professioneel perspectief. Gemiddeld gezien hebben beide categorieën een percentage van minstens 81% dat het basisniveau 1.1 behaalt. In de opstap naar een niveau hoger dan 1.2 zien we dat vooral het educatief perspectief hoog scoort. Minstens 63% behaalt hierbij het basisniveau 1.2 en stroomt daarbij nog eens door naar een hoger niveau. Hierbij valt ook op dat 12% nog in de derde richtgraad instroomt. Deze percentages liggen bij het professioneel perspectief op 49% en

5%. De minst scorende perspectieven zijn diegenen die geen duidelijk doel voor ogen hebben en dan ook geen perspectief formuleren bij het intakegesprek en zij die reeds werkzaam waren bij de aanmelding in het OHB. Bij deze twee laatste groepen behaalt gemiddeld gezien minstens 63% het basisniveau 1.1 en stroomt ongeveer 33% door na de richtgraad 1.2. Dit laatste cijfer is iets minder dan de helft dan diegenen die doorstromen met een educatief perspectief. Uit deze gegevens kunnen we 2 stellingen afleiden. Eerst hangt het hebben van een duidelijk doel, samen met het bereiken van hogere taalniveaus. Daarbij scoort het educatief perspectief het hoogst, vermoedelijk omdat dit perspectief al aanleunt bij het leerproces dat hoort bij het zich eigen maken van een taal. Voorts blijkt er incompatibiliteit te bestaan tussen het hebben van een job en het doorstromen naar hogere taalniveaus. De verklaring hiervoor is echter minder evident. Enerzijds kan het aanbod voor hogere richtgraden en de hoeveelheid tijd die men daarin moet investeren incompatibel zijn met het uitoefenen van een (voltijdse) job. Daarbij komt nog dat het avondaanbod NT2 in sommige arrondissementen zeker binnen de CBE erg beperkt kan zijn (De Cuyper, González Garibay en Jacobs, 2013). Anderzijds kan men ook via het werk Nederlands leren, waardoor het minder nuttig wordt om NT2 te volgen.

4.3.6 Indicator voor oudkomer versus nieuwkomer

Figuur 58. Percentage inburgeraars per hoogst gevolgde taalniveau in functie de indicator oudkomer versus nieuwkomer (N= 22 700)

Wanneer we de frequenties voor het hoogste gevolgde taalniveau uitzetten op basis van het jaar van aankomst in België en Vlaanderen, zien we dat de cijfers vrij dicht bij elkaar liggen. Wel is het zo dat nieuwkomers in België (aangekomen in België na 2007) een iets

hogere doorstroom hebben na het niveau 1.2 met 45% in vergelijking met oudkomers uit Wallonië en Brussel (40%) en oudkomers uit Vlaanderen (38%). We moeten echter een kanttekening maken bij deze cijfers, aangezien we in deze analyses enkel de flow van gevolgde modules in kaart brengen van diegenen die in een 1.1 module gestart zijn. Aangezien diegenen die al langer in België en Vlaanderen woonachtig zijn vaker in hogere taalniveaus instromen, kunnen we verwachten dat de gegevens er anders zouden uitzien wanneer ook diegenen die in hogere niveaus instromen in kaart worden gebracht. Om deze reden nemen we deze determinant niet opgenomen in de logistische regressie en de correspondentie analyse.

4.4 Logistische regressies

4.4.1 Logistische regressie: Het behalen van het niveau 1.1

Net zoals in het voorgaande hoofdstuk voeren we opnieuw een logistische regressie uit waarbij alle determinanten tegelijk in rekening kunnen worden gebracht. Bovendien voeren we de twee clusters van determinanten stapsgewijs in in de logistische regressie. Steeds werden eerst de persoonsgerelateerde determinanten in rekening gebracht als controle variabelen. Erna werd het effect van de determinanten gerelateerd aan de inburgerings- en taaltrajecten. We hebben de logistische regressies zo geprogrammeerd dat de referent steeds de categorie van de determinant is met de laagste waarde op de succesindicator. Hierdoor zijn alle odds ratio's steeds hoger zijn dan 1. We dienen dan enkel nog na te gaan hoe sterk het effect is door na te gaan hoe sterk de odds ratio van 1 verschilt.

Concreet werd er voorspeld of een NT2 cursist die in 1.1 gestart is, dit niveau behaalt en doorstroomt naar 1.2 (gebeurtenis) of niet. Daarvoor hebben we de volgende determinanten in rekening gebracht.

Persoonsgerelateerde determinanten (Stap 1): geslacht, leeftijd bij aanmelding, herkomst, opleidingsniveau, hoofdperspectief en indicator oudkomer versus nieuwkomer

Determinanten gerelateerd aan het inburgerings- en taaltraject (Stap 2): verplichting tot NT2, aanbodsverstrekker, intensiteit van de modules(of aantal lesdagen), centrum van aanmelding en jaar van aanmelding

De uiteindelijke analyse gebeurde op 17 785 inburgeraars wat 64% bestrijkt van de totale onderzoekspopulatie NT2 cursisten die zich aangemeld hebben tussen 2007 en 2009 (N=27 623). Het model uit de eerste stap bleek een significatieve toevoeging te zijn ten opzichte van het nul model (Chi-kwadraat (23) = 922.16, $p < .001$) en vertoonde een Nagelkerke R kwadraat van 8%. Ook de tweede stap in de hiërarchische logistische regressie bleek een nuttige toevoeging te zijn ten aanzien van de voorgaande (Chi-kwadraat (15) = 632.49, $p < .001$). Het finale model leverde een significante toevoeging

aan het nul model op (Chi-kwadraat (38) = 1554.70, $p < .001$) en had een Nagelkerke R kwadraat van 12%.

Variabele	Categorie	Odds: 1.1 behaald + doorstroom naar 1.2	Sign	Odds: 1.2 behaald + doorstroom naar 2.1	Sign	Odds: 2.1 behaald + doorstroom naar 2.2	Sign
Geslacht	Man	-		-		-	
	Vrouw	1.33	<.001	1.49	<.001	1.64	<.001
Leeftijd	Algemeen		<.001		<.001		<.001
	18 tot 25 jaar	1.48	<.01	1.59	<.01	1.53	.01
	26 tot 35 jaar	1.52	<.01	1.50	<.01	1.44	.03
	36 tot 45 jaar	1.36	.03	1.33	<i>ns</i>	1.30	<i>ns</i>
	46 tot 55 jaar	.91	<i>ns</i>	0.99	<i>ns</i>	.98	<i>ns</i>
	56 tot 64 jaar	-		-		-	
Herkomst	Algemeen		<.001		<.001		<.001
	Azië	2.02	<.001	2.08	<.001	2.23	<.001
	Midden Oosten &	1.97	.001	2.04	<.001	2.11	<.001
	Europese Ruimte	1.46	.05	1.62	<.001	1.84	<.001
	MOE-Landen	1.32	<i>ns</i>	1.34	.001	1.54	.001
	andere Europese landen	1.63	.02	1.65	<.001	1.86	<.001
	Rusland en ex- lidstaten	2.63	<.001	2.57	<.001	2.66	<.001
	Latijns-Amerika	2.28	<.001	2.27	<.001	2.46	<.001
	Noord-Amerika	-		1.38	<i>ns</i>	1.62	.02
	Sub-Saharisch Afrika	2.02	<.001	1.85	<.001	2.06	<.001
	Turkije	1.27	<i>ns</i>	-		-	
	Marokko	1.58	.02	1.55	<.001	1.59	<.001
	Andere landen	1.20	<i>ns</i>	1.38	<i>ns</i>	3.75	<i>ns</i>
Opleiding	Algemeen		<.01		<.001		<.001
	Laaggeschoold	-		-		-	
	Midden geschoold	1.32	<.001	1.51	<.001	1.58	<.001
	Hooggeschoold	2.23	<.001	2.75	<.001	3.15	<.001

Perspectief	Algemeen		<.001		<.001		<.001
	Geen	-		-		-	
	Educatief	3.09	<.001	2.75	<.001	2.36	<.001
	Professioneel	2.88	<.001	2.21	<.001	1.65	<.001
	Werkt	1.56	<.001	1.21	.04	.90	<i>ns</i>
	Socio-cultureel	1.83	<.001	1.43	<.001	1.16	<i>ns</i>
Oudkomer vs	Oudkomer in VI	1.14	<.01	1.03	<i>ns</i>	-	
nieuwkomer	Nieuwkomer in VI	-				1.07	<i>ns</i>

Tabel 3. Resultaten van logistische regressie (Stap 1) bij het voorspellen van de kans tot het behalen van de taalniveaus 1.1, 1.2 en 2.1 in combinatie met het maken van de opstap naar het volgende taalniveau

Variabele	Categorie	Odds: 1.1 behaald + doorstroom naar 1.2	Sign	Odds: 1.2 behaald + doorstroom naar 2.1	Sign	Odds: 2.1 behaald + doorstroom naar 2.2	Sign
Regio van aanmelding	Algemeen		<.001		<.001		<.001
	Brussel	-		-		-	
	Gent	2.66	<.001	2.16	<.001	2.86	<.001
	Oost-Vlaanderen	5.14	<.001	2.91	<.001	3.12	<.001
	Antwerpen	3.27	.01	2.89	<.001	2.80	<.001
	Limburg	4.36	<.001	2.70	<.001	2.82	<.001
	Vlaams-Brabant	1.97	<.001	1.92	<.001	2.01	<.001
	West-Vlaanderen	3.13	<.001	2.62	<.001	2.60	<.001
	Antwerpen provincie	3.45	<.001	2.83	<.001	3.14	<.001
Jaar van aanmelding	Algemeen		.01		<.01		<i>ns</i>
	2007	-		-			
	2008	1.17	<.01	1.11	.01		
	2009	1.14	.02	.99	<i>ns</i>		
Verplichting tot	vrijwillig	1.54	<.001	1.63	<.001	1.50	<.001
NT2	verplicht	-		-		-	
Variabele	Categorie	Odds: 1.1 * * *	Sign	Odds: 1.2 * * *	Sign	Odds: 2.1 * * *	Sign
Aanbods- verstrekker	CBE	1.13	.02				
	CVO	-		2.80	<.001	2.91	<.001
Aantal lesdagen	Algemeen		<.001		<.001		<.001
	1	-		-		-	
	2	1.60	<.001	2.59	<.001	2.37	<.001
	3	2.57	<.001	4.59	<.001	3.93	<.001
	4	1.82	<.001	3.69	<.001	3.43	<.001
	5	1.33	.02	4.24	<.001	4.32	<.001

Tabel 4. Resultaten van logistische regressie (Stap2) bij het voorspellen van de kans tot het behalen van de taalniveau 1.1, 1.2 en 2.1 in combinatie met het maken van de opstap naar het volgende taalniveau

Structurele determinanten

De indicator voor verplichting tot het volgen van de basismodule hangt samen met het behalen van het taalniveau 1.1 en door te stromen naar het taalniveau 1.2. Diegenen die niet verplicht waren tot het volgen van een NT2 basismodule hebben tot 1.5 keer meer kans om het basisniveau 1.1 behalen. Dit kwam niet zo naar voor in de beschrijvende statistiek, maar wanneer alle determinanten in rekening worden gebracht, zien we dat het verplichte karakter op zich geen sterke motivator is voor het behalen van basistaalvaardigheid.

- Ook anders dan in het beschrijvende deel waar we toch duidelijke verschillen (al waren de verschillen groter voor de hogere taalniveaus) op basis van *aanbodsverstrekker* observeerden, zien we in de logistische regressie na controle voor andere determinanten (bijvoorbeeld intensiteit van de module en opleidingsgraad) nog nauwelijks een effect optreden. Deze variabelen hangen dan ook nauw samen met het type aanbodsverstrekker.
- De *intensiteit van de module* blijkt een belangrijke factor te zijn. Hierbij zien we zoals in het beschrijvende deel dat 3 lesdagen per week optimaal zijn. Cursisten die deze intensiteit als gemiddeld ritme doorheen hun taaltraject aanhouden, vertonen tot 2.6 keer meer kans om het basisniveau 1.1 te behalen dan het geval is voor cursisten die maar 1 lesdag per week hebben. Ook 2 lesdagen en 4 lesdagen doen het beter dan diegenen met 1 lesdag per week (zij het in mindere mate dan 3 lesdagen per week) met 1.6 en 1.8 keer meer kans om 1.1 te bereiken. Vijf lesdagen per week oefent daarentegen nog nauwelijks een positieve invloed uit met slechts 1.3 keer meer kans. Met ander woorden 2 tot 4 lesdagen per week, blijkt optimaal voor het behalen van het niveau 1.1 en verder door te stromen naar 1.2.
- *Regio van aanmelding* is, zelfs na controle voor de andere determinanten, de meest invloedrijke determinant in de voorspelling van het bereiken van een basisniveau 1.1. Opnieuw zien we dat cursisten gerelateerd aan het onthaalbureau van Brussel de laagste kansen hebben om het niveau 1.1 te behalen en door te stromen naar 1.2. De best scorende onthaalbureaus zijn duidelijk Oost-Vlaanderen en Limburg waar cursisten tot 5.1 en 4.4 keer (respectievelijk) meer kans hebben om voorbij 1.1 te raken dan het geval is voor de cursisten uit Brussel. Ook de onthaalbureaus uit Antwerpen (stad en provincie) en West-Vlaanderen die gemiddeld gezien tot 3.2 keer meer kansen opleveren, doen het goed inzake het behalen van het basisniveau. Naast Brussel scoort het onthaalbureau uit Vlaams-Brabant ook beduidend minder goed dan onthaalbureaus uit andere regio's. Toch vertonen de inburgeraars uit Vlaams-Brabant toch nog tot 2 keer meer kans dan de inburgeraars

uit Brussel om voorbij richtgraad 1.1 te raken. Dit resultaat ligt volledig in lijn met de resultaten uit de beschrijvende statistiek.

- Het *jaar van aanmelding* heeft zoals uit de beschrijvende statistiek reeds bleek weinig invloed op het al dan niet behalen van 1.1 en door te stromen naar 1.2.

Persoonsgebonden determinanten

- De duidelijke gender verschillen uit de beschrijvende statistiek, verdwijnen na controle voor andere determinanten in de logistische regressie. Hier vertoont de determinant *geslacht* slechts een matig verband met het behalen van het basisniveau. Zo zien we dat vrouwen tot 1,3 keer meer kans hebben dan mannen om voorbij het niveau 1.1 te raken.
- De *leeftijd* van de cursisten hangt samen met het al dan niet behalen van het basisniveau. Over het algemeen zien we een negatief verband waarbij de kans op het behalen van het basisniveau Nederlands afneemt met de leeftijd. Daarbij is er een sleutelmoment rond 46 jaar waarna de kans op het bereiken van het basisniveau 1.1 afneemt. Zo hebben cursisten tot 45 jaar gemiddeld tot 1.5 keer meer kans om 1.1 te behalen dan een inburgeraar die 46 is of ouder.
- De resultaten voor *opleidingsniveau* zijn gelijklopend met het descriptieve deel waar we al zagen dat een hogere opleiding de kansen op het bereiken van 1.1 doet toenemen, al zien we nu dat vooral de hooggeschoolden (en dus niet de midden geschoolden) een substantieel verhoogde kans vertonen. Zo hebben zij tot 2.2 keer meer kans dan de laaggeschoolden, terwijl die verhoging in kans van de midden geschoolden slechts 1.3 bedraagt.
- Inzake *herkomst* zien we dat vooral cursisten uit Rusland met de ex-lidstaten (niet Europese ruimte) zeer goed scoren inzake het behalen van het basisniveau. Ze hebben 2.6 keer meer kans dan cursisten uit Noord-Amerikaanse landen (met Australië), Turkije en de MOE landen om het basisniveau Nederlands bepaald op richtgraad 1.1 te behalen. Andere herkomsten die in de beschrijvende analyses ook laag scoorden op de doorstroom na 1.1 zijn de cursisten uit Marokko en de cursisten uit de Europese ruimte (met Zwitserland, Noorwegen en Liechtenstein). Landen die het wel goed doen, zij het niet in dezelfde mate als Rusland met ex-lidstaten zijn inburgeraars uit Azië, Latijns-Amerika, het Midden Oosten met Maghrebijnse landen (niet Marokko) en Sub Saharisch Afrika die allen tot meer dan 2 keer kans vertonen dan de laagscorders.
- Ook de determinant *hoofdperspectief* vertoont onder de persoonsgebonden determinanten een van de sterkste verbanden met het bereiken van een

basisniveau Nederlands. Net zoals in het beschrijvende deel duidelijk werd, zijn het vooral de inburgeraars met het educatieve en het professionele perspectief die de hoogste percentages behalen. Beide groepen vertonen tot 3 keer meer kans op het behalen van het basisniveau 1.1 dan het geval is voor de laagst scorende groep, namelijk diegenen zonder hoofdperspectief. Cursisten die reeds werkzaam waren bij aanmelding en cursisten met een socio-cultureel perspectief nemen een tussenpositie in en vertonen respectievelijk tot 1.5 en 1.8 keer meer kans dan diegenen die geen hoofdperspectief hebben.

- De indicator *oudkomer versus nieuwkomer* vertoont weinig verband met het percentage dat het niveau 1.1 behaalt en doorstroomt naar 1.2. Wel observeren we in tegenstelling tot de beschrijvende resultaten dat er een trend is dat oudkomers meer kans hebben om door te stromen naar 1.2 dan het geval is voor nieuwkomers. Maar het effect is eerder klein.

In de onderstaande figuur geven we een overzicht van de belangrijkste determinanten voor het bereiken van een basisniveau 1.1, waarbij zich aan de linkerkant de risicowaarden situeren en aan de rechterkant de faciliterende profielkenmerken van de inburgeraars. De belangrijkste determinanten staan in het vet gedrukt.

Figuur 59. Overzicht van de belangrijkste verbanden tussen determinanten en de kans op het behalen van het basisniveau 1.1 en doorgestroomd zijn naar 1.2

4.4.2 Logistische regressie: Het behalen van de taalniveaus 1.2 en 2.1

In wat volgt bespreken we de resultaten van de logistische regressies voor 1) het behalen van het taalniveau 1.2 en door te stromen naar 2.2 en 2) het behalen van het taalniveau 2.1 en door te stromen naar 2.2. De analyse gebeurde op 17 785 personen. Het model uit de eerste stap voor het voorspellen van het behalen van 1.2 met opstap naar 2.1 (gebeurtenis) bleek een significatieve toevoeging te zijn ten opzichte van het nul model (Chi-kwadraat (23) = 2175.02, $p < .001$). Daarbij is het opvallend dat het model met de persoonsgebonden determinanten een goede voorspellende kracht vertoonde met een benaderende verklaarde variantie van 15% (Nagelkerke R kwadraat). Ook de tweede stap in de hiërarchische logistische regressie bleek een nuttige toevoeging te zijn ten aanzien van de voorgaande (Chi-kwadraat (15) = 1377.70, $p < .001$). Het finale model leverde een significante toevoeging aan het nul model op (Chi-kwadraat (38) = 3552.72, $p < .001$) en had een Nagelkerke R kwadraat van 24%.

Het model uit de eerste stap voor het voorspellen van het behalen van 2.1 met opstap naar 2.2 (gebeurtenis), bleek een significatieve toevoeging te zijn ten opzichte van het nul model (Chi-kwadraat (23) = 2151.62, $p < .001$). Het model vertoonde eveneens een relatief hoge verklarende waarde met een Nagelkerke R kwadraat van 16%. Ook de tweede stap in de hiërarchische logistische regressie bleek een nuttige toevoeging te zijn ten aanzien van de voorgaande (Chi-kwadraat (15) = 955.28, $p < .001$). Het finale model leverde een significante toevoeging aan het nul model op (Chi-kwadraat (38) = 3106.90, $p < .001$) en had een Nagelkerke R kwadraat van 23%.

Structurele determinanten

- Opnieuw zien we dat de *indicator voor de verplichting tot de basismodule* een rol speelt in het behalen van een taalniveau doorheen het gevorderd NT2-traject. Daarbij zijn diegenen met een vrijwillig taaltraject in het voordeel, aangezien zij tot 1.5 keer meer kans vertonen om door te stromen naar het volgende taalniveau (1.6 keer meer kans om door te stromen van 1.2 naar 2.1 en 1.5 keer meer kans om door te stromen van 2.1 naar 2.2). Dus ook in de opstap naar vervolgmodes zien we dat de verplichting bij de start van het NT2 traject met een verminderde doorstroom gepaard gaat doorheen het taaltraject. Vermoedelijk zijn vrijwillige starters reeds vanaf het begin van hun NT2-traject meer (intrinsiek) gemotiveerd.
- In vergelijking met de doorstroom van 1.1 naar 1.2, speelt de determinant *aanbodsverstrekker* wel degelijk een grote rol in de doorstroom naar gevorderde modules. Zo hebben CVO cursisten rond 2.9 keer meer kans tot doorstroom (zowel van 1.2 naar 2.1 als van 2.1 naar 2.2) dan het geval was voor CBE cursisten.

- Ook de *intensiteit van de module* begint een steeds groter wordende rol te spelen naarmate cursisten doorstromen naar meer gevorderde taalniveaus (beduidend hogere odds ratio's dan het geval was voor de doorstroom van 1.1 naar 1.2). Wel is het zo dat opnieuw 3 lesdagen per week een optimale score oplevert voor de doorstroom van 1.2 naar 2.1, met 4.6 keer meer kans dan de laagst scorende groep, dit zijn inburgeraars met een gemiddelde van 1 lesdag per week. Maar ook een intensiteit van hoger dan 3 levert substantieel verhoogde kansen op. Zo hebben de cursisten met 4 en 5 lesdagen per week respectievelijk 3.6 en 4.2 keer meer kans om door te stromen dan het geval is voor de cursisten die maar 1 lesdag per week hadden. Cursisten met 2 lesdagen per week nemen een tussenpositie in met respectievelijk 2.6 keer meer kans. Bij de doorstroom van 2.1 naar 2.2 blijken de cursisten met de meest intensieve modules (5 lesdagen per week) de hoogste kansen te vertonen met 4.3 keer meer kans dan het geval is voor de cursisten met 1 lesdag per week. Toch blijft de intensiteit van 3 of 4 lesdagen per week goed scoren met 3.9 en 3.4 keer meer kans. Opnieuw neemt de intensiteit van 2 lesdagen per week een tussenpositie in met 2.4 keer meer kans dan de laagste lesintensiteit om van 2.1 naar 2.2 door te stromen.
- Het sterke effect van regio van aanmelding neemt bij de doorstroom naar hogere taalniveaus af in voorspellende kracht en de regio's beginnen voor gevorderde taalniveaus inzake output meer en meer op elkaar te lijken. Wel blijft de rangorde grotendeels bewaard. Oost-Vlaanderen blijft inzake doorstroom goed scoren en Brussel en Vlaams-Brabant blijven de laagste doorstroomcijfers vertonen.
- Ook voor de doorstroom na 1.2 houdt het *jaar van aanmelding* weinig verband met het al dan niet voorkomen van een succesvolle doorstroom.

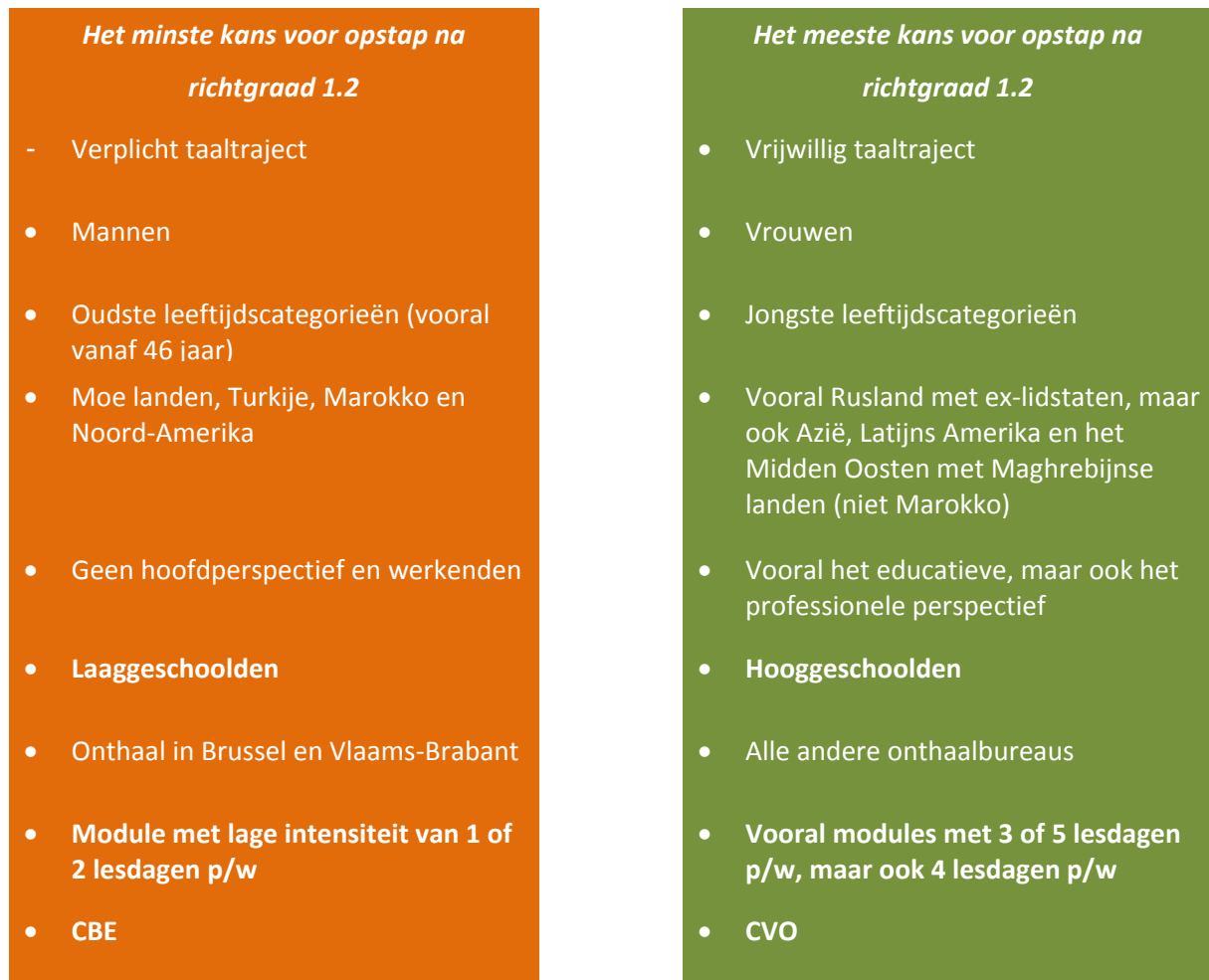
Persoonsgebonden determinanten

- Inzake *geslacht*, neemt loopt de voorsprong van vrouwen nog wat uit en gaan zij bij de doorstroom van 2.1 naar 2.2 tot 1.6 keer meer kans vertonen dan mannen.
- *Leeftijd* blijkt doorheen het taaltraject (tot 2.2) een eenduidige invloed uit te oefenen. Het sleutelmoment ligt rond de 46 jaar. Cursisten jonger dan 46 jaar hebben tot 1.4 keer meer kans om door te stromen naar het volgende taalniveau.
- De impact van *opleidingsniveau* op de kansen tot doorstroom neemt doorheen het taaltraject toe. Daarbij lijkt vooral het onderscheid tussen hoogopgeleiden en de andere categorieën zich steeds duidelijker af te tekenen. Zo heeft een hooggeschoolde cursist tot 3 keer meer kans om door te stromen van 2.1 naar 2.2

dan het geval is voor een laaggeschoolde. Midden geschoolde cursisten nemen een tussenpositie in met 1.6 keer meer kans dan laaggeschoolden.

- *Herkomst* blijkt doorheen het taaltraject een eenduidige invloed uit te oefenen op het doorstromen naar het volgende taalniveau. Zo vertonen nog steeds de inburgeraars uit Turkije, Marokko, de MOE-landen en Noord-Amerika de laagste kansen om de opstap naar vervolgmodes te maken. Wel is het zo dat Noord-Amerikaanse cursisten doorheen het traject steeds hogere kansen gaan vertonen. Deze trend zet zich vermoedelijk ook door naar hogere richtgraden, wat erop zou kunnen wijzen dat wanneer deze groep zich engageert voor NT2, ze tot zeer gevorderde taalniveaus kunnen raken. Rusland met de ex-lidstaten (niet Europees) hebben over het algemeen het meeste kans om door te stromen met rond de 2.6 keer meer kans dan de laagstscorende. Ook scoren cursisten uit Azië, Latijns-Amerika, Sub Saharisch Afrika en het Midden Oosten goed (tot 2 keer meer kans).
- De impact van de determinant *hoofdperspectief* lijkt doorheen het taaltraject aan kracht in te dienen, al blijven de verhoudingen van kansen vrij stabiel. Zo worden de laagste kansen geobserveerd bij cursisten zonder perspectief of die reeds werkzaam waren bij het moment van aanmelding en de hoogste kansen bij cursisten met een educatief of een professioneel perspectief. Wel is het zo dat cursisten met een educatief perspectief sterk vooruitlopen op de cursisten met een professioneel perspectief bij de overgang van 2.1 naar 2.2. Hierbij vertonen de cursisten met een educatief perspectief een verhoogde kans om succesvol door te stromen van 2.4 en cursisten met een professioneel perspectief van 1.7 ten opzichte van de kansen van werkzame cursisten of cursisten zonder hoofdperspectief.
- De determinant oudkomer versus nieuwkomer speelt geen substantiële rol in de doorstroom doorheen het taaltraject.

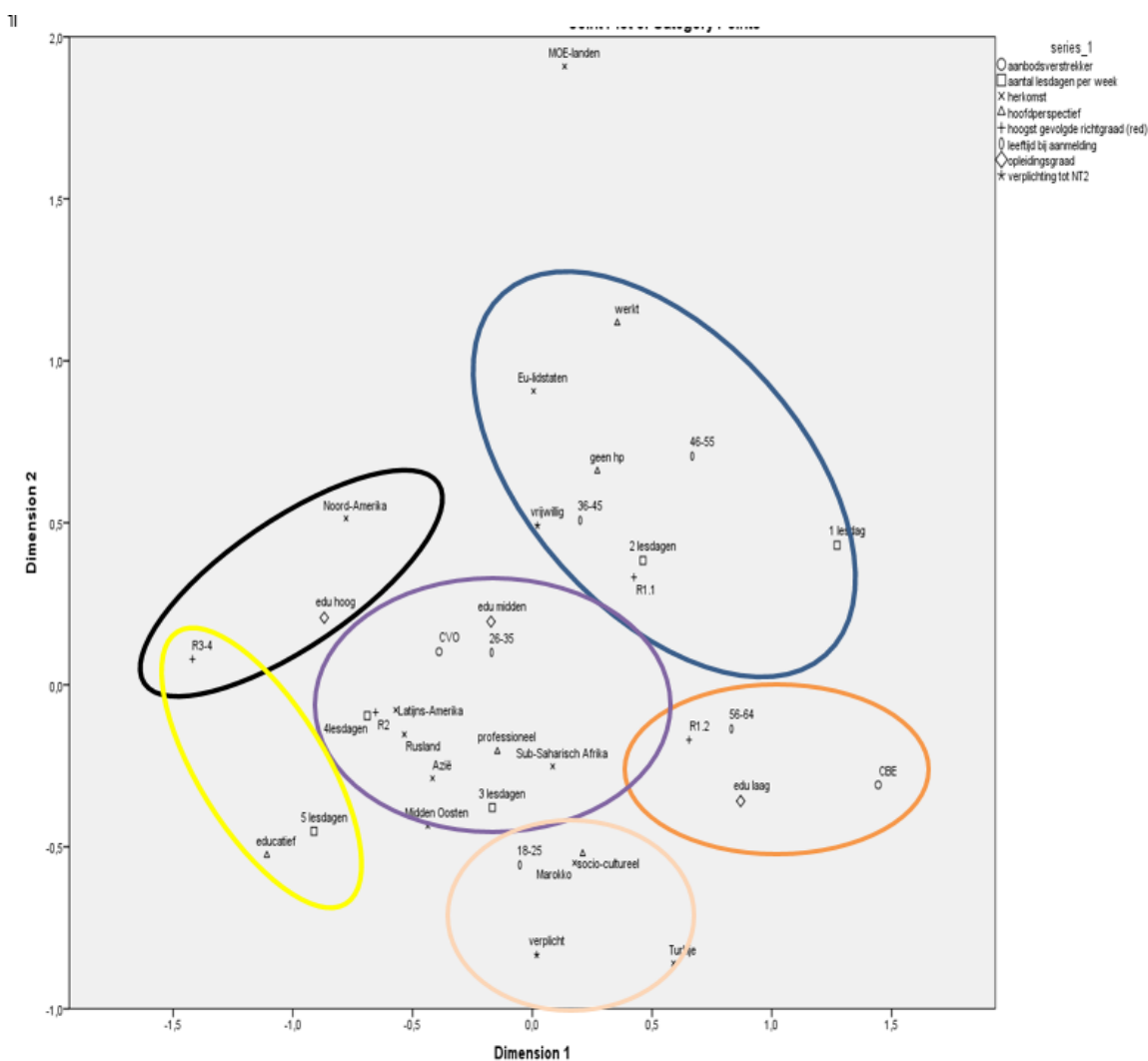
Hieronder geven we een overzicht van de belangrijkste resultaten van de logistische regressies voor het voorspellen van de doorstroom na 1.2.

Figuur 60. Overzicht van de belangrijkste verbanden tussen determinanten en de kans op de opstap te maken naar een hogere richtgraad dan 1.2 (of de kans op het behalen van de richtgraad 1.2)

4.5 Correspondentie analyse

De MCA werd uitgevoerd op de volgende set van variabelen: hoogst gevolgde taalniveau, verplichting tot NT2, herkomst, leeftijd bij aanmelding, hoofdperspectief, opleidingsgraad en aanbodsverstrekker. Gender werd verwijderd uit de analyse, aangezien deze determinant een erg lage discriminatiewaarde vertoonde. In het uiteindelijke model werd er voor een tweedimensionale oplossing geopteerd, dat een totale inertie vertoonde van .47. Alle resterende variabelen hadden een discriminatie waarde van minstens .1. De uiteindelijke visuele oplossing kan in het onderstaande biplot geïnspecteerd worden.

Figuur 61. Biplot van correspondentie-analyse die als principale elementen het al dan niet starten van NT2 en het taalniveau bij aanvang van NT2 bevat

Noot: Het hoogste taalniveau dat behaald wordt aangegeven door middel van de niveaus R1.1, R1.2, R2 (2.1,2.2,2.3,2.4) en R3-4 (3.1,3.2,4.1,4.2)

De horizontale as geeft hoofdzakelijk de positie van het hoogste gevolgde taalniveau weer samen met een determinant die hier erg nauw mee samenhangt, namelijk de aanbodsverstrekker. De verticale as geeft hoofdzakelijk de positie van de verplichting tot NT2 weer en de herkomsten die hier vaak mee gepaard gaan (door vrijstelling tot verplichting van het inburgeringstraject en dus ook van NT2 van de EU burgers). In tegenstelling tot voorgaande analyses blijkt de verplichtingsvariabele, slechts weinig samen te hangen met het hoogste gevolgde taalniveau (aangezien ze hier op orthogonale assen worden geplaatst). MOE landen vormen in de grafische weergave duidelijk een aparte categorie. Voorts onderscheiden we 6 clusters.

De eerste cluster (aangeduid met een blauwe cirkel) bevat de basismodule 1.1 als hoogst gevolgde taalniveau. Het behalen van maximaal de basismodule gaat meer dan het geval

is met andere taalniveaus gepaard met een vrijwillig taaltraject van een lage lesintensiteit (1 tot 2 lesdagen per week). De leeftijd die hier het vaakst mee samengaat, is de leeftijd van 36 tot 55 jaar, personen zonder hoofdperspectief of reeds werkzaam bij aanvang van het inburgeringstraject. Omwille van het verband met de vrijstelling van de verplichting tot inburgering en dus ook van NT2 gaat het hier vaak om EU- burgers. Een tweede cluster (oranje cluster) bevat 1.2 als hoogste gevolgde taalniveau. Het gaat hier vaker dan het geval is bij cursisten met andere kenmerken om oudere (55 tot 64 jaar), laaggeschoolde CBE cursisten. De derde cluster (aangeduid met de paarse cirkel) bevat de richtgraden 2 (2.1 tot 2.4) als hoogste gevolgde taalniveaus. De herkomsten die hier vaker mee gepaard gaan zijn (in volgorde van nabijheid) cursisten uit Rusland met ex-lidstaten (niet MOE-landen), Latijns-Amerika, Azië, het Midden Oosten en Maghrebijnse landen (niet Marokko) en Sub-Saharisch Afrika. Het gaat hier om CVO cursisten die een vrij hoge lesintensiteit van 3 tot 4 lesdagen per week aanhouden, die tussen de 26 en 35 jaar zijn, midden geschoold zijn en een professioneel perspectief aanhouden. De vierde cluster (aangeduid door de lichtroze cirkel) ligt tussen het taalniveau 1.2 en de richtgraad 2 als hoogste richtgraad in. Het gaat om frequenter voorkomende verbanden tussen het socio-cultureel perspectief in combinatie met een verplicht taalparcours bij jongeren (18 tot 25 jaar) van Marokkaanse of Turkse afkomst. Aan dit laatste willen we toevoegen dat de Turkse afkomst dichter bij 1.2 als hoogst gevolgde richtgraad aanleunt. De clusters 5 en 6 geven de twee types weer die vaker gepaard gaan met een hoge hoogst gevolgde richtgraad (richtgraad 3 of 4). Enerzijds zijn dit Noord-Amerikaanse inburgeraars met een hooggeschoold profiel. Anderzijds gaat het om inburgeraars met een educatief perspectief die een hoge gemiddelde lesintensiteit vertonen (5 lesdagen per week).

4.6 Samenvatting

4.6.1 Beleidsdoelstelling

De beleidsdoelstelling inzake het behalen van de basistaalvaardigheid wordt goed bereikt met een percentage van minstens 72% van de aangemelde inburgeraars dat het basisniveau 1.1 bereikt. Wat betreft het behalen van het basisniveau 1.2 met opstap naar vervolgonderwijs ligt het percentage al heel wat lager met slechts 42% van de groep cursisten die in 1.1 hun traject gestart zijn. Wel dient gezegd te worden dat beide percentages slechts schattingen zijn en dat het werkelijke percentage dat de basisniveaus 1.1 en 1.2 behaald heeft in werkelijkheid hoger zal liggen. Door beperkingen van de data hebben we hier immers gebruik moeten maken van proxy 's om de percentages te schatten die het basisniveau volgens de oude (niveau 1.1) en de nieuwe definitie (niveau 1.2) behaalden. Bovendien was de nieuwe definitie van basistaalvaardigheid nog niet van kracht tijdens de dataregistratie wat het cijfer ook kan drukken. Toch geeft deze proxy een erg laag percentage aan, wat toch een waarschuwing kan bieden voor de haalbaarheid van de

nieuwe maatregel. Het beleidsdoel van het aanbieden van een opstap naar gevorderde taalmodules (na 1.2) wordt binnen het reguliere aanbod slechts door 4 op de 10 inburgeraars behaald.

4.6.2 Relatie succesindicatoren met determinanten

Wanneer we de gegevens van de verschillende analyses samenleggen, kunnen we stellen dat de meeste invloedrijke determinanten gelijkaardige verbanden vertonen doorheen het taaltraject. We observeerden dat de samenhang tussen de doorstroom naar een hoger taalniveau en de determinanten gender en opleidingsachtergrond in sterkte toenam doorheen het taaltraject, terwijl de impact van het hoofdperspectief dat geformuleerd wordt bij aanvang van het inburgeringstraject geleidelijk aan afnam. We komen tot de volgende profielschets

- *Vrouwen* bereiken hogere niveaus dan mannen. De voorsprong van vrouwen neemt toe doorheen het taaltraject.
- *Leeftijd* vertoont een negatief verband met de hoogst gevolgde richtgraad binnen NT2. Een sleutelleeftijd ligt rond de 46 jaar, waarna de kans op doorstroom naar hogere niveaus steeds verder afneemt.
- *Opleidingsniveau* houdt een positief verband met het hoogste gevolgde taalniveau. Dit verband neemt steeds toe doorheen het taaltraject, waarbij bovendien ook de afstand tussen de hooggeschoolden en de midden geschoolden (die bij het basisniveau nog relatief beperkt is) toeneemt bij gevorderde taalmodules.
- Het *hoofdperspectief* van de inburgeraar speelt een belangrijke rol bij de doorstroom van 1.1 naar 1.2. Hierbij zien we dat zowel het professionele als het educatieve hoofdperspectief verhoogde kansen opleveren tot doorstroom ten aanzien van cursisten zonder hoofdperspectief of die reeds werkzaam waren bij de start van het inburgeringstraject. Inburgeraars met een socio-cultureel hoofd-perspectief nemen een tussenliggende positie in. Bij de doorstroom naar hogere richtgraden is het voornamelijk het educatieve perspectief dat een drijvende factor zal zijn bij het doorstromen naar taalniveaus voorbij 2.1.
- Ook de *regio van herkomst* hangt samen met de doorstroom naar een volgend taalniveau. De verschillende analyses wijzen hier in dezelfde richting. Cursisten die de hoogste kansen vertonen op een succesvolle doorstroom zijn afkomstig uit Rusland met ex-lidstaten, Azië, Latijns-Amerika en het Midden Oosten. Cursisten uit Turkije, Marokko, MOE-landen en Noord-Amerika vertonen de laagste kansen om de opstap naar vervolgmodes te maken. Wel is het zo dat bij de overgang van 2.1 naar 2.2 de Noord-Amerikaanse cursisten het relatief beter doen. Aangezien de

correspondentie analyse aangaf dat deze cursisten over het algemeen doorstromen naar de hoogste richtgraden, kunnen we vermoeden dat deze cursisten als ze starten met NT2, vaak erg ver raken in het taaltraject.

- Hoewel in de beschrijvende en de correspondentie analyse, de indicator voor *verplichting* geen grote verbanden vertoont met het hoogste gevolgde taalniveau, blijkt uit de logistische regressie na controle voor andere determinanten ofwel dat verplichting toch een licht demotiverende rol speelt doorheen het traject ofwel dat verplichting enkel kan motiveren tot en met 1.1 maar niet verder.
- De invloed van *de aanbodsverstrekker* is zeer gering bij de overgang van 1.1 naar 1.2. Het is echter bij hogere richtgraden dat de aanbodsverstrekker een rol begint te spelen. Uit de beschrijvende resultaten bleek dan ook dat CBE cursisten relatief vaak het niveau 1.2 als hoogst gevolgde taalniveau gaan vertonen, terwijl er bij de CVO cursisten een tendens is om verder in het taaltraject door te stromen. Uit de logistische regressie blijkt dan ook dat de opstap naar 1.2 voor de CBE cursisten relatief vlot gaat. Bij de doorstroom na 1.2 liggen de kansen van de CVO cursisten echter beduidend hoger en dit zelfs na de controle voor opleidingsniveau.
- *De intensiteit van de modules* bleek ook een zeer belangrijke factor te zijn in de trajectflow. Bij de CVO cursisten vonden we dat de intensiteit van 3 lesdagen per week optimaal was voor het bereiken van de basisniveaus. Bij cursisten die doorstromen naar gevorderde taalniveaus bleek vooral een meer intensieve lestijd (4 en vooral 5 lesdagen per week) tot verhoogde kansen te leiden. Vermoedelijk speelt hier net zoals bij het effect van de aanbodsverstrekker de totale trajectduur een grote rol. Het lijkt logisch dat hoe langer het duurt om door te stromen, de kans op doorstroom afneemt. Anderzijds zal de capaciteit om een intensieve module aan te kunnen ook wel samenhangen met de capaciteit om door te stromen doorheen het NT2 traject. Bij de CBE cursist is opnieuw de intensiteit van 3 lesdagen per week optimaal. Cursisten die een intensiteit hebben van 2 lesdagen per week stromen nog wel gemakkelijk door tot 1.2, maar het zijn toch de cursisten die een ritme van 4 lesdagen per week kunnen aanhouden die verder dan dit niveau doorstromen.
- De effecten op basis van het *jaar van aanmelding* zijn afhankelijk van het type aanbodsverstrekker. Bij de CVO is er weinig evolutie doorheen de tijd. Bij de CBE observeerden we echter in sommige regio's een opmerkelijke positieve evolutie. Zo evolueren de CBE uit de regio Gent inzake het behalen van 1.1 van 69% in 2007 tot 81% in 2009, uit de provincie West-Vlaanderen van 86% in 2007 tot 95% in 2009 en uit de stad Antwerpen van 78% in 2007 tot 90% in 2009. De CBE in deze regio's bereiken daarmee slaagpercentages die hoger liggen dan de CVO in 2009 in eender

welke regio. Het is een opmerkelijke bevinding die aantoont dat CBE cursisten niet noodzakelijker wijze in mindere mate het niveau 1.1 bereiken dan het geval is voor de CVO cursisten. Dit is echter niet het geval voor de doorstroom vanuit 1.2 naar 2.1. Waarschijnlijk heeft dit te maken met de langere duur van de CBE trajecten (zie hoofdstuk 5) en het feit dat zij om die overstap te maken hun vertrouwde leeromgeving moeten verlaten en dienen over te stappen naar een CVO. Laagst scorende regio's geven dan ook zeer lage doorstroompercentages naar de gevorderde taalniveaus weer voor CBE cursisten: Brussel (7% doorstroom), Vlaams-Brabant (12%), Limburg en de provincie Antwerpen (15%).

- Bij beide parameters (bereiken van 1.1 en opstap na 1.2) zien we dat er grote verschillen bestaan tussen *de regio's* en dit zelfs nadat er gecontroleerd werd voor andere determinanten. Hoewel er algemene tendensen zijn zien we dat, rekening houdend met evoluties doorheen de tijd, verschillen optreden op basis van de aanbodsverstrekker. Inzake de CVO zien we dat vooral Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen en de provincie Antwerpen het goed doen inzake doorstroom, terwijl we beduidend lagere doorstroompercentages observeren voor Brussel, Gent en Vlaams-Brabant. CBE uit Gent doen het inzake het behalen van basistaalvaardigheid en verdere doorstroom heel goed, net als de provincies Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen en de stad Antwerpen. In tegenstelling met de CVO doen CBE uit de provincies Antwerpen en Limburg het niet zo goed (zeker voor de doorstroom naar gevorderde taalniveaus). Brussel en Vlaams-Brabant scoren noch in de CBE, noch in de CVO hoog inzake doorstroom in het taaltraject.

5. DE DUUR VAN HET TAALTRAJECT BINNEN HET INBURGERINGSTRAJECT

Om de duur van het taaltraject binnen het inburgeringstraject te beschrijven onderscheiden we de volgende onderdelen:

- 1. De opstartduur:** Dit is de duur van het moment van aanmelding in het OHB tot de eerste dag van de eerst gevolgde taalmodule.
- 2. De trajectduur:** Dit is de duur van de eerste dag van de eerste taalmodule tot de laatste dag van de laatst gevolgde taalmodule. Dit type duur kan ook berekend worden tot een bepaald taalniveau. De trajectduur tot 1.2 reikt dan van de eerste dag van de module 1.1 tot de laatste dag van de laatste gevolgde module 1.2.

Om de duur van het taaltraject binnen het inburgeringstraject (dus zowel opstartduur als trajectduur) te beschrijven, analyseren we enkel aangemelde inburgeraars die een module NT2 gevolgd hebben binnen een CBE of CVO. Wel kan het zijn dat de inburgeraars eerst met een NT2 opleiding begonnen zijn om zich pas hierna aan te melden in het OHB. Zoals reeds in de methodologische bijlage (hoofdstuk 2) vermeld hebben, hebben we geen gegevens over de inburgeraars die een NT2-module gevolgd hebben, maar zich nooit aangemeld hebben in een OHB. Ook vallen deelnames in het UTC of in het private aanbod buiten onze analyses. Net zoals in het vorige hoofdstuk, beperken we onze analyses tot de groep inburgeraars *die zich aangemeld hebben tussen 2007 en 2009* om te vermijden dat onafgewerkte taaltrajecten de geschatte gemiddelde duur van de totale trajecten zou kunnen verlagen (N= 36 328 cursisten). Vervolgens hebben we deze onderzoekspopulatie beperkt tot diegenen die tussen 2007 en 2012 met een NT2 module gestart zijn (N=31 819).

Een selectie criterium dat enkel werd toegepast voor de studie van de opstartduur en dus niet voor de trajectduur is dat we enkel cursisten hebben opgenomen die effectief een inburgeringscontract ondertekend hebben (N=27 116). Op deze manier brengen we opstartduur in kaart van de inburgeraars waarvan we weten dat ze geëngageerd zijn om het inburgeringstraject af te leggen. Door de analyse te beperken tot geëngageerde cursisten, hopen we de invloed van de structurele determinanten (die samenhangen met het NT2 aanbod) zuiverder in kaart te kunnen brengen.

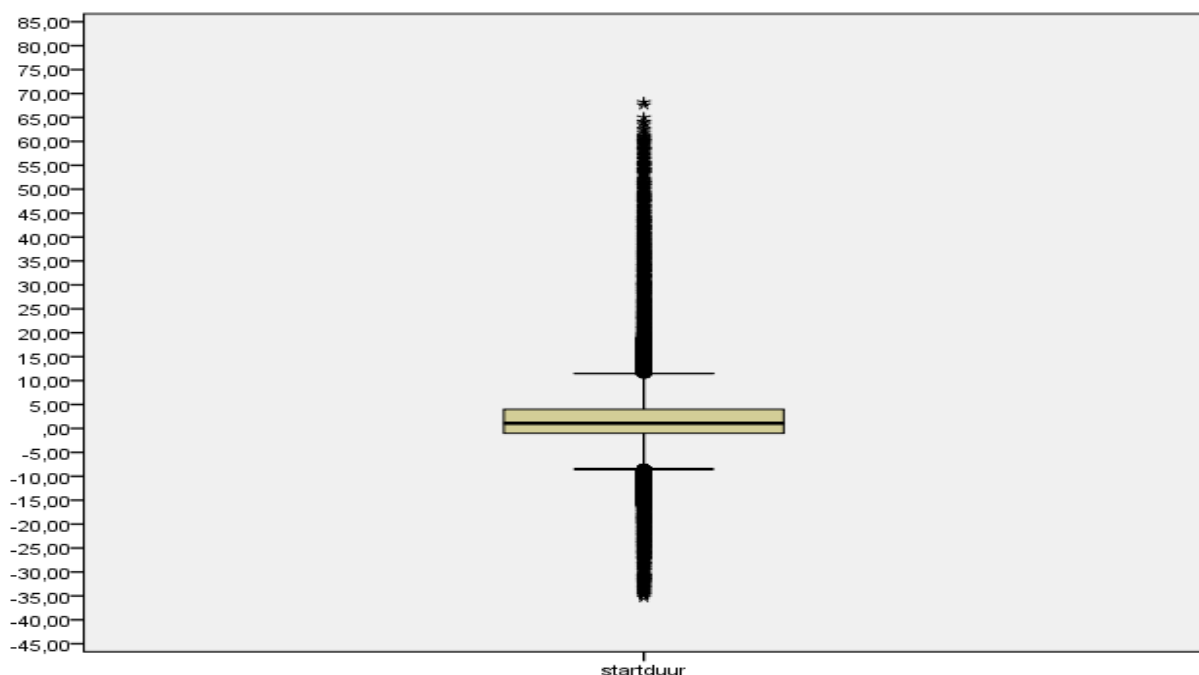
Voor het beschrijven van de trajectduur hebben we geopteerd om enkel de trajecten van absolute beginners in kaart te brengen (N=27 613). Door het bestuderen van de trajectduur te beperken tot enkel diegenen die in het niveau 1.1 gestart zijn, creëren we een gemeenschappelijk startpunt in de taalverwerving waartegen we de totale trajectduur kunnen afzetten. Indien we dit niet doen, wordt de duur van het taaltraject

oninterpreteerbaar en weten we bijvoorbeeld niet of een korte trajectduur wijst op een korte duurtijd of op het feit dat deze persoon op een hoger taalniveau gestart was.

5.1 Beleidsdoelstelling

5.1.1 Beleidsdoelstelling inzake de opstartduur

Zoals in de inleiding vermeld werd kan uit het inburgeringsdecreet afgeleid worden dat voor de Vlaamse regering een ideale opstarttijd maximaal 3 maanden beslaat. Vooraleer we de geobserveerde opstartduur kunnen afwegen tegenover dit criterium, dient aangegeven te worden dat er voor deze duurvariabele ook negatieve waarden geobserveerd zijn. Dit wil zeggen dat er inburgeraars zijn die reeds met een taalmodule gestart waren, alvorens zich aan te melden in het OHB. Deze personen zijn op eigen initiatief in een module Nederlands gestapt en hebben waarschijnlijk gedurende hun taalmodule de weg naar het OHB gevonden. We spreken in wat volgt dan ook over negatieve en positieve startduur, wat geen connotatieve waarde heeft, maar enkel weergeeft of de inburgeraar met NT2 gestart is voor (negatieve startduur) of na (positieve startduur) zich aan te melden in het OHB. Het onderstaande boxplot geeft inzicht in de verdeling van de startduur onder de cursisten.

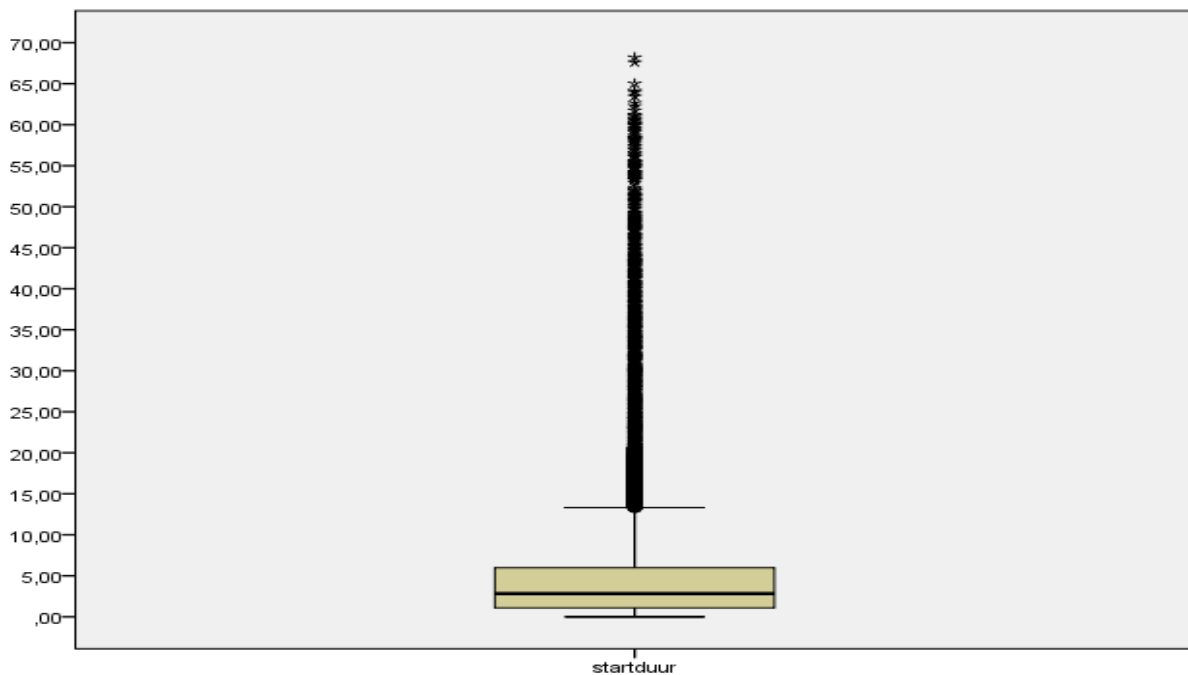

Figuur 62. Verdeling van de startduur van de populatie aangemelde NT2 cursisten (N=27 116)

Zo een 35% van de cursisten vertoont een negatieve startduur, waarvan de helft reeds langer dan 3 maanden voor de effectieve aanmelding in het OHB gestart was met een NT2 module. In de bovenstaande boxplot, kunnen we zien dat 50% van de cursisten zich bevindt tussen een startduur van -1 maand (Q1= 1 maand voor het aanmelden in het OHB) en 4 maanden (Q3= 4 maanden na het aanmelden in het OHB is men gestart met

een NT2 module). De extremen van het boxplot zijn berekend op $(1.5 \times (Q3-Q1) = 7.5)$, waardoor het beginpunt komt te liggen op $-8.5 [(-1) + (-7.5)]$ en het eindpunt op 11.5 maanden $[4 + 7.5]$. Alle waarden die buiten dit interval liggen worden als extreme waarden (outliers) beschouwd. Inzake negatieve startwaarden gaat het om 6,4% van de observaties. Voor de positieve startwaarden vertoont 7% van de aangemelde inburgeraars een startduur die langer is dan 11.5 maanden. Er zijn dus behoorlijk wat cursisten die een extreme waarden innemen inzake een positieve of een negatieve trajectduur (13.4%). De mediaan van de verdeling ligt op 1 maand en het gemiddelde op 2 maanden. Dat de mediaan en het gemiddelde afwijken, komt door de positief scheve verdeling van de opstartduur. Inzake de startduur zien we dat de negatieve duur, waarbij de inburgeraar start met een taaltraject alvorens zich aan te melden in het onthaalbureau, vooral bij de vrijwillige inburgeraars gebeurt. Bij de groep van vrijwillige taaltrajecten vertoont ongeveer 50% een negatieve startduur, terwijl het aandeel van negatieve startduur bij het verplichte taaltraject toch ook nog zo een 30% bedraagt. Het zou dus kunnen dat de groep van het vrijwillig taaltraject ook nood aan taallessen, maar niet meteen het nut inzien van het inburgeringstraject. Toch vindt een groot gedeelte de weg naar het onthaalbureau, vermoedelijk via informatie die verschaft werd tijdens de taalopleidingen. Verder onderzoek omtrent de beleving van de inburgeraars omtrent dit thema kan hierin inzicht brengen en nagaan of de bovengestelde hypothese klopt.

In acht nemend dat er een behoorlijk deel van de cursisten met een NT2 module start vooraleer zich aan te melden in een OHB (zie hoofdstuk 3) en dus zelf de weg schijnt te vinden naar NT2 lijkt het ons voor de doeleinden van het huidige onderzoeksrapport aangewezen om enkel diegenen met een positieve startduur in de verdere analyses op te nemen. We wensen immers na te gaan in welke mate snel gestart wordt met een NT2 traject binnen het inburgeringstraject, dus de opstartduur na aanmelding in het OHB en het tekenen van een inburgeringscontract. Volgens het inburgeringsdecreet van de Vlaamse regering ligt de gewenste opstarttijd op maximaal 3 maanden.

Figuur 63. Verdeling van de positieve startduur van de populatie aangemelde NT2 cursisten met een inburgeringscontract (N=18 028)

In het bovenstaande boxplot kan afgelezen worden dat een kwart van de cursisten binnen de maand na aanmelding in het OHB met een opleiding NT2 is gestart. De mediaan ligt op 2.8 maanden. Het derde kwartiel ligt op 6 maanden, wat betekent dat 75% binnen de 6 maanden na aanmelding een NT2-traject opstartte. Als succesindicator nemen we het percentage cursisten met een inburgeringscontract die een opstartduur van 3 maanden of minder vertoonden (cumulatieve frequentie van een opstartduur van 3 maanden). Dit percentage is 53%, wat betekent dat 47% langer dan 3 maanden na aanmelding met een NT2 module start¹². Ongeveer de helft hiervan start echter wel binnen de 6 maanden. Hoewel een gebrekkige motivatie en gebrek aan tijd en middelen (bijvoorbeeld kinderopvang) van de inburgeraar voor het volgen van NT2 aan de basis kan liggen van een laattijdige opstart, zou het kunnen dat het cursusaanbod niet voldoende aangepast is aan de noden van de inburgeraars. Bovendien hebben al deze inburgeraars een inburgeringscontract ondertekend wat aangeeft dat ze in het geval van de verplichte inburgeraars bewust zijn van deze verplichting of in het geval van de rechthebbende

¹² We hebben hier de keuze gemaakt om de succesindicator te berekenen op basis van de inburgeraars met een positieve startduur, om aandachtspunten omtrent opstartduur scherper te kunnen stellen. We weten immers niet hoe lang personen met een negatieve startduur hebben moeten wachten op een cursus (dit is de tijd tussen hun vraag naar een NT2 opleiding en het beschikbaar zijn ervan), terwijl we dit voor diegenen met een positieve opstartduur wel een ankerpunt hebben (namelijk duur tussen aanmelding en effectieve opstart NT2). De succesindicator (percentage met een wachtduur minder dan 3 maanden) bedraagt 70% als ook de negatieve opstartduur meegenomen wordt).

inburgeraars toch in die mate gemotiveerd zijn om contractueel vast te leggen dat ze het inburgeringsdoel (inclusief NT2) zullen volbrengen.

5.1.2 Beleidsdoelstelling inzake de trajectduur

In dit onderdeel bestuderen we de determinanten van een voldoende korte trajectduur. De norm in verband met de trajectduur leiden we af uit het inburgeringsdecreet van 2013 (Art.31, § 1) waar de duur van één jaar na het opstarten van het vormingsprogramma voorgesteld wordt voor het afwerken van het inburgeringstraject en dus ook het behalen van een basistaalvaardigheidsniveau in NT2. Om dit voorstel op zijn haalbaarheid af te toetsen, nemen we de trajectduur tot het behalen van de taalniveaus 1.1 (oude definitie van basistaalvaardigheid) en 1.2 (nieuwe definitie van basistaalvaardigheid) in ogenschouw. Daarbij bepalen we de trajectduur als de tijd die tussen de eerste dag van de module 1.1 tot de laatste dag van het taalniveau 1.1 of 1.2. We willen hier benadrukken dat de trajectduur niet de effectieve studietijd weergeeft, maar een duurtijd is waarin ook alle studiepauzes en wachttijden tussen de verschillende modules in vervat zitten. Deze conceptualisatie van trajectduur leunt het dichtste aan bij de wettelijk bepaalde doelstellingen inzake de trajectduur.

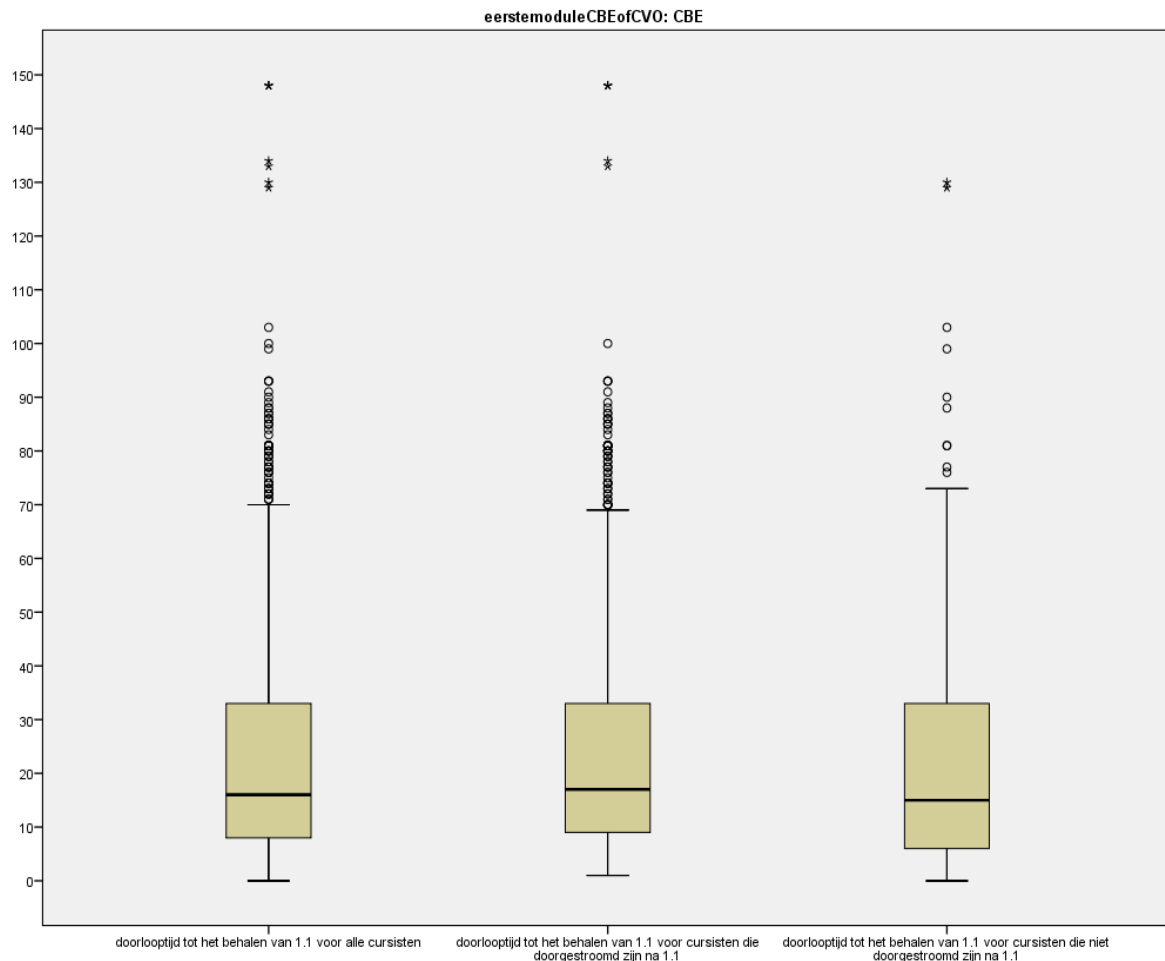
Aangezien de verschillende aanbodsverstrekkers een heel verschillende lestijd voorstellen per module, lijkt het ons aangewezen om onmiddellijk de evaluatie van de optimale trajectduur op te splitsen voor de CBE en de CVO. In de CVO dient men voor elk van de taalniveaus (1.1 en 1.2) 2 modules van 60 uur te volgen wat de normale lesduur voor het behalen van het taalniveau 1.1 op 120 en van 1.2 (startend in 1.1) op 240 uren brengt. Over het algemeen richt de CBE zich op lager geschoolden dan de CVO. Om het studieritme aangepast te houden aan het leerritme van de doelgroep, worden modules in een CBE in lestijd uitgebreid. Zo bestaat het taalniveau 1.1 uit 4 modules van elk 60 uren wat de totale lestijd op 240 uren brengt. Het taalniveau 1.2 bestaat in een CBE uit 2 modules van 80 uren en 2 van 40 uren, wat de totale lestijd om startend in 1.1 tot het niveau 1.2 te raken op 480 uren brengt.

Voor het berekenen van de succesindicator “percentage cursisten met een trajectduur tot 1.1” onderscheiden we drie groepen:

1. de totale populatie cursisten die in niveau 1.1 gestart zijn (gemiddelde trajectduur = 10.97, mediaan= 4)
2. de cursisten die 1.1 gevolgd hebben, maar niet doorgestroomd zijn naar een hogere richtgraad. Hiervan weten we dus niet of ze geslaagd zijn voor het taalniveau 1.1 en/of ze de module op voldoende regelmatige basis hebben bijgewoond. (gemiddelde trajectduur = 10.78, mediaan= 4)

3. de cursisten die 1.1 gevolgd hebben en doorgestroomd zijn naar een hogere richtgraad (gemiddelde trajectduur = 11.46, mediaan= 4)

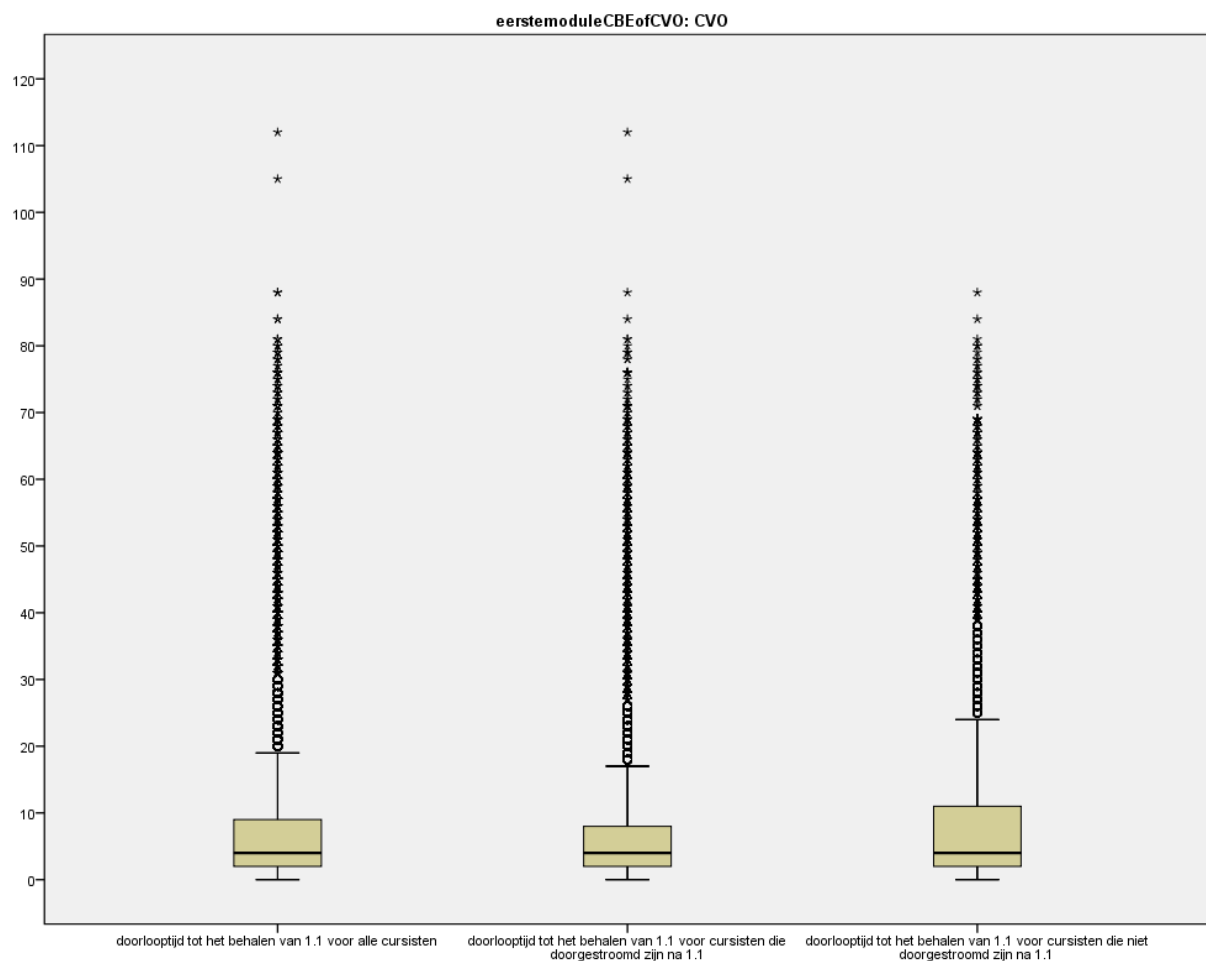
In de onderstaande figuur wordt de trajectduur tot het taalniveau 1.1 weergegeven voor CBE cursisten.

Figuur 64. Duurtijd in maanden tot het behalen van het niveau 1.1 voor alle CBE cursisten (N = 5 076), voor diegenen die na 1.1 doorgestroomd zijn (N = 3 712) en voor diegenen die niet doorgestroomd zijn na 1.1 (N = 1 364)

Voor de CBE cursisten zien we dat de mediaan van de duurtijd tot 1.1 voor de totale groep cursisten 16 maanden bedraagt (gemiddelde is 22.68), terwijl deze voor de groep die na 1.1 doorstroomt 17 maanden (gemiddelde is 23.18) en voor de groep die niet doorstroomt 15 maanden (gemiddelde is 21.32) bedraagt. Dat het gemiddelde voor elke groep zoveel hoger is dan de waarde van de mediaan komt door de uitschieters en de extreme uitschieters die in het bovenstaande boxplot geïnspecteerd kunnen worden. We merken op dat diegenen die doorstromen een langere duurtijd kennen dan diegenen die niet verder raken dan het taalniveau 1.1. Dit heeft 2 mogelijke redenen: ofwel doordat cursisten die niet doorgestroomd zijn, vaker niet opnieuw begonnen zijn aan een module wanneer ze hier niet voor geslaagd waren of ofwel dat ze voortijdig afgehaakt zijn. Zoals reeds

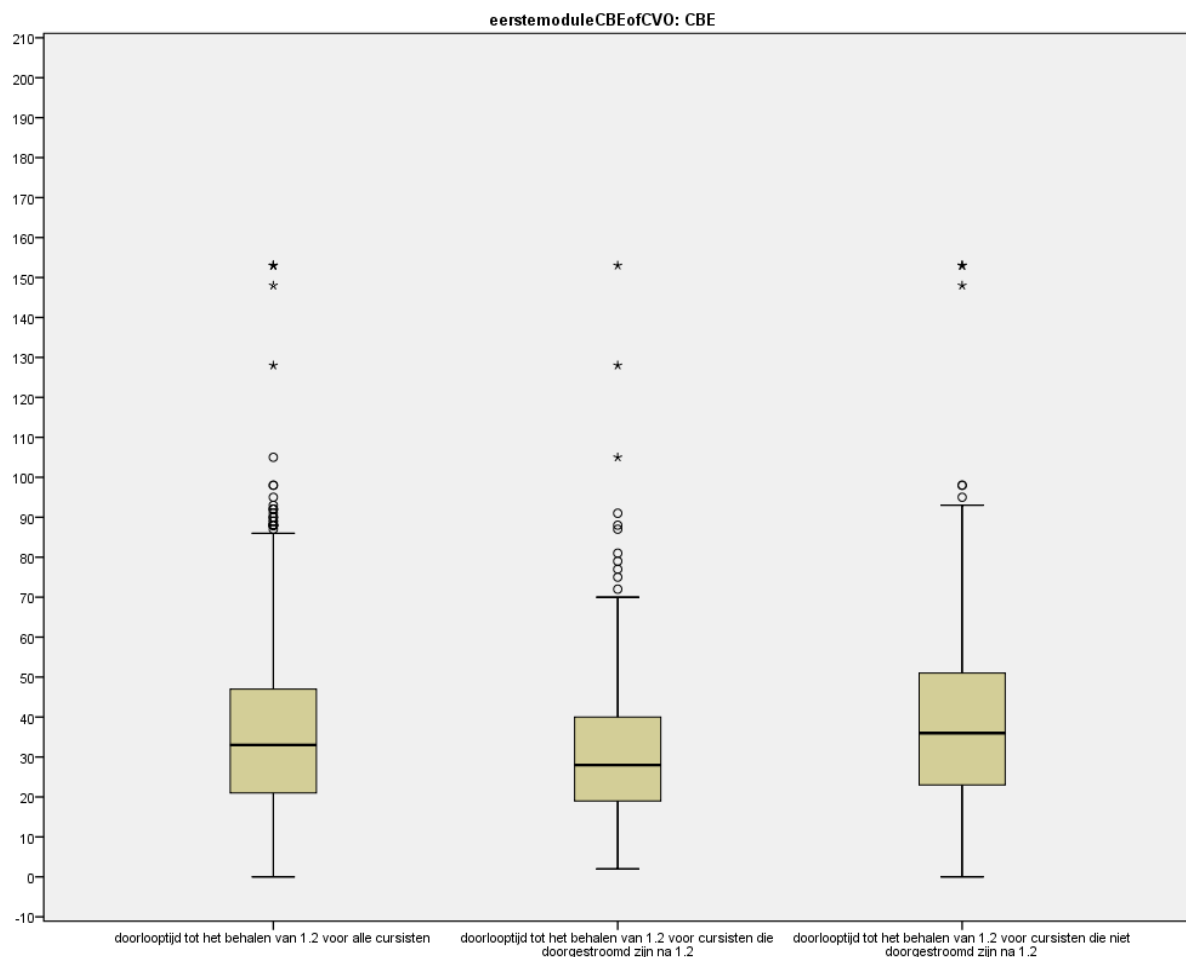
verwacht kon worden op basis van de vooropgestelde lestijd van de basismodule 1.1 in een CBE, overschrijdt de modale CBE cursist ruimschoots het criterium van minimaal 12 maanden voor de trajectduur tot 1.1 en dit ongeacht of het gaat om cursisten die nadien nog doorstromen of niet. De succesindicator berekenen we voor de groep cursisten die doorgestroomd zijn naar een hogere richtgraad, aangezien we enkel van deze groep zeker kunnen weten dat ze geslaagd waren voor de basismodule 1.1. Hierbij nemen we de cumulatieve frequentie van 12 maanden die aangeeft welk percentage cursisten een trajectduur tot 1.1 vertoont van 12 maanden of minder. Voor de CBE cursisten bedraagt dit percentage slechts 36%.

Figuur 65. Duurtijd in maanden tot het behalen van het niveau 1.1 voor alle CVO cursisten (N = 21 576), voor diegenen die na 1.1 nog doorgestroomd zijn (N = 15 881) en voor diegenen die niet doorgestroomd zijn na 1.1 (N = 5 695)

De mediaan voor de trajectduur tot 1.1 bedraagt voor alle CVO cursisten 4 maanden en dit ongeacht of ze doorstroomden na 1.1 (gemiddelde is 8.17) of niet (gemiddelde is 10.81). Opnieuw kijken we voor het berekenen van de succesindicator naar de cumulatieve frequentie van 12 maanden bij de groep cursisten die na 1.1 doorgestroomd zijn. Dit percentage ligt voor de CVO studenten erg hoog, namelijk op 82%. Hierbij merken we op

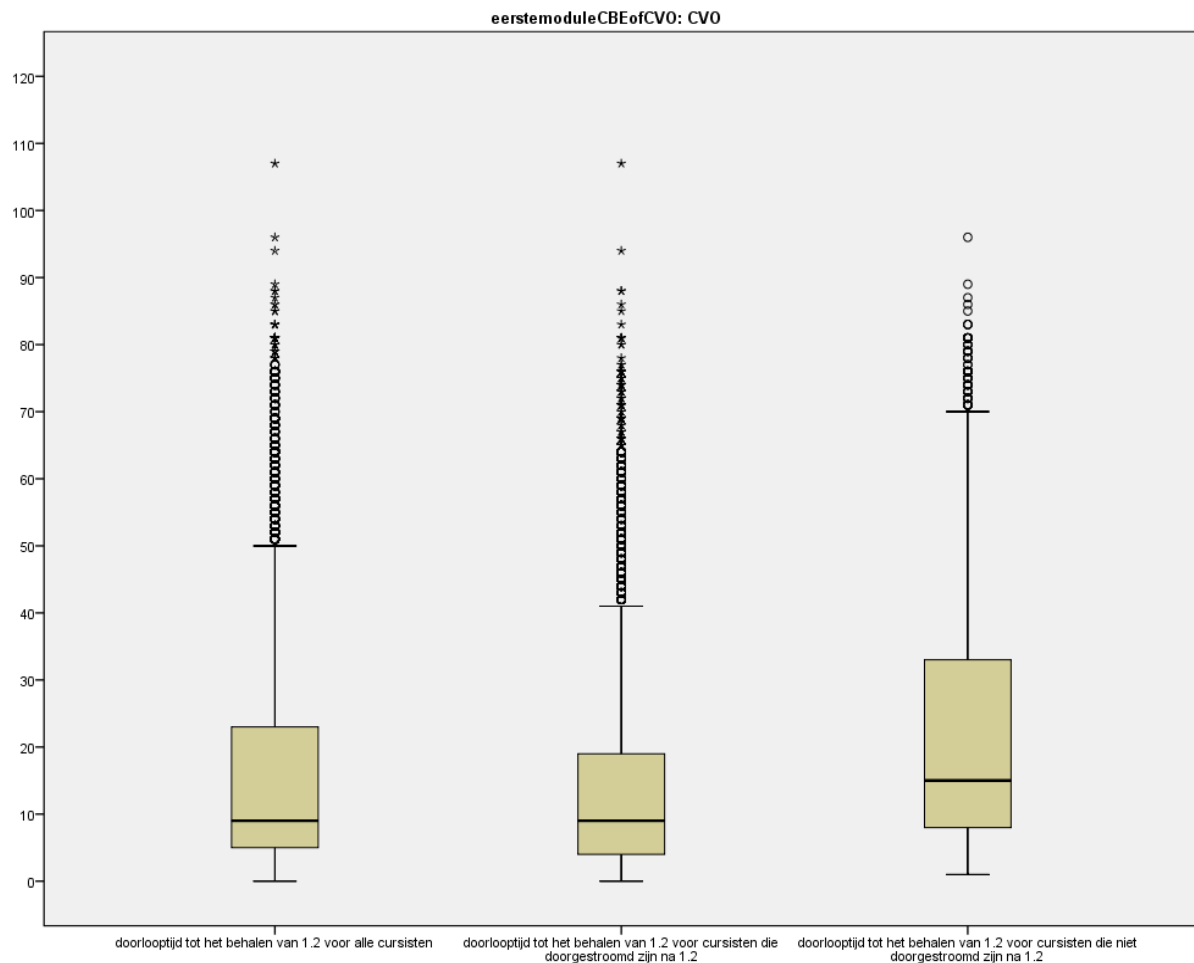
dat het derde kwartiel ook een vrij korte trajectduur laat zien, aangezien 75% van de cursisten 1.1 op 8 maanden of minder afgerond heeft. De duurtijd verschilt dus erg per aanbodsverstrekker. Dit kan natuurlijk deels verklaard worden door het verschil in vooropgestelde lesduur van de module die dubbel zo lang is in de CBE. Toch zien we dat de mediaan van de succesvolle CBE cursist (die doorstroomt naar 1.2 of hoger) ruimschoots het dubbele van de mediaan van de succesvolle CVO cursist overschrijdt, wat toch doet vermoeden dat er ook andere factoren aan het werk zijn.

Figuur 66. Boxplots geven de duurtijd weer in maanden tot het behalen van het niveau 1.2 voor alle CBE cursisten ($N = 3\,040$), voor diegenen die na 1.2 nog doorgestroomd zijn ($N = 923$) en voor diegenen die niet meer doorgestroomd zijn na 1.2 ($N = 2\,117$)

De mediaan voor de trajectduur tot 1.2 voor de totale groep CBE cursisten bedraagt 33 maanden (gemiddelde is 35.69). Er is echter een groot verschil inzake trajectduur wanneer we kijken naar het al dan niet doorstromen na 1.2. Cursisten die na 1.2 doorstromen naar 2.1 vertonen een mediaan van 28 maanden (gemiddelde is 30.53), terwijl diegenen die niet doorstromen een mediaan vertonen van 36 maanden (gemiddelde is 37.93). Wanneer we kijken naar de waarde voor de succesindicator in de groep van cursisten die doorstromen zien we dat slechts 8% van deze cursisten binnen het jaar het niveau 1.2

afwerken, wat echter maar 75 mensen zijn. Het derde kwartiel ligt bij deze groep op 40 maanden.

Figuur 67. Boxplots geven de duurtijd weer in maanden tot het behalen van het niveau 1.2 voor alle CVO cursisten (N = 15 393), voor diegenen die na 1.2 nog doorgestroomd zijn (N = 10 203) en voor diegenen die niet meer doorgestroomd zijn na 1.2 (N = 5 190)

De mediaan voor de trajectduur tot 1.2 voor de totale groep CVO cursisten bedraagt 9 maanden (gemiddelde is 16.94). Er is echter een groot verschil inzake trajectduur in functie van het al dan niet doorstromen na 1.2. Cursisten die na 1.2 doorstromen naar 2.1 vertonen een mediaan van 9 maanden (gemiddelde is 14.55), terwijl diegenen die niet doorstromen een mediaan vertonen van 15 maanden (gemiddelde is 21.64). De waarde voor de succesindicator (voor CVO cursisten die doorgestroomd zijn) bedraagt 64%. Het derde kwartiel ligt bij deze groep op 18 maanden.

In de onderstaande tabel worden de bevindingen in verband met de beleidsdoelstellingen nog eens samengevat. *Om een meer compleet beeld te krijgen van de trajectduur van alle taaltrajecten, voegen we de trajectduur tot aan de richtgraad 2 en tot aan de richtgraden 3 en 4 toe.* Hierbij geven we enkel de mediaan van diegenen die gestopt zijn bij deze richtgraden, aangezien de doorstromers van richtgraad 2 tot richtgraad 3 een erg kleine

groep vormen (0.2% van de CBE studenten en 0.4% van de CVO studenten) en voor de laatste groep natuurlijk omdat er dan niet meer doorgestroomd kan worden.

		CBE		CVO	
		Doorstromers	Gestopt na richtgraad	Doorstromers	Gestopt na richtgraad
Niveau 1.1	Aantal	3 712	1 364	15 881	5 695
	Mediaan	17 m	15 m	4 m	4 m
	Succes-indicator	36%	-	82%	-
Niveau 1.2	Aantal	923	2 117	10 203	5 190
	Mediaan	28 m	36 m	9 m	15 m
	Succes-indicator	+/- 8%		58%	
Richt- graad 2	Aantal	-	959	-	9 520
	Mediaan	-	47 maanden	-	33 maanden
	Succes-indicator	-	+/- 5%	-	11%
Richt- graad 3 - 4	Aantal	-	-	-	1 093
	Mediaan	-	-	-	41 maanden
	Succes-indicator	-	-	-	-

Tabel 5. Schematisch overzicht van de parameters inzake de trajectduur tot niveau 1.1 en 1.2 in functie van de aanbodsverstrekker

Samenvattend kunnen we stellen dat inzake trajectduur voor het taalniveau 1.1 een zeer groot verschil optreedt op basis van de aanbodsverstrekker en dit ongeacht of de cursist doorgestroomd is naar 1.2 of niet. Zo zien dat de CBE cursisten er tot 4 keer langer over de module 1.1 doen dan het geval is voor CVO cursisten. Dit komt niet overeen met de vooropgestelde lestijd van de module 1.1 in de CBE slechts het dubbele bedraagt (240 uur) dan het geval is voor de CVO (120 uur). Ook is het opvallend dat de waarde van de succesindicator (percentage doorgestroomde inburgeraars dat maximaal een jaar doet over het behalen van 1.1) meer dan dubbel zo hoog ligt in een CVO (82%) dan in een CBE (36%). Dit komt waarschijnlijk door het verschil in duur van de taalopleiding, de capaciteit van de inburgeraar om taal aan te leren en de eigenheid van de CBE cursisten inzake persoonlijke en maatschappelijke kenmerken.

Inzake de trajectduur tot het niveau 1.2 (startend in de basismodule 1.1) observeren we wel een duidelijk verschil in de duurtijd op basis van het al dan niet doorstromen naar een

hogere richtgraad. In een CBE vertonen de cursisten die niet verder doorstromen een trajectduur tot 1.2 die 8 maanden meer bedraagt dan het geval is voor de doorstromers. Toch doen deze laatsten er globaal gezien nog meer dan 2 jaar over om het niveau 1.2 te behalen. In de CVO vertonen de niet doorstromers een trajectduur die 6 maanden langer is dan de doorstromers. Doorstromers binnen de CVO vertonen een trajectduur van 9 maanden die ruimschoots binnen de doelstelling van één jaar valt. Binnen deze groep voldoet dan ook 60% van de cursisten (die minstens tot 1.2 doorgestroomd zijn) aan de doelstelling om binnen het jaar de volledige richtgraad 1 te behalen.

Ook in de hogere richtgraden blijven de verschillen op basis van de aanbodsverstrekker waarin de cursist gestart is bestaan. Voor het bereiken van een niveau in de richtgraad 2 heeft de modale CBE cursist een kleine 4 jaar nodig, terwijl de modale CVO cursist er 2.8 jaar over doet. Enkel CVO cursisten stromen door tot de hoogste richtgraden en de mediaan van deze trajectduur is 3.4 jaar.

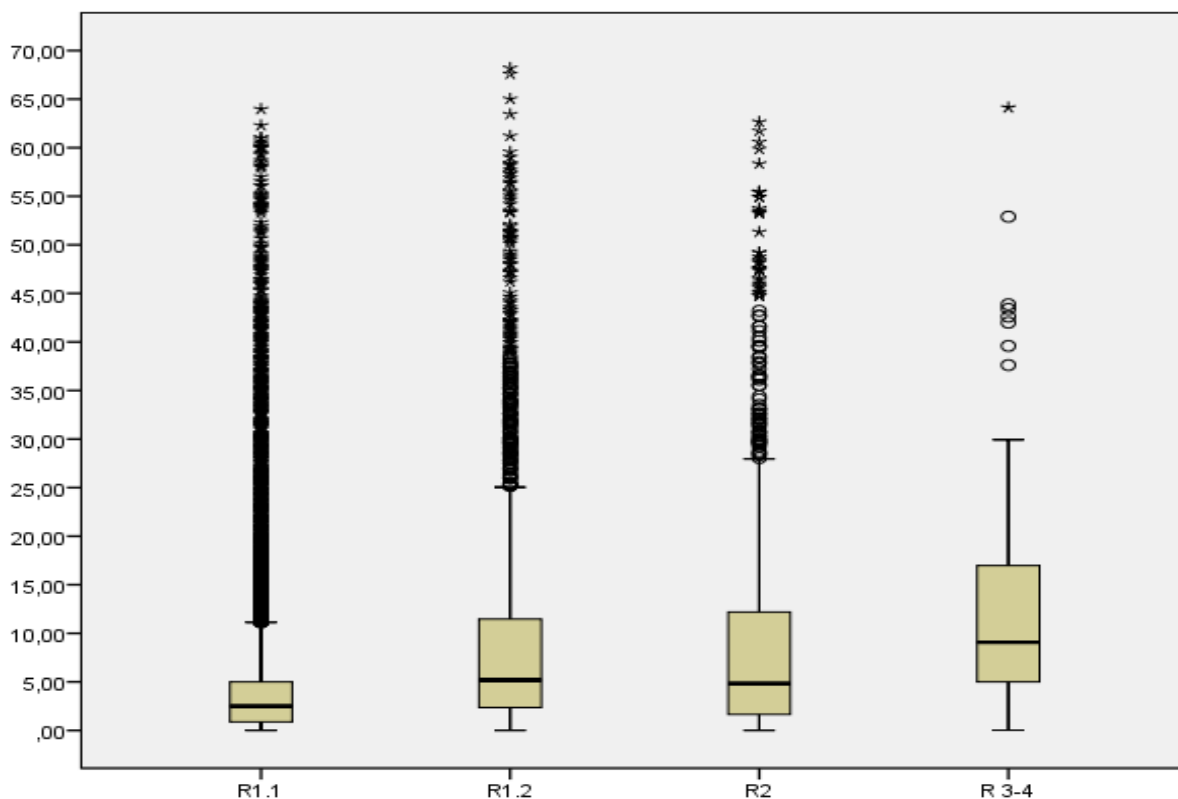
5.2 Beschrijvende relatie tussen determinanten en opstartduur

Voor het opsporen van relevante determinanten van zowel de opstartduur als van de trajectduur, hebben we ons geconcentreerd op de determinanten die gerelateerd zijn aan de inburgerings- en taaltrajecten. De persoonsgebonden variabelen lijken immers niet relevant voor de duur van de taaltrajecten die toch sterk bepaald wordt door het structureel kader waarin de modules tot stand komen. De persoonsgebonden variabelen werden echter nog wel als controle variabelen opgenomen in de logistische regressie.

5.2.1 Taalniveau van de eerste gevolgde module

In bovenstaande analyses over de opstartduur hebben we steeds abstractie gemaakt van het taalniveau waarop gestart werd. Voorgaand onderzoek (De Cuyper, González Garibay en Jacobs, 2013) heeft er echter op gewezen dat het cursusaanbod sterk verschilt naargelang het taalniveau waarop gestart wordt. Bovendien bleken er zich ook grote regionale verschillen voor te doen. Om het verband tussen opstartduur en het start-taalniveau te beschrijven, reduceren we het aantal taalniveaus tot het niveau 1.1 (N = 14 212), het niveau 1.2 (N = 2 482) de richtgraad 2 (2.1 tot 2.4, N = 1 082) en de richtgraden 3 tot en met 4 (3.1 tot 4.2, N = 64). We moeten hier wel rekening houden met het feit dat we enkel cursisten met een inburgeringscontract geselecteerd hebben, wat de overrepresentatie in het taalniveau 1.1 verklaart. Ook willen we hier duidelijk maken dat de succesindicator voornamelijk gerelateerd is aan de basisniveaus 1.1 en 1.2, maar dat we ook de opstartduur van de hogere richtgraden weergeven. Deze bevinding ligt in dezelfde lijn als voorgaand onderzoek (Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming, 2012) dat aangetoonde dat in bepaalde regio's de gevorderde taalniveaus niet altijd voldoende of zelfs niet aangeboden worden, wat de wachttijden natuurlijk doet oplopen. Het zou

natuurlijk ook kunnen dat de meest gemotiveerde cursisten kiezen voor de meest intensieve niveaus, terwijl minder gemotiveerde cursisten niet enkel kiezen voor lagere niveaus, maar zich ook vaak uitschrijven en herinschrijven wat de opstartduur doet toenemen.

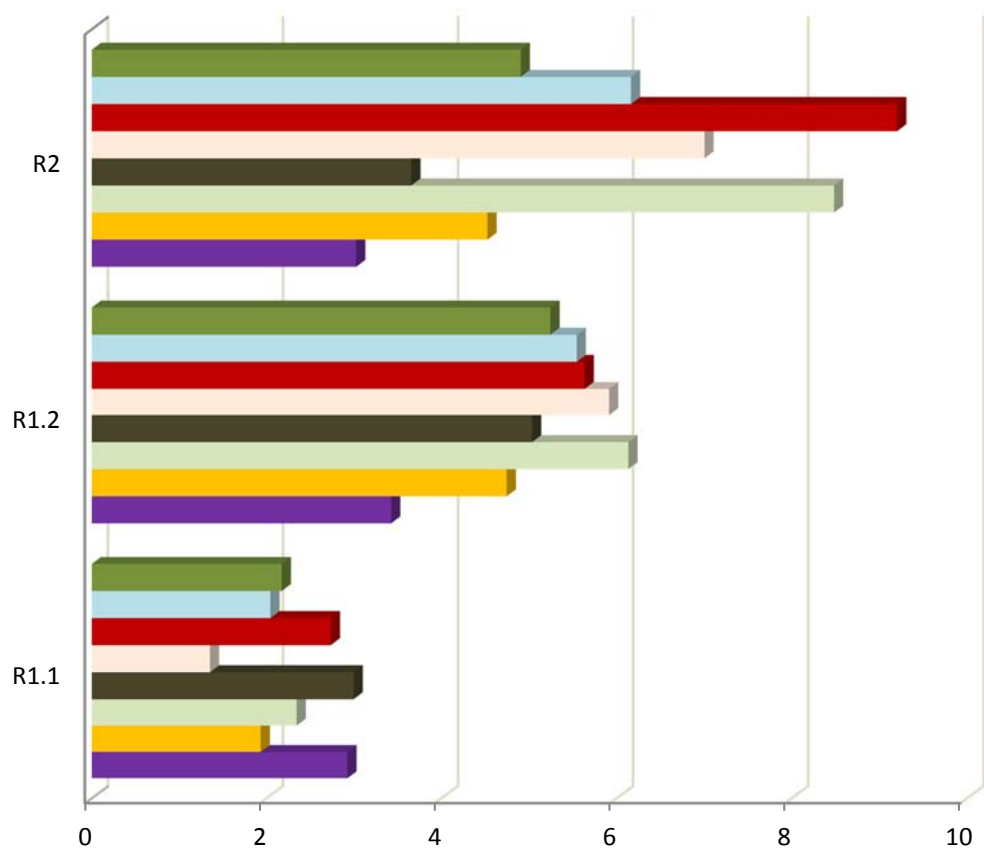
Figuur 68. Boxplots van de startduur in maanden in functie van het taalniveau waarop gestart werd (N=17 840)

De mediaan voor de opstart van het taalniveau 1.1 is 2,5 maanden. De opstartduur van hogere richtgraden ligt steeds hoger. De modale opstartduur voor het taalniveau 1.2 bedraagt 5,1 maanden, voor de richtgraden 2 bedraagt de mediaan 4,8 maanden en voor de richtgraden 3-4 zo een 9 maanden. Voor elke richtgraad apart is er geen of matige correlatie tussen de tijd die men reeds in Vlaanderen aanwezig is en deze opstartduur ($r = .07$ voor R1.1, $r = .001$ voor R1.2, $r = .05$ en voor R2 en R3-4, $r = -.1$). Men zou kunnen veronderstellen dat nieuwkomers sneller de stap zetten naar het taalonderwijs dan het geval is voor oudkomers, maar deze indicator blijkt in geen enkele richtgraad een rol te spelen. De resultaten van de succesindicatoren (percentages cursisten dat binnen de 3 maanden na aanmelding een NT2 module opstart) voor de verschillende taalniveaus liggen in dezelfde lijn als die van de mediaan. We observeren dan ook een dalende trend naarmate het taalniveau van de instapmodule stijgt. Voor het taalniveau 1.1 bedraagt de succesindicator 58%, terwijl deze daalt tot 32% voor het taalniveau 1.2, tot 36% voor de richtgraden 2 en tot slechts 16% voor de richtgraden 3 en 4. Hoewel we hier de duur

bestuderen tussen het moment van aanmelding en de start van de eerste taalmodule, kunnen deze gegevens toch een aanwijzing geven over de beschikbaarheid van de taalmodules op de verschillende taalniveaus. De toenemende opstartduur lijkt er dus op te wijzen dat modules op hogere taalniveaus minder frequent georganiseerd worden.

5.2.2 Regio van aanmelding

Zoals we reeds aangaven heeft voorgaand onderzoek (De Cuyper, González Garibay en Jacobs, 2013) aangetoond dat er regionale verschillen zijn in het NT2 aanbod en dat deze ook nog eens afhangen van het niveau waarop gestart wordt. Hier laten we de gegevens voor de richtgraad 3 tot en met 4 weg uit de analyses, aangezien deze richtgraden door vrij weinig inburgeraars gevolgd worden en een verdere uitsplitsing zou kunnen leiden tot cellen met te weinig observaties om nog betrouwbare uitspraken te kunnen doen. Het minimum aantal observaties om nog zinvol te kunnen interpreteren leggen we vast op 50.

	R1.1	R1.2	R2
Prov. Antwerpen	2,17	5,24	4,9
West-Vlaanderen	2,04	5,54	6,16
Vlaams-Brabant	2,73	5,63	9,2
Limburg	1,35	5,91	7
Antwerpen	2,99	5,03	3,65
Oost-Vlaanderen	2,34	6,13	8,48
Gent	1,93	4,74	4,52
Brussel	2,92	3,42	3,02

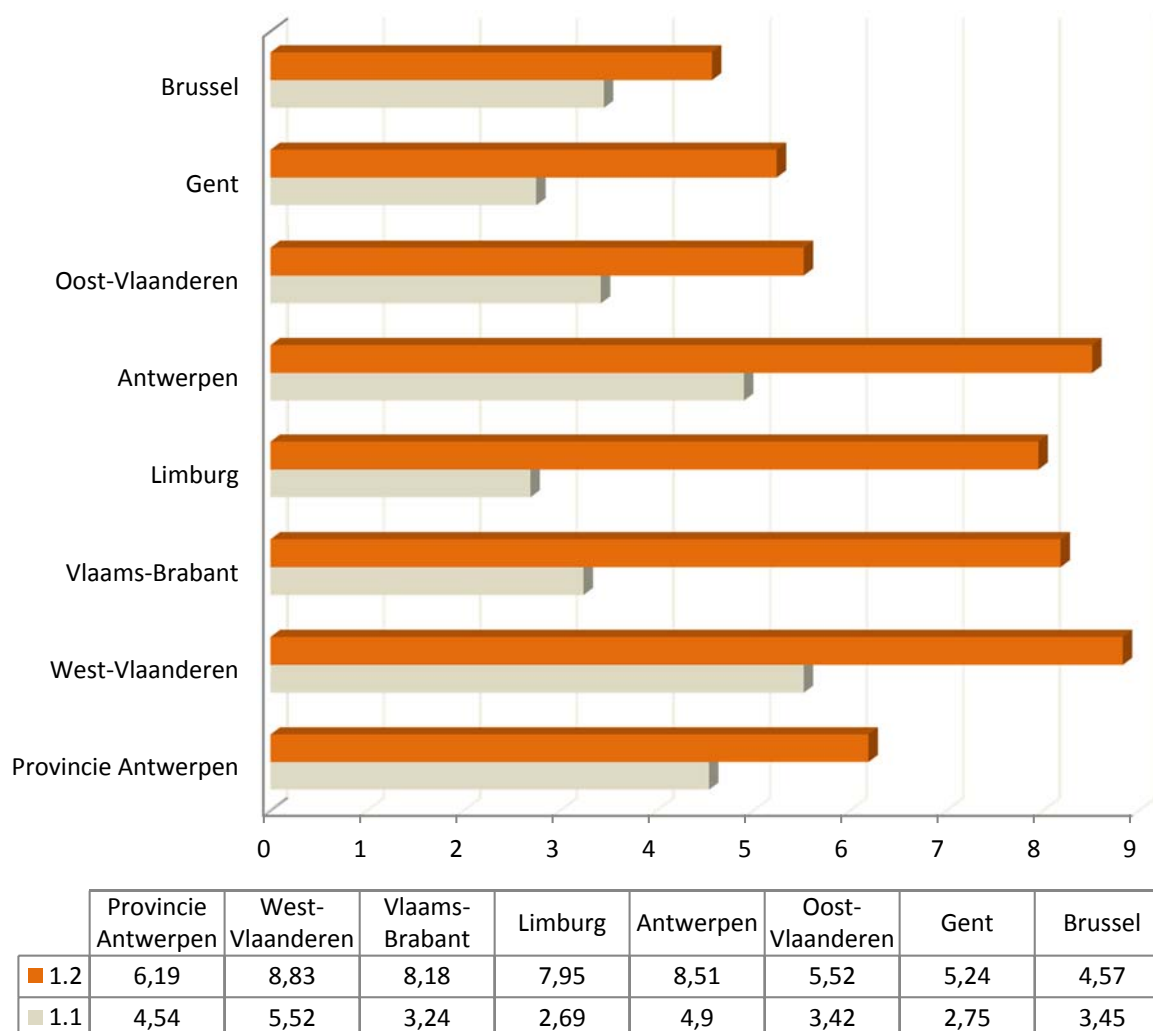
Figuur 69. Mediaan van de opstartduur in functie van taalniveau bij opstart van het NT2-traject en de regio van aanmelding (N=17 840)

In deze grafiek zien we de globale trend dat in bijna alle regio's de modale opstartduur toeneemt naarmate het taalniveau van de eerste module toeneemt. Ook vergroten de verschillen tussen de regio's naarmate het instaptaalniveau stijgt. Voor de module 1.1 is de opstartduur in alle regio's het laagst. Bovendien voldoet de mediaan voor dit taalniveau in alle regio's aan de wettelijke bepaling van een opstartduur van maximaal 3 maanden. Erna doet zich een sterke stijging voor in opstartduur naar het taalniveau 1.2, behalve dan voor Brussel wiens mediaan voor de drie bestudeerde taalniveaus ongeveer stabiel blijft rond de 3 maanden. Wat betreft de opstap naar een module binnen de richtgraad 2, zien we dat de opstartduur voor een aantal regio's stabiel blijft of zelfs wat verlaagt. Dit is het

geval voor de steden Gent, Antwerpen en Brussel, maar ook voor de provincie Antwerpen. Hier tegenover staat dat Vlaams-Brabant de scherpste stijging kent inzake opstartduur naargelang het instapniveau van de taalmodule stijgt. Zij vertonen dan ook de hoogste opstartduur voor de richtgraad 2 met een mediaan van 9.2 maanden, terwijl deze modale opstartduur in Brussel slechts 3 maanden bedraagt. Ook in de provincie Limburg vindt een sterke stijging plaats in de opstartduur van 1.4 maanden tot 1.1, van 5.9 maanden tot 1.2 en van 7 maanden tot de richtgraad 2.

5.2.3 Aanbodsverstrekker

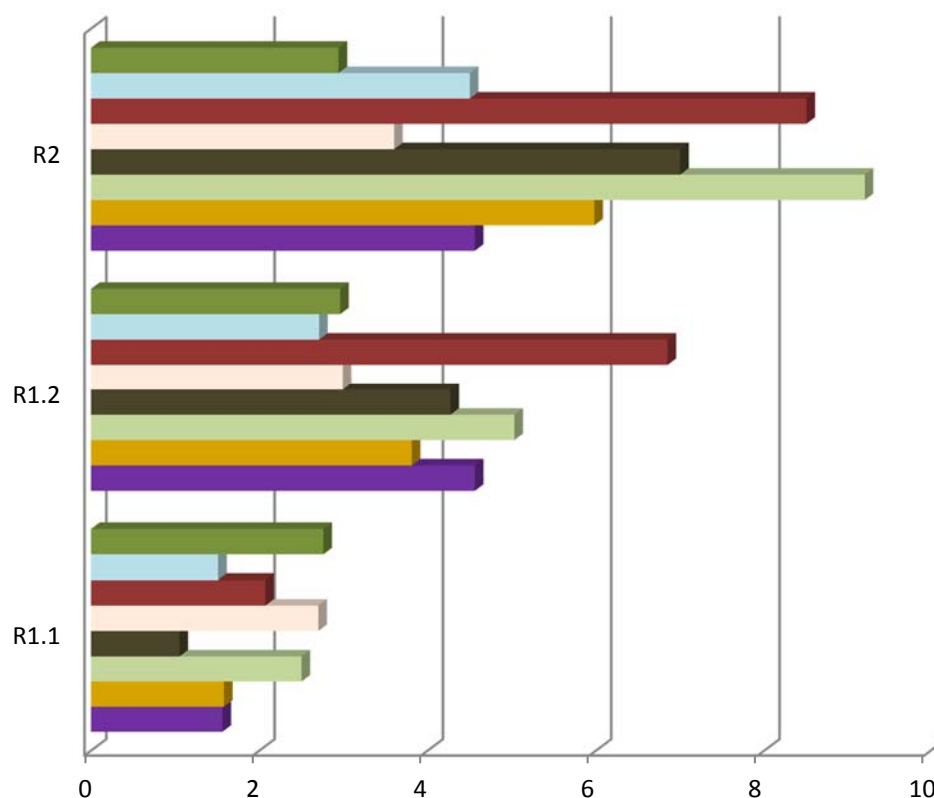
In wat volgt diepen we de regionale verschillen verder uit door een onderscheid te maken op basis van aanbodsverstrekker. Aangezien de CBE enkel de taalniveaus 1.1 en 1.2 aanbiedt, werden enkel deze in de onderstaande figuur weergegeven.

Figuur 70. Mediaan van de opstartduur voor CBE cursisten in functie van taalniveau bij opstart van NT2 en de regio van aanmelding

De regio's die de kortste opstartduur kennen voor het starten van een CBE (niet alfa) module 1.1 zijn Gent en Limburg die een gemiddelde opstartduur van minder dan 3 maanden vertonen. In Brussel, Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant ligt de gemiddelde opstartduur tussen de 3 en de 3,5 maanden. De regio's met de langste opstartduur zijn Antwerpen (4,9 maanden) en West-Vlaanderen (5,5 maanden). In voorgaand onderzoek omtrent het regionale cursusaanbod in 2009 (De Cuyper, González Garibay en Jacobs, 2013) werd reeds aangegeven dat de CBE in West-Vlaanderen het kleinste cursusaanbod voor het taalniveau 1.1 hebben. Bovendien werd deze regio gekenmerkt door een minder geslaagde regionale spreiding en werden zelfs enkele bestuurlijke arrondissementen (Eeklo, Tielt, Ieper en Veurne) geobserveerd die helemaal geen 1.1 CBE aanbod kenden. Ook scoorde West-Vlaanderen slecht inzake de spreiding van de opstartmomenten doorheen het jaar (5 maanden of meer zonder cursusaanbod) en in het voorzien van een avondaanbod scoorde vooral Zuid-West-Vlaanderen erg laag. De andere laagscorder Antwerpen werd in de studie van De Cuyper, González Garibay en Jacobs (2013) echter gekenmerkt door het hoogste CBE aanbod van het taalniveau 1.1 samen met de regio Halle-Vilvoorde. Bovendien blonken zij uit in hun avond-aanbod en kent het taalaanbod in Antwerpen een goede spreiding doorheen het kalenderjaar. Dezelfde trends zijn merkbaar voor de provincie Antwerpen. Toch blijken deze regio's in de periode tussen 2009 en 2012 nog niet aan de grote vraag te voldoen, aangezien de modale opstartduur een kleine 5 maanden in beslag neemt wat ruimschoots de ideale opstartduur van 3 maanden overschrijdt. Dit ligt in lijn met de bevindingen van De Cuyper, González Garibay en Jacobs (2013) dat gegeven het feit dat nieuwkomers in de provincie Antwerpen in sterke mate een CBE profiel vertonen, het aantal ingerichte modules in de CBE eerder laag uitviel. Ook vertoont de andere grote speler Brussel opvallend goede resultaten inzake opstartduur, wat doet vermoeden dat er in deze regio toch beter op de vraag wordt ingespeeld dan het geval is in de regio's Antwerpen en provincie Antwerpen.

Inzake de opstartduur tot 1.2 verschuiven de verhoudingen wat, maar alle regio's vertonen een verhoogde opstartduur dan het geval was voor het taalniveau 1.1. Dit ligt in lijn met de observaties van De Cuyper, González Garibay en Jacobs (2013) die vaststelden dat de CBE te weinig vervolgaanbod aanbieden. In 2009 was er voor elke module 1.1 slechts 0.43 module 1.2 voorzien. Brussel, Gent en Oost-Vlaanderen vertonen volgens de huidige succesindicator de beste scores met een respectievelijke mediaan van 4.6, 5.2 en 5.5 maanden. Regio's die er inzake opstartduur erg op achteruit zijn gegaan zijn de provincies Vlaams-Brabant en Limburg die volgens de huidige succesindicator een respectievelijke mediaan van 8.2 en 8 maanden vertonen.

	R1.1	R1.2	R2
Brussel	2,76	2,96	2,94
Gent	1,51	2,71	4,5
Oost-Vlaanderen	2,07	6,85	8,5
Antwerpen	2,7	2,99	3,6
Limburg	1,05	4,27	7
Vlaams-Brabant	2,5	5,03	9,2
West-Vlaanderen	1,58	3,81	5,98
Provincie Antwerpen	1,56	4,56	4,56

Figuur 71. Mediaan van de opstartduur voor CVO cursisten in functie van taalniveau bij opstart van NT2-traject en de regio van aanmelding

Vooreerst merken we op dat de CVO globaal gezien een lagere opstartduur vertonen dan het geval was voor de CBE. Nochtans was in 2009 het aanbod voor het taalniveau 1.1 mooi verspreid over CVO (47%) en CBE (53%). Hier dient echter wel vermeld te worden dat ongeveer de helft van de 1.1 modules van de CBE gericht waren op analfabeten, die in de huidige analyse niet zijn opgenomen. Voor de richtgraad 1.2 kreeg men in 2009 echter een geheel ander beeld, aangezien voor dit taalniveau 72% door de CVO werd aangeboden (De Cuyper, González Garibay en Jacobs, 2013).

Voor alle regio's geldt dat CVO cursisten met een hoger instapniveau een langere opstartduur vertonen. Inzake de opstartduur voor 1.1 sluiten alle regio's dicht bij elkaar aan met een mediaan tussen 1 maand in Limburg en 2,8 maanden in Brussel. Alle regio's

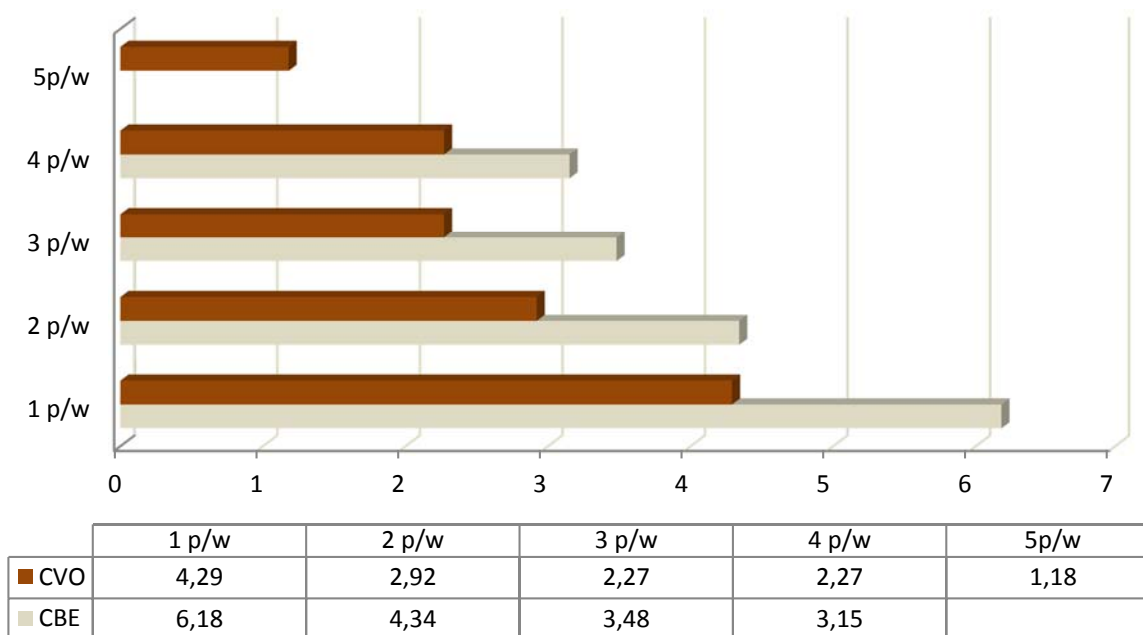
vertonen dus een mediaan onder de 3 maanden. Dit komt overeen met de resultaten van de studie over de spreiding van het opleidingsaanbod in 2009 (De Cuyper, González-Garibay en Jacobs, 2013) waar de regio's inzake geografische spreiding en spreiding in de tijd erg gelijkaardig waren. Enkel West-Vlaanderen werd gekenmerkt door een ondermaatse geografische spreiding, maar dit reflecteert zich niet in de opstartduur.

In de meeste regio's stijgt de opstartduur tot 1.2 sterk in vergelijking met de opstartduur voor 1.1, hoewel deze stijging in mindere mate zich laat gelden dan het geval was in de CBE. Deze stijging in opstartduur komt echter niet overeen met de bevindingen van De Cuyper, González-Garibay en Jacobs, (2013) die voor de CVO observeerden dat het aanbod van 1.2 in grote mate een spiegel was van het aanbod van het niveau 1.1 inzake intensiteit, spreiding en volume. Vooral Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant gaan hier sterk achteruit ten opzichte van 1.1 inzake opstartduur. Brussel vertoont daarentegen nauwelijks een stijging en ook in Gent blijft de stijging in opstartduur beperkt.

Voor de opstartduur van de richtgraad 2 doet zich opnieuw een stijging voor al blijft deze weer beperkter voor de grote steden dan het geval is voor andere regio's. De mediaan in Brussel blijft opnieuw stabiel, terwijl deze in Antwerpen en Gent stijgt tot 3.6 en 4.5 respectievelijk. De sterkste stijging gebeurt in Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant waar de modale opstartduur respectievelijk 8.5 en 9.2 bedraagt. Ook Limburg kent een zeer sterke stijging inzake opstartduur doorheen de richtgraden met een opstartduur van 1 maand voor het niveau 1.1 en 7 maanden voor de richtgraad 2.

5.2.4 Intensiteit van de module

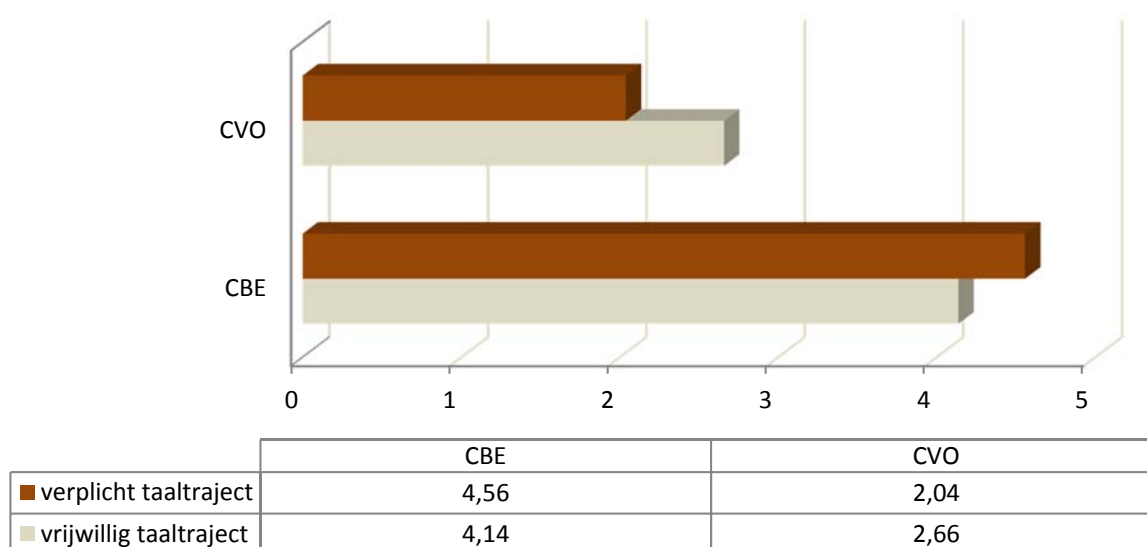
Net zoals het aanbod kan verschillen op basis van het taalniveau, kunnen bepaalde centra in meer of mindere mate intensieve modules aanbieden (audit NT2 van Vlaams Ministerie van onderwijs, 2012). Voorgaand onderzoek heeft aangetoond dat de meeste NT2-cursisten vraag hebben naar een intensief aanbod van gemiddeld 11 uren per week, wat overeenkomt met 4 lesdagen per week (De Cuyper en Jacobs, 2011). De Cuyper, González Garibay en Jacobs (2013) stelden echter vast dat er althans in 2009 weinig aanbod was voor deze intensieve modules.

Figuur 72. Mediaan van de opstartduur in functie van de gemiddelde intensiteit van de gevolgde modules

In bovenstaande figuur wordt de opstartduur uitgezet op basis van intensiteit van de module en aanbodsverstrekker en niet langer op basis van het startniveau van de cursist om een diepgaande uitsplitsing met onvoldoende grote cellen te vermijden. Hierbij dient er wel mee rekening gehouden te worden dat het gaat om de gemiddelde intensiteit (aantal dagen per week) over alle modules heen. Dit betekent dat het niet enkel om een structurele factor gaat, maar verweven is met andere persoonsgebonden factoren die ervoor zorgen dat de cursist al dan niet een intensief ritme doorheen zijn modules kan bewaren. De extremen, 1 dag per week en 5 dagen per week, komen dan ook in mindere mate voor (5 dagen per week in de CBE heeft een frequentie van slechts 32 personen). Inzake intensiteit zien we dat een toenemende intensiteit gepaard gaat met een dalende opstartduur en dit zowel in de CBE als in de CVO wat doet vermoeden dat deze dan ook op meer regelmatige basis aangeboden worden. Voorts blijven de verschillen op basis van aanbodsverstrekker (zie boven) voor elke intensiteit behouden.

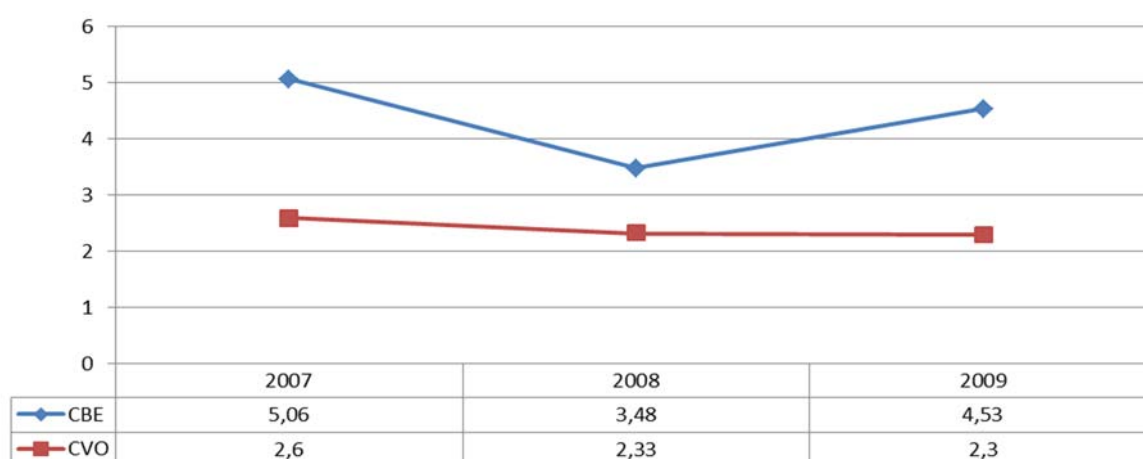
5.2.5 Verplichting tot NT2

Figuur 73. Mediaan van de opstartduur in functie van verplichting tot het volgen van de basismodule NT2 en aanbodsverstrekker

Verschillen op basis van de verplichting tot het volgen van de basismodule zijn eerder klein. Toch zien we in de CVO de tendens dat inburgeraars met een verplicht taaltraject net iets sneller een NT2-module zullen opstarten (ongeveer 2 weken). Tegen de verwachting in dat het taaltraject met een verplicht karakter sneller zou opgestart worden, vertoont de CBE de omgekeerde tendens: inburgeraars met een vrijwillig taaltraject starten ongeveer een halve maand sneller dan het geval is voor de inburgeraars met een verplicht taaltraject.

5.2.6 Jaar van aanmelding

Figuur 74. Mediaan van de opstartduur in functie van het jaar van aanmelding

In bovenstaande figuur wordt de opstartduur uitgezet ongeacht het startniveau van de cursist. Wanneer we het jaar van aanmelding bestuderen in functie van de opstartduur,

zien we een verschil optreden op basis van aanbodsverstrekker. In de CVO neemt de opstartduur af vanaf 2007, terwijl in de CBE de daling van 2007 naar 2008 niet voortgezet wordt in 2009.

5.3 Beschrijvende relatie tussen determinanten en trajectduur

5.3.1 Aanbodsverstrekker, reële lestijd en intensiteit van de module

Zoals we reeds hierboven beschreven hebben verschilt de effectieve lestijd sterk voor de verschillende aanbodsverstrekkers. In de CVO bedraagt de effectieve lestijd van de eerste taalniveaus (1.1 en 1.2) 120 uur, terwijl deze in de CBE 240 uur per module bedraagt. Hoewel de totale lestijd per aanbodsverstrekker vastligt, zal de intensiteit (aantal dagen per week) waarmee de module gegeven wordt, de totale duurtijd of trajectduur van de module beïnvloeden, wat op zijn beurt de motivatie en het doorzettingsvermogen van de NT2 cursist kan beïnvloeden. Voorgaand onderzoek heeft aangetoond dat de meeste NT2-cursisten vraag hebben naar een intensief aanbod van gemiddeld 11 uren per week, wat overeenkomt met 4 lesdagen per week (De Cuyper en Jacobs, 2011). In het onderstaande bekijken we voor de verschillende aanbodsverstrekkers in detail, hoe sterk de totale trajectduur kan verschillen in functie van de intensiteit van de module.

	Intensiteit	Mediaan van de duurtijd 1.1 gestopt	Mediaan van de lestijd 1.1 gestopt	Mediaan van de duurtijd 1.1 doorgestroomd
CBE	1 dag p/w	16 maanden	132 uren	29 maanden
	2 dagen p/w	20 maanden	230 uren	19 maanden
	3 dagen p/w	11 maanden	261 uren	12 maanden
	4 dagen p/w	7 maanden	234 uren	9 maanden
CVO	2 dagen p/w	4 maanden	119 uren	4 maanden
	3 dagen p/w	11 maanden	232 uren	4 maanden
	4 dagen p/w	2 maanden	117 uren	2 maanden
	5 dagen p/w	2 maanden	125 uren	2 maanden

Tabel 6. Schematisch overzicht van de trajectduur tot 1.1 in functie van de aanbodsverstrekker en intensiteit van de module

Uit bovenstaande figuur kunnen we de meest waarschijnlijke duurtijd van het taalniveau 1.1 op basis van aanbodsverstrekker en intensiteit van de module afleiden. In de CBE observeren we dat de duurtijd voor 1.1 bij de laag intensieve modules (1 of 2 dagen p/w) tussen de 19 maanden en de 29 maanden kan liggen. De duur van 16 maanden nemen we niet in beschouwing omdat de mediaan van de lestijd duidelijk maakt dat het om

onafgewerkte modules gaat. Voor de intensieve modules (3 tot 4 dagen p/w) ligt de duurtijd heel wat lager en de modale cursist doet er tussen de 9 en de 12 maanden over.

In de CVO ligt de trajectduur tot 1.1 voor de laag intensieve modules (2 a 3 dagen p/w) op 4 maanden. Op basis van de lestijd zien we dat in de module met een intensiteit van 3 dagen per week, er toch een aantal studenten (niet doorstromers) de module hernemen, aangezien zij er gemiddeld gezien 232 uren (in plaats van 120 uren) lestijd hebben opzitten. In de intensieve modules (4 a 5 dagen p/w) doen studenten er ongeveer twee maanden over in een CVO.

	Intensiteit	Mediaan van de duurtijd 1.2 gestopt	Mediaan van de lestijd 1.2 gestopt	Mediaan van de duurtijd 1.2 doorgestroomd
CBE	1 dag p/w	44 maanden	324 uren	-
	2 dagen p/w	39 maanden	525 uren	32 maanden
	3 dagen p/w	28 maanden	533 uren	26 maanden
	4 dagen p/w	21 maanden	473 uren	23 maanden
CVO	2 dagen p/w	16 maanden	324 uren	11 maanden
	3 dagen p/w	21 maanden	392 uren	9 maanden
	4 dagen p/w	6 maanden	249 uren	5 maanden
	5 dagen p/w	5 maanden	266 uren	5 maanden

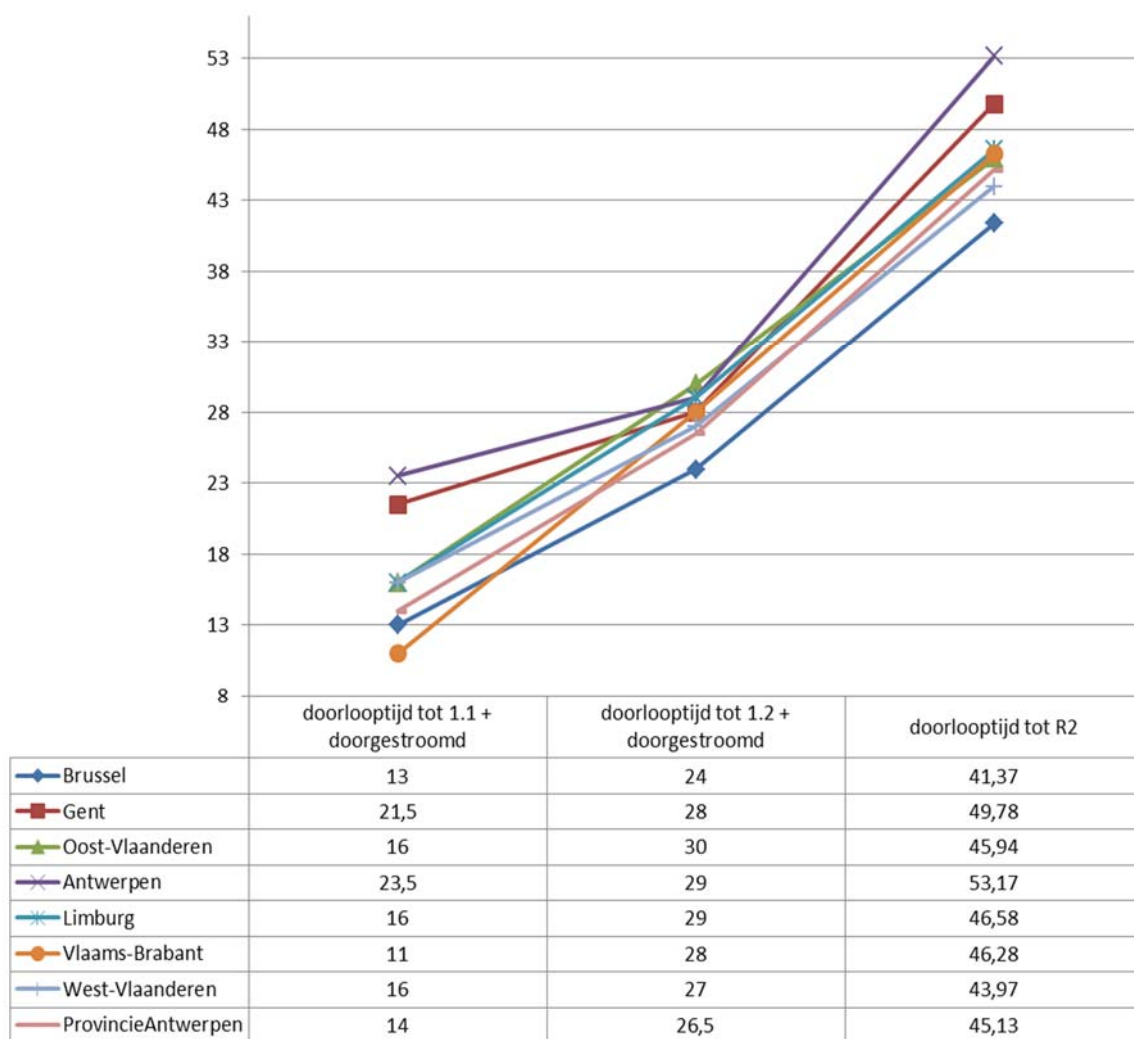
Tabel 7. Schematisch overzicht van de trajectduur tot 1.2 in functie van de aanbodsverstrekker en intensiteit van de module

De bovenstaande figuur toont de meest waarschijnlijke duurtijd van het taalniveau 1.2 in functie van aanbodsverstrekker en intensiteit van de module. Binnen de CBE reflecteert de intensiteit van 1 dag per week duidelijk een groep cursisten dat voortijdig afgehaakt zijn (324 uren lestijd in plaats van 480 uren). De laag intensieve module van 2 dagen per week levert voor de cursisten die nog verder doorstromen zo een 32 maanden duurtijd op. Met een module van een intensiteit van 3 dagen per week doen doorstromers er globaal gezien 26 maanden over. Op basis van de effectieve lestijd, zien we dat een aantal cursisten die met een lage intensiteit les volgt, de module dient te herhalen, aangezien de mediaan van 525 (2 lesdagen p/w) en van 533 (3 lesdagen p/w) de vooropgestelde moduletijd van 480 uren overstijgt. Doorstromende cursisten die de niveaus 1.1 en 1.2 op hoog intensief niveau volgden (4 dagen p/w), vertonen een duurtijd van 23 maanden.

In de CVO zien we dat de laag intensieve modules (2 of 3 dagen p/w) een duurtijd vertonen tussen 9 en 11 maanden. Bij de niet doorgestroomde lage intensiteit cursisten toont de

lestijd ons dat toch heel wat cursisten dit niveau dienden te herhalen (mediaan van 324 en 392 uren in plaats van 240 uren). Cursisten die met een hoge intensiteit (4 a 5 dagen p/w) de niveaus 1.1 en 1.2 hebben gevolgd, vertonen een duurtijd van 5 maanden wat erg kort is. Hier zien we een gemiddelde lestijd die aansluit bij 240 uren, wat erop wijst dat weinig cursisten het niveau moesten herhalen. Het valt hier echter wel op dat de duurtijd van de module met een intensiteit van 4 dagen per week niet verschilt van de intensiteit van 5 dagen per week, wat er op zou kunnen wijzen dat deze intensiteiten naar hetzelfde aantal uren per week verwijzen.

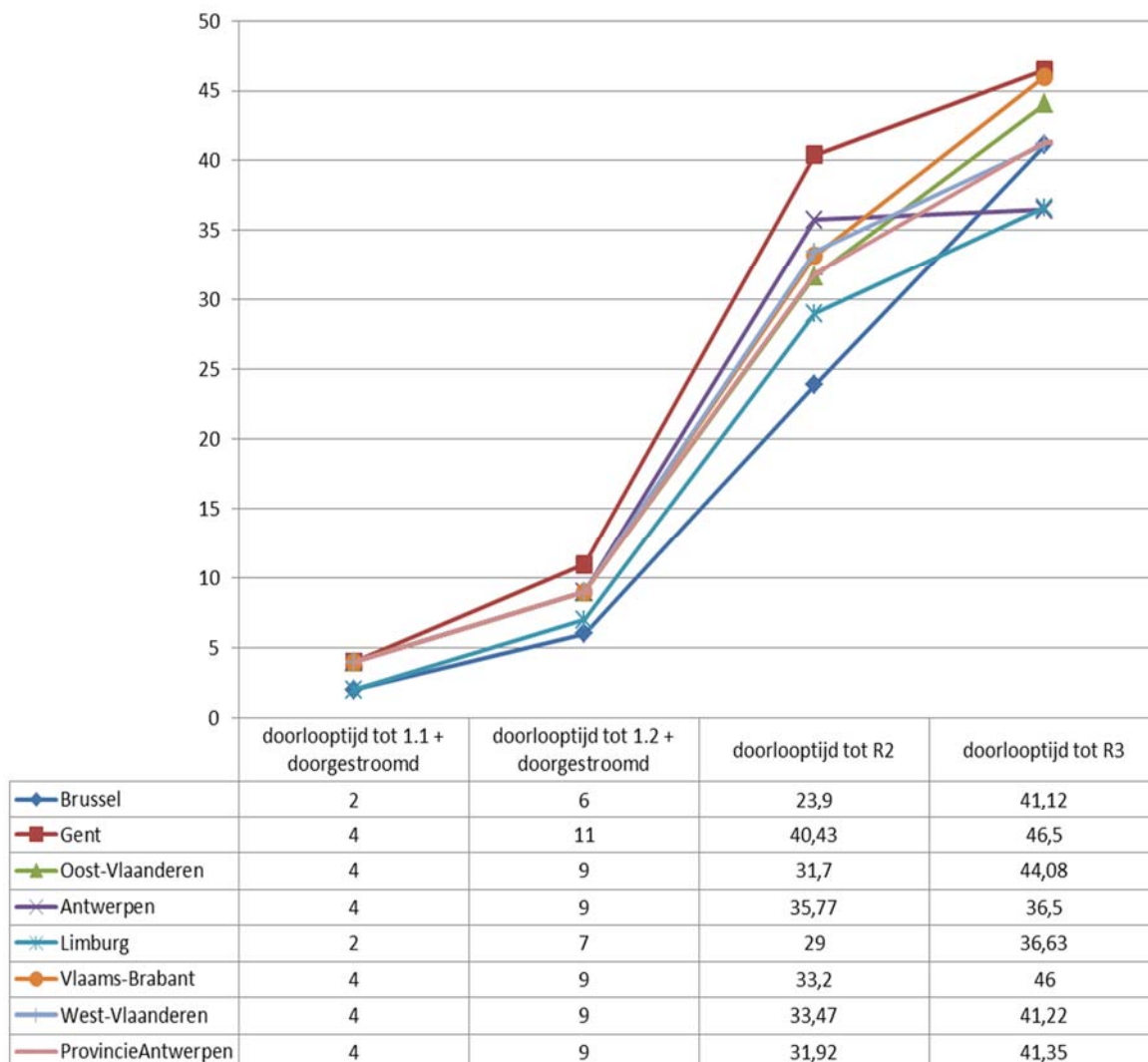
5.3.2 Regio van aanmelding

Figuur 75. Mediaan van de trajectduur van CBE cursisten in functie van de aanbodsverstrekker en regio van aanmelding

Inzake de duurtijd tot 1.1 in de CBE zien we dat Vlaams-Brabant de laagste trajectduur vertoont met een mediaan van 11 maanden. Deze worden nauw opgevolgd door de andere regio's, behalve dan Gent en Antwerpen die een respectievelijke mediaan van maar liefst 21.5 en 23.5 maanden vertonen. Voor de duurtijd tot 1.2 verkleinen de onderlinge

regionale verschillen, behalve dan voor Brussel die een beduidend lagere mediaan van 24 maanden vertoont tegenover gemiddeld 28 maanden in de andere regio's. Regionale verschillen vergroten weer voor de trajectduur tot de richtgraad 2, waarbij Brussel opnieuw de laagste mediaan vertoont van 41 maanden en Antwerpen de hoogste van 53 maanden.

Figuur 76. Mediaan van de belangrijkste parameters van trajectduur van CVO cursisten in functie van de aanbodsverstrekker en regio van aanmelding

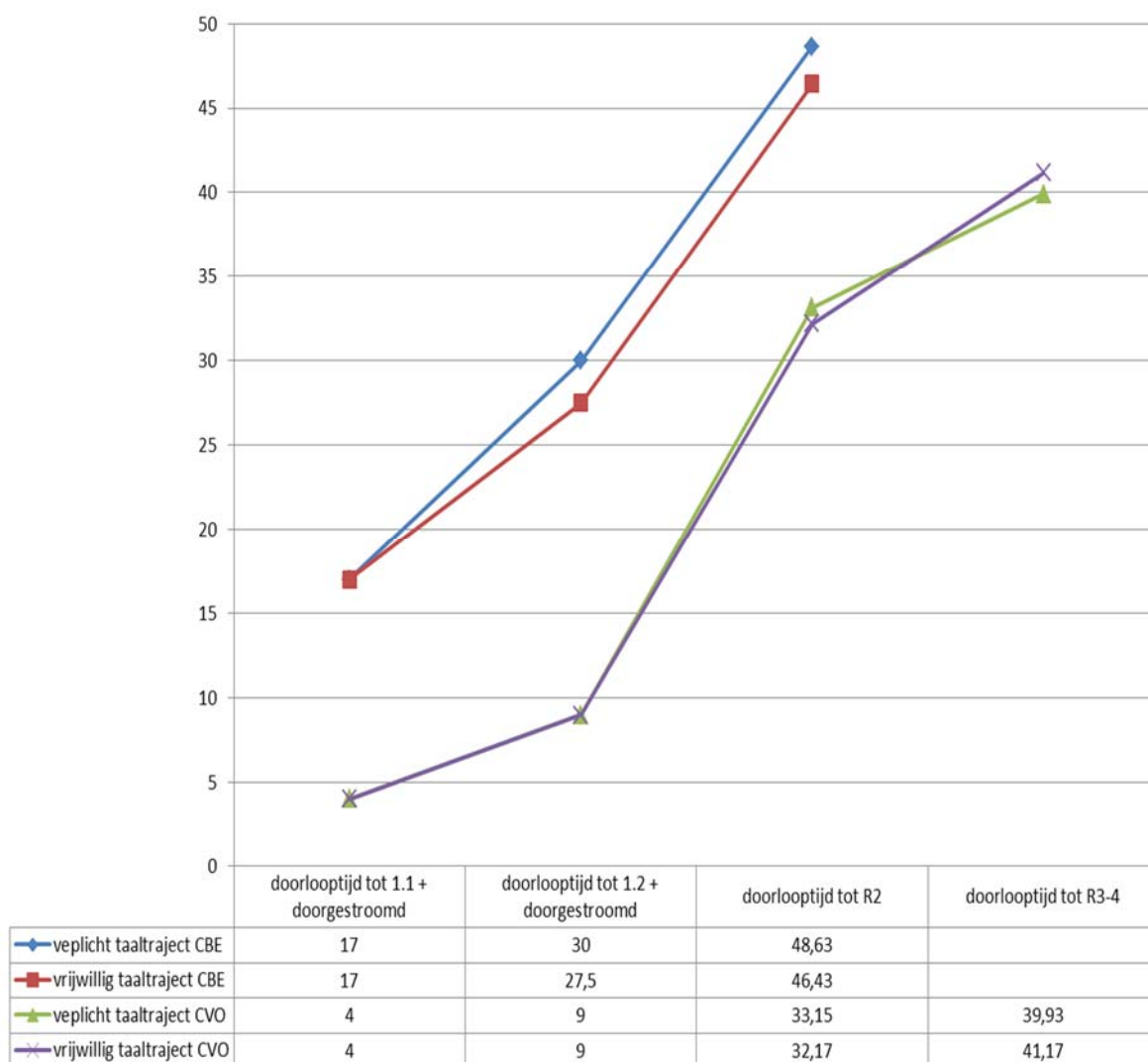
Inzake de duurtijd van CVO cursisten zien we dat de meeste regio's op dezelfde lijn liggen met een mediaan van 4 maanden, behalve dan Brussel en Limburg waar de mediaan slechts 2 maanden bedraagt. Dit komt waarschijnlijk doordat er meer dan in andere regio's de intensieve module wordt aangeboden/gevolgd. Deze kortere trajectduur in laatstgenoemde regio's zet zich door met een modale trajectduur tot 1.2 van 6 maanden in Brussel en van 7 maanden in Limburg. In de overige regio's bedraagt de mediaan van de trajectduur tot 1.2 rond de 9 maanden, behalve dan in Gent waar de mediaan 11 maanden bedraagt. Voor de duurtijd tot de richtgraad 2 zijn het vooral Brussel en Gent die zich onderscheiden van de andere regio's. Brussel vertoont een opvallend lage modale

trajectduur van 14 maanden, terwijl Gent een opvallend hoge trajectduur vertoont van 40 maanden. In Antwerpen ligt de mediaan ook vrij hoog op 36 maanden. Voor de trajectduur tot de richtgraden 3 en 4 zien we dan weer dat Antwerpen en Limburg de kortste modale trajectduur vertonen met een mediaan rond de 36 maanden. Doordat de trajectduur voor de richtgraad 2 in Antwerpen even hoog ligt als de trajectduur tot hogere richtgraden vermoeden we dat de verschillen niet veroorzaakt worden door het cursusaanbod, maar eerder door kenmerken van de cursisten zelf (zoals bijvoorbeeld dat binnen de richtgraad 2, de cursisten verder raken dan in andere regio's).

5.3.3 Verplichting tot NT2

In wat volgt beperken we ons tot het beschrijven van de trajectduur van de hieronder opgelijste situaties. Het gaat steeds om de grootste groep als we binnen een taalniveau de doorgestroomde met de niet doorgestroomde cursisten vergelijken. Zo trachten we een zo beknopt mogelijke beschrijving te geven van de meest representatieve trajectduur.

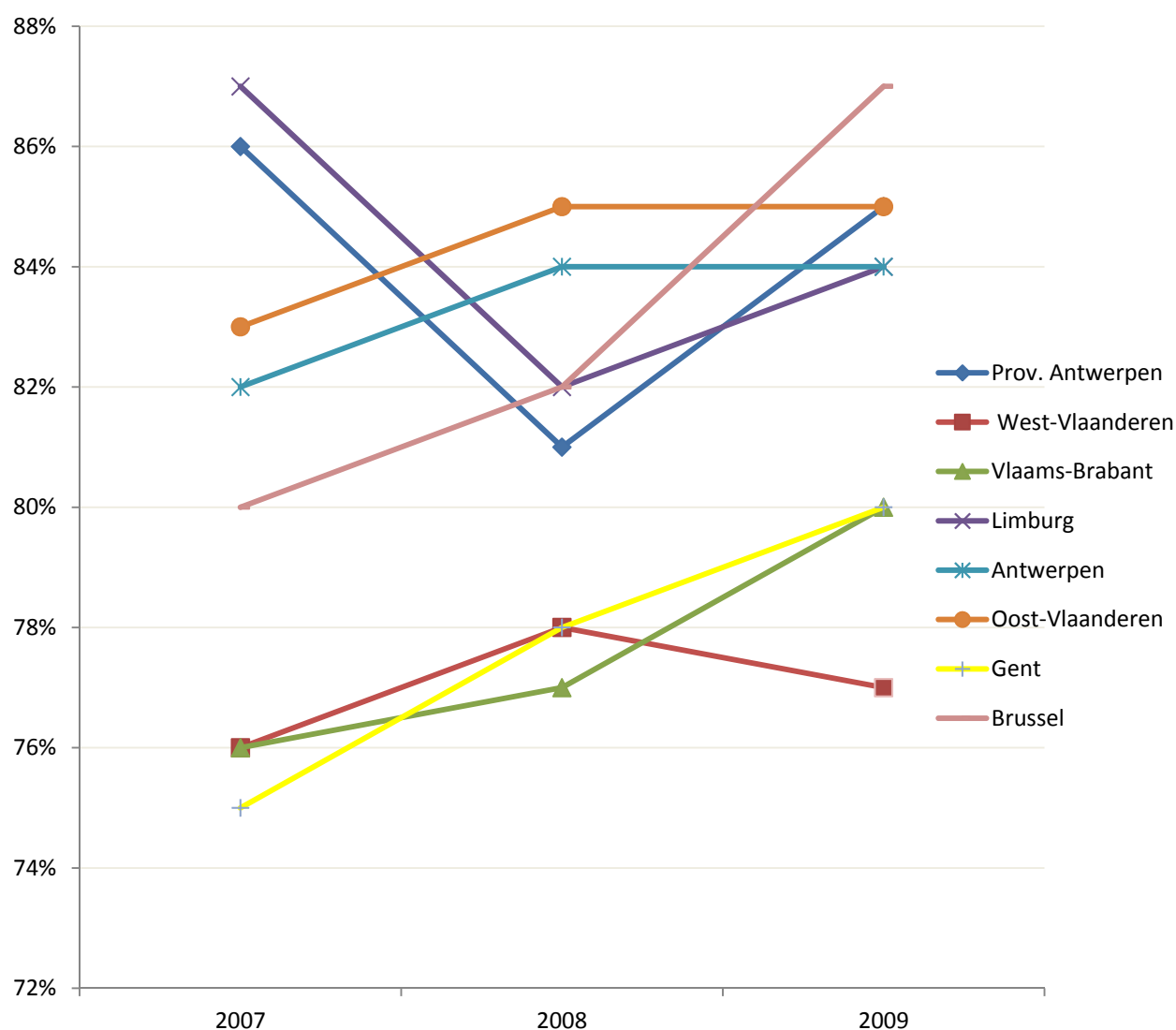
1. Duurtijd tot het niveau 1.1 voor de cursisten die doorgestroomd zijn naar 1.2.
2. Duurtijd tot het niveau 1.2 voor de cursisten die doorgestroomd zijn naar 2.1.
3. Duurtijd tot richtgraad 2 voor de cursisten die niet doorgestroomd zijn naar 3.
4. Duurtijd tot richtgraden 3 en 4.

Figuur 77. Mediaan van trajectduur in functie van de aanbodsverstrekker en verplichting tot NT2

Het al dan niet verplichten tot het volgen van de basismodule heeft geen effect op de trajectduur van CVO studenten en dit ongeacht het taalniveau waarop uitgestroomd wordt. In de CBE kan daarentegen een matig verband waargenomen worden. Waar er in het eerste taalniveau nog geen verschillen zijn, gaat in de hogere taalniveaus het vrijwillige karakter van deelname aan NT2 gepaard met kortere taaltrajecten. Meer bepaald observeren we een winst van 1.5 maand voor het niveau 1.2 en van 2 maanden voor de richtgraad 2.

5.3.4 Jaar van aanmelding

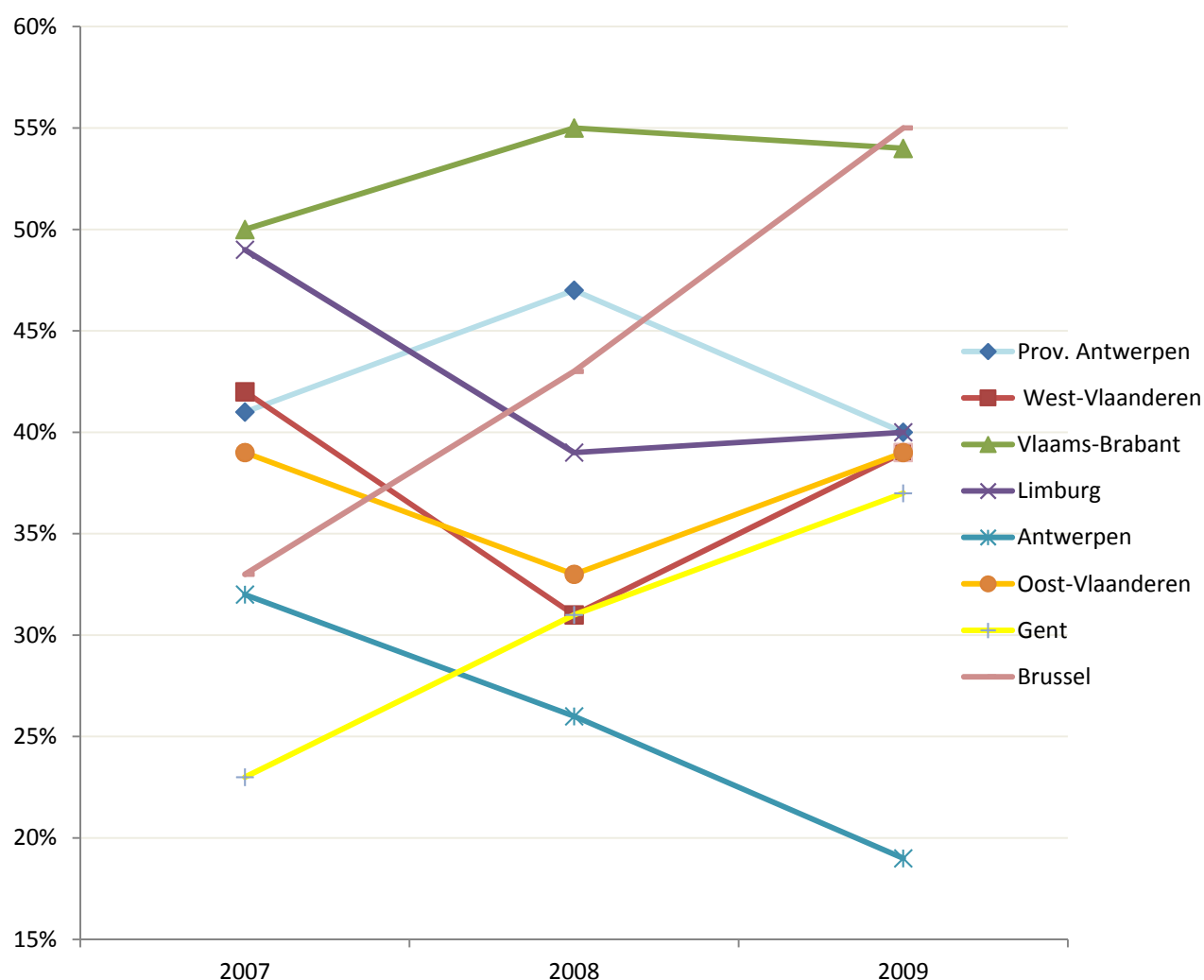

Figuur 78. Mediaan van trajectduur in functie van de aanbodsverstrekker en jaar van aanmelding (De verticale as start op 72%)

Inzake de duurtijd merken we toch heel wat verschillen doorheen de tijd, al hangen deze samen met het type aanbodsverstrekker. In de CBE neemt de trajectduur voor het niveau 1.1 gestaag af met 1 maand per nieuw kalenderjaar. De vooruitgang in het bekomen van een kortere modale trajectduur is echter nog uitdrukkelijker voor de hogere richtgraden. Voor het taalniveau 1.2 daalt de duurtijd van 33 maanden in 2007 tot 26 maanden in 2009. In de CVO treden de verschillen pas op vanaf de richtgraad 2. Hier is een evolutie van 34 maanden in 2007 tot 30 maanden in 2009. Voor de duurtijd tot de richtgraad 3 en 4 is de winst in trajectduur nog groter met een mediaan van 45 maanden in 2007 tot een mediaan van 38 maanden in 2009, wat een winst inhoudt van 7 maanden.

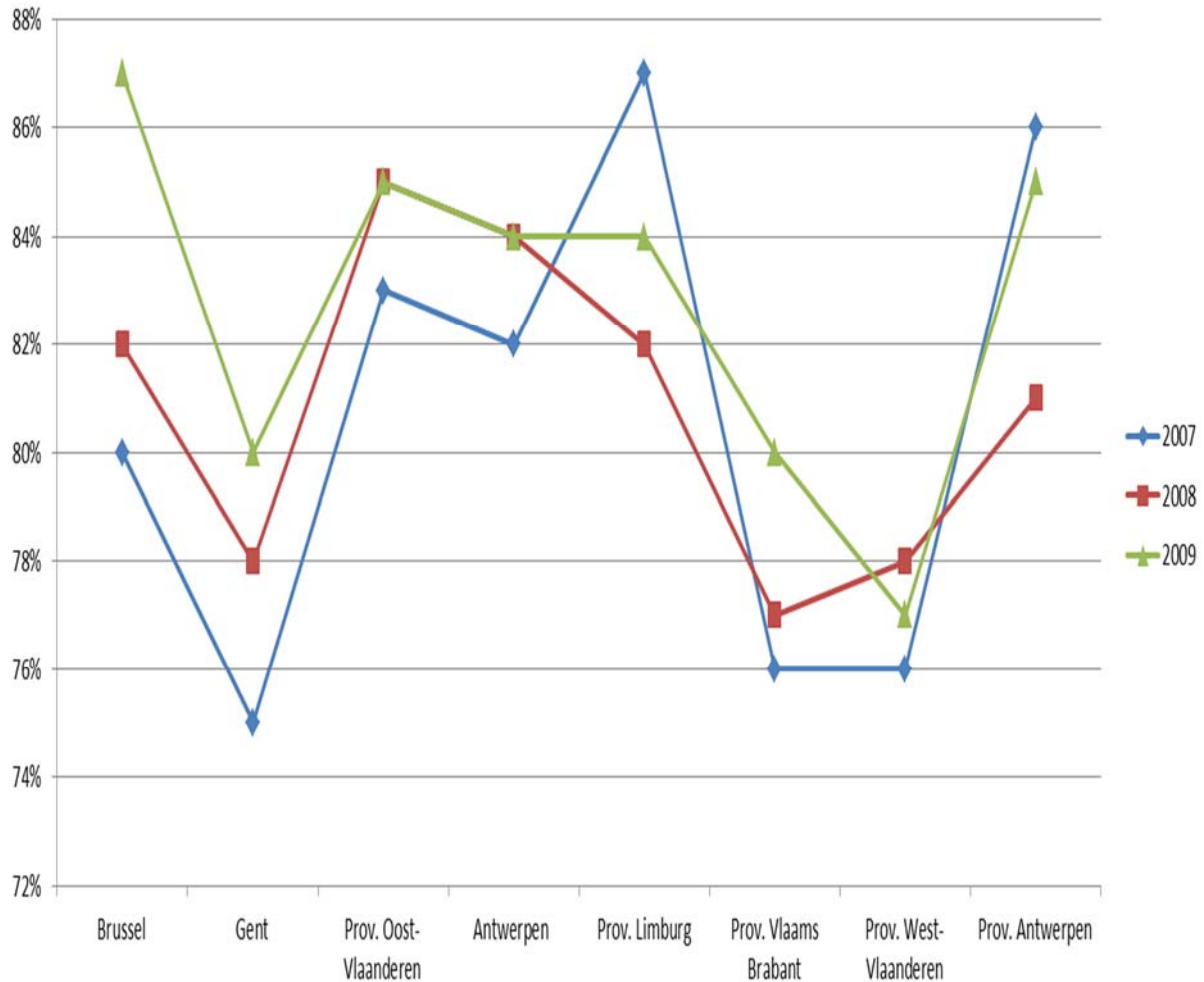
5.3.5 Aanbodsverstrekker, jaar van aanmelding en regio van aanmelding

We zetten de succesindicatoren voor het binnen het jaar behalen van een basistaalvaardigheidsniveau onder de oude (1.1) of de nieuwe (1.2) definitie uit naar het jaar en de regio van aanmelding. We verwijzen hierbij naar het monitoringssysteem in bijlage. We maken hierbij een onderscheid op basis van aanbodsverstrekker. Daarbij gaan voor de CBE cursisten enkel na welk percentage binnen het jaar het taalniveau 1.1 behaalt. Voor de CVO cursisten berekenen we de succesindicator zowel voor het taalniveau 1.1 als 1.2. Steeds beperken we de analyses tot de cursisten die naar een hoger niveau doorgestroomd zijn, aangezien we enkel van hen zeker kunnen zijn dat ze voor het voorgaande niveau geslaagd zijn.

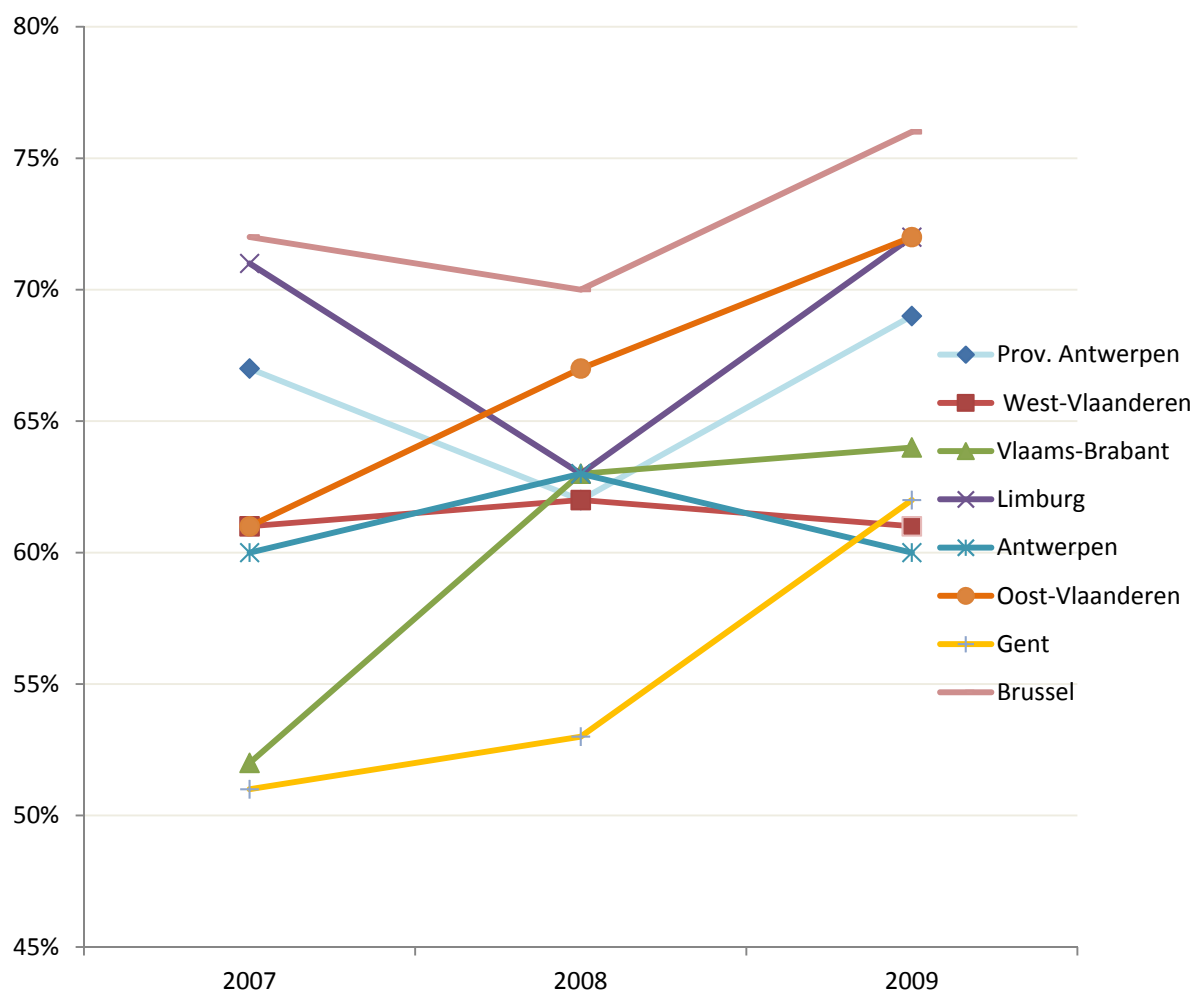
Figuur 79. Percentage CBE cursisten die binnen de 12 maanden het taalniveau 1.1 behalen (ten opzichte van totale groep CBE cursisten 1.1 behaald hebben) in functie van regio en jaar van aanmelding (De verticale as start op 15%)

Over het algemeen kunnen we stellen dat de succesindicator voor het binnen het jaar behalen van het taalniveau 1.1 (enkel doorstromers) in de CBE erg schommelt over de regio's en doorheen de tijd. De regio's Brussel en Vlaams-Brabant vertonen de hoogste waarde voor de succesindicator (rond de 55%), waarbij Brussel een groei heeft gekend doorheen de tijd inzake het aantal CBE cursisten die binnen het jaar het taalniveau 1.1 hebben afgerond en Vlaams-Brabant een succespercentage van boven de 50% doorheen de tijd heeft kunnen aanhouden. Ook stellen we een groei vast in de stad Gent, waar de succesindicator gestegen is van 23% in 2007 tot 37% in 2009, wat het op een waarde brengt die vergelijkbaar is met de meeste andere regio's. Buiten Brussel en Gent is er echter geen groei in de waarde van de succesindicator in de andere regio's. Een dramatische daling inzake de succesindicator vindt zelfs plaats in de stad Antwerpen waar in 2009 minder dan 20% van de CBE cursisten het taalniveau 1.1 binnen het jaar behalen. Ook in Limburg stellen we een lichte daling vast inzake de succesindicator van het binnen het jaar behalen van het taalniveau 1.1 in de CBE, maar het percentage dat binnen het jaar 1.1 behaalt, blijft nog hangen op 40% wat zeer dicht ligt bij de waarde van de succesindicator in andere regio's.

Figuur 80. Percentage CVO cursisten die binnen de 12 maanden het taalniveau 1.1 behalen (ten opzichte van totale groep CVO cursisten 1.1 behaald hebben) in functie van regio en jaar van aanmelding (de verticale as start op 72%)

Binnen de CVO doen er zich minder schommelingen voor in de succesindicator omtrent het binnen het jaar behalen van het taalniveau 1.1 dan het geval was voor de CBE. Over de tijd heen, zien we voornamelijk lichte groei of stagnatie van de waarde van de succesindicator. Enkel in Limburg is er een lichte daling van 87% die het niveau van 1.1 behaalt in 2007 naar 84% in 2009. De regio die het beste scoort op de succesindicator in 2009 is Brussel die een stabiele groei in succesindicator gekend heeft doorheen de tijd, namelijk van 80% in 2007 tot 87% in 2009. Ondanks zijn relatief lage score, kent Gent kent ook een substantiële groei van 75% in 2007 tot 80% in 2009. Andere regio's scoren eveneens vrij goed en vertonen allen een succesindicator van boven de 80%, behalve dan in West-Vlaanderen waar de succesindicator blijft schommelen rond de 77% en Vlaams-Brabant dat strandt op 80%.

Figuur 81. Percentage CVO cursisten die binnen de 12 maanden het taalniveau 1.2 behalen (ten opzichte van totale groep CVO cursisten 1.2 behaald hebben) in functie van regio en jaar van aanmelding

Voor de succesindicator voor het binnen het jaar behalen van het taalniveau 1.2 schommelen de waarden net iets sterker dan het geval was voor 1.1 in functie van regio en jaar van aanmelding. Inzake het jaar van aanmelding, stellen we een globale stijgende trend vast in de succespercentages voor het binnen het jaar behalen van 1.2, buiten enkele regio's waar de waarde stabiel gebleven is. Opnieuw is Brussel de regio die de hoogste waarde kent voor de succesindicator in 2009. Daar behaalt maar liefst 76% van de doorstromers het taalniveau 1.2 binnen het jaar. Andere hoogscorders zijn de provincies Oost-Vlaanderen en Limburg met een waarde van 72% voor de succesindicator. Bovendien kunnen we zien dat zowat alle regio's stabiel zijn gebleven of een stijging hebben meegemaakt inzake de waarde van de succesindicator. Regio's die een vrij lage waarde op de succesindicator vertonen en stabiel zijn gebleven doorheen de tijd zijn Antwerpen (60%) en de provincie West-Vlaanderen (61%). Regio's die wel een sterke stijging kenden inzake de succesindicator maar toch eerder lage waarden bleven vertonen in 2009 zijn de stad Gent (62%) en de provincie Vlaams-Brabant (64%).

5.4 Logistische regressie

5.4.1 Logistische regressie: Het opstarten van het taaltraject binnen de 3 maanden

Net zoals in de voorgaande hoofdstukken voeren we een stapsgewijze logistische regressie uit waarin de eerste stap bestaat uit persoonsgerelateerde determinanten die fungeren als controlevariabelen en de tweede stap bestaat uit determinanten gerelateerd aan de inburgerings- en taaltrajecten. Concreet werd er voorspeld of een inburgeraar binnen de 3 maanden na de aanmelding in het OHB met een NT2-module gestart is en dit ongeacht het taalniveau waarop gestart werd. Dus enkel de inburgeraars die een positieve startduur vertoonden, werden opgenomen in de analyse. We hebben de volgende determinanten in rekening gebracht.

Persoonsgerelateerde determinanten (Stap 1): geslacht, leeftijd bij aanmelding, herkomst, opleidingsgraad, hoofdperspectief en oudkomers versus nieuwkomer

Determinanten gerelateerd aan het inburgerings- en taaltraject (Stap 2): verplichting tot NT2, intensiteit van de modules, centrum van aanmelding jaar van aanmelding, taalniveau van de eerst gevolge module en type aanbodsverstrekker

De uiteindelijke analyse gebeurde op 12 726 inburgeraars wat 70% bestrijkt van de totale onderzoekspopulatie NT2 cursisten die zich aangemeld hebben tussen 2007 en 2009, een inburgeringscontract ondertekend hebben en een positieve opstartduur vertoonden ($N=18\,028$). Het model uit de eerste stap bleek een significatieve toevoeging te zijn ten opzichte van het nul model (Chi-kwadraat (24) = 466.27, $p < .001$). Toch gaf de Nagelkerke R kwadraat met 5% aan dat het model met persoonsgebonden determinanten weinig voorspellende waarde had. De tweede stap in de hiërarchische logistische regressie bleek een nuttige toevoeging te zijn ten aanzien van de voorgaande (Chi-kwadraat (18) = 1 268,96, $p < .001$). Het finale model leverde een significante toevoeging aan het nul model op (Chi-kwadraat (42) = 1 735, 24, $p < .001$) en had een Nagelkerke R kwadraat van 17%. In lijn met de hypothese dat voornamelijk structurele determinanten een invloed zouden uitoefenen op de opstartduur, observeerden we dat de invloed van de persoonsgebonden determinanten eerder beperkt was.

Variabele	Categorie	Odds: Binnen de 3 maanden opstarten	Sign
Geslacht	Man	1.23	<.001
	Vrouw	-	
Leeftijd	Algemeen		<i>ns</i>
Perspectief	Algemeen		<.001
	Geen	1.38	.001
	Educatief	1.48	<.001
	Professioneel	1.52	<.001
	Werkt	1.05	<i>ns</i>
	Socio-cultureel	-	
Nieuwkomer vs oudkomer	Algemeen		<.001
	Oudkomer in VI	-	
	Oudkomer in VI uit B en WI	1.27	.01
	Nieuwkomer in VI	1.42	<.001
Opleiding	Algemeen		<.001
	Laaggeschoold	-	
	Midden geschoold	1.13	<.01
	Hooggeschoold	1.19	<.01
Herkomst	Algemeen		<i>ns</i>

Tabel 8. Resultaten van logistische regressie (Step1) bij het voorspellen van de kans tot het opstarten van een NT2 traject binnen de 3 maanden

Variabele	Categorie	Odds: Binnen de 3 maanden opstarten	Sign
Regio van aanmelding	Algemeen		<.001
	Brussel	-	
	Gent	2.49	<.001
	Oost-Vlaanderen	1.61	<.001
	Antwerpen	1.15	<i>ns</i>
	Limburg	2.36	<.001
	Vlaams-Brabant	1.17	<i>ns</i>
	West-Vlaanderen	1.55	<.001
	Antwerpen provincie	1.65	<.001
Jaar aanmelding	Algemeen		<.001
	2007	-	
	2008	1.19	.001
	2009	1.14	<.01
Aanbodsverstrekker	CBE	-	
	CVO	2.00	<.001
Intensiteit	Algemeen		<.001
	1 dag p/w	-	
	2 dagen p/w	1.93	<.001
	3 dagen p/w	2.37	<.001
	4 dagen p/w	2.86	<.001
	5 dagen p/w	3.41	<.001
Eerste taalniveau	Algemeen		<.001
	1.1	15.53	<.001
	1.2	6.09	<.001
	R2	4.42	<.001
	R3-4	-	
Verplichting tot NT2	vrijwillig	1.13	<.01
	verplicht	-	

Tabel 9. Resultaten van logistische regressie (Step2) bij het voorspellen van de kans tot het opstarten van een NT2 traject binnen de 3 maanden

Structurele determinanten

- De belangrijkste determinant is duidelijk het *taalniveau van de eerste module* die als proxy kan dienen voor de beschikbaarheid van de modules op de verschillende taalniveaus. Daarbij zien we dat logischerwijze de hoogste richtgraden (waarvan bekend is dat ze minder beschikbaar zijn) tot de langste opstartduur leiden. Ook observeren we dat de basismodule vermoedelijk zeer frequent wordt aangeboden, aangezien de kans om dit taalniveau binnen de 3 maanden te starten maar liefst 15 keer groter is dan het geval is voor de hoogste taalniveaus. Dat de waarde van de odds ratio zo hoog ligt, kan te maken hebben met de onevenredige verdeling van respondenten die in het eerste niveau starten (tegenover op het hoogste taalniveau starten). Het gaat dus hoogstwaarschijnlijk om een overschatting van de kans. Desalniettemin vinden we tussen de andere taalniveaus onderling ook verschillen. Zo heeft het taalniveau 1.2 tot 6 keer meer kans en de richtgraad 2 tot 4 keer meer kans de hoogste richtgraden 3 en 4 om snel opgestart te worden. Deze relatieve verhoudingen, waarbij de opstartduur stijgt bij stijgende taalniveaus komt overeen met de bevindingen uit de beschrijvende analyse.
- Ook de bevindingen omtrent de *intensiteit van de module* worden hier bevestigd, aangezien de intensieve modules een verhoogde kans hebben om binnen de 3 maanden opgestart te worden. Zo hebben de meest intensieve modules van 4 en 5 dagen per week tot 2.9 en 3.4 keer meer kans om binnen de 3 maanden opgestart te worden dan het geval is voor de minst intensieve module (1 dag per week).
- Inzake de *aanbodsverstrekker* zien we opnieuw dat CVO cursisten sneller gestart raken en tot 2 keer meer kans hebben dan CBE cursisten om hun eerste module binnen de 3 maanden te starten.
- Na controle voor de andere determinanten komen we toch wat andere resultaten uit voor de *regio van aanmelding* dan het geval was in de beschrijvende analyse. Zo is Brussel niet langer de best scorende regio, maar wordt de snelle opstartduur verklaard door andere determinanten. Gent en Limburg kwamen nu naar voren als de best scorende regio's wiens cursisten rond de 2.4 keer meer kans hadden om binnen de 3 maanden na aanmelding een module op te starten dan het geval was voor de regio's met de laagste kans, Vlaams-Brabant en Antwerpen.
- Na controle voor andere determinanten de *verplichting tot NT2* niet langer een invloed uit te oefenen op de opstartduur.
- Ook het *jaar van aanmelding* blijkt slechts nog een zeer geringe invloed uit te oefenen op de opstartduur.

Persoonsgebonden determinanten

Zoals we op basis van de benaderde verklaarde variantie konden zien (Nagelkerke R kwadraat), hebben de persoonsgebonden determinanten weinig invloed op de succesindicator gerelateerd aan de opstartduur.

Hieronder bieden we een overzicht van de meest invloedrijke determinanten.

*Het minste kans op een snelle opstart van NT2
(minder dan 3 maanden)*

- **1.1 als startniveau**
- Modules met een intensiteit van 4 a 5 lesdagen per week
- CBE
- Vlaams-Brabant en Antwerpen

*Het meeste kans op een snelle opstart van NT2
(minder dan 3 maanden)*

- **Hogere taalniveaus als startniveau**
- Modules met een intensiteit van 1 à 2 lesdagen per week
- CVO
- Gent en Limburg

5.4.2 Logistische regressie: Het behalen van basistaalvaardigheid op 1 jaar tijd

Zoals uit het voorgaande al duidelijk werd is het doel om binnen het jaar het taalniveau 1.2 af te ronden op het moment voor CVO studenten veel evidentier is dan voor CBE cursisten. Daarom gaan we voor de CBE cursisten enkel na wat de determinanten zijn voor het al dan niet binnen het jaar behalen van het taalniveau 1.1. Deze analyse passen we toe enkel voor diegenen die naar 1.2 doorgestroomd zijn, omdat we enkel van deze groep zeker kunnen zijn dat ze het taalniveau 1.1 ook effectief behaald hebben. Aangezien het doelstelling om het niveau 1.1 binnen het jaar te behalen, voor 86% van de CVO cursisten al bereikt wordt, lijkt het ons voor deze groep enkel nuttig om de logistische regressie uit te voeren voor het al dan niet binnen het jaar behalen van het niveau 1.2 (gebeurtenis). Opnieuw doen we dit enkel voor de cursisten die daarna ook verder doorgestroomd zijn. Door deze inhoudelijke keuzes te maken, hebben we ook een methodologisch voordeel omdat we op deze manier afhankelijke variabelen hebben met een nog behoorlijke spreiding (wat bijvoorbeeld voor het binnen het jaar behalen van 1.2 voor een CBE cursisten niet het geval zou zijn).

Voor het voorspellen van het al dan niet behalen van een basistaalvaardigheidsniveau, hebben we de volgende determinanten in rekening gebracht:

Persoonsgerelateerde determinanten (Stap 1): geslacht, leeftijd bij aanmelding, herkomst, opleidingsgraad, hoofdperspectief en oudkomer versus nieuwkomer

Determinanten gerelateerd aan het inburgerings- en taaltraject (Stap 2): verplichting tot NT2, centrum van aanmelding, jaar van aanmelding en intensiteit van de module

Concreet voerden we stapsgewijze logistische regressie uit waarbij de volgende gebeurtenissen voorspeld werden:

1. *Voorspelling of een CBE cursist al dan niet het taalniveau 1.1 binnen het jaar behaalt:* Hiervoor werden enkel de CBE cursisten in rekening gebracht die doorgestroomd zijn naar 1.2. De uiteindelijke analyse gebeurde op 2 251 cursisten wat 37% is van het totaal aantal cursisten die tussen 2007 en 2009 doorgestroomd zijn van 1.1 naar 1.2 ($N = 6\,011$). Het model uit stap 1 had weinig voorspellende kracht ten opzichte van het nul model (Chi-kwadraat (22) = 90.18, $p < .001$; Nagelkerke R kwadraat van 5%), wat betekent dat de persoonsgebonden determinanten weinig invloed uitoefenden op de trajectduur van de CBE cursist tot 1.1. Het finale model (stap 2) oefende daarentegen wel een substantiële invloed uit ten aanzien van het voorgaande (Chi-kwadraat (14) = 176.98, $p < .001$). Ook leverde het finale model een significante toevoeging aan het nul model op (Chi-kwadraat (36) = 267.40, $p < .001$) en vertoonde het een Nagelkerke R kwadraat van 15%.
2. *Voorspelling of een CVO cursist al dan niet het taalniveau 1.2 binnen het jaar behaalt:* Hiervoor werden enkel de CVO cursisten in rekening gebracht die doorgestroomd zijn naar 1.2 ($N = 7\,226$) wat 33% bestrijkt van de cursisten die na 1.2 doorgestroomd zijn ($N=21\,589$). Het model uit de eerste stap bleek een significatieve toevoeging te zijn ten opzichte van het nul model (Chi-kwadraat (23) = 500.10, $p < .001$). Dit model met louter persoonsgebonden variabelen leverde reeds een behoorlijke benaderde verklaarde variantie op met een Nagelkerke R kwadraat van 9%. Ook de tweede stap in de hiërarchische logistische regressie bleek een nuttige toevoeging te zijn ten aanzien van de voorgaande (Chi-kwadraat (14) = 300.69, $p < .001$). Het finale model leverde een significante toevoeging aan het nul model op (Chi-kwadraat (37) = 800.79, $p < .001$) en had een Nagelkerke R kwadraat van 14%.

Variabele	Categorie	Odds: Binnen het jaar behalen van 1.1 in CBE	Sign	Odds: Binnen het jaar behalen van 1.2 in CVO	Sign
Geslacht	Man	-		-	
	Vrouw	.93	ns	1.13	.03
Leeftijd	Algemeen		<.01		<.001
	18 tot 25 jaar	2.63	<.001	1.75	.02
	26 tot 35 jaar	2.63	<.001	1.44	ns
	36 tot 45 jaar	1.76	ns	1.22	ns
	46 tot 55 jaar	2.01	ns	1.02	ns
	56 tot 64 jaar	-		-	
Perspectief	Algemeen		<.01		<.001
	Geen			1.40	.01
	Educatief			1.47	<.001
	Professioneel			1.53	<.001
	Werkt			1.12	ns
	Socio-cultureel			-	
Oudkomer vs nieuwkomer	Algemeen		<.01		<.001
	Oudkomer in VI			-	
	Oudkomer in VI uit B en			1.30	.02
	Nieuwkomer in VI			1.56	<.001
Opleiding	Algemeen		<.01		<.001
	Laaggeschoold	-		-	
	Midden geschoold	1.51	<.01	1.45	<.001
	Hooggeschoold	1.10	ns	2.57	<.001
Herkomst	Algemeen		ns		<.001
	Azië			1.77	<.001
	Midden Oosten &			1.19	ns
	Europese Ruimte			2.01	<.001
	MOE-Landen			2.32	<.001
	Rusland en ex-lidstaten			-	
	Latijns-Amerika			1.71	<.001
	Noord-Amerika			3.15	.001
	Sub-Saharisch Afrika			1.96	<.001
	Turkije			1.05	ns
	Marokko			1.80	<.001

Tabel 10. Resultaten van logistische regressie (Step1) bij het voorspellen van de kans tot het binnen het jaar behalen van 1.1 in een CBE en 1.2 in een CVO

Variabele	Categorie	Odds: Binnen het jaar behalen van	Sign	Odds: Binnen het jaar behalen van 1.2 in een	Sign
Regio van aanmelding	Algemeen		<.001		<.001
	Brussel	1.36	<i>ns</i>	1.34	<i>ns</i>
	Gent	1.16	<i>ns</i>	-	
	Oost-Vlaanderen	1.79	<.01	1.94	<.01
	Antwerpen	-		1.33	<.001
	Limburg	1.75	<.001	1.36	.01
	Vlaams-Brabant	2.12	<.001	1.18	<i>ns</i>
	West-Vlaanderen	1.55	.02	1.07	<i>ns</i>
	Antwerpen provincie	1.78	.001	1.50	<.001
Jaar aanmelding	Algemeen		<i>ns</i>		<i>ns</i>
Intensiteit	Algemeen		<.001		<.001
	1 dag p/w	-		te lage frequentie	
	2 dagen p/w	1.61	<.001	-	
	3 dagen p/w	4.05	<.001	1.11	<i>ns</i>
	4 dagen p/w	3.64	<.001	2.52	<.001
	5 dagen p/w	te lage		3.47	<.001
Verplichting tot	vrijwillig	1.27	.03	1.04	<i>ns</i>
NT2	Verplicht	-		-	

Tabel 11. Resultaten van logistische regressie (Step2) bij het voorspellen van de kans tot het binnen het jaar behalen van 1.1 in een CBE en 1.2 in een CVO

Determinanten voor CBE-cursisten (het binnen het jaar behalen van niveau 1.1)

- Zoals we reeds bij de uiteenzetting van de benaderde verklarende waarde zagen, leveren de *persoonsgebonden variabelen* weinig voorspellende kracht op voor de succesindicator gerelateerd aan de trajectduur tot 1.1 van de CBE cursist. Enkel *leeftijd* speelt hier wel een duidelijk rol waarbij jongere cursisten meer kans gaan vertonen om een snellere trajectduur te vertonen dan oudere cursisten. Een sleutelmoment ligt rond de 36 jaar. Cursisten jonger dan 36 jaar gaan tot 2.6 keer meer kans vertonen om een CBE module van niveau 1.1 binnen het jaar af te werken dan het geval is voor cursisten ouder dan 36 jaar.
- Voor de structurele determinanten is voornamelijk *de intensiteit van de module* invloedrijk. Daarbij zien we dat 3 dagen per week optimaal is voor de CBE cursist, aangezien het tot 4 keer meer kans oplevert om binnen het jaar de module 1.1 te behalen dan het geval is voor de module met de laagste intensiteit namelijk 1 dag

per week. Ook een intensiteit van 4 dagen per week levert een verhoogde kans op van 3.6.

- Inzake de *regionale verschillen* zien we opnieuw dat Vlaams-Brabant zich in de positieve zin en Antwerpen samen met Gent zich in de negatieve zin onderscheiden van andere regio's. In Vlaams-Brabant hebben CBE cursisten dan ook tot 2.1 keer meer kans om het taalniveau binnen het jaar af te ronden dan het geval is voor de grotere steden Antwerpen en Gent. Het goede resultaat inzake trajectduur tot 1.1 in de CBE van Brussel dat geobserveerd werd in het beschrijvende deel, komt hier niet meer naar voor na controle voor andere determinanten. In Brussel gaat het duidelijk om een andere populatie dan het geval is in andere regio's.
- *Jaar van aanmelding* speelt na de controle voor de andere determinanten geen rol meer in de voorspelling van de succesindicator voor 1.1 in de CBE.
- *De verplichting tot NT2* oefent maar een matige invloed uit in de richting van meer kans op het binnen het jaar behalen van 1.1 wanneer het taaltraject op vrijwillige basis gestart werd.

Figuur 82. Overzicht van verbanden tussen determinanten en de kans op het binnen het jaar behalen van de richtgraad 1.1 in de CBE

Determinanten voor CVO-cursisten (het binnen het jaar behalen van niveau 1.2)

- Hier zien we dat de persoonsgebonden variabelen al wat meer voorspellende kracht uitoefenen. De belangrijkste determinant binnen de persoonsgebonden variabelen blijkt het *opleidingsniveau* van de cursist zijn. Binnen de CVO is opleidingsgraad van de cursist positief gerelateerd aan het behalen van de succesindicator. Zo hebben hogeschoolden tot 2.6 keer meer kans dan laaggeschoolden om het niveau 1.2 binnen het jaar te behalen. Midden geschoolden nemen een tussenpositie in met 1.5 keer meer kans dan de laaggeschoolden. Deze variabele was niet zo belangrijk voor de succesindicator binnen de CBE, maar dit was waarschijnlijk omdat er niet zo een grote variatie is in de opleidingsachtergrond van

CBE cursisten. Een alternatieve of aanvullende verklaring zou kunnen zijn dat we nu naar de slaagskansen voor een meer gevorderd taalniveau (1.2) aan het kijken zijn dan het geval was bij de CBE (1.1), waar een verschil in opleidingsachtergrond misschien nog niet zo een grote rol speelt.

- Inzake *hoofdperspectief* zien we dat cursisten die een professioneel of een educatief perspectief hadden bij aanvang van het inburgeringstraject sneller doorheen hun basistraject gaan dan het geval is voor werkenden en cursisten met een socio-cultureel perspectief. Zo hebben eerstgenoemden tot 1.5 keer meer kans om binnen het jaar de eerste richtgraad volledig te behalen dan het geval was voor de laatstgenoemden.
- Ook inzake de *indicator oudkomer versus nieuwkomer* zien we een effect optreden, waarbij nieuwkomers tot 1.5 keer meer kans hebben dan oudkomers uit Vlaanderen.
- De determinant *herkomst* oefent een invloed uit, waarbij we zien dat de meeste herkomsten ongeveer gelijke waarden behalen voor de succesindicator gerelateerd aan 1.2, maar dat er wel enkele uitschieters zijn. De CVO cursisten die het minste kans hebben op het binnen het jaar behalen van 1.2 zijn inburgeraars uit Rusland en ex-lidstaten, uit Turkije en inburgeraars uit het Midden Oosten en Maghrebijnse landen (niet Marokko). Diegenen met het meeste kans zijn afkomstig uit Noord-Amerika (tot 3 keer meer kans), maar ook inburgeraars uit de Europese ruimte, inclusief de MOE-landen, scoren goed.
- Inzake de structurele determinanten zien we opnieuw dat de *intensiteit van de module* de belangrijkste determinant is. Zo vertonen cursisten die een gemiddelde intensiteit aanhouden van 5 dagen per week een verhoogde kans van 3.5 ten opzichte van cursisten met een laag intensieve modules van 2 of 3 dagen per week. Ook een intensiteit van 2 dagen per week levert tot 2 keer meer kans op om binnen het jaar het taalniveau 1.2 in de CVO te behalen. Wanneer we controleren voor andere determinanten, zien we nu in tegenstelling tot de beschrijvende analyse wel een verschil optreden in de succesindicator tussen een intensiteit van 4 en van 5 dagen per week.
- *Regio van aanmelding* oefent een beperkte invloed uit. Er wordt opnieuw bevestigd dat de CVO cursist uit Gent, samen met die uit West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant, de laagste kansen vertonen om binnen het jaar een 1.2 CVO module te behalen. Oost-Vlaanderen komt naar voor als de regio met de meeste kansen, maar

het gaat hier wel om een vrij klein aantal observaties, wat deze uitspraak minder betrouwbaar maakt. Andere regio's scoren zeer gelijkaardig.

- *Jaar van aanmelding en de verplichting tot het volgen van de basismodule NT2* oefenen geen substantiële invloed uit op de succesindicator voor CVO cursisten gerelateerd aan het binnen het jaar behalen van het niveau 1.2.

*Het minste kans tot het binnen het jaar behalen
van 1.2 in een CVO*

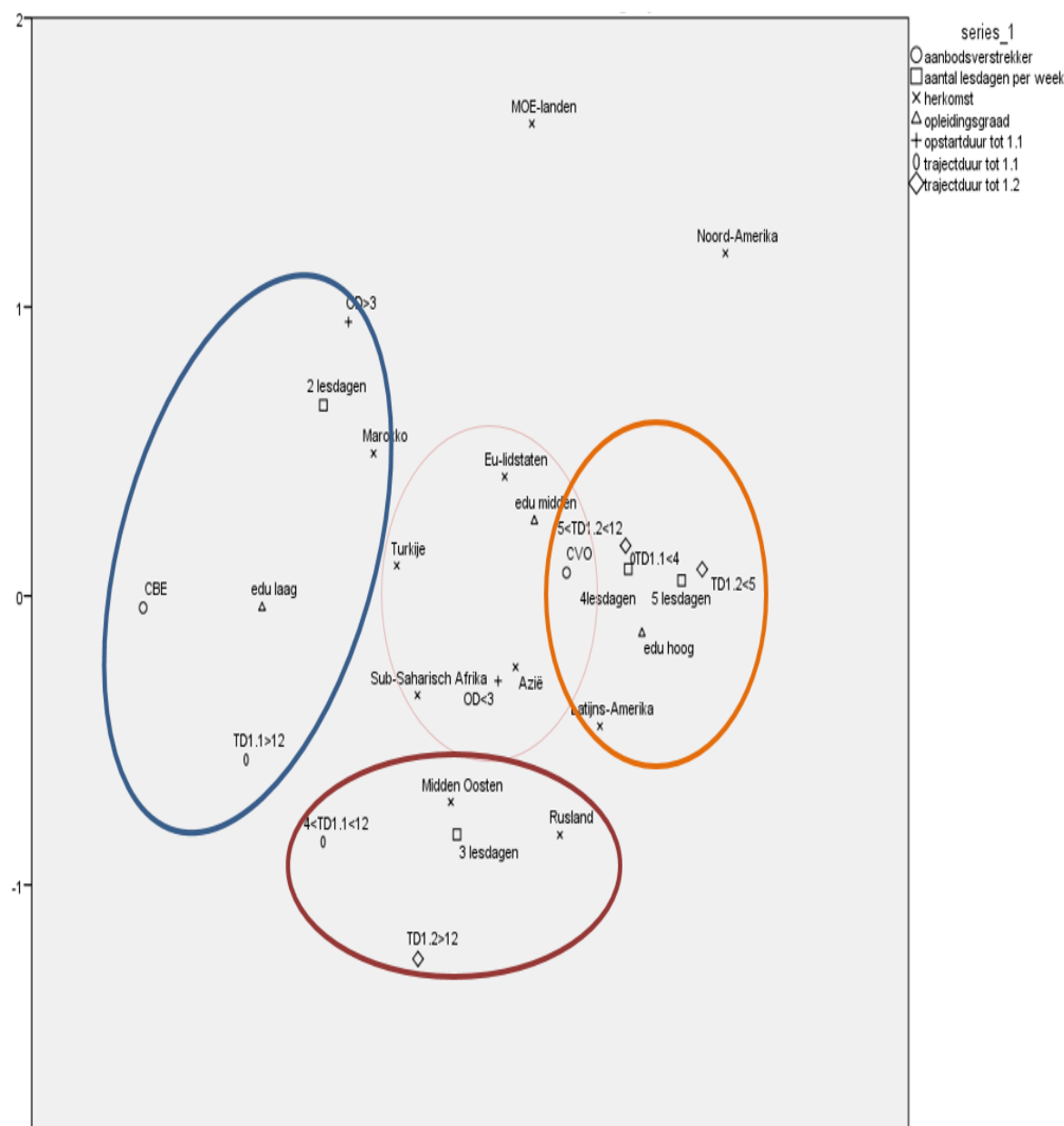
- **Laaggeschoolden**
- Werkend of sociocultureel perspectief
- Oudkomer in Vlaanderen
- Rusland met ex-lidstaten, Midden-Oosten en Turkije
- **Laag intensieve modules van 2 of 3 dagen p/w**
- Gent, West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant

*Het meeste kans tot het binnen het jaar behalen
van 1.2 in een CVO*

- **Hooggeschoolden, maar ook midden geschoolden**
- Professioneel of educatief perspectief
- Nieuwkomer in Vlaanderen
- Vooral Noord-Amerika, maar ook EU-lidstaten en MOE-landen
- **Hoog intensieve modules, vooral van 5 dagen p/w, maar ook van 4 p/w**
- Andere regio's (Oost-Vlaanderen)

5.5 Correspondentie analyse

Voor een samenvattende profielschets maken we gebruik van MCA die uitgevoerd werd op de determinanten aanbodsverstrekker, opleidingsgraad, en intensiteit van de module samen met de belangrijkste parameters van opstartduur en trajectduur (opstartduur tot het starten van de module 1.1, trajectduur tot 1.1 bij de cursisten die naar 1.2 doorgestroomd zijn en de trajectduur tot 1.2 bij de cursisten die naar 2.1 doorgestroomd zijn). Voor deze analyse werden enkel die cursisten die een inburgeringscontract hadden ondertekend en in het eerste taalniveau 1.1 gestart zijn in de analyses opgenomen. Er werd voor een 2-dimensionale oplossing geopteerd. Het uiteindelijke model had een totale inertie van 60% benaderde verklaarde waarde. Alle resterende variabelen hadden een gemiddelde discriminatiewaarde van minstens .1.

Figuur 83. Biplot van correspondentie-analyse die als principale elementen de opstartduur en de trajectduur tot het behalen van een basistaal-vaardigheidsniveau bevat

Noot: De trajectduur wordt aangegeven door de afkorting TD en de opstartduur door OD. OD < 3 staat voor een opstartduur van minder dan 3 maanden

De horizontale as geeft hoofdzakelijk de positie van de aanbodsverstrekker aan, samen met een determinant die hier nauw mee samenhangt namelijk het opleidingsniveau. De verticale as geeft hoofdzakelijk de positie van de intensiteit van de module weer, maar ook de herkomst van de inburgeraars. We onderscheiden 4 clusters. De eerste cluster (aangeduid met een donkerblauwe cirkel) beschrijft het profiel van de CBE cursisten (laag geschoolde cursisten) dat meer dan het geval is voor de andere types van cursisten gepaard gaat met het volgen van een laag intensieve module van 2 dagen per week (1 dag per week is om technische redenen niet in de analyse opgenomen), het vertonen van

een lange opstartduur (van meer dan 3 maanden) en een lange trajectduur tot 1.1 (van meer dan 12 maanden). Vaker dan andere herkomsten zijn cursisten uit deze cluster afkomstig uit Marokko, maar de herkomsten Turkije en Sub-Saharisch Afrika situeren zich ook vrij dicht tegen deze cluster. Een tweede cluster wordt gekenmerkt door een lesintensiteit van 3 lesdagen per week die meer dan andere lesintensiteiten blijkt samen te gaan met een middellange trajectduur, namelijk tussen de 4 en 12 maanden voor het behalen van het niveau 1.1 en van meer dan 12 maanden voor het behalen van het niveau 1.2. Hier komen vaker dan andere de herkomsten Rusland met ex-lidstaten en het Midden Oosten voor. Onder de bepalingen van het inburgeringsdecreet van 2013, overschrijdt dit type van participanten het criterium van het binnen het jaar behalen van het basistaalvaardigheidsniveau 1.2. De derde en de vierde clusters representeren twee deelgroepen van de CVO cursisten die in vergelijking met de CBE gepaard lijken te gaan met een kortere opstartduur (namelijk minder dan 3 maanden). Een eerste deelgroep zijn de hooggeschoolden die meer dan andere profielen gekenmerkt worden door het volgen van hoog intensieve modules (4 of 5 lesdagen per week) die dan ook samenhangen met het vertonen van de laagste trajectduur tot zowel 1.1 als 1.2. De herkomst die relatief vaker voorkomt in deze cluster is Latijns-Amerika. De tweede deelgroep van de CVO bevat het profiel van de midden geschoolden die zich situeert tussen de cluster van de hooggeschoolden die een snelle trajectduur vertonen en de cluster die met een gemiddelde intensiteit van drie lesdagen per week middellange trajectduur gaan vertonen (en ook wel de cluster van de CBE). Hier komen vaker dan andere herkomsten, inburgeraars uit Turkije, Sub Saharisch Afrika, Azië of de Eu landen voor. Uit voorgaande analyse omtrent de effectieve lestijd weten we dat deze groep ook vaker dan andere groepen het taalniveau dienen te herhalen. Dit wil zeggen dat in de groep van midden geschoolden beide types blijken voor te komen, namelijk diegenen die meekunnen met de hooggeschoolden en diegenen die toch op een wat lager ritme vooruitgaan of het niveau dubbelen. Hier zien we een mogelijke risicogroep verschijnen voor de nieuwe maatregel waarbij het basistaalvaardigheidsniveau opgetrokken wordt tot 1.2. Voor de CBE groep is het misschien wel alom geweten dat een trajectduur van 12 maanden tot 1.2 praktisch onmogelijk is, maar voor de groep midden geschoolden in de CVO is het minder bekend dat ook zij een vrij lange trajectduur tot 1.2 gaan vertonen.

5.6 Samenvatting

5.6.1 Beleidsdoelstelling

Het concept duur van de taaltrajecten hebben we in 2 delen opgesplitst, namelijk de opstartduur en de trajectduur. Het eerste onderdeel, de opstartduur, is de duur van het moment van aanmelding in het OHB tot de effectieve opstart van een eerste taalmodule, ongeacht op welk taalniveau gestart wordt. Inzake de opstartduur is het wettelijk bepaald

dat zowel van de zijde van de inburgeraar als aan de zijde van de aanbodsverstrekker inspanningen dienen geleverd te worden om binnen de 3 maanden de eerste module van het NT2 traject op te starten. Een eerste belangrijke observatie was dat 35% van de NT2-cursisten start met een taalopleiding alvorens zich aan te melden in een onthaalbureau. Vermoedelijk schuilt er achter wat we de 'negatieve opstartduur' genoemd hebben een verdoken snelle opstart, waarbij het contact met onthaalbureau en opstart van NT2 ongeveer gelijk lopen, maar het effectieve inschrijven wat langer op zich heeft laten wachten. Toch blijft er een aandeel van 17% van het totaal aantal cursisten (of de helft van de cursisten met een negatieve opstartduur) waarbij men reeds 3 maanden voor de aanmelding in het OHB gestart was met een taalmodule. Deze bevinding geeft dan ook aan dat heel wat cursisten aangetrokken worden door het taalonderwijs, wat dan op zijn beurt een opstap kan betekenen voor het aangaan van een inburgeringstraject en het tekenen van een inburgeringscontract. Het feit dat het instappen in een inburgeringstraject de mogelijkheid biedt voor de terugbetaling van de eerste taalmodules zal daarbij een belangrijke motivatie vormen om de stap naar inburgering effectief te zetten. Toch kunnen we spreken van een soort "wervende kracht" van het taalonderwijs in het inburgeringsproces.

Wanneer we dan enkel de opstartduur bestuderen van de cursisten met een positieve opstartduur (die zich eerst aanmelden in het OHB en dan instromen in een taalmodule), kunnen we meer zicht krijgen op de wachttijd voor de verschillende modules. Aangezien we hier enkel de cursisten in de analyses betrekken die een inburgeringscontract hebben ondertekend, is het logisch dat de meeste cursisten startten in de basismodule 1.1. Bij de overige cursisten die op meer gevorderde niveaus instappen, zien we echter dat de opstartduur drastisch toeneemt, wat toch een benaderende visie geeft op hoe het met de beschikbaarheid van modules op de verschillende taalniveaus gesteld is. Concreet, bedraagt de succesindicator (het percentage inburgeraars dat binnen de 3 maanden na aanmelding start met NT2) voor het taalniveau 1.1 zo een 58% (met een mediaan van 2,5 maanden), terwijl deze daalt tot 32% (mediaan van 5,1 maanden) voor het taalniveau 1.2, tot 36% (mediaan van 4,8 maanden) voor de richtgraad 2 en tot slechts 16% (9 maanden) voor de richtgraden 3 en 4. De toenemende opstartduur lijkt er dus op te wijzen dat modules op hogere taalniveaus niet voldoende frequent georganiseerd worden om een redelijke wachttijd te garanderen voor de cursisten die wensen in te stromen op dit niveau.

Het tweede onderdeel, de trajectduur, beschrijft de duurtijd van het taaltraject. Om een gemeenschappelijk startpunt te creëren, hebben we de analyses beperkt tot de cursisten die in de basismodule 1.1 gestart waren. Bovendien focusten we op de duurtijd van de start in 1.1 (eerste lesmoment) tot het moment dat het basistaalvaardigheidsniveau bereikt werd (laatste lesdag) en dit zowel voor de oude definitie (taalniveau 1.1) als voor

de nieuwe definitie van basistaalvaardigheid (taalniveau 1.2). Aangezien er onvoldoende geregistreerd werd of een cursist al dan niet geslaagd was voor een bepaald taalniveau, hebben we enkel de cursisten in rekening gebracht waarvan we zeker kunnen zijn dat ze geslaagd waren voor een bepaald taalniveau, namelijk diegenen die doorgestroomd zijn naar het volgende taalniveau. Een laatste beschouwing was dat de trajectduur noodzakelijkerwijze zou verschillen op basis van de aanbodsverstrekker waarin de cursist zijn taaltraject aflegde, aangezien de CVO en de CBE voor hetzelfde taalniveau een ander vooropgesteld aantal lesuren aanbieden. De succesindicator, dit is het percentage cursisten die het basistaalvaardigheidsniveau (1.1 of 1.2) binnen het jaar bereikten, werd dus voor de CVO en de CBE apart berekend.

Voor de definitie van basistaalvaardigheid op het taalniveau 1.1 vinden we in de CVO een waarde van de succesindicator van 82%, terwijl dit in de CBE slechts 36% bedraagt. Voor de definitie van het taalvaardigheidsniveau op het taalniveau 1.2, wordt het verschil nog dramatischer met 58% voor de CVO en slechts 8% voor de CBE. Er moet echter wel rekening gehouden worden met het feit dat de vooropgestelde lestijd van een taalniveau in de CBE (240 uren) dubbel zo lang is dan die van de CVO (120 uren). Toch observeerden we dat voor de CBE cursisten, de duurtijd tot het taalniveau 1.1 bijna verviervoudigd ten opzichte van de CVO cursisten, wat niet verklaard kan worden door het verschil in vooropgestelde lestijd. Voor het taalniveau 1.2 is de duurtijd in de CBE tot 3 keer zo lang als het geval is in de CVO.

5.6.2 Relatie succesindicatoren met determinanten

Wanneer we de gegevens van de verschillende analyses samenleggen komen we tot de volgende conclusies:

- We observeerden grote verschillen in opstartduur tussen *de aanbodsverstrekkers* CBE en CVO. De modale opstartduur voor het taalniveau 1.1 is 3.8 maanden in de CBE, terwijl die in de CVO slechts 1.9 bedraagt. De modale opstartduur is dus dubbel zo lang in de CBE als in de CVO voor de basismodule. Bij beide aanbodsverstrekkers neemt de opstartduur toe voor het tweede taalniveau 1.2 al is de stijging in de CBE groter. In de CBE komt de modale opstartduur op 6.9 te liggen wat zo een 3 maanden langer is dan het geval was voor 1.1. In de CVO observeren we een stijging van twee maanden, wat de modale opstartduur op 3.8 maanden brengt. Deze bevindingen liggen in lijn met de observaties van de audit NT2 uitvoerden (Vlaams Ministerie van onderwijs, 2012) die langere wachttijden vaststelden in de CBE dan in de CVO. Recenter onderzoek (Departement onderwijs, 2014) wijst er echter op dat maatregelen omtrent de problematiek van de wachtlijsten een positief effect heeft gehad.

Zoals we reeds aan het begin van dit hoofdstuk beargumenteerd hebben, is het concept trajectduur niet los te koppelen van de aanbodsverstrekker die de modules organiseert. In lijn met de vooropgestelde lestijd werd dan ook geobserveerd dat CBE cursisten een heel wat langere trajectduur vertonen tot het behalen van de basistaalvaardigheid (zowel op het niveau 1.1 als 1.2) dan het geval is voor CVO cursisten. We observeerden echter dat de duurtijd in de CBE toch proportioneel lang uitlopen en dat het meermaals dubbelen van de module hier niet aan de basis van kan liggen. Zo wordt het criterium om 1.1 binnen het jaar te behalen slechts door 36% van de CBE cursisten behaald. Het percentage dat 1.2 binnen de CBE behaald is verwaarloosbaar. Toch zijn er regio's waar de CBE cursisten wel vaker het taalniveau 1.1 binnen het jaar behalen, namelijk Brussel en Vlaams-Brabant waar tot meer dan de helft van de doorgestroomde cursisten het niveau 1.1 binnen het jaar behaald heeft.

- Bovendien observeerden we grote *regionale verschillen* inzake de opstartduur. Deze verschillen zijn voor de basismodule 1.1 nog vrij klein, maar nemen sterk toe naarmate het taalniveau van de module toeneemt. Brussel lijkt daarbij de regio die voor alle taalniveaus de beste verhouding tussen vraag en aanbod behoudt en dit zowel in de CVO als in de CBE, waardoor de opstartduur nauwelijks stijgt met een toenemende instapgraad. De logistische regressie schijnt echter wel aan te wijzen dat het Brussel publiek een apart publiek is (aangezien de regionale voorsprong verdwijnt) en dat Brussel daardoor misschien niet echt vergelijkbaar is met de andere Vlaamse regio's. In de voorziening van de het taalniveau 1.1 tot en met de richtgraad 2 blijken de CVO van de andere grote steden, Antwerpen en Gent, het ook goed te doen, aangezien een stijging in de aanvankelijk relatief lage opstartduur beperkt blijft. In de CBE is dit enkel in Gent het geval die samen met de provincies Oost-Vlaanderen en Antwerpen een beperkte opstartduur vertonen tot aan het taalniveau 1.2. Binnen de CBE doen Vlaams-Brabant en Limburg het erg goed voor het taalniveau 1.1, maar deze voorsprong verdwijnt volledig voor het taalniveau 1.2.

Inzake de trajectduur observeren we voor Brussel hoge waarden voor de succesindicatoren inzake het binnen het jaar behalen van de basisvaardigheid 1.1 (55% bij de CBE en 87% bij de CVO) en 1.2 (bij 76% de CVO). Voor de andere regio's hangt veel af van de aanbodsverstrekker. Binnen de CBE zien we dat naast Brussel ook Vlaams-Brabant het erg goed doet met een succesindicator van 50% van de cursisten die doorstroomden naar 1.2 die 1.1 binnen de periode van een jaar het taalniveau 1.1 behaald hadden. In de CBE van Vlaams-Brabant wordt een opvallend korte trajectduur tot 1.1 geobserveerd waarvan de mediaan van 11

maanden slechts de helft bedraagt van die van 24 maanden geobserveerd bij de slechtst scorende regio's Antwerpen en Gent. In Antwerpen observeerden we na een dramatische daling van de succesindicator doorheen de tijd, een succesindicator van minder dan 20% in 2009. De CBE uit Gent kenden een positieve evolutie doorheen de tijd inzake de waarde van de succesindicator met een stijging van 29% tot 37%.

Binnen de CVO zien we dat zowel voor het binnen het jaar behalen van het taalniveau 1.1 als het niveau 1.2, de regio's West-Vlaanderen, Gent en Vlaams-Brabant het minder goed doen. Tegenover de gemiddelde waarde van 80% in 2009 als percentage CVO cursisten die binnen het jaar het taalniveau 1.1 behalen, observeren we percentages van 77% voor West-Vlaanderen en van 80% voor Vlaams-Brabant en Gent. Ook voor het binnen het jaar behalen van het niveau 1.2 zien we dat deze regio's in 2009 gemiddeld gezien lager scoren dan de rest (66%) met waarden van 61%, 62% en 64% voor West-Vlaanderen, Gent en Vlaams-Brabant. Bij de laagscorders kunnen we nu echter de stad Antwerpen toevoegen met een succesindicator van 60%.

- Het *jaar van aanmelding* bleek een voornamelijk positieve invloed te hebben op de trajectduur binnen de CVO. Hoewel de effecten eerder beperkt zijn, zien we een globale positieve trend inzake de waarde van de succesindicatoren voor het binnen het jaar behalen van het niveau 1.1 en dit dan vooral in de regio's Brussel, Gent en Vlaams-Brabant. Voor het binnen het jaar behalen van het niveau 1.2 was de matige positieve trend vooral erg uitgesproken in Gent (van 51% tot 62%) en Vlaams-Brabant (52% tot 64%).
- *Intensiteit van de module* bleek logischerwijze een belangrijke determinant van de trajectduur te zijn en dit ongeacht het type van aanbodsverstrekker. Wel is het zo dat cursisten met een gemiddelde lesintensiteit van 5 dagen per week enkel in voldoende mate voorkwamen in de CVO, terwijl de meest intensieve gemiddelde lesintensiteit in de CBE 4 dagen per week bleek te zijn. Wanneer we de duurtijd tot 1.2 voor doorgestroomde cursisten onder de loep namen, zagen we dat een CBE cursist zich tot 9 maanden en een CVO cursist tot 6 maanden kan besparen door de meest intensieve modules in plaats van de minst intensieve modules te volgen. Correspondentieanalyse gaf aan dat een intensiteit van 3 dagen per week vooral voorkwam bij een subgroep van de midden geschoolde CVO cursisten. Wanneer we de reële lestijd van deze graad van nabij bekijken zien we echter dat cursisten met deze intensiteit vaker het niveau moeten dubbelen.

Ook de intensiteit van de module bleek een belangrijke structurele determinant van de opstartduur te zijn. Daarbij zagen we dat bij een toenemende intensiteit de opstartduur afnam en dit zowel in de CBE als de CVO.

- Hoewel de effecten eerder klein zijn, blijkt de indicator *verplichting tot het volgen van de basismodule* een rol te spelen in de opstartduur. Waar de opstartduur in de CBE net iets langer is voor een verplicht parcours dan voor een vrijwillig, geldt het omgekeerde in de CVO.

Inzake opstartduur spelen, toch alleszins onder de cursisten die zich geëngageerd hebben tot het tekenen van een inburgeringscontract, persoonsgebonden factoren in mindere mate een rol. Bij de trajectduur hebben persoonsgebonden factoren al wat meer invloed, maar dan vooral bij de trajectduur tot 1.2 in de CVO.

- *Opleidingsniveau* speelt vermoedelijk een grotere rol in de CVO, aangezien er zich daar meer diversiteit inzake opleidingsachtergrond voordoet. In de correspondentieanalyse zagen we dan ook dat het vooral de hooggeschoolden zijn die een snel traject voor de richtgraad 1 afleggen en dat de midden geschoolden wat schommelen tussen het profiel van de hoog en de laaggeschoolden. Deze groep midden geschoolden vormt misschien wel een risico groep, aangezien zij niet voorzien worden in hun noden zoals het geval is bij de laaggeschoolden in de CBE, maar toch mogelijks meer didactische noden vertonen dan het geval is bij hun hooggeschoolde medecursisten.
- In de CVO speelt het *hoofdperspectief* een motivationele rol in de trajectduur. We observeerden dan ook dat de cursisten met een educatief of een professioneel perspectief tot 1,5 keer meer kans hadden om een trajectduur tot 1.2 van minder dan een jaar te vertonen. Deze variabele werd uit de correspondentieanalyse verwijderd, aangezien deze tot te gedichotomiseerde resultaten (werkenden tegenover de rest, waarbij de differentiatie op andere domeinen op de achtergrond kwam, zonder veel winst in de verklaarde variantie) leidde. De werkende cursisten bleken een aparte doelgroep te vormen, die alleszins in hun samenhang met andere determinanten erg verschillen van andere doelgroepen van NT2. In hun analyse van het NT2-aanbod voor werkenden van De Cuyper en Jacobs (2011) stelden deze onderzoekers ook een lacune vast voor deze doelgroep en suggereerden de creatie van een regisseur voor de trajecten van werkenden (en werkgevers). Deze zou dan gericht gaan kunnen doorverwijzen en voorzien in de nodige coördinatie van de verschillende aanbodsverstrekkers. Er is immers heel wat aanbod ontwikkeld: Het HvN voert een taalbeleid, VDAB heeft NodW, de derden hebben een aanbod taalcoaching ontwikkeld en daarnaast zijn er ook nog private aanbieders actief. In

dit verband verwijzen we naar het rapport van Droogmans, Van Dooren, De Cuyper en Van Wayenberg (2015) waar gesteld wordt dat een regisseur dit aanbod beter op elkaar kunnen afstemmen en werkgevers beter kunnen begeleiden in het gebruik maken van dit aanbod, wat op zijn beurt het aanwerven van anderstaligen gedurende hun opleiding Nederlands zou kunnen bevorderen.

6. OPSTAP NAAR EEN VDAB SCHAKELOPLEIDING

6.1 Beleidsdoelstelling

Dit hoofdstuk belicht het andere luik omtrent de opstap naar vervolgtaalonderwijs na de basismodule NT2. In hoofdstuk 4 bestudeerden we reeds de doorstroom naar gevorderde taalmodules in het reguliere (niet alfa) NT2 onderwijs (in CBE of CVO) op basis van het hoogste gevolgde taalniveau volgens het ERK. De VDAB is echter ook een grote speler in het gevorderde taalonderwijs. Hier worden taalmodules aangeboden op basis van hun toepasbaarheid voor de arbeidsmarkt. De NT2 opleidingen bij VDAB hebben dus een inhoudelijke focus die de kans op het instromen op de arbeidsmarkt dient te vergroten. Voor het volgen van deze toegepaste vormen van taalonderwijs is echter wel een bepaalde graad van voorkennis vereist (Afsprakenkader NT2, 2009). Het gaat dus om gevorderd taalonderwijs die na de basisopleidingen van de CVO, CBE of UTC gevolgd kunnen worden. Zoals eerder vermeld focussen we hier op de schakelopleidingen, die net zoals het NT2 onderwijs in klassikale vorm gegeven worden. Hoewel het ERK niveau van deze modules bij benadering kan bepaald worden, kozen we ervoor om deze modules als een aparte tak van het NT2 onderwijs te bestuderen en daarom ook apart in dit laatste hoofdstuk te bespreken. VDAB biedt de volgende types schakelopleidingen aan:

1. NT2 ter voorbereiding op *technische* beroepen/opleidingen (Technische schakel of Sector 2).
2. NT2 ter voorbereiding op *administratieve* beroepen/opleidingen (Administratieve schakel of De Lift)
3. NT2 ter voorbereiding op beroepen of opleidingen in de *sociale zorgsector* (*Sociale Schakel* of ZORGkabiNED).
4. NT2 ter voorbereiding op beroepen of opleidingen in de *verkoop*, gericht op werkzoekenden met een lage educatieve achtergrond voor relatief eenvoudig werk zoals rekken vullen (*Schakel winkelbediende* of Maximarkt).
5. NT2 ter voorbereiding op beroepen of opleidingen in de *verkoop*, gericht op hogere educatieve profielen voor verkoopswerk in winkels (*Schakel verkoop* of VerkoopSTALEnt).
6. Een NT2-traject specifiek voor *hooggeschoolden* (Schakel hooggeschoolden of Hogerop).

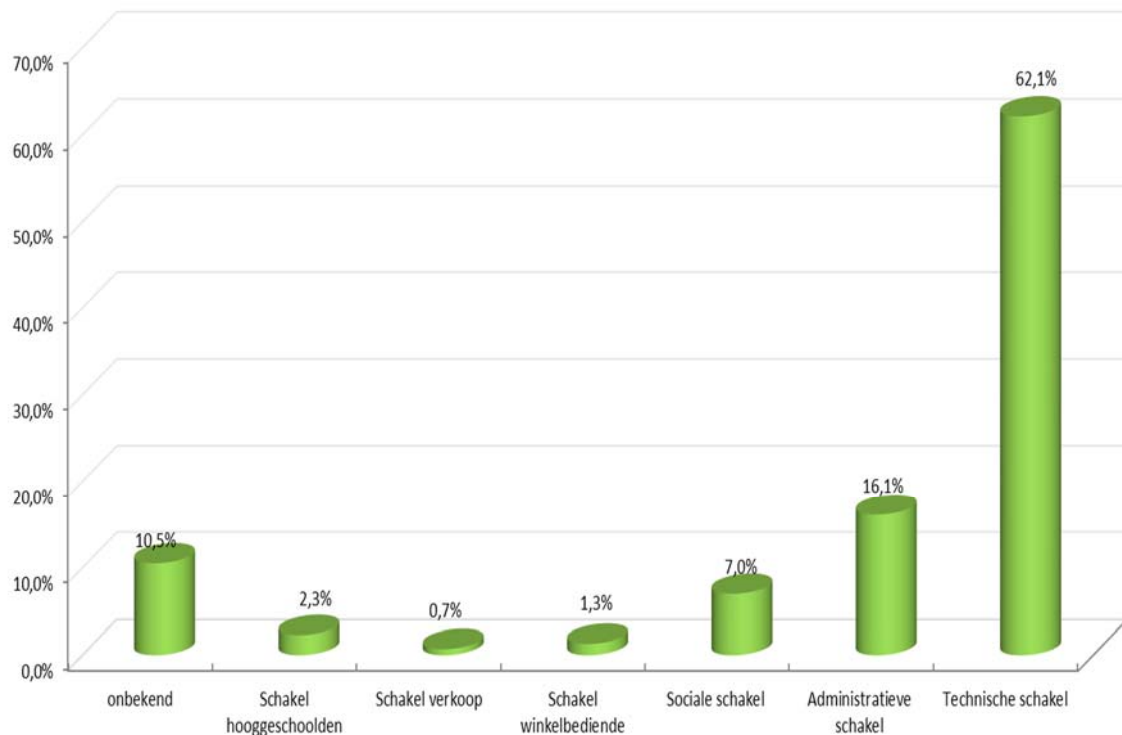
De onderzoeksvraag die bij dit thema hoort is hoeveel NT2 cursisten de opstap maken naar het VDAB taalonderwijs. Vooraleer op deze vraag in te gaan, bekijken we onder de groep van potentiële inburgeraars, wie daarbij een schakelmodule gevolgd heeft bij de VDAB. Binnen de groep aangemelde inburgeraars (N= 109 700), nemen de schakelcursisten

(N=7 385) slechts een zeer klein onderdeel in, namelijk een percentage van 6.7%. Wanneer we dan omgekeerd gaan kijken wie van de schakelstudenten zich ook aangemeld heeft bij het OHB zien we dat de overgrote meerderheid, namelijk 96% (N=7 385) van de inburgeraars die een VDAB schakelmodule gevolgd heeft (N= 8 144) zich ook aangemeld heeft bij het onthaalbureau. Van de aangemelde inburgeraars die een VDAB schakelmodule heeft een kleine 93% eerst NT2 gevolgd (N= 7 236), 1% heeft eerst een schakel module gevolgd en dan pas NT2 (N= 149) en 6% is ingestroomd in de VDAB schakelmodule zonder NT2 te volgen in de periode tussen 2007 en 2012 (N =462).

De succesindicator die bij de onderzoeksvraag van dit hoofdstuk hoort, is het percentage NT2 cursisten dat doorstroomt vanuit een CBE of CVO (niet alfa module en niet UTC) naar een VDAB schakelmodule. Voor de groep NT2 cursisten hebben we enkel dezen geselecteerd die een opstartdatum voor de VDAB schakelmodule hadden na of gelijktijdig met de opstartdatum van hun NT2-traject (het gaat dus enkel nog om cursisten die aangemeld waren in het OHB). Dit bracht het aantal resterende VDAB schakelmodule cursisten op 7 236¹³. De waarde van de succesindicator, namelijk het percentage NT2 cursisten dat doorstroomt naar een schakelmodule van de VDAB, bedraagt 8.5 % (7 236 uit 85 606 NT2 cursisten), wat toch een eerder lage waarde is voor de succesindicator. De meerderheid van de instromers in de VDAB schakelmodule (96.5%) is ook verder doorstroomd in NT2 en heeft als hoogste gevolgde richtgraad een niveau van 1.2 of meer.

Wanneer we nauwkeuriger kijken welke soort schakel het meeste als eerste schakelmodule gevolgd wordt, zien we dat de schakel waarbij de cursisten opgeleid worden in het jargon van technische beroepen het meeste gevolgd wordt (62% van de gevolgde schakels). De schakels ter voorbereiding van administratieve (16%) en sociale (7%) beroepen of opleidingen zijn ook populair, zij het in beduidend mindere mate.

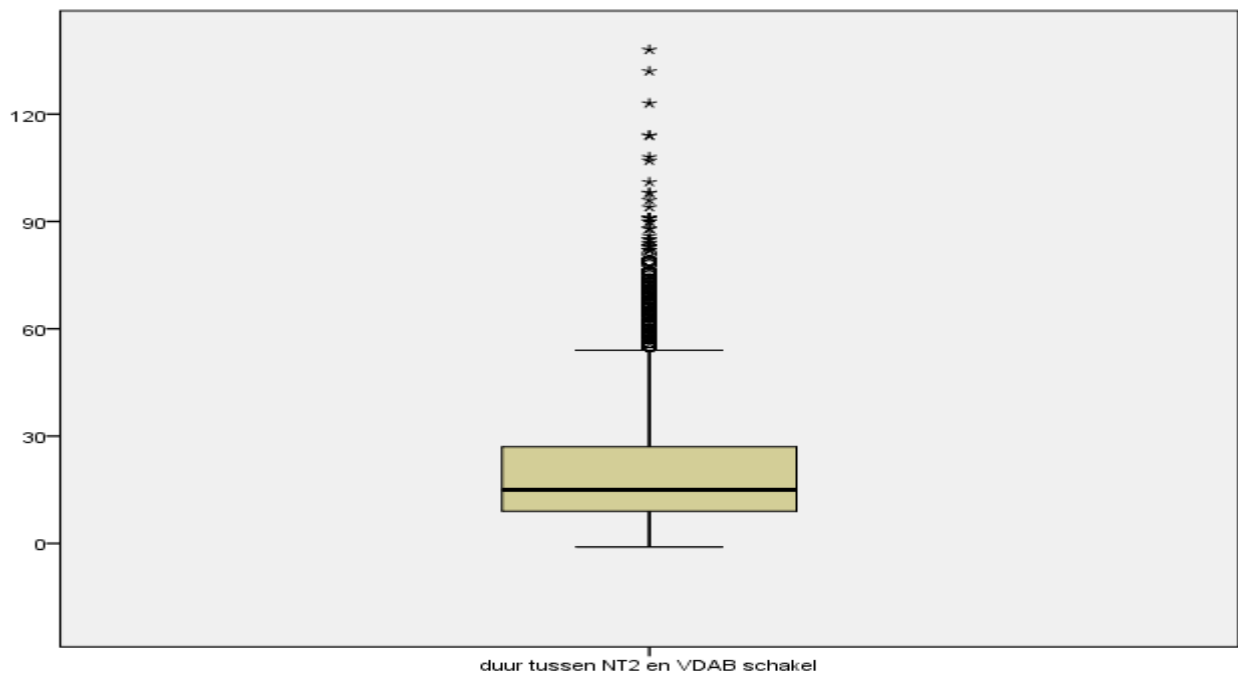
¹³ Het gaat hier steeds om de eerste schakelmodulemodule. Deelgroepen van deze VDAB cursisten hebben nog een tweede (22%), derde (9.6%) of vierde (10%) schakelmodule gevolgd. We hebben geen gegevens over deelname aan een vijfde schakelmodule of meer.

Figuur 84. Frequentie verdeling van het soort schakel de gevolgd werd door de VDAB schakelcursisten (N = 7 236)

De verdeling van de duur tussen de start van het NT2-traject en de start van het VDAB schakeltraject¹⁴ is positief scheef met een mediaan van 15 en een gemiddelde van 20 maanden

¹⁴ De startdatum van de VDAB schakelmodule was ons enkel bekend met een nauwkeurigheid tot op het kwartaal van het kalenderjaar, waardoor de duur tussen de start van NT2 en de start van de schakelmodule uitgedrukt in maanden, slechts een benadering is.

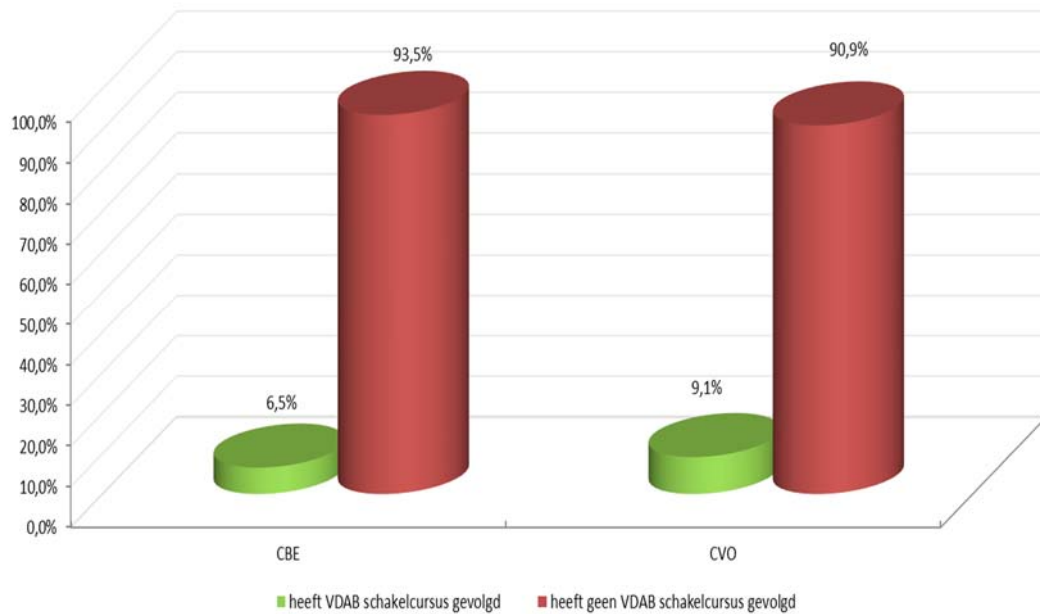
Figuur 85. Verdeling van de duur tussen de start van de eerste NT2 module en de opstart van een VDAB schakelmodule (N= 7 236)

6.2 Beschrijving van de relatie met structurele determinanten

6.2.1 Aanbodsverstrekker

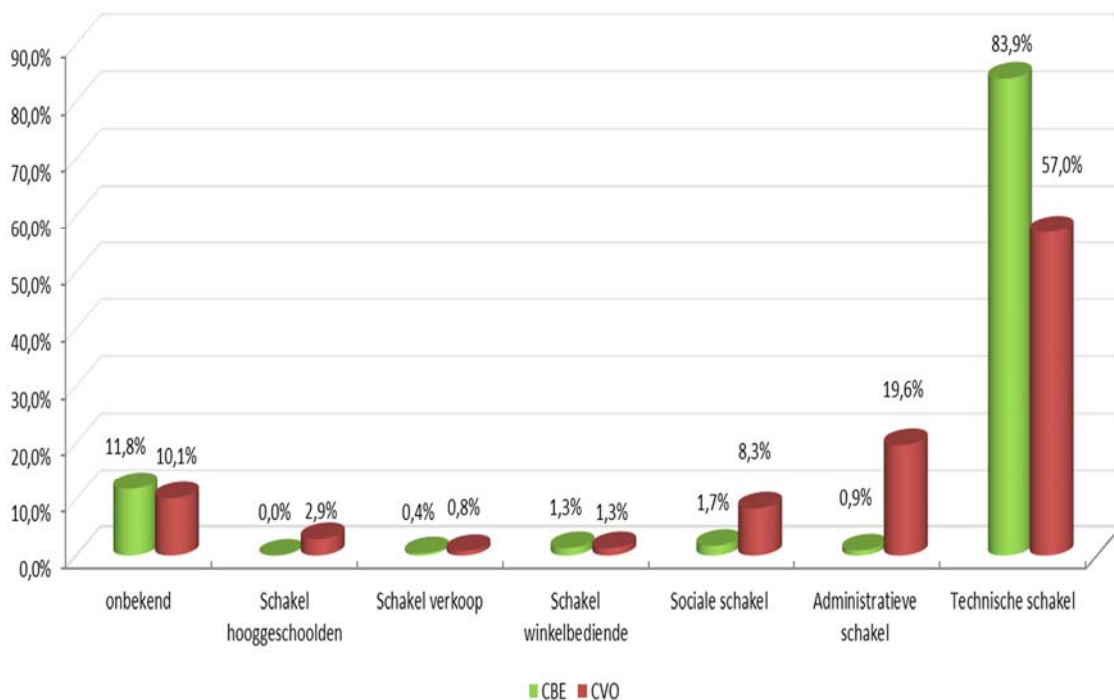
Uit de onderstaande figuur kan men afleiden dat de mate van doorstroom naar de VDAB hoger ligt bij de CVO cursist dan bij de CBE (niet alfa) cursist. Aangezien er sowieso meer NT2 deelnemers uit deze sample (niet alfa trajecten) in de CVO zitten, is het dan ook niet verwonderlijk dat de schakelcursist voornamelijk vanuit de CVO (N= 1 378 of 81% van de VDAB schakelcursisten) en in mindere mate vanuit de CBE (N= 5 858 of 19% van de VDAB schakelcursisten) doorstroomt. Wanneer we de cijfers vanuit het perspectief van de succesindicator bekijken, observeren we dat 6.5 % uit de totale groep CBE cursisten (N= 21 254) de stap maakt naar een schakelprogramma in de VDAB, terwijl dit percentage bij de groep CVO cursisten (N= 64 203¹⁵) op 9.1% ligt.

¹⁵ Cijfers zijn wat gedrukt door het verwijderen van de cursisten die een VDAB schakel startdatum hadden voor een NT2 startdatum.

Figuur 86. Percentage NT2 cursisten dat doorstroomt naar een VDAB schakelopleiding in functie van de aanbodsverstrekker waar de NT2 basismodule gevolgd is (N = 85 457)

Naast de verschillen in hoeveelheid instroom, kan de aanbodsverstrekker NT2 ook betekenisvol gaan samenhangen met de aard van het VDAB schakelprogramma. In onderstaande figuur gingen we na welke soort schakels CBE versus CVO cursisten gevolgd hebben. Hieruit bleek dat CBE cursisten relatief vaker dan CVO cursisten een technische schakel volgden; waar 84% van alle CBE cursisten een technische schakel volgden, is dit slechts het geval voor 57% van de CVO cursisten. CVO cursisten volgden weer vaker een administratieve (20%) of een sociale schakel (8.3%). Deze percentage bedroegen bij CBE cursisten respectievelijk 1% en 1.7%. Zo een 3% van de CVO cursisten volgde een schakel voor hogeschoolden, die per definitie niet door de laaggeschoolde CBE cursisten gevolgd kan worden.

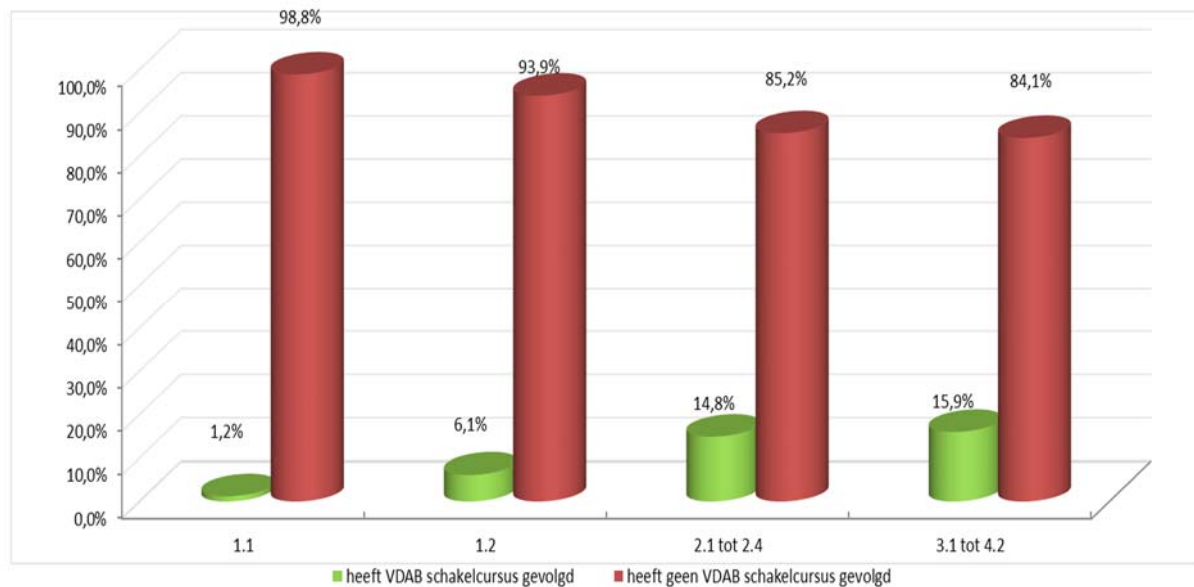

Figuur 87. Percentage VDAB schakelcursisten in functie van het soort schakel en de aanbodsverstrekker waar de eerste NT2 module gevolgd is (N = 7 236)

6.2.2 Hoogst gevolgde taalniveau

Wanneer we het deelnamepercentage aan de VDAB schakelprogramma's gaan uitzetten op basis van hoogst gevolgde taalniveau¹⁶, zien we dat verhoudingsgewijs de deelnamepercentages stijgen wanneer het taalniveau stijgt. Dit wil niet noodzakelijk zeggen dat de hoogste taalniveaus het meeste voorkomen onder de VDAB taalcursisten (aangezien het bereiken van hogere taalniveaus op zich ook minder voorkomt), maar wel dat de kansen om deel te nemen aan een schakelmodule per taalniveau stijgt. Zo volgde 16% van de NT2 cursisten die tot de hoogste taalniveaus raakten (richtgraden 3 of 4) een schakelprogramma in de VDAB, terwijl dit percentage slechts 6.1% was voor de NT2 cursisten die zich tot het niveau 1.2 inschreven.

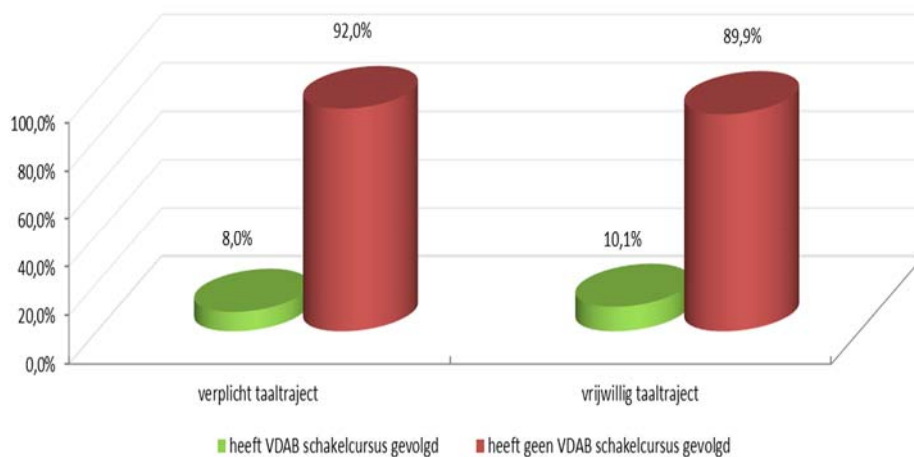
¹⁶ Het gaat hier om het hoogste gevolgde taalniveau op het einde van het NT2 traject, wat niet noodzakelijk bij de aanvang van het VDAB taaltraject is.

Figuur 88. Percentage NT2 cursisten dat doorstroomt naar een VDAB schakel in functie van het hoogste gevolgde taalniveau (N = 85 551)

6.2.3 Verplichting tot NT2

Hoewel het verband eerder klein is, zien we een positieve relatie tussen het volgen van de VDAB schakelmodule en het vrijwillige karakter van het taaltraject. Waar cursisten met een vrijwillig traject in 10% van de gevallen ook een VDAB module volgden, lag dit percentage op 8% voor de cursisten met een verplicht taaltraject.

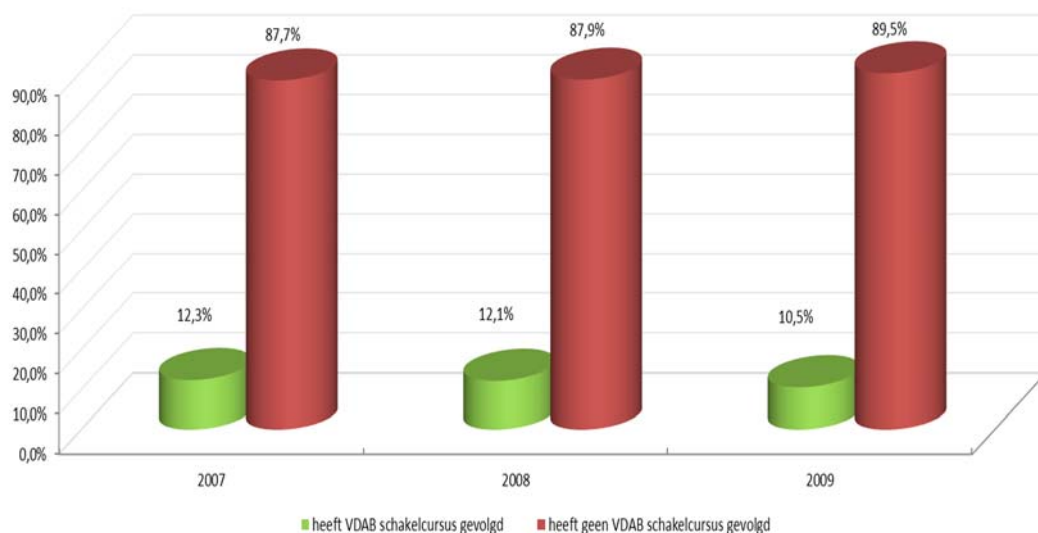

Figuur 89. Percentage NT2 cursisten dat doorstroomt naar een VDAB schakel opleiding in functie van de verplichting tot NT2 (N = 76 136)

6.2.4 Jaar van aanmelding

Aangezien de gemiddelde duur tussen de start van NT2 en de start in de VDAB schakelmodule tot 20 maanden kan duren, hebben we geopteerd om de doorstroompercentages enkel tot en met 2009 weer te geven. Net zoals in voorgaande

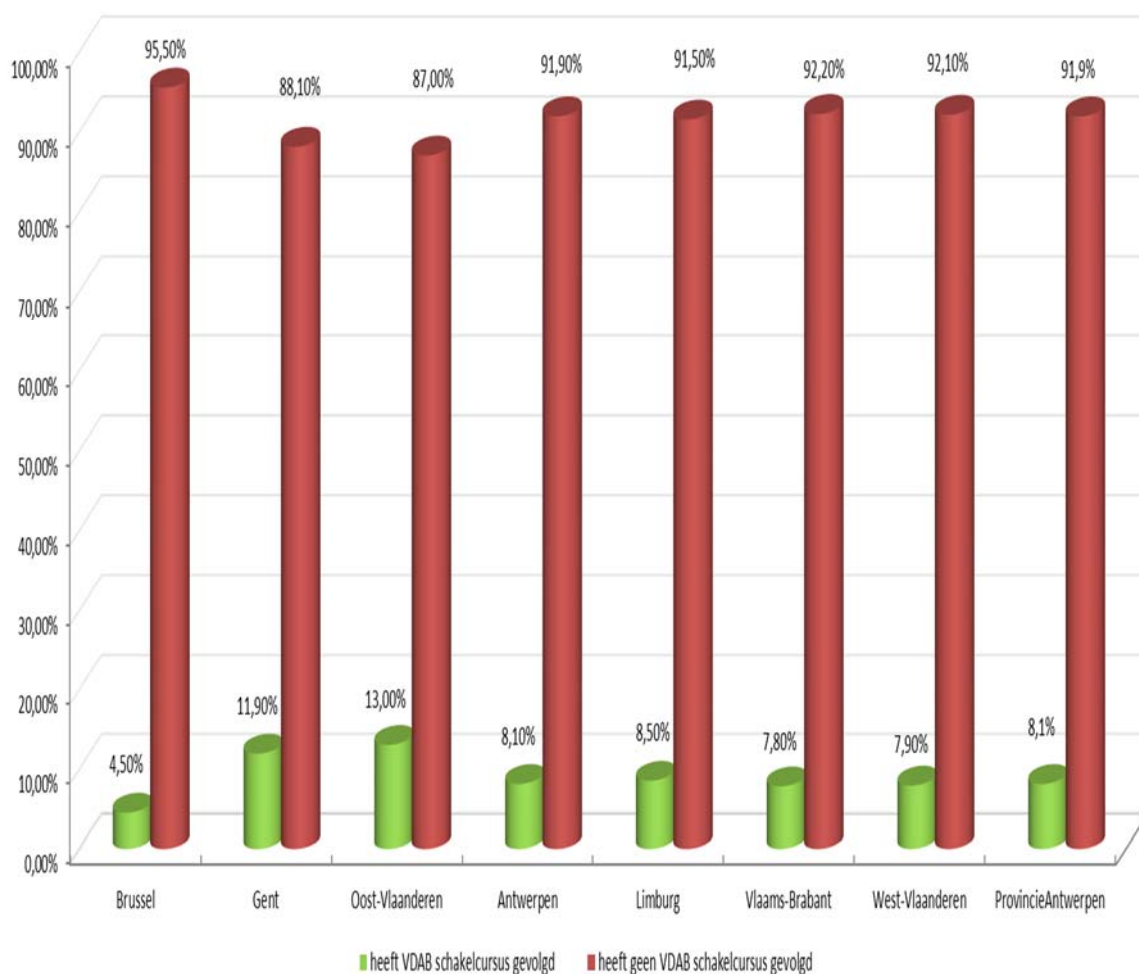
hoofdstukken over de taaltrajecten het geval was, trachten we op deze manier een onderschatting van deze percentages te vermijden. We zien een matig negatief verband optreden tussen de doorstroom van NT2 cursisten naar een VDAB schakelopleiding en het jaar van aanmelding. Doorheen de tijd daalt het doorstroompercentage van 12,3% van de NT2 cursisten dat doorstroomt in 2007 naar 10,5% in 2012. Er treden geen verschillen op tussen de deelnemerspercentages van 2007 en 2008.

Figuur 90. Percentage NT2 cursisten dat doorstroomt naar een VDAB schakel opleiding in functie van het jaar van aanmelding (N = 36 205)

6.2.5 Regio van aanmelding

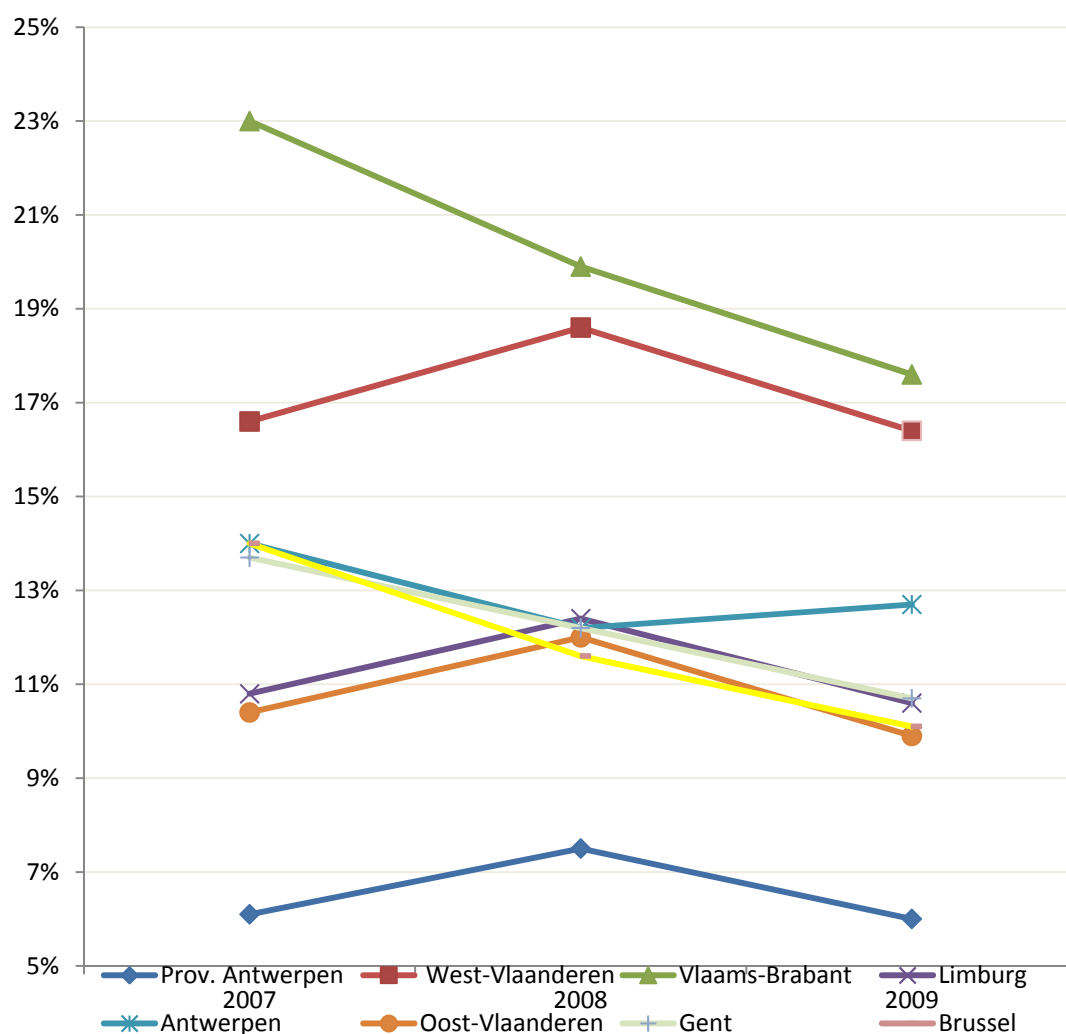
Inzake de deelnemerspercentages aan de VDAB schakelmodules zien we vrij sterke regionale verschillen optreden. Het laagste deelnemerspercentage observeren we in Brussel waar slechts 4,5% van de NT2 cursisten instapt in een VDAB schakelmodule. Deze bevinding is niet verwonderlijk, aangezien in Brussel verscheidene organisaties (waaronder Franstalige) inzetten op arbeidsmarktparticipatie. De overige regio's vertonen deelnemerspercentages rond de 8%, behalve de regio's Gent en Oost-Vlaanderen die hier bovenuit steken met respectievelijk 12% en 13% deelname aan de VDAB schakel modules.

Figuur 91. Percentage NT2 cursisten dat doorstroomt naar een VDAB schakel opleiding in functie van de regio van aanmelding (N = 85 457).

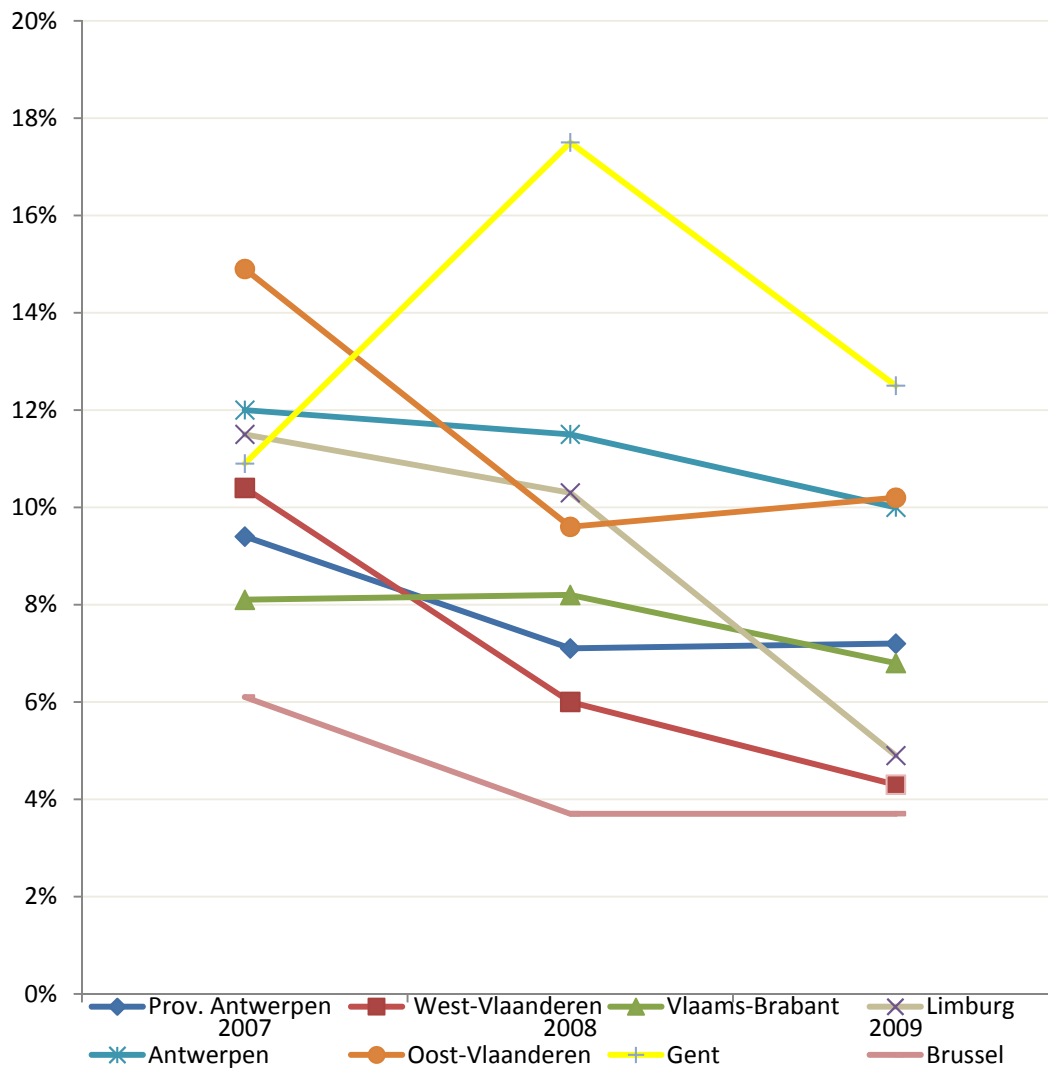
6.2.6 Aanbodsverstrekker, regio en jaar van aanmelding

Hieronder zetten we de succesindicatoren doorstroom van NT2 naar een schakelprogramma van de VDAB uit in functie van regio en het jaar van aanmelding. We verwijzen hierbij naar het monitoringssysteem in bijlage. Daarbij hebben we een onderscheid gemaakt op basis van aanbodsverstrekker, aangezien dit een vrij belangrijke determinant is voor de mate van doorstroom.

Figuur 92. Verdeling van de succesindicator "doorstroom naar het schakelprogramma van de VDAB" vanuit de CBE in functie van regio en jaar van aanmelding

Ondanks dat er wat regionale schommelingen zijn, kunnen we toch stellen dat er een globale dalende trend doorheen de tijd is in de mate waarin CBE cursisten doorstromen naar VDAB schakelprogramma's. De sterkste dalingen vinden plaats in de provincies Limburg (van 11.5% in 2007 tot 4.9% in 2009) en West-Vlaanderen (van 10.4% in 2007 tot 4.3% in 2009). Deze regio's behoren dan ook samen met Brussel (3.7%) tot de laagst scorende regio's in 2009 inzake doorstroom van CBE naar VDAB. Regio's die de hoogste doorstroompercentages vertonen zijn Gent (12.5%), Oost-Vlaanderen (10.2%) en de stad Antwerpen (10%).

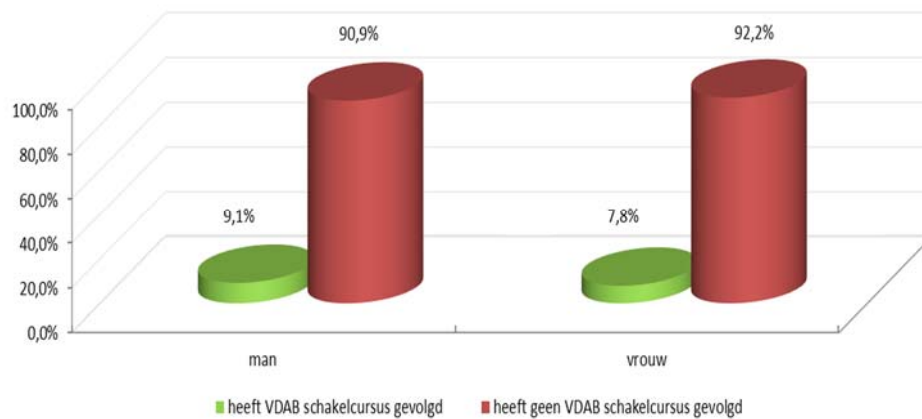
Figuur 93. Verdeling van de succesindicator " doorstroom naar het schakelprogramma van de VDAB" vanuit de CVO in functie van regio en jaar van aanmelding

Ook bij de CVO observeren we een dalende trend inzake de succesindicator voor doorstroom naar een schakelopleiding in de VDAB. Hoewel de dalende evolutie voor de meeste regio's erg beperkt blijft of zelfs de vorm krijgt van een status quo, zien we toch wel substantiële dalingen in de provincies Antwerpen (van 14% in 2007 tot 10.1% in 2009), West-Vlaanderen (van 13.7% in 2007 tot 10.7% in 2009) en vooral in Oost-Vlaanderen (van 23% in 2007 naar 17.6% in 2009). Opnieuw zijn het de regio's Gent (16.4%) en Oost-Vlaanderen (23% in 2009) die de beste waarden opleveren voor de succesindicator doorstroom vanuit de CVO naar de schakelprogramma's uit de VDAB. Net zoals bij de CBE ook het geval was vertoont Brussel het laagste doorstroompercentage (6% in 2009).

6.3 Beschrijving van de relatie met persoonsgebonden determinanten

6.3.1 Geslacht

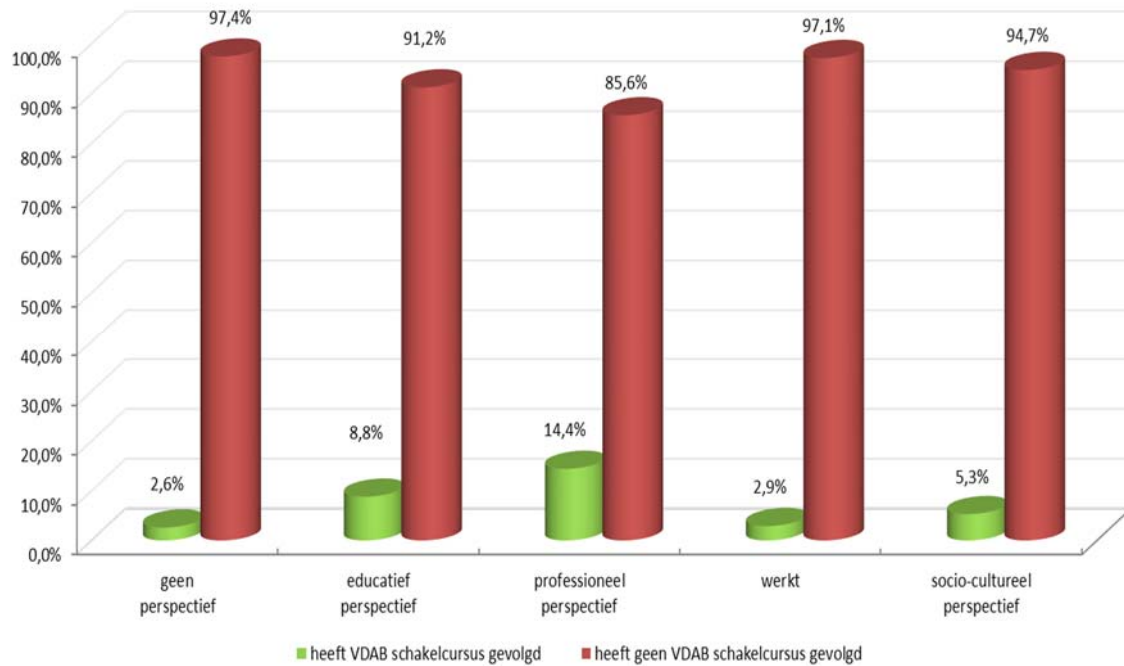
Mannen (9.1%) gaan iets vaker dan vrouwen (7.8%) doorstromen vanuit NT2 naar een VDAB schakelmodule, maar het verschil blijft eerder beperkt.

Figuur 94. Percentage NT2 cursisten dat doorstroomt naar een VDAB schakelopleiding in functie van gender (N = 85 457)

6.3.2 Hoofdperspectief

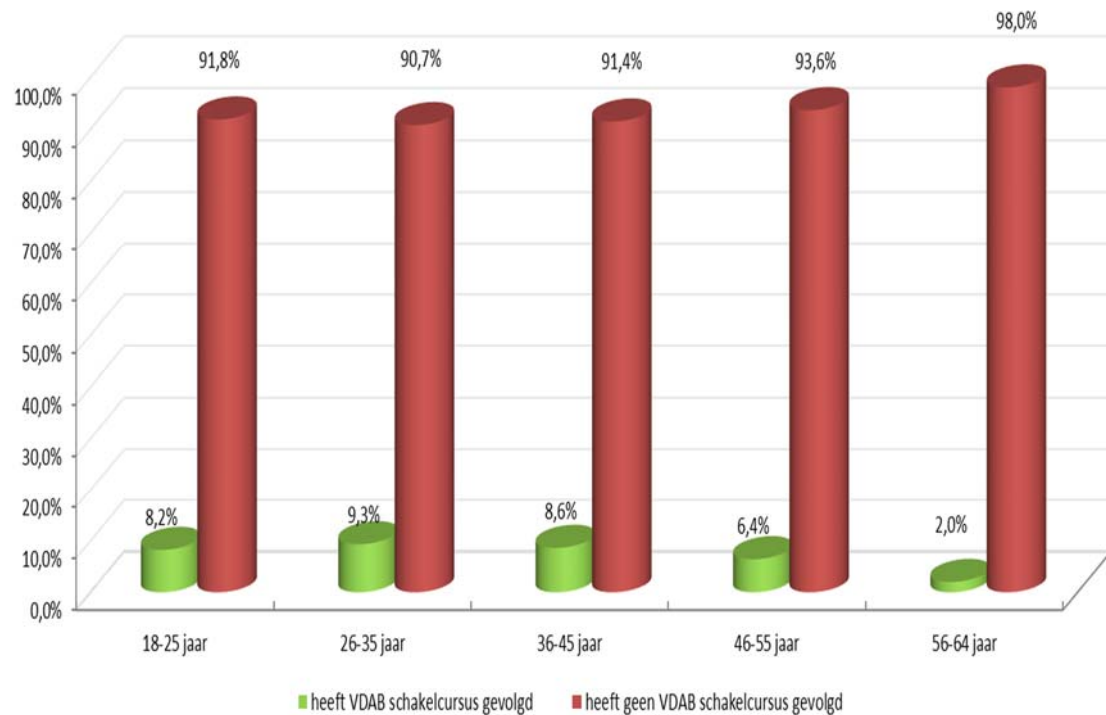
Zoals verwacht kan worden op basis van de doelstellingen van de VDAB schakelprogramma's, namelijk om taalcursisten voor te bereiden op een intrede in de arbeidsmarkt of ter voorbereiding van een opleiding, zien we dat cursisten met een educatief en vooral een professioneel perspectief het vaakste doorstromen van een NT2 basismodule naar een VDAB schakelopleiding (respectievelijk in 9% en 14% van de gevallen). De cursisten die het minste vaak doorstromen zijn diegenen die reeds werkzaam zijn of er geen perspectief op nahouden, waar slechts 3% van de NT2 cursisten van deze types cursisten de opstap maken naar een schakelmodule. De cursisten met een socio-cultureel perspectief nemen een tussenpositie in, met 5% opstap van NT2 naar de VDAB.

Figuur 95. Percentage NT2 cursisten dat doorstroomt naar een VDAB schakel opleiding in functie van hoofdperspectief (N = 73 380)

6.3.3 Leeftijd bij aanmelding

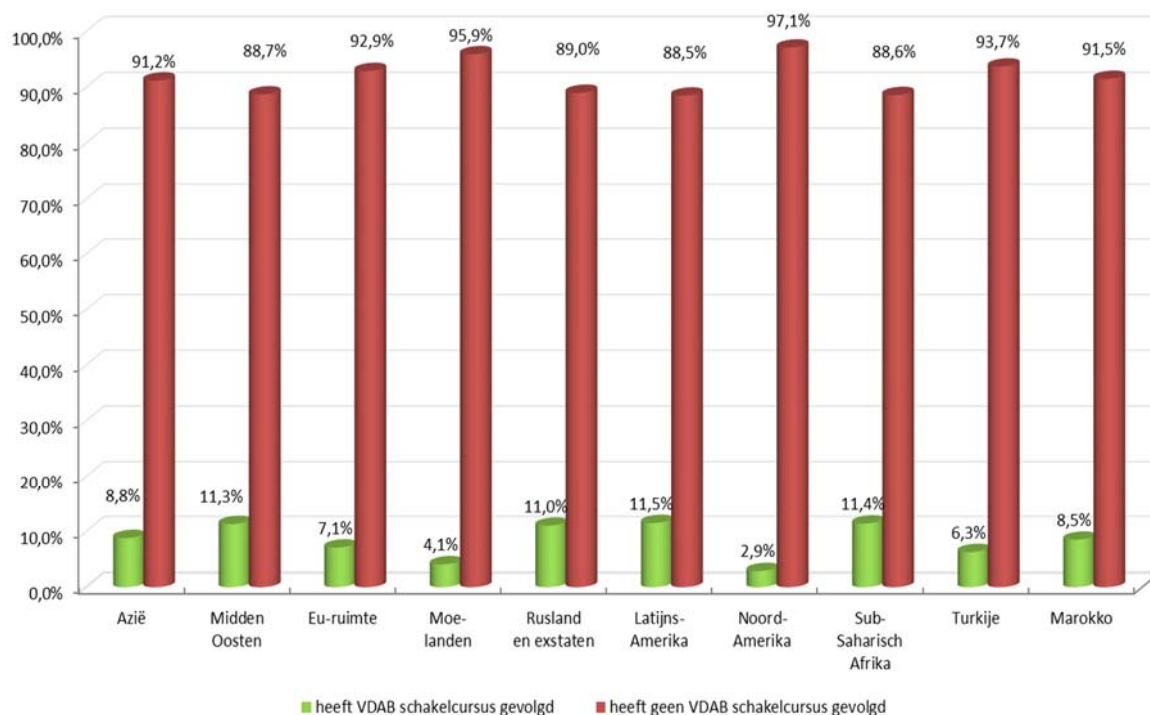
Er worden leeftijdsverschillen geobserveerd in de mate dat er vanuit het NT2 onderwijs naar de schakelmodules van de VDAB doorgestroomd wordt. Deze kunnen te maken hebben met de verschillen in het hoofdperspectief (zie boven) die door de verschillende generaties cursisten aangehouden wordt. Zo zien we dat jonge generaties (vooral van 26 tot 35 jaar) gemiddeld gezien vaker gaan doorstromen (in 8.7% van de gevallen) dan het geval is voor cursisten ouder dan 46 jaar. Cursisten tussen 46 en 55 jaar vertonen een doorstroompercentage van 6.4% en cursisten tussen de 56 en de 64 jaar stromen slechts in 2% van de gevallen door. Jongere cursisten houden er dan ook vaker dan ouderen een professioneel of een educatief perspectief op na, terwijl ouderen vaker een socio-cultureel perspectief formuleren (zie hoofdstuk 3).

Figuur 96. Percentage NT2 cursisten dat doorstroomt naar een VDAB schakel opleiding in functie van leeftijd bij aanmelding (N = 85 457)

6.3.4 Herkomst

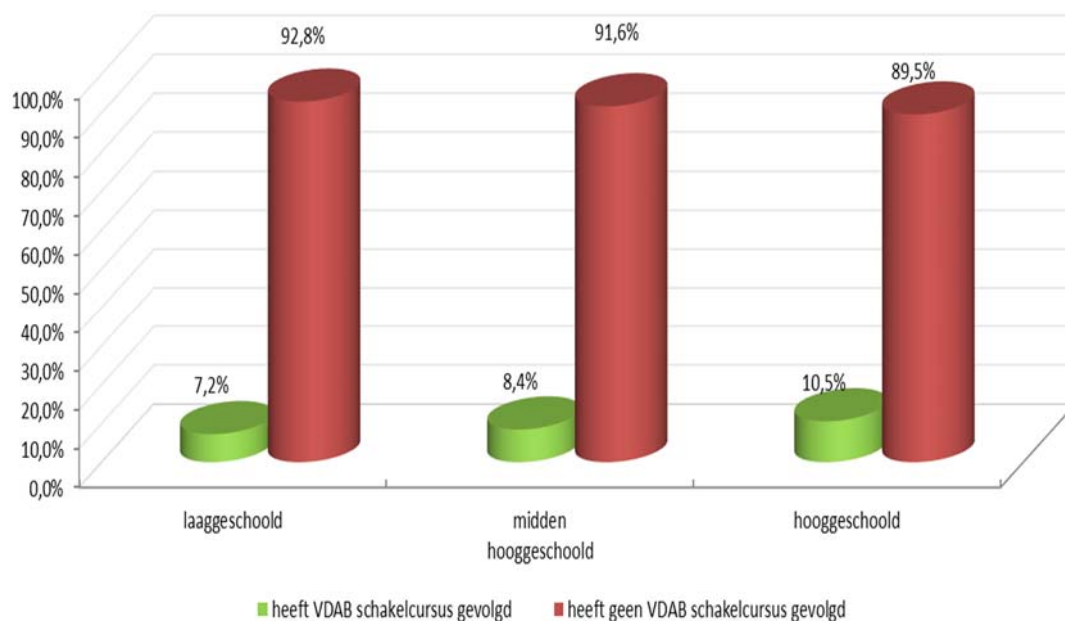
De verschillen in doorstroompercentages vanuit NT2 naar een VDAB schakelmodule op basis van herkomst zijn relatief groot. De herkomsten waarbij de cursisten het vaakst doorstromen met een gemiddeld percentage van 11,3% zijn het Midden Oosten en Maghrebijnse landen (niet Marokko), Rusland met ex-lidstaten (niet MOE landen), Latijns-Amerika en Sub-Saharisch Afrika. Herkomsten waarbij de cursisten het minst vaak doorstromen zijn Noord-Amerika, de MOE landen en Turkije met doorstroompercentages van respectievelijk 3%, 4% en 6%.

Figuur 97. Percentage NT2 cursisten dat doorstroomt naar een VDAB schakelopleiding in functie van herkomst (N = 80 658)

6.3.5 Opleidingsachtergrond

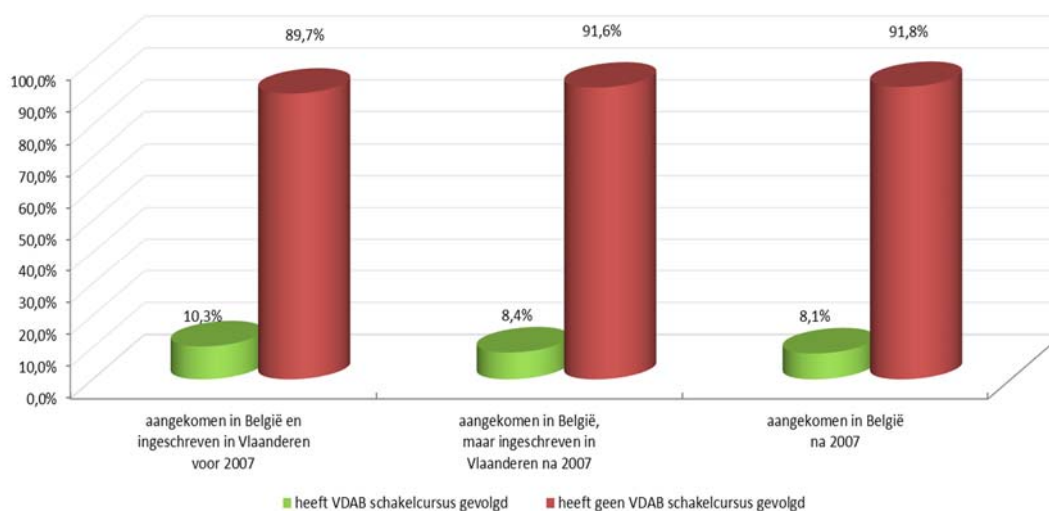
We observeren een positief verband tussen de opleidingsgraad en het doorstromen vanuit NT2 naar een VDAB schakelmodule. Waar laaggeschoolde in 7.2% van de gevallen de overstap maken naar de VDAB, doen hooggeschoolden dit in 10.5% van de gevallen. Midden geschoolden leunen toch eerder bij het profiel van de laaggeschoolden en maken de overstap in 8.4% van de gevallen.

Figuur 98. Percentage NT2 cursisten dat doorstroomt naar een VDAB schakel opleiding in functie van opleidingsgraad (N = 82 741)

6.3.6 Indicator oudkomer versus nieuwkomer

Inzake het verband tussen de indicator oudkomer versus nieuwkomer en het percentage NT2 cursisten dat de opstap maakt naar een schakelmodule van de VDAB, zien we dat oudkomers voornamelijk goed scoren tegenover de 2 andere groepen; zij gaan in 10% de opstap maken terwijl dit voor de oudkomers in Brussel/Wallonië en voor de nieuwkomers in Vlaanderen slechts in 8% het geval is. Mogelijks speelt de bekendheid met de VDAB een rol.

Figuur 99. Percentage NT2 cursisten dat doorstroomt naar een VDAB schakel-opleiding in functie van de indicator oudkomer versus nieuwkomer (N = 70 960)

6.4 Logistische regressie: Het maken van de opstap naar NT2

In de logistische regressie worden alle determinanten stapsgewijs in rekening gebracht: Eerst werden de persoonsgerelateerde determinanten ingevoerd, waarna determinanten gerelateerd aan de inburgerings- en taaltrajecten toegevoegd werden. De logistische regressie werd zo geprogrammeerd dat de referent steeds de categorie van de determinant is met de laagste waarde op de succesindicator. Hierdoor zijn alle odds ratio's steeds hoger dan 1. We dienen dan enkel na te gaan hoe sterk de odds ratio's van 1 verschillen om de sterkte van de effecten te kennen.

Concreet werd er voorspeld of een reguliere (geen alfa) NT2 cursist uit de CBE of de CVO doorgestroomd is naar een VDAB schakelmodule (gebeurtenis) of niet. Daarvoor hebben we de volgende determinanten in rekening gebracht.

Persoonsgerelateerde determinanten (Stap 1): geslacht, leeftijd bij aanmelding, herkomst, opleidingsniveau, hoofdperspectief en indicator oudkomer versus nieuwkomer

Determinanten gerelateerd aan het inburgerings- en taaltraject (Stap 2): verplichting tot NT2, aanbodsverstrekker, hoogste gevolgde taalniveau van de NT2 module (bij het einde van het NT2 traject), centrum van aanmelding en jaar van aanmelding

De uiteindelijke analyse gebeurde op 20 425 inburgeraars wat 74% bestrijkt van de totale populatie NT2 cursisten die zich aangemeld hebben tussen 2007 en 2009 ($N=27\ 623$). Het model uit de eerste stap bleek een significatieve toevoeging te zijn ten opzichte van het nul model ($\text{Chi-kwadraat } (24) = 1061.42, p < .001$) en vertoonde een Nagelkerke R kwadraat van 9%. Ook de tweede stap in de hiërarchische logistische regressie bleek een nuttige toevoeging te zijn ten aanzien van de voorgaande ($\text{Chi-kwadraat } (14) = 1003.01, p < .001$). Het finale model leverde een significante toevoeging aan het nul model op ($\text{Chi-kwadraat } (38) = 2064.51, p < .001$) en had een Nagelkerke R kwadraat van 18%.

Variabele	Categorie	Odds: start NT2- traject gevolgd	Sign
Geslacht	Man	1.27	<.001
	Vrouw	-	
Leeftijd	Algemeen		<.001
	18 tot 25 jaar	3.16	<.001
	26 tot 35 jaar	3.61	<.001
	36 tot 45 jaar	3.27	<.001
	46 tot 55 jaar	3.23	<.001
	56 tot 64 jaar	-	
Perspectief	Algemeen		<.001
	Geen	1.26	ns
	Educatief	2.20	<.001
	Professioneel	4.22	<.001
	Werkt	-	
	Socio-cultureel	1.52	<.001
Nieuwkomer	Algemeen		ns
Opleiding	Algemeen		ns
Herkomst	Algemeen		<.001
	Azië	2.24	.02
	Midden Oosten &	2.11	.03
	Europese Ruimte	1.71	ns
	MOE-Landen	1.62	ns
	Andere Europese landen	1.44	ns
	Rusland en ex-lidstaten	2.66	<.01
	Latijns-Amerika	2.22	.02
	Noord-Amerika	-	
	Sub-Saharisch Afrika	2.82	<.01
	Turkije	1.64	ns
	Marokko	2.09	.03
	Andere landen	1	ns

Tabel 12. Resultaten van logistische regressie (Step1) bij het voorspellen van de kans tot opstap in een VDAB schakelmodule

Variabele	Categorie	Odds: start NT2-traject gevolgd	Sign
Regio van aanmelding	Algemeen		<.001
	Brussel	-	
	Gent	3.31	<.001
	Oost-Vlaanderen	3.01	<.001
	Antwerpen	1.64	<.001
	Limburg	2.31	<.001
	Vlaams-Brabant	1.92	<.001
	West-Vlaanderen	1.87	<.001
	Antwerpen provincie	1.58	<.001
Jaar aanmelding	Algemeen		.02
	2007	1.15	.01
	2008	1.14	.01
	2009	-	
Aanbodsverstrekker	CBE	1.24	.001
	CVO	-	
Hoogste NT2 taalniveau	Algemeen		<.001
	1.1	-	
	1.2	3.83	<.001
	R2	9.02	<.001
	R3-4	10.74	<.001
Verplichting tot NT2	vrijwillig	1.17	<.01
	verplicht	-	

Tabel 13. Resultaten van logistische regressie (Step2) bij het voorspellen van de kans tot opstap in een VDAB schakelmodule

Structurele determinanten

- De belangrijkste determinant is het *hoogste NT2 taalniveau*. We willen hier benadrukken dat het gaat om het hoogste niveau dat binnen de CVO of CBE behaald werd op het einde van het parcours en niet noodzakelijk om het niveau waarover de NT2 cursist beschikte op het moment van de opstap naar de VDAB. Toch geeft deze bevinding duidelijk aan dat NT2 in de reguliere voorzieningen (CVO en CBE) en in de VDAB geen of/of verhaal vormen. Gemotiveerde studenten raken zowel ver in het zuiver taalparcours als ook in een toegepaste schakeltaalopleiding die het pad effent naar een opleiding of beroep. Cursisten die zich tot 1.1 hebben ingeschreven (maar daarom niet noodzakelijk 1.1 behaald hebben) vertonen de

laagste kansen om in een VDAB schakel in te stappen; vanaf dit niveau nemen de kansen gestaag toe. Dat de laagste richtgraden 1.1 en 1.2 de laagste kansen op doorstroom vertonen is een logisch resultaat, aangezien de basisniveaus (1.1 of 1.2) als voorwaarde gelden om aan de schakelprogramma's te kunnen deelnemen. Toch is het duidelijk dat de kansen op doorstroom nauwer samengaan met hogere taalniveaus. Zo hebben cursisten met als hoogste taalniveau 1.2 tot 4 keer, die met een niveau uit richtgraad 2 tot 9 keer en die met een richtgraad 3 of 4 tot bijna 11 keer meer kans om een VDAB schakelprogramma op te starten dan het geval is voor de cursisten die zich enkel voor tot 1.1 hadden ingeschreven.

- Een andere invloedrijke determinant is de *regio van aanmelding*. Zoals verwacht kon worden op basis van een groot aanbod van verschillende publieke tewerkstellingsdiensten (ook aan Franstalige zijde), vertonen NT2 cursisten uit Brussel de laagste kansen om de opstap te maken naar een schakelmodule in de VDAB. Net zoals bij de beschrijvende analyses het geval was, vertonen cursisten uit Gent en Oost-Vlaanderen de hoogste kansen tot doorstroom naar de VDAB, met tot 3 keer meer kans dan de cursisten uit Brussel om in een VDAB schakel terecht te komen.
- Inzake de *aanbodsverstrekker van de eerste NT2 module* bekomen we een ander resultaat dan in de beschrijvende analyse het geval was. Na controle voor andere determinanten blijkt nu dat de CBE cursist relatief meer kans heeft om door te stromen naar een toegepaste schakelmodule met 1.2 keer meer kans dan de CVO cursist. Dit effect is echter klein.
- Ook het *jaar van aanmelding* en de *verplichting tot NT2* vertonen nauwelijks verbanden met de mate van doorstroom vanuit NT2 naar een VDAB schakelmodule.

Persoonsgebonden determinanten

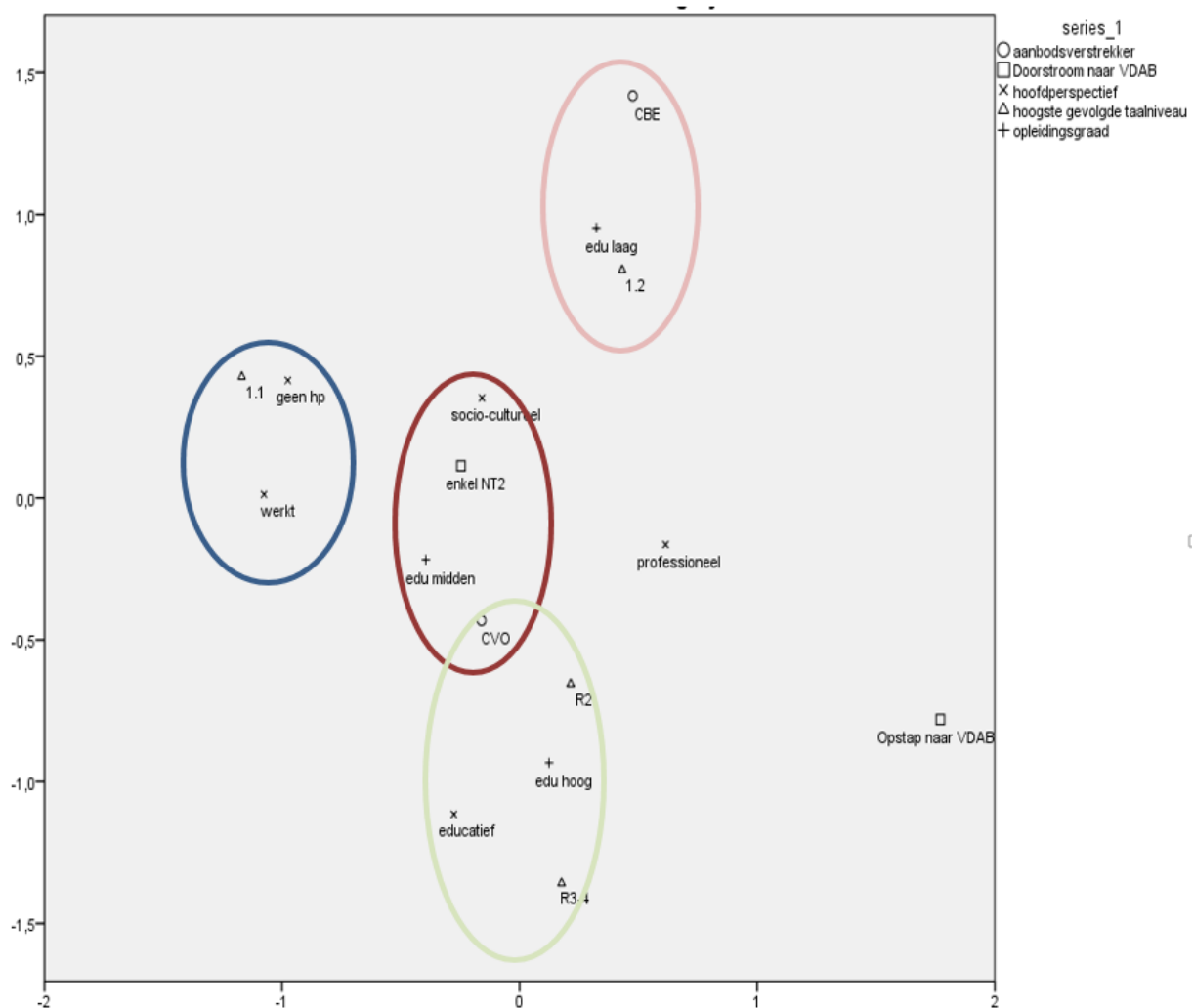
- De belangrijkste determinant binnen de persoonsgebonden determinanten is het *hoofdperspectief*. Zoals verwacht kon worden op basis van de doelstellingen van de VDAB schakelmodules vertonen het educatieve en vooral het professionele perspectief de hoogste kansen op doorstroom. Diegenen die reeds werkzaam zijn bij de aanmelding in het OHB en diegenen die nooit een perspectief formuleerden vertonen de laagste kansen om vanuit NT2 de opstap te maken naar een VDAB schakelmodule. Cursisten met een educatief perspectief gaan tot 2 keer en die met een professioneel perspectief tot 4 keer meer kans vertonen om die opstap te maken. Logischerwijze vertoont het socio-cultureel perspectief ook een eerder lage kans voor deze opstap met 1.5 keer meer kans dan de laagst scorende groepen.
- Zoals ook in de beschrijvende analyses het geval is vertonen mannelijke cursisten (tot 1.3 keer) meer kans dan vrouwen om de opstap van NT2 naar een VDAB

schakelopleiding te maken. Het verband tussen opstap naar de VDAB en *gender* is wel eerder klein.

- Opnieuw observeren we een relatie tussen *leeftijd* en de opstap naar een schakelmodule van de VDAB, al blijkt nu enkel de oudste leeftijdscategorie van 56 tot 64 jaar een significant verlaagde kans te vertonen. Andere leeftijdsgroepen vertonen gelijkaardige kansen voor deze opstap, namelijk tot 3 keer meer dan de oudste leeftijdsgroep.
- Na controle voor andere determinanten, blijft de *herkomst* van de NT2 cursisten een rol spelen. Naast de Moe landen en de landen van Noord-Amerika verschijnen nu ook Turkije en de landen uit de Europese ruimte als laagst scorende landen. Alle andere regio's vertonen hogere scores met tot 2 keer meer kans dan de laagst scorende groep.
- De determinanten *indicator oudkomer versus nieuwkomer* en *opleidingsniveau* spelen niet langer een rol bij het voorspellen van de opstap naar een VDAB schakelmodule na controle voor de effecten van andere determinanten.

6.5 Correspondentie analyse

Een andere manier om naar de verbanden te kijken is via multiple correspondentie analyse. De MCA werd uitgevoerd op de determinanten hoofdperspectief, herkomst en hoogste gevolgde NT2 taalniveau samen met de belangrijkste parameter uit dit hoofdstuk, namelijk de opstap vanuit NT2 naar een schakelprogramma van de VDAB. Voor deze analyse werden enkel die cursisten die een NT2 module gevolgd hebben alvorens (of gelijktijdig met) de schakelmodule van de VDAB op te starten. Er werd voor een 2-dimensionale oplossing geopteerd. Het uiteindelijke model had een totale inertie van 63% benaderde verklaarde waarde. Alle variabelen hadden een gemiddelde discriminatiewaarde van minstens .1. In de onderstaande figuur wordt de 2-dimensionale oplossing gepresenteerd.

Figuur 100. Biplot van correspondentie-analyse met als belangrijkste element de opstart van een VDAB schakelmodule bevat.

Noot: Het taalniveau dat behaald wordt aangegeven door middel van de niveaus R1.1, R1.2, R2 (2.1,2.2,2.3,2.4) en R3-4 (3.1,3.2,4.1,4.2)

De eerste dimensie die door de horizontale as gerepresenteerd wordt, geeft de waarde aan van het hoofdperspectief. De verticale as wordt gevormd door het duo opleidingsgraad en type aanbodsverstrekker. We zien 4 clusters van participanten verschijnen. De opstap naar een VDAB module situeert zich wat geïsoleerd in het kwadrant rechts onder. De geïsoleerde positie is te wijten aan het feit dat slechts een klein percentage inburgeraars effectief een VDAB schakelmodule volgt. De enige cluster van participanten die zich daar relatief kort tegen situeert is de cluster die het hogegeschoolde opleidingsprofiel bevat, samen met de gevorderde taalniveaus (richtgraden 2, 3 en 4) als hoogste gevolgde taalniveau. Net zoals uit de voorgaande analyses reeds bleek, hangt het hoofdperspectief nauw samen met de opstap naar de VDAB: zowel het professionele als het educatieve gaan meer dan andere perspectieven samenhangen met deze opstap. De andere drie clusters situeren zich dichterbij het niet opstappen in een schakelprogramma van de VDAB. Het type participant dat het vaakste samengaat met het enkel volgen van NT2 is de cluster die de midden geschoolde

cursist en het socio-cultureel perspectief bevat. Een andere cluster van participant eigenschappen die niet geneigd is de opstap naar de VDAB te maken is de cluster die het laagste niveau 1.1 bevat samen met reeds werkzaam zijn of het niet formuleren van een hoofdperspectief. De laatste cluster regulier NT2 onderwijs is de laag geschoolde CBE cursist die tot aan het niveau 1.2 raakt.

6.6 Samenvatting

6.6.1 Beleidsdoelstelling

Om de vraag te beantwoorden over de mate van opstap naar het taalonderwijs georganiseerd vanuit de VDAB, hebben we ons gefocust op de schakelopleidingen. Deze kennen een klassikale vorm waarbij studenten toegepast taalonderwijs krijgen dat hen klaarstoomt op een opleiding of een job in een bepaalde beroepssector. Als successindicator hebben we het percentage cursisten berekend dat vanuit het reguliere NT2 onderwijs (geen alfa trajecten uit de CBE of CVO) zich ingeschreven heeft voor een VDAB schakelprogramma. We zagen hierbij dat dit percentage vrij laag lag. Slechts 8.5% van alle NT2 cursisten stroomt door naar een VDAB schakelmodule. Vooral de technische schakel bleek populair te zijn en werd door 6 op de 10 VDAB taalcursisten als eerste schakelmodule gevolgd.

6.6.2 Relatie successindicator met determinanten

Wanneer we de gegevens van de verschillende analyses samenleggen komen we tot de volgende conclusies.

- Een zeer belangrijke determinant is het *hoofdperspectief* dat de inburgeraar formuleert bij aanmelding in het OHB. Zo observeerden we dat inburgeraars met een educatief perspectief tot 2 keer en inburgeraars met een professioneel perspectief tot 4 keer meer kans vertoonden om deze opstap te maken dan het geval was voor inburgeraars die geen perspectief formuleerden of reeds werkzaam waren bij hun aanmelding. Ook inburgeraars met een socio-cultureel perspectief (vaak oudere leeftijdsgroepen) scoorden relatief gezien laag. Deze bevinding is niet verwonderlijk gezien de vooropgestelde functionaliteit van de VDAB schakelprogramma's, namelijk om taalcursisten voor te bereiden op een intrede in de arbeidsmarkt of ter voorbereiding van een opleiding. Toch kunnen we stellen dat gezien deze doelstellingen, de mate van doorstroom in deze groepen (9% voor het educatieve perspectief en 14% voor het professionele perspectief) toch nog eerder beperkt blijft.
- Een andere zeer belangrijke determinant is *het hoogste taalniveau dat op het einde van het taaltraject bereikt werd*, waarbij we een positief verband observeerden tussen het taalniveau en de mate van doorstroom naar de VDAB. Dat hogere

taalniveaus gerelateerd zijn aan hogere deelnamecijfers is niet verwonderlijk omdat de VDAB schakelmodules voorkennis van het Nederlands vereisen (vaak niveau 1.1, maar zelfs niveau 1.2 of 2.1 kunnen gevraagd worden). Toch geeft deze bevinding duidelijk aan dat NT2 in de reguliere voorzieningen (CVO en CBE) en in de VDAB geen of/of verhaal vormen. Gemotiveerde studenten raken zowel ver in het zuiver taalparcours als ook in een toegepaste schakeltaalopleiding. Zo hebben cursisten met een niveau uit richtgraad 2 tot 9 keer en die met een niveau uit richtgraad 3 of 4 tot bijna 11 keer meer kans om een VDAB schakelprogramma op te starten dan het geval is voor de cursisten die zich enkel voor het taalniveau 1.1 hadden ingeschreven.

- Hier willen we wijzen op een mogelijke risicofactor die met de VDAB schakelmodules gepaard kan gaan, namelijk dat laaggeschoolden of cursisten uit de CBE uit de boot zouden kunnen vallen voor de VDAB taalmodules. We zagen enkel effecten voor *opleidingsniveau en aanbodsverstrekker* in de beschrijvende analyses, aangezien de effecten in de andere analyses vermoedelijk opgegaan zijn in de effecten van een zeer gerelateerde determinant namelijk het hoogste gevolgde taalniveau, waarbij we reeds gezien hebben dat opleidingsniveau en aanbodsverstrekker belangrijke determinanten waren (hoofdstuk 4). Inzake aanbodsverstrekker zagen we in het beschrijvende deel dat doorstroom toch voornamelijk gebeurt bij de CVO cursisten; Waar 9% van de CVO cursisten de opstap maakt naar een VDAB schakelopleiding is dit slechts het geval voor 6.5% van de CBE cursisten. Inzake opleidingsniveau observeerden we een positief verband met het doorstromen vanuit NT2 naar een VDAB schakelmodule. Waar laaggeschoolde in 7.2% van de gevallen de opstap maken naar de VDAB, doen hooggeschoolden dit in 10.5% van de gevallen. Midden geschoolden leunen toch eerder bij het profiel van de laaggeschoolden en maken de overstap in 8.4% van de gevallen.
- De verschillen in doorstroompercentages vanuit NT2 naar een VDAB schakelmodule op basis van *herkomst* zijn relatief groot. Over de verschillende analyses heen observeerden we een groep NT2 cursisten die relatief laag scoorden op doorstroom naar VDAB schakelprogramma's. Het ging om inburgeraars 1) uit de MOE landen die vaak al werkzaam waren bij aanmelding, 2) inburgeraars uit Noord-Amerika en de EU landen die geen hoofdperspectief formuleerden en die over het algemeen ook minder ver doorstroomden in het reguliere NT2 onderwijs en 3) inburgeraars van Turkse of Marokkaanse herkomst die een eerder socio-cultureel perspectief formuleerden. Hoog scorende groepen waren dan weer 1) Latijns-Amerikaanse inburgeraars met een educatief perspectief die eveneens ver doorstroomden in het reguliere NT2 en 2) inburgeraars met een professioneel perspectief die over het algemeen tot in de richtgraad 2 doorstroomden binnen het reguliere NT2 en die

vaker dan andere herkomsten uit Azië, het Midden Oosten en Maghrebijnse landen (niet Marokko), Rusland met ex-lidstaten (niet MOE landen) en Sub-Saharisch Afrika kwamen.

- Ten slotte observeerden we weerom verschillen op basis van de regio van aanmelding. Zoals verwacht kon worden op basis van het grote aanbod van verschillende publieke tewerkstellingsdiensten (ook aan Franstalige zijde), vertonen NT2 cursisten uit Brussel de laagste percentages (4.5%) om de opstap te maken naar een schakelmodule in de VDAB. Hoewel andere regio's vrij gelijkaardige doorstroompercentages (rond de 8%) vertonen, doen Gent en Oost-Vlaanderen het relatief beter met respectievelijk 12% en 13% deelname aan de VDAB schakel modules. Deze verhoudingen bleken het geval te zijn voor de CBE en de CVO. Over het algemeen is er minder doorstroom vanuit de CBE dan het geval is voor de CVO, al observeren we wel doorstroompercentages voor de CBE uit bovengenoemde best scorende regio's Oost-Vlaanderen (10.2%) en Gent (12.5%) die gelijkaardig zijn aan doorstroompercentages van CVO uit middelhoogscorende regio's zoals Vlaams-Brabant, West-Vlaanderen en stad en provincie Antwerpen (gemiddeld gezien 10%), wat toch aantoont dat een goede doorstroom vanuit de CBE zeker mogelijk moet zijn.

7. CONCLUSIES

Het vormingsonderdeel Nederlands Tweede taal (NT2) vormt één van de drie basispijlers van het Vlaamse inburgeringsbeleid naast de modules maatschappelijke oriëntatie en loopbaanoriëntatie. Over de taaltrajecten van inburgeraars was echter nog niet veel geweten. Een empirische beschrijving van de NT2-trajecten van inburgeraars en een systematische evaluatie van beleidsdoelen ontbrak vooralsnog (De Cuyper & Jacobs, 2011). Om tot een beschrijving te komen van de taaltrajecten hebben we in dit rapport de volgende onderzoeksvragen centraal gesteld.

- Hoeveel inburgeraars starten met een NT2- taaltraject? Op welk taalniveau wordt er gestart?
- Hoeveel personen bereiken het basistaalvaardigheidsniveau volgens de definities van de inburgeringsdecreten van 2003 en 2013?
- Wat is de duur tot het bereiken basistaalvaardigheidsniveau volgens de definities van de inburgerings-decreten van 2003 en 2013?
- Hoeveel personen maken de opstap naar vervolgonderwijs binnen het reguliere NT2-onderwijs (CBE of CVO) en/of het taalaanbod binnen VDAB (schakelprogramma's)?

Centraal in dit rapport staat de evaluatie van de decretaal vooropgestelde (interne) beleidsdoelen centraal. Het gaat dus om een goal attainment studie waarin we de empirische gegevens wensen af te wegen ten opzichte van de decretaal gestelde beleidsdoelen die als volgt kunnen worden omschreven:

- Bereik van de doelgroep: Inburgeraars verplicht tot het volgen van de basismodule dienen door te stromen van aanmelding in het OHB naar een NT2 module.
- Het bereiken het basistaalvaardigheidsniveau: De inburgeraars verplicht tot het volgen van de basismodule dienden het niveau 1.1 te behalen in het oude decreet, in het nieuwe decreet is dit 1.2.
- De duur tot het bereiken van een basistaalvaardigheidsniveau: het basistaalniveau moet binnen het jaar worden gehaald.
- Doorstroom creëren naar gevorderde modules (Nederlands): Opstap naar vervolgonderwijs binnen de reguliere aanbodsverstrekkers en VDAB (toegepaste taalmodules) werd nagestreefd.

Voor elk van deze beleidsdoelen werden succesindicatoren bedacht, wiens samenvattende waarde kon gebruikt worden om inzicht te krijgen in welke mate de beleidsdoelen gerealiseerd werden. Bovendien werd het verband tussen de waarde van de

succesindicator (het al dan niet behalen van het beleidsdoel) en een reeks persoonsgebonden en structurele variabelen nagegaan. Beschrijvende analyses brachten inzicht in de absolute samenhang. In logistische regressie brachten we de relatieve samenhang in kaart, waarbij duidelijk werd welke variabelen een grotere rol spelen dan anderen. Correspondentie analyse visualiseerde deze samenhang en liet toe om clusters van participanten te identificeren.

Om deze onderzoeksvragen te beantwoorden, werd in het kader van het werkpakket 3 van het steunpunt Inburgering en Integratie een geïntegreerde dataset inburgering samengesteld bestaande uit data afkomstig van de KBI (inburgering), VDAB en de KSZ. De analyses vonden plaats op een deeldataset hiervan. De onderzoekspopulatie bestond uit 109 207 meerderjarige inburgeraars die zich in de periode 2007-2012 aangemeld hebben bij het onthaalbureau. Taaltrajecten werden enkel bestudeerd in zover zij gevolgd werden bij een CVO of een CBE (niet-alfa).

In de onderstaande samenvattende tabel bieden we een overzicht aan van de beleidsdoelen met de conceptuele succesindicator samen met de concrete waarden van deze succesindicator voor verschillende deelgroepen. In de bijlage kunnen de waarden geconsulteerd worden per regio en per aanmeldingsjaar.

Beleidsdoel	Conceptuele succesindicator	Waarde succesindicator voor deelgroepen	
Doelgroep bereiken (7.1)	Percentage inburgeraars dat na aanmelding in het OHB een NT2 opleiding volgt in een CVO of een CBE	<i>Verplichte inburgeraars die verplicht waren tot het volgen van de basismodule NT2</i>	90%
		<i>Verplichte inburgeraars die geen verplichting hebben tot het volgen van de basismodule NT2</i>	83%
		<i>Rechthebbende inburgeraars</i>	72%
Behalen van basistaal-vaardigheid in het Nederlands (7.2)	Percentage NT2 cursisten (aangemeld tussen 2007 – 2009 en gestart in 1.1) dat het basistaalvaardigheidsniveau behaald	<i>Behalen van basistaalvaardigheid onder oude definitie (hoogst gevolgde niveau is minstens 1.2)</i>	72%
		<i>Behalen van basistaalvaardigheid onder nieuwe definitie (Hoogste niveau minstens 2.1)</i>	42%
Duur taaltrajecten (7.3)	Opstapduur: Percentage NT2 cursisten dat binnen de drie maanden na aanmelding gestart is met een taalmodule	<i>Percentage inburgeraars met een inburgeringscontract dat binnen de 3 maanden gestart is met 1.1</i>	53%
	Trajectduur: Percentage inburgeraars met een trajectduur van minimaal 1 jaar voor het behalen van een basistaalvaardigheidsniveau	<i>Percentage CBE cursisten dat binnen het jaar 1.1 heeft afgerond (doorgestroomd naar minstens 1.2)</i>	36%
		<i>Percentage CBE cursisten dat binnen het jaar 1.2 heeft afgerond (doorgestroomd naar minstens 2.1)</i>	8%
		<i>Percentage CVO cursisten dat binnen het jaar 1.1 heeft afgerond (doorgestroomd naar minstens 1.2)</i>	82%
		<i>Percentage CVO cursisten dat binnen het jaar 1.2 heeft afgerond (doorgestroomd naar minstens 2.1)</i>	58%
Opstap naar vervolgonderwijs (7.4)	Percentage dat na het behalen van een basistaalvaardigheidsniveau in het NT2 onderwijs doorstroomt naar vervolgmodes binnen het NT2 taalaanbod en/of het VDAB (taal)aanbod	<i>Percentage NT2 cursisten die na 1.2 doorstromen naar minstens 2.1</i>	Zie boven
		<i>Percentage CBE cursisten die zich inschrijven voor een VDAB schakelmodule</i>	6.5%
		<i>Percentage CVO cursisten die zich inschrijven voor een VDAB schakelmodule</i>	9.1%

Tabel 14. Beleidsdoelen van de conceptuele succesindicator met de concrete waarden voor verschillende deelgroepen

7.1 Het bereiken van de doelgroep met het NT2 aanbod

Om het beleidsdoel “de doelgroep zo goed mogelijk bereiken en activeren voor deelname aan NT2” te evalueren, berekenden we het percentage aangemelde inburgeraars die een NT2 module gestart zijn. We berekenden dit percentage zowel voor de aangemelde inburgeraars die verplicht waren tot het volgen van de basismodule als voor diegenen die recht hadden op het volgen van NT2 binnen hun inburgeringstraject. Voor de *inburgeraars*

die verplicht waren tot het volgen van de basismodule NT2 (en dus het beleidsdoel in de meest strikte zin representeren) observeerden we een goede respons: minstens 90% van deze groep vangt een NT2 traject aan. Ook na controle voor andere determinanten blijkt deze groep tot 2 keer meer kans te hebben dan rechthebbende inburgeraars om effectief een module NT2 te volgen.

Aangezien het in onder meer de laatste beleidsnota van Integratie en Inburgering (Vlaams minister en viceminister-president Homans, 2014-2019) als belangrijk wordt bevonden om zo veel mogelijk mensen uit de totale doelgroep aan te spreken en aan te zetten tot het leren van Nederlands als tweede taal, hebben we het beleidsdoel opengetrokken voor de *rechthebbende doelgroep*. Zoals in hoofdstuk 2 beschreven wordt is dit groep die ofwel vrijgesteld was van de verplichting tot inburgering (en dus ook van NT2) als ook de groep die verplicht was tot inburgering maar vrijgesteld was van het volgen van de basiscursus. Ook hier is de opkomst vrij groot, aangezien 72% van de inburgeraars die recht hebben op een inburgeringstraject en 83% van de verplichte inburgeraars die geen verplichting hebben tot het volgen van de basismodule NT2, wel degelijk een Nederlandse taalmodule aanvangt. We willen echter herhalen dat we in deze studie enkel informatie hadden over de inburgeraars die aangemeld zijn in het OHB. Een eerste grote filtering gebeurt voor de aanmelding, aangezien slechts een deel van de rechthebbenden voor inburgering (21% tot 25% in 2014, Vlaamse Migratie en Integratie-monitor, 2015) zich effectief aanmeldt in het OHB. De uitspraken die wij hier kunnen doen gaan over de aangemelde rechthebbende inburgeraars of met andere woorden de groep inburgeraars die reeds in het OHB geraakt zijn. Naast de verplichting blijkt vooral de werkingsregio voorspellende kracht te hebben bij het voorspellen van uitval. Deze effecten blijven ook na controle voor andere determinanten (zoals de persoonsgebonden determinanten of de verplichtingsvariabele zelf) in de logistische regressies bestaan, waardoor we kunnen besluiten dat de regionale verschillen niet louter te wijten zijn aan verschillende profielen van inburgeraars, maar ook aan de organisatie van het NT2-aanbod in de regio. Dit vermoeden wordt versterkt door het feit dat er een sterke samenhang blijkt te zijn tussen de opstartduur (dit is de duur tussen aanmelding en effectieve start met de module en de uitval na aanmelding in het OHB) en het opstartpercentage¹⁷.

Zo blinkt de regio Limburg uit met een zeer hoog opstartpercentage voor de inburgeraars die verplicht zijn tot het volgen van NT2, namelijk minstens 94% in 2012. Ook voor de inburgeraars die niet verplicht waren tot het volgen van de basismodule zien we dat Limburg bij de best scorende regio's hoort voor het opstarten van NT2, met

¹⁷ Wanneer we de regionale resultaten omtrent uitval na aanmelding in het OHB vergelijken met de regionale verschillen inzake opstartduur (hoofdstuk 5) blijkt er een positieve relatie te bestaan tussen de opstartduur en uitval na de aanmelding in het OHB.

opstartpercentages vanaf 80%. Wanneer we de succesindicator inzake opstartduur bestuderen, zien we vermoedelijk niet toevallig dat in Limburg zowel de CVO (79%) als de CBE (69%) hoge percentages inburgeraars vertonen die binnen de 3 maanden na aanmelding met hun basismodule NT2 gestart zijn. De mediaan van de wachttijd bedraagt in Limburg zelfs maar 1 maand voor de CVO cursist. In de laagstscorende regio, namelijk Antwerpen, liggen de percentages van een snelle opstart heel wat lager en dit zowel in de CVO (50%) als in de CBE (29%). In de CVO in de regio Vlaams-Brabant liggen de percentages van een opstart binnen de 3 maanden ook erg laag (55%). De lage succescijfers inzake een korte opstartduur in de provincie Vlaams-Brabant en de stad Antwerpen doen vermoeden dat er een ontoereikend aanbod is in NT2 in de CVO, wat op zijn beurt weer de lage instapcijfers zou kunnen verklaren van de inburgeraars zowel van diegenen die verplicht zijn tot het volgen van NT2 (rond de 83% in Antwerpen en Vlaams-Brabant) als van de vrijwillige taaltrajecten die vooral in Vlaams-Brabant toch beduidend lager liggen (namelijk op 72% voor Vlaams-Brabant, op 75% voor Antwerpen).

Kortom naast de verplichtingsvariabele lijkt ook (de organisatie van) het regionale aanbod een grote rol te spelen in de mate van uitval tussen het moment van aanmelding in het OHB en het effectief opstarten van een module NT2. Dit lijkt toch een belangrijk aandachtspunt, inburgeraars haken hierdoor af en komen ook niet meer terug. Verder (kwalitatief procesmatig) onderzoek zou moeten uitwijzen waar eventuele oorzaken liggen van verschillen in opstarttijden tussen regio's.

7.2 Het bereiken van het basistaalvaardigheidsniveau en doorstroom binnen NT2

Om de beleidsdoelen “Het bereiken van een basistaalvaardigheidsniveau in het Nederlands door middel van het volgen van de taalopleidingen” en “opstap naar vervolgmodes na het bereiken van basistaalvaardigheid” te evalueren hebben we een onderscheid gemaakt tussen de oude en de nieuwe definitie van basistaalvaardigheid. Gedurende de gehele observatieperiode (2007-2012) gold het taalniveau 1.1 (A1 of Breakthrough) als wettelijk bepaald basisniveau (besluit van de Vlaamse regering van 18 november, 2005). Met het nieuwe ministeriële besluit (besluit van de Vlaamse regering van 28 februari, 2014) is dit basisniveau opgetrokken tot het taalniveau 1.2 (A2 of Waystage). De succesindicatoren die beantwoorden aan de oude en de nieuwe definitie van basistaalvaardigheid, werden berekend als *het percentage inburgeraars (aangemeld tussen 2007 en 2009 en gestart in 1.1) die het niveau 1.1 en het niveau 1.2 behalen*.

Bij het ontwikkelen van de succesindicatoren zijn we echter op een onvolledige dataregistratie gestoten over het al dan niet slagen voor het eindexamen van een taalniveau. De enige mogelijkheid om tot een acceptabele schatting van de slaagpercentages te komen, was door gebruik te maken van het hoogst gevolgde, in plaats

van het hoogste behaalde taalniveau, omdat we enkel van de inburgeraars die doorgestroomd waren naar het volgende taalniveau zeker weten dat zij geslaagd waren voor het voorgaande taalniveau. De voorgestelde succesindicator voor het behalen van het basistaalvaardigheidsniveau onder de oude definitie (niveau 1.1) is nu *het percentage cursisten dat minstens niveau 1.2 als hoogst gevolgde module heeft*. Een belangrijk implicatie van deze aanpassing is dat we een onderschatting maken van het aantal cursisten dat niveau 1.1 behaald heeft, aangezien cursisten die niet naar 1.2 doorgestroomd zijn toch geslaagd kunnen zijn voor het niveau 1.1. De alternatieve succesindicator voor het behalen van het niveau 1.2 is *het percentage cursisten dat minstens niveau 2.1 als hoogst gevolgde module heeft*. Ook hier gaat het logischerwijze om een onderschatting.

Het beleidsdoel inzake doorstroom verwijst naar het feit dat het bereiken van basistaalvaardigheid geen einddoel op zich is, maar als opstap dient naar vervolgm-modules. Het kan hier gaan over verschillende types van taalopleidingen in het reguliere of het private aanbod, maar hier focussen we op de vervolgm-modules in het reguliere NT2-aanbod (CVO). De succesindicator voor de opstap naar gevorderde NT2-modules is ook direct gerelateerd aan het hoogste gevolgde taalniveau. Concreet, is de succesindicator voor doorstroom het percentage inburgeraars dat een module voorbij richtgraad 1.2 (de nieuwe definitie van het basisniveau) gevolgd heeft. Omwille van de bovenvermelde beperking wordt deze succesindicator op dezelfde manier berekend als het geval was voor de onderzoeksvraag over wie het basisniveau 1.2 behaald heeft, namelijk *het percentage inburgeraars dat zich ingeschreven heeft voor een module vanaf taalniveau 2.1*. Deze succesindicator beantwoordt dus zowel de vraag naar het bereiken van het basisniveau 1.2 als de opstap naar vervolgm-modules na 1.2.

De beleidsdoelstelling inzake de basistaalvaardigheid 1.1 wordt goed bereikt met een percentage van minstens 72% cursisten dat slaagt voor 1.1 en doorstroomt naar 1.2. Hoewel de nieuwe definitie van basistaalvaardigheid nog niet van kracht was, kunnen we stellen dat een doorstroom na 1.2 van 42% van de groep cursisten toch eerder laag ligt. Wanneer we mogelijke determinanten analyseren, observeerden we dat voor het bereiken van het basisniveau niet enkel de structurele determinanten een rol spelen, maar dat er ook veel afhangt van het type cursist. Zo observeerden we een nauw verband tussen hoogste gevolgde taalniveau enerzijds en het hoofdperspectief en de opleidingsachtergrond anderzijds. Inburgeraars met een educatief of professioneel perspectief hebben meer kans om het niveau 1.1 succesvol te beëindigen en door te stromen naar het volgende taalniveau dan het geval voor inburgeraars met een ander hoofdperspectief. Opleidingsachtergrond vertoont een positief verband met de slaagkansen voor de basismodule: Hoe hoger opgeleid de inburgeraar is, hoe hoger zijn slaagkansen voor

1.1. Beide determinanten blijven een rol spelen bij de doorstroom naar hogere taalniveaus, al is het wel zo dat de impact van het hoofdperspectief afneemt, terwijl de impact van de opleidingsachtergrond enkel maar toeneemt doorheen het taaltraject

Controlerend voor de effecten van de opleidingsachtergrond van de NT2 cursist, zien we dat ook het type aanbodsverstrekker blijft samenhangen met de slaagkansen en doorstroom in NT2 al is dit voornamelijk het geval voor de doorstroom naar gevorderde taalniveaus (vanaf 2.1). Voor het behalen van de basisvaardigheid 1.1 (en door te stromen naar 1.2) zien we nog niet veel verschillen optreden tussen de CVO en de CBE die respectievelijk een slaagpercentage van 74% en 67% vertonen. Dit komt overeen met de bevindingen van de rendementsstudie van de basiseducatie uit 2010 (Schuurmans, 2010) waarbij men vaststelde dat in de CBE de slaagpercentages van 1.1 hoog en de uitvalpercentages tussen 1.1 en 1.2 laag waren. Wat er nadien met deze doorstromers gebeurde, viel buiten het bereik van deze studie. In de huidige studie zien we echter dat er in de doorstroom na 1.2 zich wel een probleem voordoet. Waar in de CVO minstens 49% doorstroomt naar de richtgraad 2 is dit in de CBE slechts voor 16% van de cursisten het geval. Verschillende redenen kunnen hier aan de basis liggen. Deels zal het absolute verschil te wijten zijn aan het bovengenoemde opleidingsachtergrond effect, waarbij hogegeschoolden mogelijks meer gemotiveerd zijn omwille van professionele redenen om door te stromen tot hogere taalniveaus, gemakkelijker een taal zullen aanleren en bovendien meer ervaring hebben met het volgen van onderwijs in het algemeen. Er is immers een groot verschil in het leervermogen van de cursist. Er is echter meer aan de hand, aangezien de effecten van aanbodsverstrekker zelfs na controle voor deze variabelen gehandhaafd blijven. In dit verband hebben we gezien dat de CBE cursist een lange trajectduur vertonen tot het bekomen van basistaalvaardigheid, waardoor er een extra inspanning vereist is voor deze populatie om nog verder door te stromen. Hierbovenop wijst voorgaand onderzoek dat de overstap van de CBE naar de CVO (noodzakelijk voor vervolgonderwijs) moeilijk loopt, aangezien het niveau van de CBE cursisten als ondermaats wordt ingeschat, waardoor CBE cursisten terug geplaatst worden in het voorgaand taalniveau in de CVO (Schuurmans, 2010, maar ook Devlieger, Lambrechts, Steverlynck, en Van Woensel, 2013). Hier komt dan bij dat deze cursisten de vertrouwde leeromgeving moeten verlaten en moeten overstappen naar een nieuw instituut met een nieuwe werkwijze, nieuwe leerkrachten, enz. Of deze laatste factor ook een rol speelt, moet echter in onderzoek waarbij de cursist zelf aan het woord komt, worden bevestigd.

7.3 De duur tot het bereiken van een basistaalvaardigheidsniveau: Wat is de opstartduur en de trajectduur?

Een van de doelstellingen van het NT2-onderwijs is het bereiken van basistaalvaardigheid op een zo kort mogelijke tijd. Voor het evalueren van de beleidsdoelstellingen omtrent duur, maakten we een onderscheid tussen opstartduur en trajectduur.

7.3.1 Opstartduur

Om de inburgerings- en taaltrajecten zo kort mogelijk te houden, is het belangrijk dat er snel gestart wordt met de taalopleidingen. We evalueerden de opstartduur door na te gaan welk *percentage inburgeraars binnen de 3 maanden na aanmelding met een NT2 module gestart was*. Dit percentage werd berekend op de groep cursisten die hun NT2 module startten na het tekenen van een inburgeringscontract. Dit percentage is 53%, wat betekent dat maar liefst 47% langer dan 3 maanden na aanmelding met een NT2 module start. Ongeveer de helft hiervan start echter wel binnen de 6 maanden.

Wanneer we de determinanten in ogenschouw nemen, zien we dat de persoonsgebonden determinanten nauwelijks een rol spelen. We wijzen er hier echter wel op dat we enkel de inburgeraars die een inburgeringscontract ondertekend hadden analyseerden, wat betekent dat we reeds met een (intrinsiek of extrinsiek gemotiveerde) groep te maken hadden om het inburgeringstraject (waaronder NT2) op te starten. Binnen de structurele determinanten, observeerden we grote verschillen op basis van de *regio van aanmelding, de aanbodsverstrekker en het taalniveau* van de module waarop gestart werd. We willen hier echter vermelden dat een deel van de opstartduur te wijten kan zijn aan de wachttijd tot het intakegesprek in het Huis van het Nederlands. Deze wachttijd is in deze studie niet in rekening gebracht.

De *regionale* verschillen werden hierboven reeds aangehaald bij de opstartpercentages, waarbij we zagen dat een lange opstartperiode ook hoge uitval in de opstap naar NT2 dreigt uit te lokken. Inzake de *aanbodsverstrekker* zien we dat opstartduur korter is in de CVO dan in de CBE. De modale opstartduur voor het taalniveau 1.1 is 3.8 maanden in de CBE, terwijl die in de CVO slechts 1.9 bedraagt. De modale opstartduur is dus dubbel zo lang in de CBE als in de CVO voor de basismodule. Inzake de opstartduur voor het tweede taalniveau 1.2¹⁸ neemt de opstartduur toe in beide aanbodsverstrekkers, al is de stijging in de CBE groter. In de CBE komt de modale opstartduur op 6.9 maanden te liggen wat zo een 3 maanden langer is dan het geval was voor 1.1. In de CVO observeren we een stijging van twee maanden, wat de modale opstartduur op 3.8 maanden brengt. Deze bevindingen liggen in lijn met de observaties van de audit NT2 (Vlaams Ministerie van onderwijs, 2012)

¹⁸ dit is voor de starters op een gevorderd niveau (taalniveau 1.2 of 1.2 en hoger), maar kan ook aanwijzingen geven voor de wachtduur tussen 1.1 en 1.2

die langere wachttijden vaststelden in de CBE dan in de CVO. Ook de *intensiteit van de module* bleek een belangrijke uit te oefenen, wat zou kunnen betekenen dat het aanbod van modules met een bepaalde intensiteit beter afgestemd zijn op de noden van de cursisten dan anderen, wat gereflecteerd wordt in een kortere opstartduur van de eersten. Concreet observeerden we dat bij een toenemende intensiteit de opstartduur afnam, wat zou kunnen betekenen dat er een betere afstemming is tussen vraag en aanbod voor de hoog intensieve dan laag intensieve modules dit zowel in de CBE als de CVO.

7.3.2 Trajectduur

De waarde voor de succesindicator werd afgeleid uit het inburgeringsdecreet van 2013 vastgelegd dat mits enkele uitzonderingen het inburgeringstraject en dus ook het NT2 traject op maximaal één jaar zou moeten kunnen worden afgelegd. Hoewel het decreet voorschrijft dat het traject binnen het jaar moet zijn afgerond, stelt de administratie dat het niet tijdig afronden geen reden is tot sanctionering. Dit neemt echter niet het belang weg om na te gaan wat een haalbare trajectduur is die richting kan geven aan de CBE en CVO omtrent de ideale trajectduur van hun studenten. Als succesindicatoren voor trajectduur berekenden we de percentages cursisten die binnen het jaar het niveau van basistaalvaardigheidsniveau bereikt hebben, zowel onder de oude bepaling van basisvaardigheid op het niveau 1.1 (dus ingeschreven voor minstens 1.2) als onder de nieuwe bepaling op het niveau 1.2 (dus ingeschreven voor minstens 2.1). Er dient rekening gehouden te worden met het feit dat het hier gaat om de trajectduur van de “succesvolle” student, dit is de cursist die geslaagd was voor het niveau en doorgestroomd is naar het volgende niveau.

Wanneer we de determinanten van de trajectduur bestuderen zien we dat zowel persoonsgebonden als structurele determinanten een rol spelen. De rol van persoonsgebonden determinanten speelt voornamelijk een rol in de trajectduur tot 1.2 in de CVO (cf. infra). Binnen de structurele determinanten zien we vooral effecten van aanbodsverstrekker, intensiteit van de module en regio van aanmelding. Opvallend is dat de verplichtingsvariabele hier geen rol speelt. Wanneer kijken naar de trajectduur van de cursisten in de verschillende types van *aanbodsverstrekker* zien we grote verschillen verschijnen tussen de CVO en CBE. Dit is een logisch resultaat, aangezien de vooropgestelde lestijd voor het behalen van een taalniveau dubbel zo lang zijn in een CBE (240 uren) als in een CVO (120 uren). De succesindicator voor het binnen het jaar behalen van de basistaalvaardigheid 1.1 in de CVO was 82% (mediaan = 4 maanden, gemiddelde = 8 maanden), terwijl dit in de CBE slechts 36% (mediaan = 16 maanden, gemiddelde = 23 maanden) bedroeg. Voor de definitie van het taalvaardigheidsniveau op het taalniveau 1.2, wordt het verschil nog groter met 58% (mediaan = 9 maanden, gemiddelde = 17 maanden) tussen voor de CVO en slechts 8% (mediaan = 33 maanden, gemiddelde = 36

maanden) voor de CBE. Hoewel de vooropgestelde lestijd dubbel zo lang is, observeerden we dat voor de CBE cursisten, de duurtijd tot het taalniveau 1.1 bijna verviervoudigd ten opzichte van de CVO cursisten. Voor cursisten die tot in het niveau 1.2 geraakt zijn, verkleint het verschil tot een modale duurtijd in de CBE die 3 keer zo lang is dan het geval is in de CVO.

Zoals logischerwijze verwacht kan worden bleek *intensiteit van de module* een belangrijke determinant van de trajectduur te zijn. Ongeacht het type van aanbodsverstrekker hing een hogere lesintensiteit samen met een kortere trajectduur. Intensiteit operationaliseerden we als het gemiddelde aantal lesdagen per week over alle gevolgde modules heen. Wanneer we voor de doorgestroomde cursisten de duurtijd tot 1.2 onder de loep namen, zagen we dat een CBE cursist zich tot 9 maanden en een CVO cursist tot 6 maanden kan besparen door de meest intensieve modules in plaats van de minst intensieve modules te volgen.

Voorgaande zou een pleidooi kunnen zijn voor meer intensieve modules. Omdat we de duurtijd voor de cursisten die doorstroomden berekenden, moeten we echter in acht nemen dat we het hebben over de succesvolle cursisten. Als we de doorstroompercentages in acht nemen, verkrijgen we een genuanceerder verhaal. Voor het behalen van het basisniveau 1.1 in de CVO zien we dat een gemiddelde van 3 lesdagen per week een optimale doorstroom oplevert met 82% dat 1.1 behaald en doorstroomt naar 1.2. Meer dan 3 lesdagen per week levert ook nog goede resultaten op met 75% doorstroom naar 1.2 voor 4 en 5 lesdagen per week. Minder dan 3 lesdagen per week hangt dan weer samen met beduidend slechtere resultaten van 67% doorstroom naar 1.2 voor 2 lesdagen per week en 56% voor 1 lesdag per week. Hoewel de optimale intensiteit op 3 dagen wanneer we kijken naar de succesindicatoren van doorstroom, vonden we dat er zich toch problemen voordoen bij deze intensiteit wanneer we de succesindicatoren inzake trajectduur in ogenschouw namen. Korte trajectduur komt immers voornamelijk voor bij de cursisten die een intensiteit van 4 of 5 dagen per week les volgen. Meer nog wanneer we de effectieve lestijd analyseren voor de CVO cursisten met een gemiddelde intensiteit van drie lesdagen per week, observeerden we dat deze groep vaker het niveau moeten dubbelen en dus een verhoudingsgewijs nog langere trajectduur gaan vertonen¹⁹. We kunnen dit slechts begrijpen, wanneer we de veronderstelling loslaten dat succesvolle trajecten voor alle cursisten betekent dat ze snelle taaltrajecten vertonen. Er is een nood aan differentiatie in de groep van NT2 cursisten. Hogere intensiteit (4 of 5 lesdagen per week) leidt dus tot snellere trajectduur en zo ook tot een goede doorstroom naar hogere

¹⁹ De lesintensiteit van 3 lesdagen per week is een gemiddelde lesintensiteit over de verschillende modules van het taaltraject heen (waaronder de gedubbelde module). Op deze manier zou het een gemiddelde tussen één module met hoge lesintensiteit en één module met lage lesintensiteit kunnen reflecteren.

taalniveaus (vanaf 2.1), maar enkel in een bepaalde groep van NT2 cursisten die dit aankun en hier ook voor gemotiveerd is. In de correspondentie analyse bleek dat de persoonsgebonden variabelen opleidingsniveau en hoofdperspectief immers een grote rol spelen. Het zijn dan ook voornamelijk de hogescholenden en een deelgroep van de midden geschoolden met een professioneel of educatief perspectief die baat hebben met een intensief taaltraject.

Ook in de CBE zien we dat het aanbieden van hoog intensieve modules geen goed alternatief is om de trajectduur te verkorten en zo de motivatie tot doorstroom te verhogen. Dit wordt duidelijk wanneer we de *regionale verschillen* van CBE op verschillende parameters naast elkaar te leggen. Zo verschijnt er een patroon waarbij de relatieve verhoudingen tussen de regio's inzake doorstroompercentage, de frequentie van het voorkomen van intensieve modules en de modale trajectduur grotendeels behouden blijven. Inzake de doorstroompercentages van de CBE zijn de best scorende regio's de provincie Oost-Vlaanderen (95% in 2009) en de steden Antwerpen (90%) en Gent (81%)²⁰. Deze regio's worden echter ook gekenmerkt door een hoge deelname aan laag intensieve modules en een lange trajectduur. De regio's echter met de laagste slaagpercentages in 2009, 35% in Brussel en 55% in Vlaams-Brabant, vertonen hoge deelnemerspercentages in de meest intensieve modules wat dan leidt tot de kortste geobserveerde trajectduur voor de succesvolle cursisten maar een hoge uitval van niet-succesvolle cursisten. In de CBE observeren we dus dat het net de regio's die het frequentst laag intensieve modules aanbieden en een lange trajectduur vertonen, over het algemeen de beste doorstroompercentages leveren. De opmerking vanuit het Departement Onderwijs waarbij erop wordt gewezen dat zo kort mogelijk doorlopen van het taaltraject niet altijd de beste weg is, blijkt dus zeker voor de CBE cursisten te gelden.

7.4 De opstart naar een schakelprogramma van de VDAB

De VDAB is ook een grote speler voor de gevorderde taalopleidingen in het NT2 onderwijs. Het beleidsdoel omtrent de opstap naar vervolgonderwijs kan dus ook geëvalueerd worden op basis van het percentage NT2 cursisten (CVO en CBE) dat zich inschrijft voor een schakelopleiding in de VDAB. Het gaat om toegepaste taalmodules die cursisten klaarstomen voor een bepaalde beroepssector door voldoende vakjargon mee te geven voor het uitoefenen van een job of het volgen van een opleiding. De succesindicator vertoont echter een lage waarde met slechts 8.5% van alle NT2 cursisten die doorstromen naar een VDAB schakelmodule. Vooral de technische schakel bleek populair te zijn en werd door 6 op de 10 VDAB taalcursisten als eerste schakelmodule gevolgd.

²⁰ Deze regio's doorbreken zelfs de globale trend dat de CVO cursisten beter doorstromen en vertonen zelfs betere doorstroompercentages dan het geval was in eender welk CVO in eender welke regio.

Wanneer we naar de determinanten kijken zien we dat binnen de persoonsgebonden determinanten het hoofdperspectief en het opleidingsniveau en binnen de structurele determinanten het hoogste taalniveau, aanbodsverstrekker en regio van aanmelding een rol speelden. Het belang van de determinant *hoofdperspectief*, sluit aan bij de functionaliteit van het toegepaste taalonderwijs. Zo observeerden we dat vooral inburgeraars met een professioneel perspectief en in wat mindere mate met een educatief perspectief de opstap maakten naar een VDAB schakelmodule. Toch kunnen we stellen dat de mate van doorstroom in deze groepen (9% van de NT2 cursisten met een educatief perspectief en 14% met een professioneel perspectief stroomt door naar de VDAB schakelmodule) eerder laag lijkt te zijn, wat natuurlijk enkel problematisch is in het geval dat deze cursisten nog niet doorgestroomd waren naar een werk of studie.

Inzake de deelnemerspercentages aan de VDAB schakelmodules zien we vrij sterke *regionale verschillen* optreden. Het laagste deelnemerspercentage observeren we in Brussel waar slechts 4.5% van de NT2 cursisten instapt in een VDAB schakelmodule. Deze bevinding is niet verwonderlijk, aangezien in Brussel verscheidene organisaties (waaronder Franstalige) inzetten op arbeidsmarktparticipatie. De overige regio's vertonen deelnemerspercentages rond de 8%, behalve de regio's Gent en Oost-Vlaanderen die hier bovenuit steken met respectievelijk 12% en 13% deelname aan de VDAB schakel modules.

Voor de determinanten *opleidingsniveau en aanbodsverstrekker* observeerden we enkel effecten in de beschrijvende analyses. Hier observeerden we dat CBE cursisten (6.5%) minder vaak doorstromen dan het geval is voor de CVO cursisten (9%). Inzake opleidingsniveau observeerden we een positief verband met doorstromen vanuit NT2 naar een VDAB schakelmodule. Waar laaggeschoolden in 7.2% van de gevallen de opstap maken naar de VDAB, doen hooggeschoolden dit in 10.5% van de gevallen. Midden geschoolden leunen eerder aan bij het profiel van de laaggeschoolden en maken de overstap in 8.4% van de gevallen. Vermoedelijk is in de logistische analyses (die de relatieve effecten in hun samenhang nagaan) de impact van deze variabelen opgegaan in de effecten van een zeer gerelateerde determinant, namelijk het hoogste gevolgde taalniveau (waarover we in hoofdstuk 4 vaststelden dat opleidingsniveau en aanbodsverstrekker belangrijke determinanten van deze variabele zijn), wat zou kunnen betekenen dat deze variabelen een verklarende functie hebben in het verband tussen hoogst gevolgde taalniveau en doorstroom naar de VDAB. Vervolgonderzoek zou kunnen nagaan of het mediërend model waar de tendens dat mensen met een lager taalniveau minder vaak doorstromen voor een groot deel verklaard kan worden door het feit dat deze mensen vaker lager opgeleid zijn en ook vaker in een CBE een taaltraject volgen dan het geval is voor de cursisten die wel vanuit NT2 doorstromen naar schakelprogramma's in de VDAB. Dit zou betekenen dat vooral de zwakkere studenten groepen uit de boot vallen

voor het voortgezet toegepast taalonderwijs. Ook in de correspondentie analyse werd duidelijk dat het profiel van hooggeschoolden dichter aanleunde bij doorstroom naar een VDAB schakelmodule dan het geval was voor de andere groepen. Midden geschoolden bleken wel vaker dan laaggeschoolden hun NT2 parcours binnen de reguliere speler CVO te gaan uitzetten.

Hoewel het logisch is voor modules die een voorkennis van het Nederlands vereisen (overwegend 1.1, maar soms ook 1.2) dat het hoogste gevolgde NT2 taalniveau gaat samenhangen met de doorstroom naar deze modules, valt de sterke samenhang met de hoogste taalniveaus toch wel sterk op. Zo volgde 16% van de NT2 cursisten die tot de hoogste taalniveaus raakten (richtgraden 3 of 4) een schakelprogramma in de VDAB, terwijl dit percentage slechts 6.1% was voor de NT2 cursisten die zich tot het niveau 1.2 inschreven. Verschillende verklaringen zijn hiervoor mogelijk. Een eerste is dat schakelcursisten over het algemeen meer gemotiveerde cursisten zijn wiens motivatie voor het volgen van een schakelmodule samengaat met de motivatie tot het blijven volgen van modules binnen het reguliere NT2-aanbod (en dat ze daarom doorstromen tot hogere taalniveaus). Hoewel we nog in het midden moeten laten of deze hypothese klopt, kunnen we al wel met zekerheid stellen dat de VDAB schakelmodules de doorstroom binnen het reguliere NT2 niet afremmen, aangezien een meerderheid (96.5% van de schakelcursisten) doorgestroomd is naar 1.2 of hoger.

Een tweede aanvullende verklaring kan zijn dat de selectievoorwaarden voor het intreden in een schakelmodule bij de VDAB heel strikt zijn en dat het behalen van de basisniveaus in de CVO en zeker in de CBE niet volstaan om hieraan te voldoen. Voorgaand onderzoek (Schuurmans, 2010; Devlieger, Lambrechts, Steverlynck, & Van Woensel, 2013) suggereerde reeds mogelijke coördinatie en communicatieproblemen tussen de verschillende spelers van NT2 waarbij duidelijk werd dat inburgeraars met een CBE (maar soms ook met een CVO) basistaalvaardigheidsniveau soms weggestuurd werden in de VDAB omwille van onvoldoende taalkennis voor schakelmodules die een taalniveau van 1.1 vereisten. Ook De Cuyper en Jacobs (2011) concludeerden dat de doorstroom vanuit het reguliere aanbod CBE/CVO naar de VDAB niet zo vlot liep en stelden voor om ofwel om een module met taalniveau 1.1 voor werkzoekenden bij VDAB in te richten, ofwel om ook de afspraken omtrent de noodzakelijke taalkennis per taalniveau beter op elkaar af te stemmen. Vervolgonderzoek dient een meer nauwkeurige analyse te maken van de instroom (en vanuit welke taalniveaus ingestroomd wordt). Ook zou zo een analyse eventuele temporele en regionale schommelingen in de striktheid van ingangsniveaus aan het licht kunnen brengen. De nieuwe beslissing dat de Huizen van het Nederlands de bevoegdheid krijgen om het taalniveau van de inburgeraars te attesteren (inburgeringsdecreet, 2015), zou een oplossing kunnen brengen in de uniformiteit van de

certificaten. Anderzijds kan ook beargumenteerd worden dat de CBE aangepast onderwijs verschaffen aan traaglerende studenten en daarom misschien ook een wat andere output leveren dan het geval is voor de CVO of de UTC. Het lijkt ons eigenlijk onlogisch te veronderstellen dat de achterstand in de onderwijsachtergrond en ervaring in het leren weggewerkt zou moeten zijn na 1.2. Daarom willen we voorstellen dat het aangepaste onderwijs voor traaglerenden voortgezet wordt in hogere taalniveau of alleszins in de meer toegepaste taalopleidingen. In deze lijn zou er gedacht kunnen worden aan een toegepast taalaanbod waarbij de ingangscriteria niet te hoog hoeven te liggen, aangezien het ritme doorheen de module ook nog laag kan liggen.

7.5 Aandachtspunten in het NT2 onderwijs in het kader van inburgering

Wanneer we de gegevens samennemen kunnen we volgende aandachtspunten voor beleid oplijsten.

7.5.1 Het NT2 cursusaanbod: Wordt het NT2 aanbod goed gescreend?

Een belangrijk aandachtspunt is het beperken van instaptijden bij zowel de opstart van de taalmodules als bij de doorstroom tussen de verschillende taalmodules. In het rapport toonden we namelijk aan dat de uitval tussen aanmelding in het OHB en de opstart van een taalmodule samenhangt met de opstartduur, dit is de duur tussen de aanmelding en de effectieve start van het NT2 traject, wat op zijn beurt structureel samenhangt met (de organisatie van) het cursusaanbod. Rechthebbenden die te lang moeten wachten op een aanbod, dreigen af te haken (om niet meer terug te komen). Dezelfde processen zouden eveneens aan het werk kunnen zijn bij mogelijke doorstromers die omwille van te lange tussenliggende wachttijd, toch niet de opstap maken naar een volgend taalniveau.

In het voorgaand onderzoek is reeds gebleken dat een voldoende groot en voldoende gespreid NT2 cursusaanbod niet in elke regio aanwezig is (Gonzalez Garibay & De Cuyper, 2013; Devlieger, Lambrechts, Steverlynck, & Van Woensel, 2013). De Vlaamse overheid is zich hiervan bewust en onderneemt al geruime tijd stappen om de wachtlijsten weg te werken. Sinds 2010 organiseert AHOVOS regelmatige aanbodbevragingen NT2 waarbij een drastische verbetering van de wachtlijstproblematiek vastgesteld werd (Departement Onderwijs, 2015). We wensen er evenwel wel op te wijzen dat zeker bij de groep van rechthebbenden het bestuderen van wachtlijsten niet alle probleempunten kan blootleggen. Het kan immers zijn dat geïnteresseerden in een taalmodule zich niet op een wachtlijst laten plaatsen wanneer blijkt dat de wachttijd erg lang is, wat zou betekenen dat het screenen van enkel wachtlijsten onvoldoende zou kunnen zijn. Zeker bij de starters op een gevorderd niveau zou dit het geval kunnen zijn. Wachlijsten wijzen op nijpende problemen bij cursisten met een hoge nood aan basistaalonderwijs, maar impliceren daarom nog niet dat het aanbod voldoet aan noden van de cursisten inzake flexibiliteit

(avond- en weekendmodules) of spreiding in tijd (doorheen het kalenderjaar) of in plaats (geografische toegankelijkheid van de module).

Om tot een precieze analyse te komen van de afstemming op basis van aanbod, stellen we voor om verschillende indicatoren te bestuderen. Hierboven hebben we reeds op de studie van de effectieve opstartduur van starters en wachtlijsten gewezen, maar ook een screening van het effectieve aanbod kan inzicht brengen. In het rapport 'het NT2-aanbod in Vlaanderen: passend voor inburgeraars?', stelden De Cuyper, Gonzalez Garibay en Jacobs (2013) concrete spreidingsmaten voor die deze analyse kunnen vereenvoudigen. Er werd daarbij vanuit gegaan dat een succesvolle instroom en doorstroom ook afhangt van het flexibel uurrooster en de geografische/temporele spreiding van de modules. Wanneer de ligging of de timing van de modules de deelname aan een module moeilijk tot onmogelijk maakt, zullen mogelijke deelnemers afhaken. Inzake de timing wezen de bovengenoemde auteurs er ook op dat zowel flexibiliteit (avond en weekend modules) als ook spreiding van de modules doorheen het jaar (en dus niet enkel bij de start van het school- en kalenderjaar) belangrijk zijn om aan de noden van de cursisten te voldoen. Ook als er belang gehecht wordt aan het snel doorlopen van een inburgeringsparcours, lijkt het niet onbelangrijk om naast het monitoren van wachtlijsten en opstartduur evenzeer de voorgestelde spreidingsmaten te hanteren.

Daarnaast wensen we er nog op te wijzen dat er ook voldoende aandacht dient besteed te worden aan de noden op gevorderde taalniveaus. Zeker in het geval van de rechthebbenden die vaker dan het geval is voor de verplichte inburgeraars reeds beschikken over een voorkennis van het Nederlands, kan een lange wachttijd, een beperkt flexibel uurrooster of een beperkt gespreid temporeel/regionaal aanbod van gevorderde modules sterk ontmoedigend werken. De Cuyper, Gonzalez Garibay en Jacobs (2013) wezen op het feit dat een flexibel en gespreid aanbod voor gevorderde modules (vanaf 1.2) eerder beperkt is. Het aanbieden van een flexibel en gespreid aanbod is echter net van belang omdat deze groep meer dan de startende groep de taalopleidingen met werken toegepaste taalmodules wenst te combineren. Om hier een oplossing voor te bieden moet er misschien gedacht worden om studenten uit verschillende gevorderde taalniveaus te bundelen zodat men het probleem van te kleine studentenaantallen kan opvangen en toch op gepaste tijden een aanbod op hogere niveaus kan inrichten. Momenteel worden vaak modules geannuleerd omdat het studentenaantal te klein blijkt te zijn.

7.5.2 Korte taaltrajecten: Is dit haalbaar?

De periode waarop de ideale trajectduur vastgelegd wordt, heeft consequenties voor de organisatie van het NT2 aanbod, aangezien het een invloed kan uitoefenen op de geprefereerde intensiteit van de taalopleidingen. Omwille van het verschillende

doelpubliek, observeerden we dat de noden hieromtrent anders liggen in de CBE dan in de CVO. Het behalen van een basisvaardigheidsniveau binnen het jaar bleek dan ook enkel voor de CVO cursisten haalbaar, waar 64% van de studenten die tot in 2.1 geraakt zijn. Binnen de CBE bleek zelfs het behalen van 1.1 binnen de periode van een jaar al moeilijk haalbaar te zijn, aangezien slechts 36% van de cursisten die tot 1.2 doorstroomden er minder dan een jaar over deed. Een voor de hand liggende oplossing om een lange trajectduur te voorkomen lijkt op het eerste zicht het intensifiëren van de wekelijkse lestijd: Hoe intensiever de module gegeven wordt, hoe sneller de cursisten kunnen doorstromen in hun taaltraject. Hierboven hebben we reeds aangegeven dat, hoewel deze logica werkt voor een grote groep van CVO cursisten, er cursisten (deelgroep van de midden geschoolden in de CVO en de meerderheid van de CBE cursisten) zijn waarbij een lange trajectduur net bevorderlijk blijkt te zijn voor een goede doorstroom. Het verhogen van de wekelijkse lestijd lijkt hier dus geen oplossing. Momenteel wordt er bij de doorverwijzing naar een taalcursus misschien te weinig stilgestaan of cursisten een bepaalde lesintensiteit aankunnen. Er dient alleszins vermeden te worden om de keuze voor een intensieve module te laten afhangen van de beschikbaarheid van zo een intensief cursusaanbod in combinatie met de beschikbaarheid van de cursist, wat bij slechte prestaties tot het dubbelen van een module (dus een nog langere trajectduur) of zelfs tot het afhaken uit het taaltraject kan leiden. De vraag dient gesteld te worden of de cursist het hoge ritme aankan, aangezien er toch heel wat informatie dient geassimileerd te worden op een 4 of 5 lesdagen week. Deze vraag gaat dus verder dan het feit of een cursist naar een CVO of een CBE moet (en op welk taalniveau), aangezien de vraag omtrent intensiteit zich in beide aanbodsverstrekkers stelt.

Daarnaast blijft het feit bestaan dat kortere taaltrajecten voor ongeveer alle cursisten wenselijk zijn en zou er toch nagedacht moeten worden over alternatieven om deze ook bij zwakkere studenten te verkorten, zonder dat daarbij hun voortgang in het leerproces belemmerd wordt. De creatie van de opleidingsprofielen NT2 waarbij het perspectief van de cursist bepaald wordt en de inhoud van de modules aangepast wordt aan de rollen en domeinen waarvoor een cursist Nederlands nodig heeft (werk, opleiding, ouder,...) bieden hier mogelijk een antwoord op. Ook op de arbeidsmarkt is er reeds een aanzet gegeven in de beleidsnota van Integratie en Inburgering (Vlaams minister en viceminister-president Homans, 2014-2019) en in het HIVA rapport over begeleiding op de werkvloer (Droogmans, Van Dooren, De Cuyper en Van Waeyenberg, 2015) dat aanbevelingen formuleert om werkgevers beter te informeren over het taalaanbod waar zij voor hun mogelijke werknemers of stagairs beroep op kunnen doen. Voorgaande vereist een sterk vraag gedreven benadering waarbij op maat van de cursist wordt gewerkt. Om dergelijk aanbod te voorzien moet misschien de lineaire logica van het inburgeringstraject doorbroken te worden. Naar aanleiding van een rapport over de evoluties in het

integratiebeleid van andere OESO-landen (Gonzalez Garibay & De Cuyper, 2013) wezen we al op de nood aan niet-lineaire inburgeringstrajecten, waarbij de volgorde van de elementen uit het traject expliciet geflexibiliseerd worden of verschillende soorten trajecten gespecificeerd. Knelpunt bij dergelijk maatwerk is dat het erg moeilijk wordt om te spreken van formele taalniveaus en nog moeilijker om dit afdwingbaar te maken. Het verplichtend kader vormt hier mogelijk een belemmering.

7.5.3 Monitoring van de output van NT2 en sporen voor verder onderzoek

Het belang van monitoring en van evidence based beleidsvoering is in de Vlaamse regering al heel goed bekend. De beleidsnota inburgering 2014-2019 (Vlaams minister en viceminister-president Homans, 2014-2019) vermeldt dan ook dat “een inclusief en gecoördineerd beleid dat effectief en efficiënt wil zijn, van bij de planning en ontwikkeling voldoende in de realiteit moet gefundeerd zijn. Dat veronderstelt een doorgedreven systematische opvolging, monitoring en evaluatie van het beleid (p.47)”. Inzake de inburgering van nieuwkomers bestaan er al de “Lokale inburgerings- en integratiemonitor” en “de Vlaamse migratie- en integratiemonitor”. Hoewel beide monitors enkele parameters bevatten, ontbreekt echter een nauwkeurige monitoring van de NT2-trajecten om het beleid voldoende te informeren. Vanuit de ooghoek van onderwijs wordt inzake NT2 voornamelijk het cursusaanbod gemonitord (Departement Onderwijs, Afdeling Volwassenenonderwijs, 2014). We hopen echter dat we in dit onderzoeksrapport het belang hebben kunnen laten zien van een systematische monitoring van de output van de NT2 trajecten van inburgeraars. In het huidige onderzoeksrapport bouwden we een methodologie uit om beleidsdoelen hieromtrent op een systematische en empirisch ondersteunde wijze te evalueren op basis van de concrete taaltrajecten die inburgeraars afleggen. We construeerden succesindicatoren waardoor de realisatie van de doelstellingen die door het inburgeringsbeleid geformuleerd werden empirisch afgetoetst kunnen worden. Deze succesindicatoren laten ook toe om doorheen de tijd te evalueren of inburgeraars progressie maken inzake het bereiken van de doelstellingen van het NT2 binnen de inburgeringstrajecten. Ook kunnen verschillende werkingsregio's tegen elkaar en doorheen de tijd worden afgewogen wat toelaat om specifieke regionale zwakke en sterke plekken of evoluties na bepaalde beleids- of organisatorische interventies in kaart te brengen. Doorheen het rapport bleken er grote regionale verschillen te zijn in de succesindicatoren. In het verleden werden deze verschillen vaak toegeschreven aan verschillen in het doelpubliek in de diverse regio's, maar uit de analyses bleek dat ook onder controle van persoonsvariabelen er heel wat verschillen bleven bestaan. Dit wijst op het belang van de wijze waarop het aanbod en de trajecten worden georganiseerd. Op basis van het monitoringsysteem kunnen verschillende werkingsregio's tegen elkaar en doorheen de tijd met elkaar worden vergeleken in het bereiken van de beleidsdoelstellingen en dit op 16

succesindicatoren. Op basis hiervan kunnen best practices worden geïdentificeerd en kan een wederzijds leerproces tussen verschillende onthaalbureaus en entiteiten worden opgestart.

In totaal stelden we 16 succesindicatoren voor wiens monitoring zou moeten toelaten om per regio en doorheen de tijd het behalen van de beleidsdoelstellingen te evalueren (zie bijlage) Indien dit monitoringsysteem op systematische manier zou uitgewerkt worden, dienen wel enkele tekortkomingen van het huidige onderzoek aangepakt te worden. Hierbij worden ook ideeën voor volgend onderzoek aangehaald.

- De KBI data geven tot 2012 blijk van een nog vrij onnauwkeurige en onbetrouwbare data-invoer, voornamelijk dan op belangrijke parameters van het NT2 zoals de aanwezigheid en het slagen voor een taalniveau waar een grote hoeveelheid niet ingevulde en tegenstrijdige waarden voorkwamen. Om evaluatief onderzoek ten volle tot zijn recht te laten komen, zou de dataregistratie op een meer nauwkeurige manier moeten gebeuren. Nu hebben we bijvoorbeeld moeten werken met het hoogste gevolgde taalniveau waarvoor de cursist ingeschreven was, aangezien het in de huidige dataregistratie voor meer dan de helft van de NT2 cursisten niet aangegeven was of de cursist al dan niet geslaagd was voor dat taalniveau en/of deze voldoende deelgenomen had aan de lesmomenten. Ook zou het erg nuttig zijn om de methodiek van succesindicatoren ook toe te passen op de inburgeraars die alfatrajecten volgen. Het gaat hier immers om een grote doelgroep. De data voor deze doelgroep zijn echter niet betrouwbaar en werden daarom niet in de analyses opgenomen.
- Hoewel er voor het steunpunt op een zo goed mogelijke manier data aan elkaar gekoppeld werd, dienen we nog verdergaande lacunes in de beschikbaarheid van data aan te geven. Vooreerst hadden we geen toegang tot de gegevens van de UTC wat uitspraken over de taaltrajecten van hoggeschoolden inburgeraars beperkte tot diegenen die module volgden in de CVO. Daarnaast zou het goed zijn voor toekomstige monitoring om toegang te krijgen tot de taaltrajecten van niet aangemelde cursisten om deze taal- en persoonsgebonden profielen te kunnen afwegen tegenover diegenen die wel in het integratie programma geëngageerd hadden. Andere vragen kunnen dan benaderd worden zoals: Hoeveel van die niet aangemelde inburgeraars komen alsnog terecht in het NT2 onderwijs?, Hoe ver raken zij in het NT2 traject? Kan er vanuit NT2 gewerkt worden om hen bij inburgering te betrekken? Ten slotte, zou een centrale monitoring waarin ook de private aanbodsverstrekkers aan bod komen een vollediger beeld kunnen verschaffen over alle NT2 trajecten van inburgeraars.

- Ook willen we hier aangeven dat mogelijks belangrijke determinanten nog niet in de analyses zijn opgenomen, omdat deze op het moment van analyse nog niet beschikbaar waren. Wel hebben we proxy's voor deze variabelen opgenomen om het gebrek aan deze variabelen toch deels op te vangen. Het gaat in eerste instantie om het inkomen en de arbeidsmarktpositie van de inburgeraar, die nu door determinant "hoofdperspectief" opgevangen wordt, aangezien deze aangeeft of de inburgeraar op het moment van de aanmelding werkzaam was of niet. Ook over de gezinssituatie hebben we voorlopig nog geen gegevens. Het zou echter informatief zijn om na te kunnen gaan hoe het gezinsleven kan gecombineerd worden met het volgen van een NT2 traject.
- Zoals we reeds van de inleiding stelden, betreft dit onderzoek een evaluatie van de interne doelen van het inburgeringsbeleid. Deze dienen onderscheiden te worden van distale doelstellingen. Met interne doelen verwijzen we naar de doelen die binnen de organisatie van inburgering gerealiseerd dienen te worden. Distale doelen verwijzen naar de effectiviteit van de inburgeringstrajecten op de (socio-economische) integratie van de inburgeraar. Evaluatief onderzoek naar de distale doelen zou nuttig zijn om zicht te krijgen op de mate waarin taalopleidingen bij uitbreiding taalvaardigheid bijdragen tot socioculturele en arbeids-marktintegratie van inburgeraars: Is het zo dat het volgen van een taalopleiding de kans van inburgeraars op tewerkstelling verhoogt? Vanaf welk niveau is er een verschil in tewerkstellingskansen? Welke rol speelt daarin de sector waarin de inburgeraar wordt tewerkgesteld? Zijn er interactie-effecten met de deelname van inburgeraars aan VDAB-acties? Deze vragen zullen behandeld worden in het vervolgonderzoek binnen het steunpunt.
- In dit onderzoek kwamen belangrijke regionale verschillen naar voor. In het verleden werden deze verschillen vaak toegeschreven aan verschillen in doelpubliek in de diverse regio's. Onder controle van persoonsvariabelen blijkt echter dat er heel wat verschillen blijven bestaan. Het gaat dan om verschillen in opstarttijd, duurtijd, doorstroom naar VDAB etc. Dit wijst op het belang van de wijze waarop het aanbod en de trajecten worden georganiseerd. Op basis van dit onderzoek was het niet mogelijk om na te gaan hoe het aanbod optimaal wordt georganiseerd. Verder kwalitatief participatief onderzoek is noodzakelijk om hier verder inzicht in te verwerven.

BIBLIOGRAFIE

- Afsprakenkader NT2 (In opvolging van de beleidsaanbevelingen en eindconclusies van de derde rondetafelconferentie Nederlands tweede taal) goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 15 mei 2009.
- Berben, M., Frijns, C., Houben, A., Drijkoningen, J., & Van den Branden, K. (2012). *De NT2-docent: man/vrouw met missie? Lesgevers aan het woord over vernieuwingen in het NT2-onderwijs. Onderzoek in opdracht van het Departement Onderwijs*. Leuven: Centrum voor Taal en Onderwijs.
http://www.cteno.be/downloads/publicaties/berben_ea_2012_rapport_tok_extern.pdf
- Bourgeois, G. (2009). *Beleidsnota Inburgering & Integratie 2009 – 2014*, Inburgering.be
- De Cuyper, P. (2010). *Deel 2. Het inburgeringsbeleid in Vlaanderen: de efficiëntie en effectiviteit geëvalueerd*. Leuven: HIVA.
http://inburgering.be/sites/default/files/Evaluatieonderzoek_Inburgering_deel2.pdf
- De Cuyper, P., Gonzalez Garibay, M., & Jacobs, L. (2013). *Het NT2-aanbod in Vlaanderen: passend voor inburgeraars?* Antwerpen: Steunpunt Inburgering en Integratie.
<https://lirias.kuleuven.be/bitstream/123456789/441964/3/NT2-aanbod%2Bin%2BVlaanderen.pdf>
- De Cuyper, P. & Gonzalez Garibay, M. (2013). Het Vlaamse inburgeringsbeleid in het licht van de huidige beleidshervorming, In: Gids sociaal cultureel en educatief werk, afl. 66, 02/2013.
<https://lirias.kuleuven.be/handle/123456789/402514>
- De Cuyper, P., & Jacobs, L. (2011). *Het NT2-aanbod in Vlaanderen: passend voor werkenden en werkzoekenden?* Leuven: HIVA. <https://lirias.kuleuven.be/handle/123456789/354681>
- De Cuyper, P., Lamberts, M. Vets, C., & Pauwels, F. (2010). *Inburgering in Vlaanderen. Het beleidskader in kaart gebracht*, Leuven: HIVA.
<https://lirias.kuleuven.be/handle/123456789/278737>
- De Cuyper, P. & Wets, J. (2007), *Diversiteit in integratie*, Leuven: HIVA.
http://inburgering.be/sites/default/files/Het%20Vlaamse%20Inburgeringsbeleid%20gevalueerd_deel2.pdf
- Departement Onderwijs, Afdeling Volwassenenonderwijs (2014). *Aanbodbevraging NT2 – februari 2014*, afdeling VWO. Brussel: AHOVOS.
- Devlieger, M., Lambrechts, D., Steverlynck, C., & Van Woensel, C. (2013). *Verbindingen. Eindrapport werkjaar 2012-2013 van de inhoudelijke inspectie inburgering*. Brussel: Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming.
http://www.ond.vlaanderen.be/inspectie/opdrachten/Andere_opdrachten/Documenten/rapport-GIA-2013.pdf
- Drijkoningen, J., & Frijns, C. (2011). *Omgaan met heterogeniteit in NT2-onderwijs. Behoeftegericht en gedifferentieerd materiaal voor Ouders in (inter)actie/ Kaap*. Nieuwsbrief Taal &

- Onderwijs, 3(8).
http://www.cteno.be/downloads/publicaties/nieuwsbrief_2011_08_heterogeniteit.pdf
- Droogmans, A., Van Dooren, G., De Cuyper, P., & Van Waeyenberg, H. (2015). *Naar een nieuw concept van begeleiding op de werkvloer? BODW participatief doorgelicht*, Leuven: HIVA.
- Gijsberts, M. & Dagevos, J. (2010). *At home in the Netherlands. Trends in integration of non-Western migrants*. Annual Report on Integration 2009.
[http://www.scp.nl/english/Publications/Publications_by_year/Publications_2010/At_home_in_the_Netherlands_\(4_mei_2010\).](http://www.scp.nl/english/Publications/Publications_by_year/Publications_2010/At_home_in_the_Netherlands_(4_mei_2010).)
- Gonzalez Garibay, M. & De Cuyper, P. (2013a). *An evaluation framework for the flemish integration policies*, Antwerpen: Steunpunt Inburgering en Integratie.
<https://lirias.kuleuven.be/bitstream/123456789/434452/1/00322837-1.pdf>
- Gonzalez Garibay, M. & De Cuyper, P. (2013b). *The evaluation of integration policies across the OECD: a review*, Antwerpen: Steunpunt Inburgering en Integratie.
<https://lirias.kuleuven.be/bitstream/123456789/457626/1/Integration+policies+OECD.pdf>
- Goodman, S. W. (2011). Controlling Immigration through Language and Country Knowledge Requirements. *West European Politics*, 34(2), 235–255.
doi:10.1080/01402382.2011.546569
- Goodman, S. W. (2012). Fortifying citizenship: policy strategies for civic integration in Western Europe. *World Politics*, 64(04), 659-698. doi:10.1017/ S0043887112000184
- Homans, L. (2014). *Beleidsnota Inburgering & Integratie 2014 – 2019*,
<https://www.vlaanderen.be/nl/publicaties/detail/beleidsnota-2014-2019-integratie-en-inburgering>
- OECD (2013), *Flanders - Country Note - Survey of Adult Skills*, first results,
www.oecd.org/site/piaac
- Schuurmans, I., & Steverlynck, C. (2008). *Professioneel geprofileerd? Een rendementstudie van het NT2-aanbod binnen CVO met inbegrip van een evaluatie van de opleidingsprofielen*. Brussel: Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming.
- Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming. (2012). *Eindrapport audit NT2*. Brussel.
- Van den Broucke, S., Noppe, J., Stuyck, K., Buysschaert, P., Doyen, G. & Wets, J. (2015). *Vlaamse Migratie- en Integratiemonitor 2015*. Antwerpen/Brussel: Steunpunt Inburgering en Integratie/Agentschap Binnenlands Bestuur.
- Van Oers R., Eva Ersboll & Dora Kostakopoulou (2010), *A Re-definition of Belonging? Language and integration tests in Europe*, Leiden: MartinusNijhoff Publishers.

BIJLAGE: MONITOR VAN DE BELEIDSINDICATOR OPSTART NT2

1. OPSTART IN HET NT2

Succes-indicator		Algemeen	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Percentage inburgeraars <i>verplicht tot het volgen van de basismodule 1.1</i> dat start met een NT2-traject binnen een inburgerings-traject	Algemeen	90%	87%	90%	94%	93%	92%	87%
	Brussel	-	-	-	-	-	-	-
	Gent	91%	87%	91%	95%	94%	92%	87%
	Prov. Oost-Vlaanderen	91%	84%	94%	95%	93%	92%	85%
	Antwerpen	92%	90%	94%	95%	95%	93%	88%
	Prov. Limburg	94%	89%	91%	97%	97%	96%	94%
	Prov. Vlaams Brabant	84%	83%	84%	85%	89%	81%	83%
	Prov. West-Vlaanderen	91%	88%	87%	94%	95%	94%	88%
	Prov. Antwerpen	88%	83%	88%	91%	93%	88%	84%
Percentage inburgeraars <i>niet verplicht tot het volgen van de basismodule 1.1</i> dat start met een NT2-traject binnen een inburgerings-traject	Algemeen	76%	72%	75%	76%	76%	79%	76%
	Brussel	77%	75%	78%	78%	75%	80%	76%
	Gent	78%	65%	75%	83%	80%	83%	83%
	Prov. Oost-Vlaanderen	79%	68%	79%	81%	78%	84%	84%
	Antwerpen	75%	77%	74%	75%	74%	76%	72%
	Prov. Limburg	79%	69%	76%	83%	81%	83%	81%
	Prov. Vlaams Brabant	72%	68%	70%	70%	76%	74%	70%
	Prov. West-Vlaanderen	79%	75%	77%	77%	75%	84%	84%
	Prov. Antwerpen	72%	67%	69%	65%	74%	77%	74%

2. BEREIKEN VAN BASISTAALVAARDIGHEID

Succes-indicator		Algemeen	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Percentage CVO- cursisten die 1.1 behalen en doorstromen naar 1.2	Algemeen	74%	72%	75%	74%	-	-	-
	Brussel	61%	63%	60%	60%	-	-	-
	Gent	68%	69%	79%	68%	-	-	-
	Prov. Oost-Vlaanderen	81%	75%	77%	84%	-	-	-
	Antwerpen	74%	72%	77%	74%	-	-	-
	Prov. Limburg	78%	76%	80%	78%	-	-	-
	Prov. Vlaams Brabant	70%	69%	71%	69%	-	-	-
	Prov. West-Vlaanderen	77%	77%	77%	77%	-	-	-
	Prov. Antwerpen	78%	74%	82%	79%	-	-	-
Percentage CBE- cursisten die 1.1 behalen en doorstromen naar 1.2	Algemeen	67%	65%	65%	70%	-	-	-
	Brussel	34%	36%	32%	35%	-	-	-
	Gent	69%	64%	66%	81%	-	-	-
	Prov. Oost-Vlaanderen	86%	75%	87%	95%	-	-	-
	Antwerpen	78%	74%	76%	90%	-	-	-
	Prov. Limburg	68%	69%	69%	69%	-	-	-
	Prov. Vlaams Brabant	55%	55%	55%	55%	-	-	-
	Prov. West-Vlaanderen	70%	63%	70%	72%	-	-	-
	Prov. Antwerpen	67%	65%	64%	72%	-	-	-
Percentage CVO- cursisten die 1.2 behalen en doorstromen naar 2.1	Algemeen	49%	47%	50%	50%	-	-	-
	Brussel	37%	35%	38%	39%	-	-	-
	Gent	43%	44%	42%	42%	-	-	-
	Prov. Oost-Vlaanderen	54%	50%	55%	55%	-	-	-
	Antwerpen	51%	50%	53%	50%	-	-	-
	Prov. Limburg	51%	50%	51%	52%	-	-	-
	Prov. Vlaams Brabant	44%	42%	42%	47%	-	-	-
	Prov. West-Vlaanderen	55%	53%	55%	55%	-	-	-
	Prov. Antwerpen	45%	53%	60%	54%	-	-	-

Succes- indicator		Alge- meen	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Percentage <i>CBE- cursisten</i> die 1.2 behalen en doorstromen naar 2.1	Algemeen	16%	16%	16%	17%	-	-	-
	Brussel	7%	7%	7%	7%	-	-	-
	Gent	13%	10%	12%	17%	-	-	-
	Prov. Oost- Vlaanderen	17%	13%	16%	20%	-	-	-
	Antwerpen	23%	23%	21%	27%	-	-	-
	Prov. Limburg	15%	13%	17%	14%	-	-	-
	Prov. Vlaams Brabant	13%	11%	15%	12%	-	-	-
	Prov. West- Vlaanderen	20%	15%	21%	21%	-	-	-
	Prov. Antwerpen	16%	19%	16%	15%	-	-	-

3. OPSTARTDUUR

Succes- indicator		Alge- meen	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Percentage cursisten die binnen de 3 maanden na aanmelding in het OHB een module van niveau 1.1 opstarten	Algemeen	58%	55%	60%	60%	-	-	-
	Brussel	54%	54%	51%	56%	-	-	-
	Gent	69%	70%	66%	71%	-	-	-
	Prov. Oost-Vlaanderen	60%	46%	60%	69%	-	-	-
	Antwerpen	51%	46%	58%	48%	-	-	-
	Prov. Limburg	70%	63%	70%	76%	-	-	-
	Prov. Vlaams Brabant	53%	53%	53%	53%	-	-	-
	Prov. West-Vlaanderen	59%	58%	56%	64%	-	-	-
	Prov. Antwerpen	62%	61%	64%	61%	-	-	-
Percentage cursisten die binnen de 3 maanden na aanmelding in het ohb een module van niveau 1.2 opstarten	Algemeen	33%	31%	38%	31%	-	-	-
	Brussel	48%	42%	-	-	-	-	-
	Gent	33%	42%	28%	32%	-	-	-
	Prov. Oost-Vlaanderen	26%	14%	38%	35%	-	-	-
	Antwerpen	35%	43%	47%	25%	-	-	-
	Prov. Limburg	33%	39%	31%	41%	-	-	-
	Prov. Vlaams Brabant	31%	20%	29%	47%	-	-	-
	Prov. West-Vlaanderen	32%	28%	43%	28%	-	-	-
	Prov. Antwerpen	33%	31%	32%	37%	-	-	-
Percentage cursisten die binnen de 3 maanden na aanmelding opgestart waren in een 1.1 module in een CBE	Algemeen	41%	32.3%	46%	48%	-	-	-
	Brussel	42%	45%	39%	44%	-	-	-
	Gent	56%	60%	55%	55%	-	-	-
	Prov. Oost-Vlaanderen	44%	42%	44%	50%	-	-	-
	Antwerpen	28%	17%	45%	29%	-	-	-
	Prov. Limburg	56%	39%	58%	69%	-	-	-
	Prov. Vlaams Brabant	48%	49%	48%	48%	-	-	-
	Prov. West-Vlaanderen	31%	24%	30%	45%	-	-	-
	Prov. Antwerpen	34%	22%	42%	37%	-	-	-

Succes- indicator		Alge- meen	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Percentage cursisten die binnen de 3 maanden na aanmelding opgestart waren in een 1.1 module in een CVO	Algemeen	64%	63%	65%	63%	-	-	-
	Brussel	58%	56%	56%	61%	-	-	-
	Gent	74%	76%	71%	74%	-	-	-
	Prov. Oost-Vlaanderen	65%	49%	64%	73%	-	-	-
	Antwerpen	56%	58%	62%	50%	-	-	-
	Prov. Limburg	76%	73%	77%	79%	-	-	-
	Prov. Vlaams Brabant	55%	55%	55%	54%	-	-	-
	Prov. West-Vlaanderen	67%	70%	63%	70%	-	-	-
	Prov. Antwerpen	72%	75%	74%	68%	-	-	-
Percentage cursisten die binnen de 3 maanden na aanmelding opgestart waren in 1.2 module in een CVO	Algemeen	40%	34%	41%	47%	-	-	-
	Brussel	51%	-	-	-	-	-	-
	Gent	46%	53%	41%	48%	-	-	-
	Prov. Oost-Vlaanderen	25%	11%	38%	46%	-	-	-
	Antwerpen	47%	47%	49%	45%	-	-	-
	Prov. Limburg	37%	32%	34%	56%	-	-	-
	Prov. Vlaams Brabant	33%	16%	30%	54%	-	-	-
	Prov. West-Vlaanderen	41%	-	46%	41%	-	-	-
	Prov. Antwerpen	35%	34%	33%	43%	-	-	-

4. TRAJECTDUUR

Succes- indicator		Alge- meen	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Percentage CBE- cursisten die 1.1 binnen het jaar behalen en doorstromen naar 1.2	Algemeen	36%	38%	35%	36%	-	-	-
	Brussel	46%	33%	43%	55%	-	-	-
	Gent	29%	23%	31%	37%	-	-	-
	Prov. Oost- Vlaanderen	36%	39%	33%	39%	-	-	-
	Antwerpen	26%	32%	26%	19%	-	-	-
	Prov. Limburg	42%	49%	39%	40%	-	-	-
	Prov. Vlaams Brabant	52%	50%	55%	54%	-	-	-
	Prov. West- Vlaanderen	37%	42%	31%	39%	-	-	-
	Prov. Antwerpen	43%	41%	47%	40%	-	-	-
Percentage CVO- cursisten die 1.1 binnen het jaar behalen en doorstromen naar 1.2	Algemeen	82%	81%	81%	83%	-	-	-
	Brussel	83%	80%	82%	87%	-	-	-
	Gent	77%	75%	78%	80%	-	-	-
	Prov. Oost- Vlaanderen	85%	83%	85%	85%	-	-	-
	Antwerpen	83%	82%	84%	84%	-	-	-
	Prov. Limburg	84%	87%	82%	84%	-	-	-
	Prov. Vlaams Brabant	78%	76%	77%	80%	-	-	-
	Prov. West- Vlaanderen	77%	76%	78%	77%	-	-	-
	Prov. Antwerpen	84%	86%	81%	85%	-	-	-
Percentage CVO- cursisten die 1.2 binnen het jaar behalen en doorstromen naar 2.1	Algemeen	64%	62%	63%	66%	-	-	-
	Brussel	73%	72%	70%	76%	-	-	-
	Gent	55%	51%	53%	62%	-	-	-
	Prov. Oost- Vlaanderen	68%	61%	67%	72%	-	-	-
	Antwerpen	61%	60%	63%	60%	-	-	-
	Prov. Limburg	69%	71%	63%	72%	-	-	-
	Prov. Vlaams Brabant	60%	52%	63%	64%	-	-	-
	Prov. West- Vlaanderen	61%	61%	62%	61%	-	-	-
	Prov. Antwerpen	66%	67%	62%	69%	-	-	-

5. OPSTAP NAAR EEN VDAB SCHAKELPROGRAMMA

Succes-indicator		Algemeen	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Percentage CBE- cursisten dat doorstroomt naar een schakel-opleiding van de VDAB	Algemeen	9.2%	10.6%	9.7%	7.9%	-	-	-
	Brussel	4.3%	6.1%	3.7%	3.7%	-	-	-
	Gent	13.8%	10.9%	17.5%	12.5%	-	-	-
	Prov. Oost-Vlaanderen	11.3%	14.9%	9.6%	10.2%	-	-	-
	Antwerpen	11.1%	12%	11.5%	10%	-	-	-
	Prov. Limburg	8.3%	11.5%	10.3%	4.9%	-	-	-
	Prov. Vlaams Brabant	7.7%	8.1%	8.2%	6.8%	-	-	-
	Prov. West-Vlaanderen	6.3%	10.4%	6%	4.3%	-	-	-
	Prov. Antwerpen	7.7%	9.4%	7.1%	7.2%	-	-	-
Percentage CVO- cursisten dat doorstroomt naar een schakel-opleiding van de VDAB	Algemeen	12.3%	12.7%	12.9%	11.4%	-	-	-
	Brussel	6.5%	6.1%	7.5%	6%	-	-	-
	Gent	17.3%	16.6%	18.6%	16.4%	-	-	-
	Prov. Oost-Vlaanderen	19.8%	23%	19.9%	17.6%	-	-	-
	Antwerpen	11.3%	10.8%	12.4%	10.6%	-	-	-
	Prov. Limburg	12.9%	14%	12.2%	12.7%	-	-	-
	Prov. Vlaams Brabant	10.8%	10.4%	12%	9.9%	-	-	-
	Prov. West-Vlaanderen	12.1%	13.7%	12.2%	10.7%	-	-	-
	Prov. Antwerpen	11.8%	14%	11.6%	10.1%	-	-	-

ONDERZOEKSINSTITUUT VOOR ARBEID EN SAMENLEVING

Steunpunt Inburgering en Integratie

Bezoekadres: Lange Nieuwstraat 55

Postadres: Prinsstraat 13

B-2000 Antwerpen

Tel.: +32 (0)3 265 59 63

E-mail: steunpuntieni@uantwerpen.be

Website: <http://www.steunpuntieni.be>

Contact auteur:

Peter De Cuyper

HIVA, Onderzoeksinstituut van Arbeid en Samenleving

Parkstraat 47, B-3000 Leuven

peter.decuyper@kuleuven.be

+32 (0)16 32 31 75